

Begroting

2024-2027

gemeente
Noordwijk

Inhoudsopgave Programmabegroting 2024-2027

Voorwoord	2
1. Algemeen	3
1.1 Begroting in één oogopslag	3
1.2 Stapsgewijs naar het begrotingssaldo	4
1.3 Beleidsdoelstellingen	7
1.4 Nieuw beleid	10
1.5 Kernegegevens	12
1.6 Kadern voor gezond financieel beleid	15
2. Beleidsbegroting	17
2.1 Algemeen	17
2.2 Programma's	19
2.2.1 Programma 1: Bestuur en Dienstverlening	19
2.2.2 Programma 2: Veiligheid	24
2.2.3 Programma 3: Verkeer en Parkeren	28
2.2.4 Programma 4: Economie	33
2.2.5 Programma 5: Onderwijs	38
2.2.6 Programma 6: Sport en Cultuur	42
2.2.7 Programma 7: Sociaal Domein en Volksgezondheid	48
2.2.8 Programma 8: Duurzaamheid en Leefomgeving	55
2.2.9 Programma 9: Wonen en Ruimte	61
2.3 Paragrafen	66
2.3.1 Lokale heffingen	66
2.3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	81
2.3.3 Onderhoud kapitaalgoederen	88
2.3.4 Financiering	92
2.3.5 Bedrijfsvoering	98
2.3.6 Verbonden partijen	104
2.3.7 Grondbeleid	112
2.3.8 Openbaarheidsparagraaf Wet Open Overheid	115
3. Financiële begroting	116
3.1 Inleiding	116
3.2 Uitgangspunten	116
3.3 Totaaloverzicht lasten en baten per programma	117
3.4 Structureel en reëel evenwicht	118
3.5 Geprognosticeerde balans	119
3.6 Ontwikkeling EMU-saldo	124
3.7 Stand en verloop van reserves en voorzieningen	127
3.8 Overzicht incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	143
3.9 Overzicht overhead	146
3.10 Investerings	147
3.11 Overzicht taakvelden	153
3.12 Overzicht incidentele baten en lasten	156
3.13 Overzicht van salarissen en sociale lasten	160
3.14 Overzicht algemene dekkingsmiddelen	161
3.15 Begroting grondbedrijf	162
Lijst van afkortingen	166

Voorwoord

Met de Programmabegroting 2024–2027 presenteren wij een meerjarig sluitende begroting. Deze begroting is gebaseerd op het huidige collegewerkprogramma en de in de Perspectiefnota 2024 opgenomen uitwerking hiervan.

In tegenstelling tot de Programmabegroting 2023–2026 is voor deze begroting gekozen om deze meerjarig sluitend te maken. Tot dusver heeft het kabinet geen gehoor gegeven aan de oproep van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) om de financiering van de gemeenten een gezonde basis te geven. De uitname uit het gemeentefonds van € 3 miljard en de opschalingskorting van in totaal € 1 miljard blijven vooralsnog overeind. Doordat het kabinet inmiddels demissionair is, is er op korte termijn ook geen verandering te verwachten. In de Programmabegroting 2024-2027 zijn daarom, in aansluiting op de Perspectiefnota 2024, bezuinigingen verwerkt oplopend tot een bedrag van ruim € 2 miljoen in 2027. Daarnaast zijn er aanvullende belastinginkomsten voor ruim € 1,4 miljoen in 2026 en 2027 opgenomen. Zonder deze maatregelen zouden de jaren 2026 en 2027 fors in de rode cijfers komen, respectievelijk - / - € 3.458.000,- en - / - € 2.156.000,-.

Voor 2024 en verder staat de gemeente Noordwijk voor enkele grote uitdagingen.

Komende jaren zal er serieus werk gemaakt gaan worden van de energietransitie. Hiervoor heeft het rijk aanvullende middelen beschikbaar gesteld, voor Noordwijk ruim € 2,6 miljoen verspreid over 3 jaar. Ook het werken aan verduurzaming van gemeentelijke gebouwen, het adviseren van eigenaren van panden op het gebied van verduurzaming en verstrekken van subsidie voor verduurzaming gaat in 2024 gewoon door.

Het jaar 2024 markeert ook de invoering van de Omgevingswet. De voorbereidingen om de uitvoering hiervan zo soepel mogelijk te laten verlopen zijn in volle gang.

Een derde grote opgave is de huisvesting van vluchtelingen uit Oekraïne. Momenteel wordt hard gewerkt aan plannen voor vervangende huisvesting, die in het begin van 2024 gerealiseerd moet zijn.

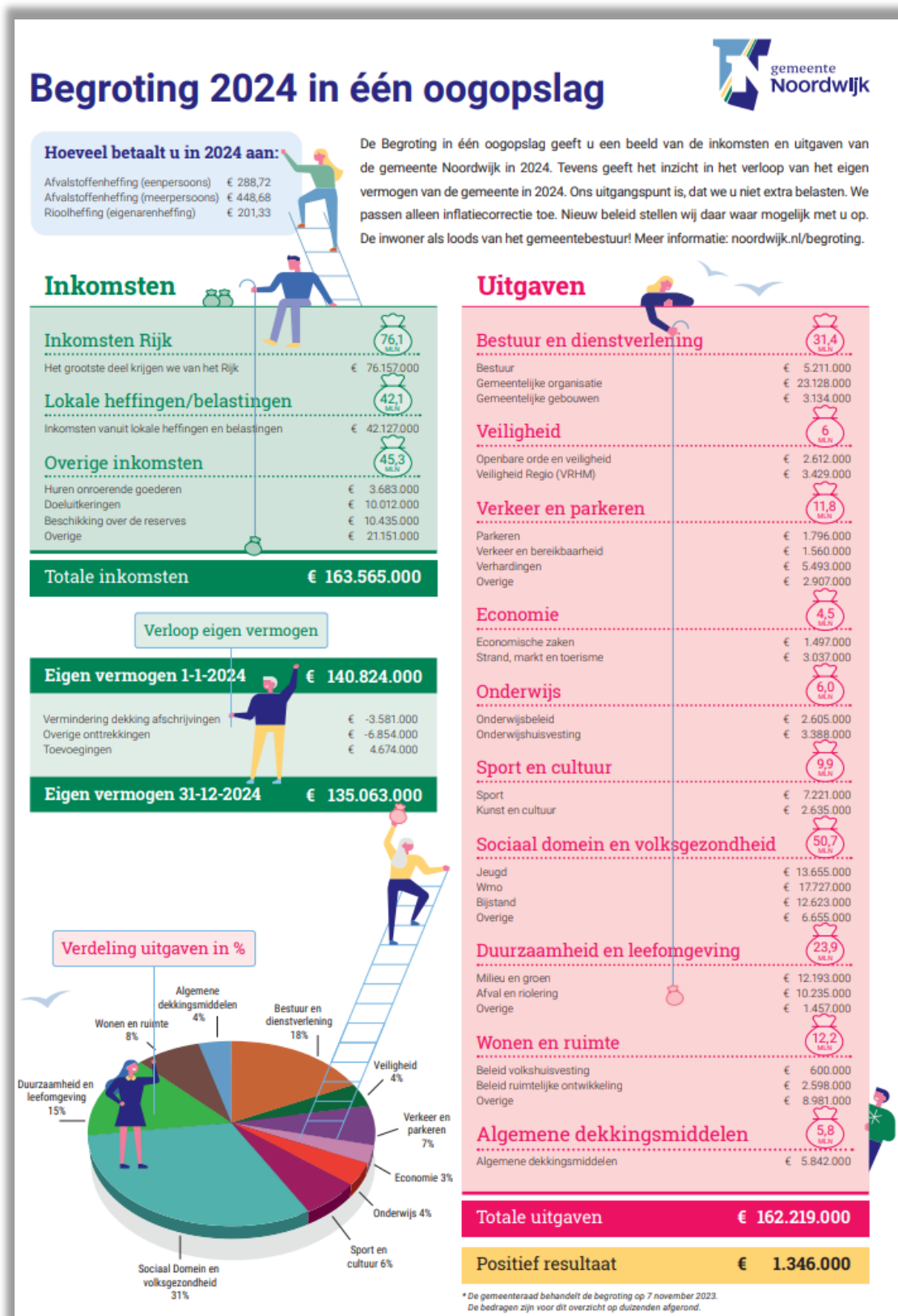
Op basis van de besluitvorming bij de Perspectiefnota 2024 gaan we verder met voorbereiding voor de bouw van een nieuw zwembad in Noordwijkerhout.

Met dank aan een flinke ambtelijke inzet presenteren we deze begroting aan uw raad. Vanuit de ambitie om de blik vooruit te richten en focus te hebben op wat er echt toe doet. We maken ons hard om de gemeente Noordwijk echt een verademing te laten zijn. We kijken uit naar de behandeling op 7 november aanstaande.

Het college van burgemeester en wethouders
Noordwijk, 10 oktober 2023

1. Algemeen

1.1 Begroting in één oogopslag

1.2 Stapsgewijs naar het begrotingsaldo

Om uiteindelijk te komen tot de structureel en reëel in evenwicht zijnde Programmabegroting 2024-2027 die nu voorligt, is een traject voorafgegaan. Onderstaand wordt stapsgewijs aangegeven hoe het financiële meerjarenbeeld tot stand is gekomen.

Perspectiefnota 2024

Op 26 september 2023 heeft de gemeenteraad de in de Perspectiefnota 2024 opgenomen uitgangspunten en ontwikkelingen voor de Programmabegroting 2024-2027 vastgesteld.

De Perspectiefnota 2024 laat samengevat het volgende financiële beeld zien:

Bedragen zijn afgerond op € 1.000,-				
Meerjarenperspectief Perspectiefnota 2024	2024	2025	2026	2027
Programmabegroting 2023-2026 begrotingssaldi	€ 2.114.000	€ 2.847.000	€ -1.567.000	€ -1.567.000
Perspectiefnota 2024-2027 autonoom beleid	€ -2.876.000	€ -2.530.000	€ -2.207.000	€ -2.596.000
Perspectiefnota 2024-2027 nieuw beleid	€ -331.000	€ -331.000	€ -331.000	€ -331.000
Perspectiefnota 2024-2027 inflatiecorrectie	€ -217.000	€ -451.000	€ -697.000	€ -1.945.000
Perspectiefnota 2024-2027 Meicirculaire 2023	€ 1.644.000	€ 1.862.000	€ 1.414.000	€ 3.175.000
Saldo meerjarenbegroting voor bezuinigingen	€ 334.000	€ 1.397.000	€ -3.388.000	€ -3.264.000
Saldo bezuinigingen	€ 793.000	€ 843.000	€ 1.994.000	€ 2.044.000
Saldo meerjarenbegroting na bezuinigingen	€ 1.127.000	€ 2.240.000	€ -1.394.000	€ -1.220.000
Optie x de nieuwe Schelft	€ -	€ -	€ -	€ -
Extra dekkingsvoorstellen/ombuigingen	€ -	€ -	€ 1.480.000	€ 1.480.000
Totaal meerjarenperspectief Perspectiefnota 2024	€ 1.127.000	€ 2.240.000	€ 86.000	€ 260.000

Bedragen zijn afgerond op € 1.000,-				
Perspectiefnota 2024 inclusief amendementen	2024	2025	2026	2027
Saldo Perspectiefnota 2024	€ 1.127.000	€ 2.240.000	€ 86.000	€ 260.000
- Reeds verwerkt amendement Griffie	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000
- Reeds verwerkt amendement Suswacht	€ -125.000	€ -125.000	€ -	€ -
- Reeds verwerkt amendement Bienale (budgettair Neutraal)	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal Perspectiefnota 2024 inclusief amendementen	€ 952.000	€ 2.065.000	€ 36.000	€ 210.000

Bovenstaande is reeds in de Perspectiefnota 2024 uiteengezet. Hieronder wordt de financiële vertaalslag gemaakt naar het financiële meerjarenperspectief van de Programmabegroting 2024-2027.

Programmabegroting 2024-2027

Na de vaststelling van de Perspectiefnota 2024 heeft zich nog een aantal ontwikkelingen voorgedaan die de begrotingssaldi hebben beïnvloed. Deze zullen hieronder kort worden toegelicht.

Bedragen x €				
Programmabegroting 2024-2027	2024	2025	2026	2027
Totaal Perspectiefnota 2024 inclusief amendementen	€ 952.000	€ 2.065.000	€ 36.000	€ 210.000
Septembercirculaire	€ 840.000	€ 465.000	€ 352.000	€ 1.579.000
Tariefstelling en kostendekkendheid	€ -62.161	€ 62.447	€ 226.377	€ 412.726
Toename kwijtschelding afvalstoffenheffing	€ -58.812	€ -58.812	€ -58.812	€ -58.812
Salarisstijging van 4,5% naar 5,0% gemiddeld	€ -14.356	€ -155.807	€ -349.031	€ -516.934
Stijging rente en verandering boekwaarde	€ -35.280	€ -34.532	€ -532.015	€ -279.637
Hogere kosten vervoermiddelen (o.a brandstof)	€ -37.707	€ -39.257	€ -40.859	€ -47.090
Overige mutaties na perspectiefnota	€ 212.000	€ 272.000	€ -17.000	€ -330.000
Taakstelling Rijk voor lagere uitgaven voor Jeugd (50%)	€ -	€ 450.000	€ 450.000	€ 450.000
Extra index Meerlanden niet in tariefstelling afvalstoffenheffing	€ -450.000	€ -470.000	€ -	€ -
Totaal Programmabegroting 2024-2027	€ 1.345.684	€ 2.556.039	€ 66.660	€ 1.419.253

Septembercirculaire 2023

De inkomsten uit het gemeentefonds zijn berekend aan de hand van de Septembercirculaire. Als gevolg van de demissionaire status van het kabinet zijn er in deze circulaire geen grote wijzigingen gemeld. Het gemeentefonds is wel bijgesteld voor loon- en prijsstijgingen. Voor 2027 is nu voor het eerst de nieuwe rekenmethodiek voor berekenen van de groei van het gemeentefonds meegenomen. Deze methode gaat uit van een achtjaars-gemiddelde van de ontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Een gevolg van deze methode is een meer stabiele ontwikkeling van de inkomsten uit het gemeentefonds. Het betekent echter ook dat de groei van het gemeentefonds lager uitpakt dan met de tot dusver gebruikte methode. Dit gekoppeld aan het feit dat het rijk nog steeds vasthoudt aan de structurele korting op het gemeentefonds van € 3 miljard en de eveneens structurele opschalingskorting van € 1 miljard levert een aanzienlijk lagere uitkering uit het gemeentefonds op. De term ravijnjaar voor 2026 is dan ook nog steeds actueel.

Tariefstelling en kostendekkenheid

De kosten van met name afvalinzameling en -verwerking nemen de komende jaren verder toe. Dat komt onder meer door de sterke daling van de prijs voor oud papier wat per saldo meer verwerkingskosten teweegbrengt, de toename van de afvalinzamelingskosten (zie hieronder extra indexering Meerlanden), extra kosten van de milieustraat, meer kwijtscheldingen, et cetera. Deze kosten worden weliswaar via de heffing verhaald, maar doordat de compensabele btw en overhead over de kosten ook in het tarief van de heffing meegenomen worden, zijn in de begroting de geraamde baten hoger dan de geraamde lasten. Dat heeft weer een positief effect op het begrotingssaldo.

Toename kwijtschelding afvalstoffenheffing

Het aantal kwijtscheldingen is in 2023 aanzienlijk toegenomen. De verwachting is dat dit ook de komende jaren zal blijven en zelfs nog iets zal toenemen.

Salarisstijging van 4,5% naar 5,0%

Ten tijde van de Perspectiefnota 2024 zijn de salarislasten met jaarlijks 4,5% inflatie verhoogd. Dit inflatiepercentage is gebaseerd op de looninflatie die staat opgenomen in de Meicirculaire 2023. Echter laat de Septembercirculaire 2023 een ophoging zien van de jaarlijkse looninflatie naar 5,0%. Dit percentage is nu cumulatief meegenomen in de Programmabegroting 2024-2027 en leidt tot hogere jaarlijkse salarislasten.

Stijging rente en verandering boekwaarde

Op basis van de nieuwe renteomslag die gehanteerd wordt voor de jaren 2024 tot en met 2027 neemt de rente op de begrote investeringen toe.

Hogere kosten vervoermiddelen (onder andere brandstof)

Door de gestegen brandstofprijzen en meer onderhoud omdat het wagenpark veroudert (vervangingen zijn noodzakelijkerwijs uitgesteld) zijn de kosten van vervoermiddelen toegenomen.

Taakstelling Rijk voor lagere uitgaven voor Jeugd (50%)

In 2021 zorgde een uitspraak van de ingeroepen arbitragecommissie er voor dat het Rijk € 1,8 miljard aan het gemeentefonds toevoegde. De arbitragecommissie had vastgesteld dat de gemeenten te weinig budget kregen om de kosten van de Jeugdhulp te betalen. Deze toevoeging is echter niet structureel opgenomen. Rijk en gemeenten zijn in overleg om te komen tot een hervormingsagenda met maatregelen die moeten leiden tot lagere kosten. Dit heeft tot gevolg gehad dat de inkomsten voor de gemeente Noordwijk voor dit onderdeel gedaald zijn van € 2,4 miljoen in 2022 tot nog geen € 400.000 in 2027. Van een daling van de uitgaven voor Jeugdzorg is tot dusver echter geen sprake.

Voor de jaren 2026 en 2027 mogen de gemeenten nu een stelpost opnemen voor lagere kosten omdat het rijk belooft maatregelen te nemen die tot deze kostenverlaging zou moeten leiden. Vanwege de huidige demissionaire status van het kabinet en de “ervaringen uit het verleden” is er voor gekozen om 50% van de toegestane stelpost als voordeel in de Programmabegroting 2024 te verwerken, voor een bedrag van € 450.000,-. Dit heeft geen gevolgen voor de beschikbare budgetten in de begroting voor Jeugdhulp. Deze zijn gebaseerd op de regionale begroting voor Jeugdhulp.

Extra indexering Meerlanden niet in tariefstelling afvalstoffenheffing

Door de hoge inflatie afgelopen jaar zijn de kosten van afvalinzameling bij Meerlanden sterk gestegen. In de huidige tarievenstructuur loopt de indexering van de gemeentelijke bijdrage twee jaar achter op de werkelijke loon- en prijsstijgingen. Hierdoor komt Meerlanden de komende jaren in de rode cijfers. Om het tij te keren is aan de aandeelhouders, waaronder de gemeente Noordwijk, voorgesteld om deze vertraging te repareren en voortaan uit te gaan van de actuele loon- en prijsontwikkeling. Voor Noordwijk betekent dat een verhoging van de kosten van afvalinzameling van € 450.000,- per jaar. Dat zou tot een stijging van de afvalstoffenheffing in 2024 van meer dan 18% leiden. Deze excessieve stijging kan worden getemperd door te kiezen voor een geleidelijke stijging van de heffing van jaarlijks 10% gedurende de komende drie jaar. In dat geval is er tijdelijk geen maximale kostendekkendheid van de heffing en hebben die hogere kosten een negatief effect voor die jaren op het begrotingssaldo.

1.3 Beleidsdoelstellingen

Beleidsdoelstellingen gemeente Noordwijk		
Programma 1 Bestuur en Dienstverlening		
Thema	Wat willen we bereiken?	
1.1	Integriteit en transparantie	Integriteit en transparantie zijn kernwaarden binnen Noordwijk. Zij vormen de basis van de bestuurscultuur.
1.2	Participatie en communicatie	Onze inwoners en de samenleving staan centraal. Wij weten wat er leeft door goed naar inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers te luisteren en door zichtbaar te zijn. We communiceren begrijpelijk en duidelijk. Op deze wijze overbruggen we de afstand tussen onze inwoners en het gemeentebestuur.
1.3	Dienstverlening	We zijn dienstverlenend en werken servicegericht. Op deze punten blijven we ons continu verbeteren. We zijn optimaal bereikbaar en gemeentelijke informatie is makkelijk vindbaar.
1.4	Regionale samenwerking en verbonden partijen	We hebben aandacht voor de eigen bestuurskracht om zelfstandig te blijven als gemeente. We sluiten een fusie uit. We bekijken goed welke taken we zelf uitvoeren en welke we uitbesteden. Als we voor dat laatste kiezen zijn we kritisch op de kwaliteit en de meerwaarde die het oplevert. Voorts zijn we in de samenwerkingsverbanden een sterke en betrokken partner; ook raadsleden geven profiel aan deze betrokkenheid. De 'Strategische en Uitvoeringsagenda Duin- en Bollenstreek' is een belangrijke basis in de regionale samenwerking richting een bloeiende toekomst.
Programma 2 Veiligheid		
Thema	Wat willen we bereiken?	
2.1	Veiligste gemeenten	Noordwijk is een veilige gemeente om te wonen, te werken, te recreëren en te leven. We zijn hier gezamenlijk verantwoordelijk voor.
2.2	Aanpak ondermijnende criminaliteit	In onze gemeente worden criminaliteit en overlast niet geaccepteerd. We handhaven daarom daadkrachtig. Dit doen we samen met de politie, onze inwoners en ondernemers.
2.3	Crisisbeheersing	Noordwijk is sterke (regionale) partner in crisisbeheersing
Programma 3 Verkeer en Parkeren		
Thema	Wat willen we bereiken?	
3.1	Regionale en lokale bereikbaarheid	Noordwijk is goed bereikbaar en beschikt over een veilige infrastructuur. Ons verkeersnetwerk is veilig. We zorgen voor een optimale verkeerscirculatie. We werken aan een betere bereikbaarheid met het openbaar vervoer, de fiets en voetgangers.
3.2	Parkeren	We beschikken over voldoende parkeervoorzieningen voor inwoners en bezoekers. In de drukke zomermaanden weren we 'zoekverkeer' uit de straten van Noordwijk aan Zee. Bezoekers kunnen parkeren in transferia in de periferie van Noordwijk
3.3	Verkeersveiligheid	De wegen in Noordwijk zijn zo ingericht dat onze inwoners ouderen, jonge kinderen en mensen met een beperking veilig over straat kunnen. Hierbij hebben we onverminderd aandacht voor verkeersveiligheid in de directe omgeving van met name zorgcentra en scholen. De trottoirs moeten weer het domein van de voetgangers worden en beter begaanbaar voor kinderwagens, rollators, rolstoelen etc.

Beleidsdoelstellingen gemeente Noordwijk		
Programma 4 Economie		
Thema		Wat willen we bereiken?
4.1	Agrarische bedrijven en Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport	We willen een vitale economie, die zorgt voor werkgelegenheid. Noordwijk streeft naar het behoud van de agrarische gebieden voor duurzame innovatieve bollenteelt, zoals opgenomen in de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport (ISG).
4.2	Gunstig vestigings- en ondernemingsklimaat voor winkels, horeca en bedrijven	Noordwijk heeft aantrekkelijke winkel- en uitgaansgebieden met een gunstig vestigings- en ondernemingsklimaat voor ondernemers.
4.3	Jaarrond toerisme en recreatie	Noordwijk ligt in een uniek gebied met veel natuur, het strand, de zee, de kust en een open en toegankelijk landschap. We zijn zuinig op deze kwaliteiten als basis voor ons toerisme. Met onze kuuroordstatus krijgt dit een extra impuls.
4.4	Space	Noordwijk blijft zich profileren als dé ruimtevaartgemeente van Nederland met aantrekkingskracht op innovatie bedrijvigheid.
4.5	Strand en kuuroord	Het strand is een uniek gebied. De unieke ligging aan zee maakt de Noordwijk internationaal erkend is als kuuroord, of beter: heilzame badplaats. Aan die kwaliteit geven we nadrukkelijk inhoud.
Programma 5 Onderwijs		
Thema		Wat willen we bereiken?
5.1	Onderwijs	Behalve thuis is ook school een plek waar je normen en waarden leert die je meeneemt in je verdere leven. Daarom is het heel belangrijk dat kinderen kwalitatief goed onderwijs krijgen. Dat ze leren hoe je normaal met elkaar omgaat. Dat pesten onacceptabel is en ze de ruimte krijgen om zich te ontplooiën en ontwikkelen, hoe zij, als persoon, dat willen.
5.2	Onderwijshuisvesting	We zorgen voor voldoende en kwalitatief hoogwaardige onderwijshuisvesting.
Programma 6 Sport en Cultuur		
Thema		Wat willen we bereiken?
6.1	Verenigingen en vrijwilligers	Veel mensen vinden in ons gevarieerde verenigingsleven een prettige en waardevolle vrijetijdsbesteding. Daarom verdienen verenigingen op het gebied van sport, kunst en cultuur onze ondersteuning en investeren we hier ook in.
6.2	Sport en recreatie	Het belang van bewegen en sport is onomstreden. Daarom bevorderen we een grote variatie aan sportmogelijkheden in Noordwijk. Dat betekent dus ook dat het aanbod niet alleen is gericht op jongeren, maar dat het ook toegankelijk moet zijn voor ouderen, mensen met een beperking en mensen met weinig financiële middelen. Gezondheid is immers belangrijk voor iedereen en past bij de status die we als kuuroord hebben.
6.3	Kunst en cultuur	Daarnaast is het voor een leefbaar en gezellig Noordwijk van groot belang dat er ruim baan wordt gegeven aan kunst en cultuur. Cultuur brengt immers mensen samen en kan ook maatschappelijke problemen helpen verminderen die specifiek zijn voor de jeugd, ouderen en inwoners met enige afstand tot de samenleving. We zorgen ervoor dat kunst- en cultuurprojecten een zo breed mogelijk publiek bereiken.
6.4	Evenementvriendelijke gemeenten	We zijn een evenementvriendelijke gemeente.
6.4	Multifunctionele accommodaties	We benutten onze multifunctionele sportaccommodaties optimaal.

Beleidsdoelstellingen gemeente Noordwijk		
Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid		
Thema		Wat willen we bereiken?
7.1	Gezond leven	We bevorderen een gezonde leefstijl. Als gemeente met een kuuroordstatus stellen we sporten, bewegen en gezondheid centraal.
7.2	Opgroeien en zelfontplooiing	Onze kinderen groeien gezond en veilig op. Onze focus is primair gericht op preventie. We bewerkstelligen daarom een aanbod gericht op onder meer versterking van weerbaarheid. We bevorderen de samenwerking tussen maatschappelijke partners.
7.3	Meedoen	Onze inwoner doen mee (naar vermogen). We stimuleren zelfredzaamheid en het nemen van verantwoordelijkheid voor het eigen leven. We zorgen voor voorzieningen ten behoeve van inwoners die (tijdelijk) niet kunnen meedoen. We bestrijden eenzaamheid en vergroten de lokale mobiliteit van kwetsbare inwoners.
7.4	Zorg en ondersteuning	De toegang tot advies, ondersteuning (jeugd)zorg is laagdrempelig, We zorgen voor passende hulp en ondersteuning waarbij we sturen op drempelverlaging, kwaliteitsverhoging en kostenbeheersing van jeugdhulp. Zorg voor onze inwoners moet in voldoende mate beschikbaar zijn. De wachtlijsten voor (jeugd)zorg zijn zo kort mogelijk.
7.5	Gezonde en veilige leefomgeving	Inwoners voelen zich veilig en prettig. In Noordwijk is het goed wonen. Onze buitenruimte en voorzieningen nodigen uit tot ontmoeting en bewegen en zijn toegankelijk voor iedereen. De gezonde en groene leefomgeving versterken de kwaliteit van leven.
Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving		
Thema		Wat willen we bereiken?
8.1	Duurzaamheid	We behouden onze prachtige dorpen en ons open landschap voor toekomstige generaties en bezoekers. We stellen een lange termijnvisie voor verduurzaming op. We geven uitvoering aan doordachte, effectieve en efficiënte maatregelen ter bevordering van energiebesparing en klimaatadaptatie. Ons uitgangspunt is dat verduurzaming betaalbaar blijft voor iedereen.
8.2	Energietransitie	We koesteren onze prachtige bollenvelden, de kuststrook, de zee en onze natuurgebieden. We prefereren zonne-energie boven windenergie en gaan plaatsing van windturbines in ons buitengebied daarom tegen. We plaatsen zonnepanelen bij voorkeur op grote daken.
8.3	Natuur en groen	Natuur en landschap vormen de basis voor fijn wonen, recreëren en een gezonde economie. De duinen en landgoederen worden waar mogelijk verbonden door (ecologische) verbindingen die doorlopen tot in de dorpen.
8.4	Woon- en leefomgeving	Onze leefomgeving is schoon, gezond, groen en toegankelijk. We beheren de openbare ruimte op uniforme wijze. In de dorpscentra zetten we onze Buitendienst zichtbaar in.
8.5	Afval en grondstoffen	De gemeente is verantwoordelijk voor de openbare ruimte en die moet dus ook goed worden bijgehouden. Dat betekent dus ook een nette en ordelijke afvalinzameling.
Programma 9 Ruimte en Wonen		
Thema		Wat willen we bereiken?
9.1	Bouwen voor de lokale bevolkingsgroei	Wij bouwen volgens de natuurlijke groei van Noordwijk. Daarbij geldt dat grootschalige regionale woningbouw enkel plaats vindt langs de as Alphen-Leiden-Katwijk.
9.2	Bouwen op basis van de lokale behoefte	We bouwen, afgestemd op de behoefte, woningen in alle prijsklassen (huur en koop) in een veilige en prettige omgeving. Daarbij hoort ook voldoende ruimte om te parkeren en te recreëren.
9.3	Kleinschaligheid en open karakter van de leefomgeving	We versterken de identiteit en openheid van onze leefomgeving door in te zetten op een vitale en duurzame bollenteelt. Daarmee zorgen we tevens dat de dorpen niet aan elkaar gebouwd worden. Het open landschap tussen de dorpen in de Bollenstreek weerspiegelt onze identiteit.

1.4 Nieuw beleid

Bij het opstellen van de Programmabegroting 2023-2026 is er nieuw beleid geïnventariseerd en opgenomen. Dit nieuwe beleid is uiteraard ook verwerkt binnen de Programmabegroting 2024-2027. Tevens is bij het opstellen van de Perspectiefnota 2024 geïnventariseerd wat aan nieuw beleid voor 2024 en verder opgenomen zou kunnen worden (blauw gearceerd). Het complete beeld van het nieuwe beleid staat in onderstaand overzicht weergegeven.

Bedrag x €						
Totaal nieuw beleid per programma	2023	2024	2025	2026	2027	
Programma 1 Bestuur en Dienstverlening						
2023 Opstellen visie gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed	€ 50.000					INC
2023 KCC backoffice/beleidsmedewerker	€ 77.000	€ 77.000				INC
2023 Bestuursondersteuner wethouders	€ 100.000	€ 100.000				INC
2023 Inhuur voor invoering moderne werkplek	€ 100.000					INC
2023 Extra budget voor inhuur in verband met krapte arbeidsmarkt	€ 250.000					INC
2024 Financieel adviseur		€ 104.000	€ 104.000	€ 104.000	€ 104.000	INC
2024 Bestuursondersteuner wethouders			€ 100.000	€ 50.000		INC
2024 Actieplan Dienstverlening		€ 184.000	€ 169.000			INC
2024 Onderzoek/Data-analist		€ 92.000	€ 92.000	€ 92.000	€ 92.000	STR
Programma 2 Veiligheid						
2023 Onderzoek (flexibel) cameratoezicht	€ 10.000					INC
2023 Beleidsmedewerkers aanpak ondernijming	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	STR
2023 Vergunningverlener	€ 39.000	€ 39.000	€ 39.000	€ 39.000	€ 39.000	STR
2023 Senior BOA	€ 77.000	€ 77.000	€ 77.000	€ 77.000	€ 77.000	STR
2023 BOA's	€ 122.000	€ 122.000	€ 122.000			INC
Programma 3 Verkeer en Parkeren						
2023 Mobiliteitsplan	€ 25.000					INC
2023 Onderzoek ontsluiting Verlengde Beeklaan	€ 25.000					INC
2023 Modelstudie ontsluiting wijk Boechorst	€ 15.000					INC
2023 Mogelijkheid nachtbus van Leiden naar Noordwijk		€ 60.000				INC
2023 Continueren campingpendel	€ 15.000					INC
2023 Tarief strandpendel	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000	STR
2023 Passende parkeernormen arbeidsmigranten	€ 25.000					INC
2023 Gratis parkeren Kloosterplein na 18:00 uur	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	STR
2023 Gedifferentieerde tariefstelling dagparkeerkaarten	€ -560.000	€ -560.000	€ -560.000	€ -560.000	€ -560.000	STR
2023 Verkeersonderzoek Noordwijk-Binnen	€ 25.000					INC
2023 Parkeerregisseur	€ 88.000	€ 88.000	€ 88.000	€ 88.000	€ 88.000	STR
2023 Onderzoek verkeersonveilige plekken	€ 25.000					INC
2023 Onderzoek verkeersveiligheid kruising Duinweg			€ 25.000			INC
2023 Uitvoeren uitvoeringsagenda Duin- en Bollenstreek	€ 25.000					INC
2024 Gemeentebrede parkeerdrukmeting		€ 43.000				INC
Programma 4 Economie						
2023 Opstellen visie Noordelijke toeristische ontsluiting	€ 25.000	€ 25.000				INC
2023 Opstellen nieuw evenementenbeleid	€ 25.000					INC
2024 Subsidie Space Campus		€ 1.280.000				INC
2024 Economische samenwerking Duin- en Bollenstreek		€ 135.000	€ 138.000			INC
2024 Uitvoeringsagenda Oranje Opgaven DBS		€ 60.000				INC
Programma 5 Onderwijs						
2023 Doorontwikkelen beleid voorschoolse voorzieningen	€ 7.500					INC
2024 Voorlezen in de bibliotheek		€ 17.000	€ 17.000			INC
Programma 6 Sport en Cultuur						
2024 Continuering Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG)		€ 40.000	€ 40.000			INC
Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid						
2023 Evalueren sociale kaart	€ 15.000	€ 15.000				INC
2023 Mindfulness trainingen jeugd	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	STR
2023 Tegengaan eenzaamheid	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	STR
2023 Continueren zorgpauze en Waarderingsregel mantelzorgers	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	STR
2023 Beleidsadviseur Voor leder1	€ 41.000	€ 41.000				INC
2023 Beleidsadviseur Wet Inburgering	€ 19.000	€ 19.000				INC
2023 Beleidsadviseur WGS	€ 19.000	€ 19.000				INC
2023 Projectleider maatschappelijke vraagstukken	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000			INC
2024 Opgave specifieke doelgroepen		€ 160.000	€ 160.000			INC
2024 Versterken toegang zorg Voor leder1		€ 196.000	€ 196.000	€ 196.000	€ 196.000	STR

Bedrag x €						
Totaal nieuw beleid per programma	2023	2024	2025	2026	2027	
Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving						
2023 MKB-transitieloket		€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	STR
2023 Beleidsplan klimaatadaptieve leefomgeving	€ 25.000					INC
2023 Pilot advies verduurzamingsverplichtingen	€ 40.000					INC
2023 Handhaving verplichte energiebesparende maatregelen		€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	STR
2023 Opstellen visie energietransitie	€ 25.000					INC
2023 Afnamebod potentiële warmte-aanbieders	€ 25.000					INC
2023 Wijkuitvoeringsplannen transitievisie	€ 100.000					INC
2023 In kaart brengen capaciteit elektriciteitsnetwerk	€ 50.000	€ 50.000				INC
2023 Opstellen uitvoeringsplan vergroening leefomgeving	€ 50.000					INC
2023 Aanplanten 800 bomen		€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000		INV
2023 Aanplanten 800 bomen beheerkosten	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	STR
2023 Continuëren inzet vrijwillige energiecoaches	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	STR
2023 Regelanalist dienstverlening Omgevingswet	€ 88.000	€ 88.000				INC
2023 Groenbeheerplan	€ 150.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	STR
2024 Beheerder kinderboerderij		€ 43.000	€ 43.000	€ 43.000	€ 43.000	STR
Programma 9 Wonen en Ruimte						
2023 Actualiseren woningbouwprogramma	€ 40.000					INC
2023 Continuëren inzet projectleider internationale werkers	€ 25.000					INC
2023 Beleidsadviseur Volkshuisvesting	€ 93.000	€ 93.000	€ 93.000	€ 93.000	€ 93.000	STR
2024 Invoering Omgevingswet		€ 435.000	€ 276.000	€ 175.000	€ 98.000	INC
Programma 10 Algemene Dekkingsmiddelen						
2023 Afschaffing hondenbelasting	€ 300.000	€ 302.132	€ 309.081	€ 316.190	€ 316.190	STR
2023 Lastenverlichting voor de burgers	€ 1.125.000	€ 1.125.000	€ 1.125.000			INC
Totale kosten nieuw beleid	€ 3.235.500	€ 5.594.132	€ 3.678.081	€ 1.638.190	€ 1.311.190	

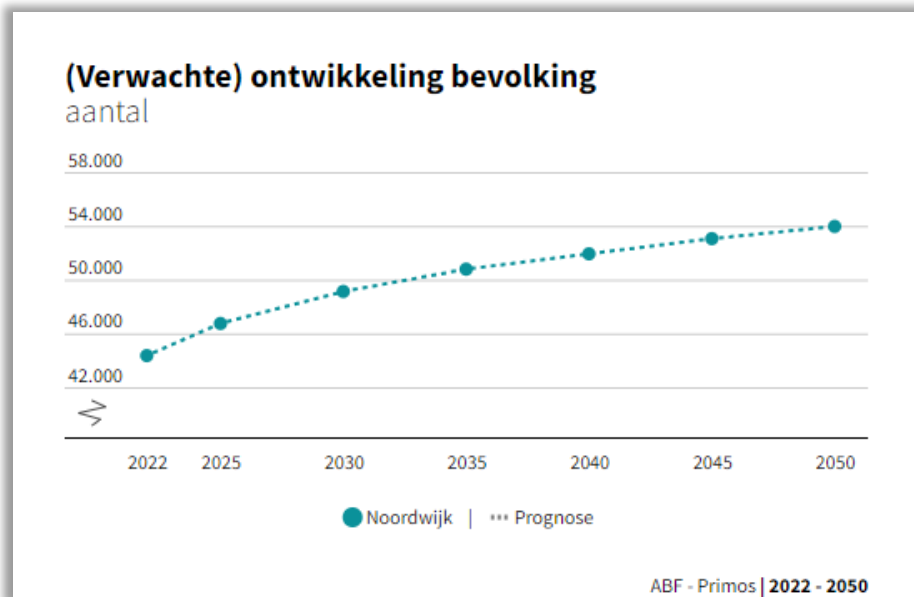
Bedrag x €						
Meerjarig nieuw beleid	2023	2024	2025	2026	2027	
Totaal dekking incidenteel uit stelpost nieuw beleid	€ 250.000					INC
Totaal dekking incidenteel uit reserves	€ 1.358.500	€ 3.174.000	€ 1.251.000	€ 329.000	€ 202.000	INC
Totaal dekking incidenteel uit begrotingsresultaat	€ 1.125.000	€ 1.125.000	€ 1.125.000			INC
Totaal dekking structureel uit begrotingsresultaat	€ 502.000	€ 1.095.132	€ 1.102.081	€ 1.109.190	€ 1.109.190	STR
Totaal dekking investeringen uit kapitaallastenniveau		€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000		INV
Dekking meerjarig nieuw beleid	€ 3.235.500	€ 5.594.132	€ 3.678.081	€ 1.638.190	€ 1.311.190	

Het nieuwe beleid wordt als volgt financieel gedekt:

- Investeringen (INV): binnen het kapitaallastenniveau.
- Structurele uitgaven (STR): uit het begrotingsresultaat.
- Incidentele uitgaven (INC): uit het begrotingsresultaat of uit de reserves.

1.5 Kerngegevens

Sociale structuur

Bron: <https://noordwijk.incijfers.nl/dashboard/bevolking-3>

Bron: <https://noordwijk.incijfers.nl/dashboard/bevolking-3>

Inwoners naar leeftijdsgroep

Noordwijk

Nederland

0% 20% 40% 60% 80% 100%

● <= 14 ● 15-29 ● 30-44 ● 45-64 ● 65-74 ● 75+

CBS | 2023

Bron: <https://noordwijk.incijfers.nl/dashboard/bevolking-3>

Fysieke structuur

Woningen totaal

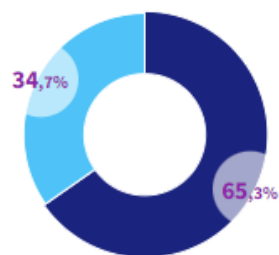
aantal

20.757

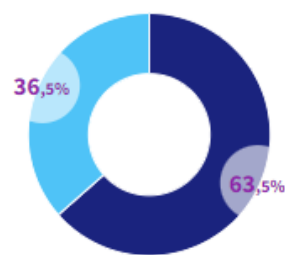
Noordwijk

BAG/ABF | 2023

Woningen naar type

Noordwijk

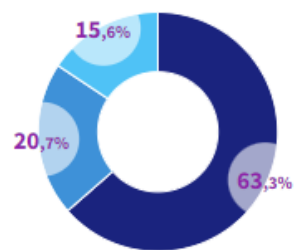

Nederland

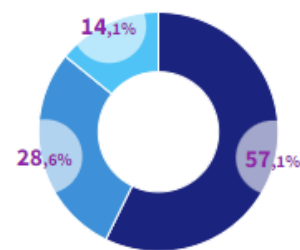
● Eengezins ● Meergezins

BAG/ABF | 2023

Woningen naar eigendom

Noordwijk

Nederland

● Koop ● Corporatiehuur ● Overige huur

ABF Research - Systeem woningvoorraad (Syswov) | 2022

Bron: Waarstaatjegemeente.nl augustus 2023

1.6 Kaders voor gezond financieel beleid

De onderstaande kaders kunnen worden gehanteerd bij het maken van nieuwe afwegingen. Die kaders zijn niet uitputtend maar fungeren als meetlat waarlangs nieuwe ruimtevragers worden afgewogen. In de uitvoeringspraktijk geldt daarbij het 'pas toe' of 'leg uit-principe': de toepassing ervan kan per onderwerp verschillen en in bijzondere omstandigheden kunnen er redenen zijn om van af te wijken.

- *Eerst de opgave, dan het plan, dan het geld*
Nu beginnen we vaak eerst met de financiële claim, daarna met de visie, het plan en de uitwerking. Dat betekent dat middelen lang onbenut blijven (onderuitputting). Maar belangrijker: het doet geen recht aan de afweging door de raad. Opener beleidsdiscussies met de raad in een eerder stadium betekent ook een opener begrotingsproces. Concreet betekent dit dat er meer pro memorie (PM) posten als ruimtevrager in de begroting staan, met ruimte voor latere invulling. Niet alles kan en moet immers tegelijk. Dit kan echter ook leiden tot besluiten zonder financiële dekking waarmee financiële risico's ontstaan.
- *Nieuw voor oud*
Met het richtsnoer 'nieuw voor oud' wordt bedoeld dat een lopend project of bestaande activiteiten worden beëindigd, als er financiële dekking moet worden gevonden voor een nieuw initiatief. Vanuit de raad is het idee geopperd om een zero-based begroting te maken. Dit is een methode om de begroting door te lichten op: wat is wettelijk verplicht, wat is de vrije afwegingsruimte, et cetera. Dat kan helpen om de juiste keuzes te maken. In essentie gaat het om de vraag in welke mate bestaand beleid bijdraagt aan de bestuurlijke doelen? Waar dat niet zo is, ontstaat er ruimte voor heroverweging binnen de totale begroting.
- *We doen het voor het geld dat we ervoor krijgen*
Medebewindstaken doen we in principe voor (maximaal) het geld dat we ervoor krijgen. Waar de kosten de beschikbare middelen overschrijden moet worden gezocht naar mogelijkheden om de kosten te beheersen of de inkomsten te vergroten. Dit kan ook in collectief verband, zoals bij de recente arbitrage Jeugdhulp.
- *Samen in partnerschap*
Netwerk-besturen betekent ook netwerk-financieren. Wanneer een maatschappelijke opgave samen met andere partners wordt opgepakt, komt de rekening niet alleen bij de gemeente terecht.
- *Ontschotten van budgetten*
Budgetten worden zoveel mogelijk ontschot, om een integrale afweging en het schuiven met budgetten mogelijk te maken, zowel in het sociale als in het fysieke domein. Tegenvallers worden zoveel mogelijk binnen het domein, het programma of een beleidsveld opgevangen.
- *Kostendekkendheid*
Belastingheffingen, leges en tarieven zijn kostendekkend.
- *Zuiver resultaat bestemmen*
Budget dat aan het einde van het jaar overblijft gaat naar de algemene reserve.
- *Profijtbeginsel*
Kosten van publieke voorzieningen worden zoveel mogelijk in rekening gebracht van degenen die daarvan profiteren.

- *Proactief gebruik maken van subsidies*
Bij grote stedelijke projecten worden doelgerichte acties en lobby ingezet voor succesvolle subsidieverwerving. Bij het verstrekken van subsidies telt niet de inspanning maar het resultaat. Bij elk van de gemeentelijke doelen wordt bepaald of en zo ja hoe gesubsidieerde activiteiten een bijdrage kunnen leveren aan het realiseren ervan.
- *Integraliteit*
Opbrengsten en kosten worden zoveel mogelijk in samenhang gepresenteerd. Bij investeringen worden capaciteit, duurzaamheid en ICT-aspecten ook meegenomen.
- *Zo min mogelijke reserves*
Algemeen uitgangspunt is om zo min mogelijk reserves te hebben. Bij het instellen van een reserve is het belangrijk om een concreet doel vast te stellen waarvoor de reserve wordt ingesteld, inclusief de geplande looptijd.
- *Gezond weerstandsvermogen*
Het benodigd weerstandsvermogen in relatie tot de risico's blijft in gezonde verhouding en ligt tussen de 1,4 en 2,0.
- *'Herstelbetalingen uit Den Haag' komen in plaats van eigen middelen en niet er bovenop.*
Als er geld komt uit Den Haag voor een ambitie die al in de begroting is verwerkt en er is niet afgesproken 'dat we het doen voor het geld dat we ervoor krijgen', dan komt dit geld ten gunste van het begrotingsresultaat. En kan dus worden ingezet voor andere zaken.

2. Beleidsbegroting

2.1 Algemeen

De uitvoering van de gemeentelijke taken en werkzaamheden spreidt zich uit over vele gebieden. In verband met de beheersbaarheid van de taken en werkzaamheden zijn deze verdeeld in programma's.

Om de leesbaarheid en vergelijkbaarheid van de programma's zo groot mogelijk te maken hebben de programma's dezelfde structuur. Naar aanleiding van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en overleg met de auditcommissie zijn de programma's onderverdeeld in de volgende zeven w-vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wanneer is het gereed?
- Wat mag het kosten?
- Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?
- Wat zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?
- Wat zijn de risico's?

Door op basis van deze zeven w-vragen de programmabegroting vast te stellen worden door de gemeenteraad de kaders waarbinnen het college de programmabegroting moet uitvoeren vastgelegd.

Wat willen we bereiken?

Deze vraag wordt beantwoord door aan te geven wat de gemeente binnen een beleidsveld uiteindelijk binnen de periode 2024-2027 wil bereiken (doelen). Hierin zijn de ambities uit onder andere het collegewerkprogramma verwerkt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Hier wordt concreet aangegeven wat de gemeente in 2024-2027 gaat doen (prestaties) om eerder beschreven doelen te bereiken. Dat kunnen zaken zijn die de gemeente zelf doet of die andere organisaties doen (in opdracht van de gemeente).

Wanneer is het gereed?

Vanaf de Begroting 2021-2024 is aan de w-vragen de w-vraag 'Wanneer is het gereed?' toegevoegd. Zo kan worden aangegeven wanneer een betreffend voornemen uitgevoerd wordt.

Wat mag het kosten?

Om de vierde w-vraag (Wat mag het kosten?) te beantwoorden staat in elk programma de volgende informatie: lasten, baten en saldo per programma. Per programma staan de baten, lasten en het saldo vermeld.

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

Vanuit het BBV zijn gemeenten verplicht om in de programma's een basis set van beleidsindicatoren op te nemen. Op basis van deze beleidsindicatoren wordt de gemeente Noordwijk vergeleken met andere Nederlandse gemeenten. Dit gebeurt op basis van de meest recente gegevens die ter beschikking worden gesteld op [waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl).

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

Per programma wordt aangegeven welke verbonden partijen bijdragen aan het programma. De uitgebreide informatie over de verbonden partijen staat opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Wat zijn de risico's?

Per programma wordt aangegeven welke mogelijke risico's samenhangen met de uitvoering van het desbetreffende programma. Uitgebreide informatie over de risico's staat opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Programma's

De volgende programma's zijn opgenomen in de begroting:

1. Bestuur en Dienstverlening
2. Veiligheid
3. Verkeer en Parkeren
4. Economie
5. Onderwijs
6. Sport en Cultuur
7. Sociaal Domein en Volksgezondheid
8. Duurzaamheid en Leefomgeving
9. Wonen en Ruimte

Paragrafen

Naast de programma's zijn de volgende (verplichte) paragrafen opgenomen in de begroting:

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid
8. Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid (Woo)

2.2 Programma's

2.2.1 Programma 1: Bestuur en Dienstverlening

Integriteit en transparantie zijn kernwaarden binnen Noordwijk. Zij vormen de basis van de bestuurscultuur.

Onze inwoners en de samenleving staan centraal. Wij weten wat er leeft door goed naar inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers te luisteren en door zichtbaar te zijn. We communiceren begrijpelijk en duidelijk. Op deze wijze overbruggen we de afstand tussen onze inwoners en het gemeentebestuur.

We zijn dienstverlenend en werken servicegericht. Op deze punten blijven we ons continu verbeteren. We zijn optimaal bereikbaar en gemeentelijke informatie is makkelijk vindbaar. We hebben aandacht voor de eigen bestuurskracht om zelfstandig te blijven als gemeente. We sluiten een fusie uit. We bekijken goed welke taken we zelf uitvoeren en welke we uitbesteden. Als we voor dat laatste kiezen zijn we kritisch op de kwaliteit en de meerwaarde die het oplevert. Voorts zijn we in de samenwerkingsverbanden een sterke en betrokken partner; ook raadsleden geven profiel aan deze betrokkenheid. De 'Strategische- en Uitvoeringsagenda Duin- en Bollenstreek' is een belangrijke basis in de regionale samenwerking richting een bloeiende toekomst.

1.1 Integriteit en transparantie			
Integriteit en transparantie zijn kernwaarden in Noordwijk. Zij vormen de basis van onze bestuurscultuur.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Verkleij</i>	<i>Team:</i>	<i>JZ / IGM</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?		Wanneer?
We werken transparant.	We verankeren informatiebeveiliging en privacy in onze bedrijfsvoering. We leggen ontwikkelingen vast in een voorgangsrapportage conform de 'Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA)' .		Doorlopend/Vierde kwartaal

1.2 Participatie en communicatie			
Onze inwoners en de samenleving staan centraal. Wij weten wat er leeft door goed naar inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers te luisteren en door zichtbaar te zijn. We communiceren begrijpelijk en duidelijk. Op deze wijze overbruggen we de afstand tussen onze inwoners en het gemeentebestuur.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Verkleij/Ter Hark</i>	<i>Team:</i>	<i>DCS / COM / ETP</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?		Wanneer?
We zorgen voor een goede aansluiting tussen inwoners en het gemeentebestuur.	We optimaliseren onze participatietrajecten op basis van de in 2023 uitgevoerde evaluatie. We nemen de stand van zaken van onze participatietrajecten tweemaal per jaar op in een voortgangsrapportage.		Eerste kwartaal Tweede en vierde kwartaal

	<p>We versterken de effectiviteit en bereikbaarheid van de wijkambassadeur door hem of haar een vindbare plek te geven op onder meer de gemeentelijk website en dragen dit actief uit.</p> <p>We geven ruimte aan overheidsparticipatie door initiatieven uit de samenleving te concentreren en te trechteren in één digitaal loket beheerd door de wijkambassadeur.</p> <p>We stellen een participatieverordening vast waarin spelregels voor inwoners- en overheidsparticipatie in het kader van de Omgevingswet worden vastgelegd.</p>	<p>Eerste kwartaal</p> <p>Eerste kwartaal</p> <p>Vierde kwartaal</p>
Onze communicatie sluit aan op de behoefte van inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden.	<p>We vergroten het bereik van onze nieuwsbrief door middel van een campagne.</p> <p>We maken een plan van aanpak voor de transitie van 'papieren' gemeenteberichten naar digitale producten op basis van de klantbehoefte. We nemen tevens de offline- communicatie mee in het plan van aanpak.</p>	<p>Eerste kwartaal</p> <p>Eerste kwartaal</p>
Onze website is gebruiksvriendelijk.	We maken onze website geschikt voor volwaardige digitale dienstverlening op basis van een plan van aanpak. Hierbij wordt onder meer de implementatie van het persoonlijke inwonersaccount "Mijn Noordwijk" opgenomen.	Tweede kwartaal
We realiseren een newsroom.	We evalueren de effectiviteit van onze newsroom en optimaliseren op basis hiervan de functionaliteit uitgaande van de bestuurlijke- en organisatiebehoefte.	Tweede kwartaal

1.3 Dienstverlening			
We zijn dienstverlenend en werken servicegericht. Op deze punten blijven we ons continu verbeteren. We zijn optimaal bereikbaar en gemeentelijke informatie is makkelijk vindbaar.			
Portefeuillehouder:	Verkleij	Team:	DCS
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?		Wanneer?
We verbeteren continu onze klanttevredenheid. We streven hierbij naar een rapportcijfer 8. Dit geldt ook voor onze uitvoeringsorganisaties.	<p>We geven uitvoering aan onze 'Agenda Dienstverlening'. De volgende ambities staan hierin centraal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Passende, klantgerichte dienstverlening aan én gastvrijheid voor onze inwoners - Toepassing van duidelijke en begrijpelijke taal - Continue meting van klanttevredenheid ondersteund door een dashboard - Eenvoud en eenduidigheid in digitale dienstverlening door toepassing van één digitaal loket. 		<p>Doorlopend</p> <p>Tweede kwartaal</p>

1.4 Regionale samenwerking en verbonden partijen

We hebben aandacht voor de eigen bestuurskracht om zelfstandig te blijven als gemeente. We sluiten een fusie uit. We bekijken goed welke taken we zelf uitvoeren en welke we uitbesteden. Als we voor dat laatste kiezen zijn we kritisch op de kwaliteit en de meerwaarde die het oplevert. Voorts zijn we in de samenwerkingsverbanden een sterke en betrokken partner; ook raadsleden geven profiel aan deze betrokkenheid. De 'Strategische- en Uitvoeringsagenda Duin- en Bollenstreek' is een belangrijke basis in de regionale samenwerking richting een bloeiende toekomst.

Portefeuillehouder:	Ter Hark	Team:	DCS / ETP
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?		Wanneer?
We zijn een sterke en betrokken partner in onze samenwerkingsverbanden	<p>We stellen in Holland Rijnland-verband een regionale investeringsagenda op. We formuleren hierin onze regionale ambities en opgaven zoals verstedelijking, klimaatadaptatie, mobiliteit en de energietransitie.</p> <p>We monitoren de ontwikkelingen en risico's binnen onze verbonden partijen. Met het oog hierop implementeren we een instrument voor self-assessment.</p>		<p>Eerste kwartaal</p> <p>Vierde kwartaal</p>

Wat doen we doorlopend?

- We zorgen ervoor dat integriteit continue de rode draad vormt van ons handelen.
- We werken verder aan onze integriteit en onze kernwaarden op basis van de routekaart 'integriteit' en het bijbehorend uitvoeringsplan.
- We stimuleren en werken aan de bewustwording van integriteit en weerbaarheid door middel van opleidingen en ontwikkelprogramma's.
- Wij honoreren verzoeken op basis van de [Wet open overheid](#) (Woo) ruimhartig.
- We publiceren Woo-verzoeken en -besluiten, alsmede klachten, convenanten en beschikkingen actief op meerdere openbare (digitale) platforms. We lopen hiermee op landelijke wet- en regelgeving vooruit.
- We scholen onze medewerkers doorlopend op het domein van informatieveiligheid.
- Routekaart 'Integriteit' en het bijbehorend uitvoeringsplan (fase 3).
- Bewustwording van integriteit en weerbaarheid door middel van opleidingen en ontwikkelprogramma's.
- We voeren ons integrale plan van aanpak voor participatie uit.
- We stellen voor de start van een participatietraject een notitie op waarin onder meer wordt vastgelegd:
 - De doelstelling(en) en de omvang van doelgroep(en)
 - Het participatieniveau (participatietrap)
 - De werkvorm(en) waaronder niet-digitale hand-outs in wijken en buurten
 - Verwachtingenmanagement, ook voor wat betreft de start en het einde van het participatietraject.
- We geven gefaseerd uitvoering aan het plan van aanpak op basis van de in 2023 vastgestelde brede visie op gemeentelijke communicatie. We brengen hierbij ook onze successen en mijlpalen onder de aandacht.
- We monitoren met de newsroom het gebruik van de kanalen door onze inwoners en passen onze communicatie- middelenmix daarop aan.

- We zorgen voor een eenduidige huisstijl door de inzet van vooraf vastgestelde communicatieformats.
- We versterken onze 'eerstelijns-dienstverlening' in ons Klant Contact Centrum (KCC) door dit een brugfunctie te geven tussen organisatie en inwoners. We verleggen het accent in klantcontact van fysieke- naar digitale dienstverlening.
- We versterken onze identiteit. Herkenbaarheid en veiligheid zijn hierbij belangrijke thema's.
- Gastlessen en/of excursies voor leerlingen tijdens hun schoolperiode als kennismaking met de plaatselijke democratie kennis.
- Aanstelling van een kinderburgemeester.
- Sturing van (uitvoerings)organisaties op basis van KPI's en kengetallen.
- We willen een goed beeld van de organisatie om van daaruit verder te bouwen naar een bedrijfsmatige organisatie waarin deskundigheid en efficiëntie de boventoon voert.
- Nieuwe ambtenaren worden aangenomen op hun deskundigheid. Zij verdiepen zich in de lokale situatie en de dynamiek van de gemeente Noordwijk.
- We investeren in eigen mensen met als doelstelling om zo veel mogelijk het personeel te behouden.
- Verdere verbetering van de arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden, zodat ambtenaren optimaal kunnen presteren.
- We zien een belangrijke rol voor één ambtelijke liaisonfunctionaris in de verschillende samenwerkingsverbanden.
- We geven uitvoering aan de Strategische en Uitvoeringsagenda Duin- en Bollenstreek. Dit doen we samen met Katwijk en HLT Samen.
- We nemen onze verantwoordelijkheid als actieve, zichtbare, verbindende regiopartner waarbij we continue uiting geven aan onze bestuurlijke- en ambtelijke betrokkenheid.
- We weten als goede samenwerkingspartner wat er speelt in de regio en bij onze partners. We maken afgewogen keuzes in de wijze waarop en met wie wij samenwerken.

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Programma 1 Bestuur en Dienstverlening				
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	€ 13.041.692	€ 12.447.879	€ 12.643.876	€ 13.129.493
Totale baten programma	€ 4.496.260	€ 4.155.658	€ 4.132.113	€ 4.156.298
Saldo van het programma	€ -8.545.432	€ -8.292.221	€ -8.511.763	€ -8.973.195
Mutatie reserves				
Toevoegingen	€ 905.000	€ 915.000	€ 925.000	€ 935.000
Onttrekkingen	€ 3.923.973	€ 2.019.540	€ 1.719.112	€ 1.687.570
Resultaat van het programma	€ -11.564.405	€ -9.396.761	€ -9.305.875	€ -9.725.765

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

Programma 1 Bestuur en Dienstverlening					
Naam indicator	Eenheid	Periode	Nw	NL	
Formatie	Fte per 1000 inwoners	2024	6,51	n.b.	Eigen gegevens
Bezetting	Fte per 1000 inwoners	2024	5,85	n.b.	Eigen gegevens
Overhead	% van totale lasten	2024	14%	n.b.	Eigen gegevens

* gegevens afkomstig uit eigen gegevens begroting

Bovenstaande beleidsindicatoren komen uit de gegevens van de gemeente Noordwijk. De gegevens kunnen niet vergeleken worden met de gegevens van de rest van Nederland. Deze gegevens zijn namelijk nog niet beschikbaar via www.waarstaatjegemeente.nl.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 1 Bestuur en Dienstverlening	
Naam verbonden partij	
Dunea	Holland Rijnland
Alliander	Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)
BNG Bank	GR Belastingen Noordwijk-Lisse-Teylingen
Stichting Rijk	

Wat zijn de risico's?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 1 Bestuur en Dienstverlening	
Onderwerp risico	Omschrijving risico
Informatiebeveiliging / Cyberrisico's	Bij de informatiebeveiliging bestaat het risico op datalekken, cybercrime of cyberaanvallen (DDOS, ransomware, phishing en malware).
Personeel	Door krapte op de arbeidsmarkt en het niet kunnen concurreren met het bedrijfsleven en (grote) gemeenten kunnen vacatures van (kritische) functies niet snel worden vervuld.
Algemene Uitkering	Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties staan nog steeds achter de invoering van een nieuw verdeelmodel dat beter aansluit op de kostenverschillen tussen gemeenten en een groot aantal knelpunten in de huidige verdeling kan
Inflatie	De index is hoger dan ingeschat bij het opmaken van de begroting 2024

2.2.2 Programma 2: Veiligheid

Noordwijk is een veilige gemeente om te wonen, te werken, te recreëren en om te leven. We zijn hier gezamenlijk verantwoordelijk voor. We spreken elkaar aan op ongewenst gedrag. Criminaliteit en overlast horen niet thuis in onze gemeente en worden hard aangepakt. Dit doen we samen met politie, onze boa's, inwoners en ondernemers. Onder andere ons Integraal Veiligheidsplan (IVP) is hiervoor een ankerpunt.

2.1 Veiligste gemeente			
Noordwijk is een veilige gemeente om te wonen, te werken, te recreëren en te leven. We zijn hier gezamenlijk verantwoordelijk voor.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Verkleij</i>	<i>Team:</i>	<i>JOV/VTH</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer?	
Noordwijk is een veilige gemeente. We verhogen ons rapportcijfer voor veilige buurten van een 7.6 naar minimaal een 7.7.	<p>We stellen een Integraal Veiligheidsplan 2024 – 2026 vast. Belangrijke thema's zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Veilig uitgaan, evenementen en toerisme - Overlast en geweld op snijvlak van zorg en veiligheid - Jeugd en veiligheid - Ondernijning - Digitale veiligheid <p>We leveren de resultaten van de 'Veiligheidsmonitor Noordwijk 2023' op.</p>	<p>Eerste kwartaal</p> <p>Derde kwartaal</p>	
Onze handhavers zijn duidelijk zichtbaar en goed bereikbaar.	We heropenen de politiepost aan de Duinwetering na afronding van de renovatie. Daarmee concentreren we de samenwerking tussen politie, handhaving, zorg en veiligheid op één locatie.	Derde kwartaal	
	We brengen de bezetting van onze Boa's binnen de kaders op sterkte.	Eerste kwartaal	
	We onderzoeken of het dragen van bodycams door onze Boa's een bijdrage levert aan hun veiligheid.	Tweede kwartaal	
We faciliteren in Noordwijk geen coffeeshop.	We verwerken de regionale nullijn voor coffeeshops in ons Omgevingsplan.	Vierde kwartaal	

2.2 Aanpak ondermijnende criminaliteit

In onze gemeente worden criminaliteit en overlast niet geaccepteerd. We handhaven daarom daadkrachtig. Dit doen we samen met de politie, onze inwoners en ondernemers.

<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Verkleij</i>	<i>Team:</i>	<i>JOV/VTH</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer?	
Een veilige gemeente waarin geen plek is voor ondermijnende activiteiten.	We geven uitvoering aan ons programmaplan Ondernijning. We brengen de acties voor 2024 in beeld op basis van de evaluatie 2023.	Eerste kwartaal	

Veiligste gemeente

- We continueren de structurele inzet van de suswacht op de Grent.
- We maken gebruik van particuliere beveiligingsorganisaties en voor zover wettelijk mogelijk cameratoezicht in de uitgaansgebieden waar dat nodig is. De wijze van inzet wordt continu gemonitord en indien nodig aangepast.
- We geven uitvoering aan ons handhavingsprogramma. We zijn hierbij alert op signalen uit onze samenleving.
- Ter ondersteuning van de politie versterken we onze informatiepositie door gebruik te maken van de ogen en oren van onze inwoners en handhavers.
- We blijven bouwen aan een goede informatiepositie en werken risico-gericht. Belangrijke elementen hierbij zijn een goed functionerend signalenoverleg, een strategische analyses van risicofactoren en tactische en operationele informatieproducten voor verschillende onderdelen van de aanpak.
- We ondersteunen de politie met onze Boa's. Zij zijn onze oren en ogen in het kader van preventie.
- We stimuleren initiatieven voor buurtpreventie.
- Jeugdetaanpak op het snijvlak van zorg en veiligheid is geborgd binnen de organisatie en met partners, zowel op individueel als op groepsniveau.
- Bij evenementen heeft veiligheid de hoogste prioriteit. De landelijk geldende veiligheidsregels worden indien nodig aangevuld met maatwerkvoorschriften in evenementenvergunningen. Daarbij wordt nauw samengewerkt met de Veiligheidsregio Hollands Midden.
- We zetten onze handhavers in om wet- en regelgeving dienstverlenend en daadkrachtig te handhaven.
- Binnen het maatschappelijk programma '[Floreren in Noordwijk](#)' werken wij samen met partners aan verslavingspreventie. Te denken valt onder andere aan voorlichting op scholen, jongerenwerk en in uitgaansgebieden.
- We geven uitvoering aan het geactualiseerde convenant 'veiligheid in en om school 2023 – 2026'. Dit doen we samen met onder meer het onderwijs en de politie. Hierin ligt een verband met programma 5.

Aanpak ondermijnende criminaliteit

- We zetten de [Wet Bibob](#) op meerdere beleidsterreinen in conform onze beleidsregels.
- We handhaven strikt als het gaat om drugshandel vanuit woonhuizen, horeca- en bedrijfspanden conform de Opium-wet.

Crisisbeheersing

- We werken tijdens de langdurige crisissen (opvang Oekraïense vluchtelingen, opvang COA-vluchtelingen, energiecrisis) intensief en goed samen met de veiligheidsregio en er vindt afstemming plaats met omliggende gemeenten.
- We zijn een sterke partner in onze veiligheidsregio. We leiden het gemeentebestuur en de ambtelijke organisatie op voor onze crisisorganisatie. We sturen samen met de veiligheidsregio sterk op bewustwording van veiligheid en preventie door middel van preventie- en bewustwordingscampagnes

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Programma 2 Veiligheid				
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	€ 6.041.034	€ 6.302.953	€ 6.460.585	€ 6.714.478
Totale baten programma	€ 427.811	€ 438.935	€ 450.347	€ 462.057
Saldo van het programma	€ -5.613.223	€ -5.864.018	€ -6.010.238	€ -6.252.421
Mutatie reserves				
Toevoegingen	€ 40.000	€ 41.000	€ 42.000	€ 43.000
Onttrekkingen	€ 148.507	€ 157.658	€ 105.116	€ 97.204
Resultaat van het programma	€ -5.504.716	€ -5.747.360	€ -5.947.122	€ -6.198.217

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 2 Veiligheid					
Naam indicator	Eenheid	Periode	Nw	NL	Bron
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	2022	7	8	Stichting Halt
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	2022	1	2	CBS
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2022	4	5	CBS
Diefstallen uit woningen	Aantal per 1.000 inwoners	2022	1	1	CBS
Vernieling en beschadiging (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2022	5	6	CBS

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand augustus 2023.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 2 Veiligheid	
Naam verbonden partij	
Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	

Wat zijn de risico's?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 2 Veiligheid	
Onderwerp risico	Omschrijving risico
Calamiteiten van grote omvang	Binnen elke gemeente kunnen grote calamiteiten zich voordoen. Door het volgen van rampentrainingen en door deelname aan rampenoefeningen wordt de organisatie voorbereid. De kosten voor de crisisorganisatie blijven voor de gemeente.
Te kort bij landelijke politie	Bij het opkomen van handhavings/openbare orde vraagstukken (evenementen en uitgaansgebieden) waardoor de gemeente extra handhavingscapaciteit moet inzetten.

2.2.3 Programma 3: Verkeer en Parkeren

Noordwijk heeft baat bij een goede en veilige infrastructuur van en naar de gemeente, zodat jongeren naar school of studie kunnen reizen, zodat werkenden naar hun werk kunnen reizen, zodat bezoekers de streek kunnen bereiken. Het is belangrijk dat er naast bereikbaarheid met de auto ook aandacht is voor het openbaar vervoer, de fiets en voetgangers.

In een toeristische gemeente zoals Noordwijk is het belangrijk dat er voldoende parkeervoorzieningen zijn voor inwoners en bezoekers. In de drukke zomermaanden weren we 'zoekverkeer' uit de straten van Noordwijk aan Zee. Bezoekers kunnen parkeren aan de randen van het dorp, op transferia. Noordwijk blijft de ambitie houden een parkeergarage in het duin te faciliteren.

De wegen in Noordwijk zijn zo ingericht dat ouderen, jonge kinderen en mensen met een beperking veilig over straat kunnen. Hierbij hebben we onverminderd aandacht voor verkeersveiligheid in de directe omgeving van met name zorgcentra en scholen. De trottoirs moeten weer het domein van de voetgangers worden en beter begaanbaar voor kinderwagens, rollators, rolstoelen enzovoort.

3.1 Regionale en lokale bereikbaarheid			
Noordwijk is goed bereikbaar en beschikt over een veilige infrastructuur. Ons verkeersnetwerk is veilig. We zorgen voor een optimale verkeerscirculatie. We werken aan een betere bereikbaarheid met het openbaar vervoer, de fiets en voetgangers.			
Portefeuillehouder:	Ter Hark / Alkemade	Team:	BOC
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?		Wanneer?
We willen een compleet beeld van de mobiliteit en zorgen voor een optimale lokale verkeerscirculatie.	<p>We werken aan een mobiliteitsplan waarin we komen tot een visie over verkeersveiligheid en mobiliteit met aandacht voor een optimale verkeerscirculatie in heel Noordwijk. Hierbij betrekken we de resultaten van het onderzoek naar de ondergrondse parkeergarage op het Kloosterplein.</p> <p>We breiden het parkeerroute-informatiesysteem (PRIS) uit in Noordwijk Binnen.</p> <p>We werken de wijze van ontsluiting van Bronsgeest en 't Zilt uit als integraal onderdeel van deze projecten.</p>		<p>Vierde kwartaal</p> <p>Tweede kwartaal</p> <p>Vierde kwartaal</p>
We zijn regionaal goed bereikbaar en beschikken over een robuust verkeersnetwerk.	<p>We nemen een besluit over de alzijdige ontsluiting van de Verlengde Beeklaan op de N206 op basis van het uitgevoerde onderzoek en de afspraken met de provincie.</p> <p>We nemen een besluit over de verplaatsing van de Park&Ride- parkeerplaats aan de Goeweg.</p> <p>We starten met het innen van het parkeertarief van vijf euro op het parkeerterrein van de Beach-shuttle.</p>		<p>Eerste kwartaal</p> <p>Vierde kwartaal</p> <p>Tweede kwartaal</p>

	We nemen deel aan het onderzoek en voorstudie naar een corridor en bovenregionale hoofdstructuur (A44) als start van de ontwikkelfase voor ontsluiting in de zuidelijke corridor Bollenstreek;	Tweede kwartaal
We stimuleren gebruik van openbaar vervoer.	We blijven inzetten op de verlenging van een Hoogwaardige Openbaar Vervoersverbinding (HOV) vanuit Leiden en Katwijk naar Noordwijk aan Zee. We zijn afhankelijk van het onderzoek naar het voorkeustracé van de HOV-verbinding Leiden Noordwijk en van andere belanghebbenden zoals de provincie, Katwijk en Leiden.	Vierde kwartaal
We stimuleren en faciliteren (veiliger) fietsen.	We stellen in Holland Rijnland verband een plan op voor een netwerk van doorfietsroutes. De uitvoering is afhankelijk van de beschikbare dekking in een eventueel nieuw Regionaal Investeringsfonds (RIF) en middelen vanuit de provincie. We faciliteren voorzieningen voor oplaadmogelijkheden voor E-bikes. De tijdelijke fietsstalling onder het Vuurtorenplein voor elektrische fietsen blijft toegankelijk en wordt binnen de kaders van de ruimtelijke ontwikkeling van het Vuurtorenplein verder onderzocht.	Tweede kwartaal Derde kwartaal
We faciliteren duurzame vormen van mobiliteit.	We starten een pilot met een elektrische zelfrijdende shuttle als hoogwaardige verbinding tussen parkeerplaatsen (Wantveld/Hoogwaak) richting ons winkelgebied. Voor wat betreft de start van de pilot zijn we afhankelijk van ontheffing door de RDW. We ronden het onderzoek naar particuliere laadfaciliteiten met platte laadkabels in de openbare ruimte af. Op basis hiervan nemen een besluit over uitbreiding van het aantal deelnemers.	Vierde kwartaal Eerste kwartaal

3.2 Parkeren			
We beschikken over voldoende parkeervoorzieningen voor inwoners en bezoekers. In de drukke zomermaanden waren we 'zoekverkeer' uit de straten van Noordwijk aan Zee. Bezoekers kunnen parkeren in transferia in de periferie van Noordwijk			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Alkemade</i>	<i>Team:</i>	<i>BOC</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?		Wanneer?
We beschikken over voldoende parkeervoorzieningen.	We brengen het aantal parkeervoorzieningen, de locaties en de bezettingsgraad daarvan gemeentebreed in beeld. We actualiseren onze " nota Parkeernormen Noordwijk 2020 ". We hebben hierbij aandacht voor de parkeernormering bij sociale huurwoningen en de huisvesting van arbeidsmigranten.		Eerste kwartaal Tweede kwartaal

We realiseren nieuwe parkeervoorzieningen in ons toeristisch kerngebied bij voorkeur ondergronds.	We onderzoeken of een autoluwe Koningin Wilhelmina Boulevard in de zomer voor het 'flaneren en parkeren' mogelijk is.	Tweede kwartaal
	We nemen een besluit over de realisatie van een particuliere ondergrondse parkeervoorziening in het duingebied van Noordwijk aan Zee	Derde kwartaal
	We ronden het onderzoek naar een parkeervoorziening onder het Vuurtorenplein af. Dit doen we op basis van een participatief proces.	Tweede kwartaal

3.3 Verkeersveiligheid

De wegen in Noordwijk zijn zo ingericht dat onze inwoners ouderen, jonge kinderen en mensen met een beperking veilig over straat kunnen. Hierbij hebben we onverminderd aandacht voor verkeersveiligheid in de directe omgeving van met name zorgcentra en scholen. De trottoirs moeten weer het domein van de voetgangers worden en beter begaanbaar voor kinderwagens, rollators, rolstoelen, et cetera.

<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Alkemade</i>	<i>Team:</i>	<i>BOC</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We hebben een duurzaam veilig ingerichte verkeersinfrastructuur.	<p>We nemen maatregelen om de verkeersveiligheid te vergroten op of in:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de Hoogwakersbosstraat; - de Raadhuisstraat en Zeestraat in Noordwijk Binnen; - het Duineveld; - het centrum Noordwijkerhout (instellen voetgangersgebied); - het Wantveld; - Langevelderslag. <p>We voeren een onderzoek uit naar de verkeersveiligheid op de kruising aan de Duinweg/Nieuwe Zeeweg/Prins Hendrikweg.</p>	Tweede kwartaal	Tweede kwartaal

Wat doen we doorlopend?

Regionale en lokale bereikbaarheid

- We geven uitvoering aan '[de uitvoeringsagenda Duin en Bollenstreek](#)' in het domein 'Netwerken en verbindingen'. Op basis hiervan:
 - zetten we in op betere oost-west verbindingen naar de A44 en A4 waaronder de opening van de Rijnlandroute;
 - nemen we deel in het project (verbetering) stedelijke as Leiden, Katwijk en Noordwijk;
 - continueren we onze deelname in het project Maatregelen Noordelijke Duin- en Bollenstreek'.

- Inzet op frequentere en snellere busverbindingen met de treinstations. Dit doen we samen met de provincie als concessiehouder en de vervoersbedrijven.
- We stimuleren het initiatief voor een elektrisch busoplaadstation.
- Bij onderhoud van wegen wordt altijd nagegaan of het mogelijk is de fietspaden te verbreden.
- Samen met de provincies Noord- en Zuid-Holland, de vervoersregio Amsterdam, Holland Rijnland en de gemeenten Hillegom, Lisse, Teylingen en Noordwijk wordt verder gewerkt aan het project Maatregelen Noordelijke Duin- en Bollenstreek / Haarlemmermeer. De provincie Zuid-Holland neemt een voorbereidingsbesluit om het project MNDBS/H verder te verkennen. In dit project wordt een multimodaal maatregelenpakket onderzocht voor de Fiets, Openbaar Vervoer en de Auto”
- We zetten in op frequentere en snellere busverbindingen met de treinstations Schiphol, Hillegom, Voorhout, Sassenheim en Leiden. Dit doen we samen met de provincie als concessiehouder en de vervoersbedrijven.
- Wij blijven participeren in het project HOV Noordwijk – Schiphol.
- We haken aan op de planvorming voor de tracéverlenging van lightrailverbinding tussen Leiden en Katwijk naar de NL Space Campus

Parkeren

- Parkeernormen bij nieuwbouw. Waar mogelijk oude parkeerplaatsen aanpassen aan de CROW-normen.
- We brengen de (toekomstige) parkeervoorzieningen in Noordwijk aan Zee jaarlijks in beeld.

Verkeersveiligheid

- We pakken verkeersonveilige plekken aan op basis van meldingen en actuele onderzoeksgegevens.
- We brengen verkeersonveilige plekken in kaart op basis van de BLIQ rapportage met extra aandacht voor rotondes.
- We voeren campagnes veilig verkeer.

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Programma 3 Verkeer en Parkeren				
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	€ 11.755.996	€ 12.151.483	€ 12.275.803	€ 12.497.645
Totale baten programma	€ 526.048	€ 700.663	€ 719.427	€ 737.340
Saldo van het programma	€ -11.229.948	€ -11.450.820	€ -11.556.376	€ -11.760.305
Mutatie reserves				
Toevoegingen	€ -	€ -	€ -	€ -
Onttrekkingen	€ 249.706	€ 111.706	€ 86.706	€ 86.706
Resultaat van het programma	€ -10.980.242	€ -11.339.114	€ -11.469.670	€ -11.673.599

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn komen te vervallen.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

Er zijn geen verbonden partijen voor dit programma.

Wat zijn de risico's?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 3 Verkeer en Parkeren	
Onderwerp risico	Omschrijving risico
Vandalisme	Schades aan straatmeubilair en bestrating door vernielingen, weersomstandigheden, diefstal en graffiti.
Verkeerssituaties	Het negeren van gevaarlijkse verkeerssituaties die verwijtbaar zijn aan de gemeente waardoor de gemeente aansprakelijk kan worden gesteld.

2.2.4 Programma 4: Economie

Noordwijk ligt in een uniek gebied met veel natuur, het strand, de zee, de kust en een open en toegankelijk landschap. Deze kwaliteiten vormen de onderlegger voor een reeks aan economische activiteiten zoals: de bollenteelt, toerisme, ruimtevaart, congressen en zorg. En met het predicaat kuuroord, krijgt dit alles een extra impuls. Maar het betekent tegelijkertijd ook dat we zuinig moeten zijn op deze kwaliteiten.

We willen een vitale economie met een gunstig vestigings- en ondernemingsklimaat, dat zorgt voor werkgelegenheid.

Noordwijk streeft naar het behoud van de agrarische gebieden voor duurzame innovatieve bollenteelt, zoals opgenomen in de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport (ISG).

Het is een uniek gebied. De unieke ligging aan zee maakt de Noordwijk internationaal erkend is als kuuroord, of beter: heilzame badplaats. Aan die kwaliteit geven we nadrukkelijk inhoud.

4.1 Agrarische bedrijven en Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport			
We willen een vitale economie, die zorgt voor werkgelegenheid. Noordwijk streeft naar het behoud van de agrarische gebieden voor duurzame innovatieve bollenteelt, zoals opgenomen in de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport (ISG).			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Ter Hark</i>	<i>Team:</i>	<i>ETP</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?		Wanneer?
We werken aan een vitale economie.	We geven in regionaal en triple helix verband (nauwe samenwerking onderwijs, bedrijfsleven en overheid) uitvoering aan het Uitvoeringsprogramma Economie . Het Uitvoeringsprogramma wordt opgesteld door de nieuwe Economic Board .		Eerste kwartaal
We zijn een innovatieve Greenport.	We onderzoeken in regionaal verband de integratie van de stichting Greenport in de Economic Board.		Eerste kwartaal

4.2 Gunstig vestigings- en ondernemingsklimaat voor winkels, horeca en bedrijven			
Noordwijk heeft aantrekkelijke winkel- en uitgaansgebieden met een gunstig vestigings- en ondernemingsklimaat voor ondernemers.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Verkleij/ Ter Hark</i>	<i>Team:</i>	<i>ETP</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?		Wanneer?
We houden onze winkelgebieden bereikbaar en aantrekkelijk.	We geven uitvoering aan de Retail- en Horecavisie , met onder meer: <ul style="list-style-type: none"> - De inzet van de digitale Noordwijkpas voor besteding bij lokale ondernemers. - Beleid voor autoluwe winkelstraten met de mogelijkheid van maatwerk op locatie. - Beleid op het gebied van reclame en uitstallingen. We evalueren en actualiseren de Retail- en Horecavisie en het uitvoeringsprogramma.		Derde kwartaal Vierde kwartaal

	We stellen standplaatsbeleid vast en vertalen dit door in het ruimtelijk beleid.	Eerste/ Vierde kwartaal
We geven onze uitgaansgebieden in Noordwijk aan Zee een kwaliteitsimpuls.	We stellen, als onderdeel van het programma Zeewaardig, een deelvisie op om de Grent en de Koningin Wilhelmina Boulevard een kwaliteitsimpuls te geven. Dit doen we samen met ondernemers. Het onderzoek naar een autoluwe boulevard in de zomer is hier integraal onderdeel van (zie programma 3)	Derde kwartaal
We hebben toekomstbestendige bedrijventerreinen.	We ondersteunen en faciliteren grondeigenaren om te komen tot een plan van aanpak voor de uitbreiding van Gravendam. We stellen samen met de HLT-gemeenten een regionale bedrijventerreinenstrategie vast.	Derde kwartaal Eerste kwartaal
We zorgen dat gezond ondernemen en prettig wonen hand in hand gaan.	We stellen in afstemming met de regio beleidsregels op waarin het gewenste vestigingsbeleid van nieuwe ondernemingen is vastgelegd. Hierin hebben we aandacht voor de ongewenste vestigingen van onder meer flitsbezorging.	Vierde kwartaal

4.3 Jaarrond toerisme en recreatie

Noordwijk ligt in een uniek gebied met veel natuur, het strand, de zee, de kust en een open en toegankelijk landschap. We zijn zuinig op deze kwaliteiten als basis voor ons toerisme. Met onze kuuroordstatus krijgt dit een extra impuls.

Portefeuillehouder:	Ter Hark	Team:	ETP
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?		Wanneer?
We streven naar jaarrond toerisme en recreatie op hoogwaardig niveau.	We stellen de visie verblijfsrecreatie vast.		Vierde kwartaal
We ontwikkelen een Noordelijke toeristische ontsluiting.	We starten het traject om te komen tot een visie voor de Noordelijke toeristische ontsluiting.		Tweede kwartaal

4.4 Space			
Noordwijk blijft zich profileren als dé ruimtevaartgemeente van Nederland met aantrekkingskracht op innovatie bedrijvigheid.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Ter Hark</i>	<i>Team:</i>	<i>ETP</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?		Wanneer?
We profileren ons als ruimtevaartgemeente.	We faciliteren initiatieven waaronder het astronautencongres, het 60-jarig bestaan van ESA-ESTEC en de Spaceweek/Walk of Space.		Vierde kwartaal
We ontwikkelen de NL Space Campus tot een (inter-)nationale kennishub als toonbeeld van technologische innovaties.	We ronden de aanbesteding Basecamp en de resterende gronden af en vervolgen de gebiedsontwikkeling naar een volwaardige kennishub ruimtevaart in samenwerking met de provincie Zuid-Holland en NL Space Campus.		Tweede kwartaal

4.5 Strand en kuuroord			
Het strand is een uniek gebied. De unieke ligging aan zee maakt de Noordwijk internationaal erkend is als kuuroord, of beter: heilzame badplaats. Aan die kwaliteit geven we nadrukkelijk inhoud.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Verkleij/Salman</i>	<i>Team:</i>	<i>ETP</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?		Wanneer?
We hebben een schoon, veilig en toegankelijk strand waar iedereen zich aan de regels houdt.	We ondersteunen de uitbreiding van het rookvrije strand in samenwerking met de Rookvrije Generatie .		Vierde kwartaal
We willen ondernemers gezond en marktconform laten ondernemen op het strand.	We richten ons binnen het uitvoeringsprogramma Kuuroordvisie onder andere op (para)medische ondernemers die een gezond, energiek, herstellend en (ver)zorgend aanbod combineren.		Vierde kwartaal

Wat doen we doorlopend?

Agrarische bedrijven en intergemeentelijke Structuurvisie Greenport

- We geven uitvoering aan het [Uitvoeringsprogramma Economie](#) als onderdeel van het Strategische agenda Duin- en Bollenstreek. De hoofdpijlers van het uitvoeringsprogramma zijn duurzame Greenport, kennisintensieve economie en gezond toerisme.
- We stimuleren innovatie en kansen voor nieuwe agrarische ondernemers onder andere via de Economic Board en stichting [Greenport](#) (zie programma 9).

Gunstig vestigings- en ondernemersklimaat voor winkels, horeca en bedrijven

- Het programma Noordwijk Zeewaardig is leidend, met integrale samenwerking vanuit de diverse lopende projecten en beleidsambities waaronder het project Parallelboulevard.
- We hebben een bedrijvencontactfunctionaris voor speciale aandacht aan (innovatieve) beginnende ondernemers die een bestaand bedrijf willen voortzetten.
- Lokale ondernemers krijgen voorrang bij inkoop en aanbesteding, voor zover (EU-)wetgeving dat niet verbiedt.
- [Retail- en Horecavisie 2021-2024](#); [Uitvoering Kuuroordvisie Noordwijk](#); Strandnota 2022-2026 [Het Gezonde Strand](#)

Jaarrond toerismen en recreatie

- Planning omvangrijke infrastructurele werkzaamheden (voor zover mogelijk) buiten het toeristische seizoen.
- We geven uitvoering aan het deelproject Langevelderslag.
- Blijvend versterken van ons imago als gastvrije gemeente, met veel voorzieningen en verblijfsmogelijkheden en een geweldig aanbod aan evenementen en activiteiten met het accent op kwaliteit, variatie en gezondheid

Space

- We continueren onze steun aan de Stichting NL Space Campus.
- We voeren een actieve lobby ten bate van de ontwikkeling van de NL Space Campus.

Strand en kuuroord

- We monitoren en bewaken de concrete afspraken met onze toezichthoudende partners over de borging van de integrale handhaving op het strand.

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Programma 4 Economie				
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	€ 4.534.254	€ 4.442.071	€ 4.377.890	€ 4.492.383
Totale baten programma	€ 882.633	€ 905.582	€ 929.125	€ 953.285
Saldo van het programma	€ -3.651.621	€ -3.536.489	€ -3.448.765	€ -3.539.098
Mutatie reserves				
Toevoegingen	€ 1.280.000	€ -	€ -	€ -
Onttrekkingen	€ 1.843.359	€ 505.267	€ 367.267	€ 367.267
Resultaat van het programma	€ -3.088.262	€ -3.031.222	€ -3.081.498	€ -3.171.831

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 4 Economie					
Naam indicator	Eenheid	Periode	Nw	NL	Bron
Functiemenging	%	2022	54	54	CBS BAG/LISA
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2022	204	174	LISA

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand augustus 2023.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 4 Economie	
Naam verbonden partij	
Holland Rijnland	Stichting Greeport Duin- en Bollenstreek
Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM)	Stichting Economic Board Duin- en Bollenstreek

Wat zijn de risico's?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 4 Economie	
Onderwerp risico	Omschrijving risico
Aanbestedingsregels	Het ten onrechte bevorderen van lokale of regionale ondernemers bij aanbestedingen brengt het risico van schadeclaims mee.
Energiecrisis	Door de stijgende energie prijzen kunnen bedrijven hun rekeningen niet meer betalen.

2.2.5 Programma 5: Onderwijs

De gemeente zorgt voor goede, veilige huisvesting die voldoet aan alle eisen van modern onderwijs en goed leerlingenvervoer. Behalve thuis is ook school een plek waar je normen en waarden leert die je meeneemt in je verdere leven. Daarom is het heel belangrijk dat kinderen kwalitatief goed onderwijs krijgen. Dat ze leren hoe je normaal met elkaar omgaat. Dat pesten onacceptabel is en ze de ruimte krijgen om zich te ontplooiën en ontwikkelen, hoe zij, als persoon, dat willen.

5.1 Onderwijs			
Behalve thuis is ook school een plek waar je normen en waarden leert die je meeneemt in je verdere leven. Daarom is het heel belangrijk dat kinderen kwalitatief goed onderwijs krijgen. Dat ze leren hoe je normaal met elkaar omgaat. Dat pesten onacceptabel is en ze de ruimte krijgen om zich te ontplooiën en ontwikkelen, hoe zij, als persoon, dat willen.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Salman</i>	<i>Team:</i>	<i>OSS</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?		Wanneer?
We faciliteren de ontwikkeling van onze jongeren met hoogwaardig inclusief onderwijs.	We actualiseren het lokaal onderwijsbeleid budgettair neutraal. Hierbij inventariseren we tevens de behoefte aan (aanvullende) lessen over (lokale) democratie en cultuur. Dit doen we samen met het onderwijs. We intensiveren de gemeentelijke ondersteuning van 'inclusief onderwijs' door specifieke beleidsactualisaties op de volgende taakvelden: <ul style="list-style-type: none">- leerlingenvervoer- welzijn/preventie- inclusieve onderwijshuisvesting- aansluiting onderwijs – jeugdhulp- doorlopende leerlijnen tussen voor-/vroegschool en school Dit doen we samen met het onderwijs.		Eerste kwartaal Vierde kwartaal
We gaan onderwijs- en ontwikkelachterstand actief tegen.	We evalueren en actualiseren het beleid 'Voor- en Vroegschoolse Educatie'. De financiële kaders van de geormerkte Rijksmiddelen zijn hierbij kaderstellend. We zoeken hierbij aansluiting van de lopende projecten van onze 'Gelijke Kansen Agenda' ('praatjesmaker' en 'educatieve coach') op het gemeentelijk armoedebeleid. We verstevigen, mede in het kader van inclusief onderwijs, onze inzet op de doorlopende overgang en warme overdracht tussen het voor- en vroegschoolse segment. Dit doen we onder meer door de introductie van een Noordwijks 'privacy-proof' overdrachtsformulier.		Vierde kwartaal Vierde kwartaal
We dringen laaggeletterdheid terug.	We evalueren en actualiseren de uitvoeringsagenda van het Taalpact .		Vierde kwartaal

	We brengen het belang van taalvaardigheid lokaal breed onder de aandacht door middel van een inspiratiesessie voor (nieuwe) samenwerkingspartners.	Vierde kwartaal
We stimuleren een internationaal georiënteerd onderwijsaanbod.	We nemen een besluit over de haalbaarheid van een internationaal onderwijsaanbod in Noordwijk op basis van de door de schoolbesturen opgestelde businesscase.	Derde kwartaal
We zorgen voor de toegankelijkheid van het onderwijs.	We streven naar een goede aansluiting van het onderwijs op de zorg in relatie tot het leerlingenvervoer. Dit doen we samen met de gemeenten in de Duin- en Bollenstreek en het onderwijs. We besteden het leerlingenvervoer aan voor de periode 2025 – 2027. We betrekken hierbij de input van de klankbordgroep en de uitkomsten van het klanttevredenheidsonderzoek.	Vierde kwartaal Derde kwartaal

5.2 Onderwijshuisvesting			
We zorgen voor voldoende en kwalitatief hoogwaardige onderwijshuisvesting.			
Portefeuillehouder:	Salman	Team:	OSS
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?		Wanneer?
We zorgen voor voldoende en hoogwaardige onderwijsaccommodaties.	<p>We geven uitvoering aan het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs. Met het oog hierop</p> <ul style="list-style-type: none"> - werken we een plan uit voor vervangende nieuwbouw van De Noordwijkse School, in samenhang met de ontwikkeling van het Defensie Pijpleiding Organisatie (DPO)-terrein; - maken we een plan voor de duurzame renovatie van de schoolgebouwen De Duinpieper, Het Duin en De Schapendel; - nemen we een besluit over een definitieve ontwerp en het bouwkrediet voor een dependance van De Prinsenhof; <p>We actualiseren ons Integraal Huisvestingplan. Hierbij schenken we aandacht aan onder meer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de te actualiseren leerlingenprognose - de verduurzaming van bestaande bouw en nieuwbouw - de wijkfunctie van een schoolgebouw en - de mogelijke (aanvullende) ruimtebehoefte als gevolg van inclusief onderwijs. 		<p>Derde kwartaal</p> <p>Eerste kwartaal</p> <p>Eerste kwartaal</p> <p>Tweede kwartaal</p>

	<p>We maken een huisvestingsplan voor de Internationale Schakelklas voor nieuwkomers in het voortgezet onderwijs in de Duin- en Bollenstreek. Dit doen we samen met de regiogemeenten en het onderwijs.</p>	<p>Tweede kwartaal</p>
--	---	------------------------

Wat doen we doorlopend?

Onderwijs

- Uitvoering lokaal onderwijsbeleid. We maken hierbij verbinding met ons maatschappelijke programma '[Floreren in Noordwijk 2022-2025](#)'. Het terugdringen van ontwikkelachterstanden en gezond leven krijgen hierin een plek.
- Uitvoering aan ons geactualiseerde beleid 'Voor- en Vroegschoolse Educatie voor de juiste plaatsing van kinderen met een ontwikkelachterstand op voorscholen.
- We faciliteren de 'warme' overdracht van leerlingen van het voorschoolse segment naar het primair onderwijs.
- Versterking samenwerking tussen het Taalhuis, de bibliotheek, onderwijsaanbieders en maatschappelijke partners in het Taalpact. We actualiseren de actielijnen in het Taalpact.
- We werken aan begrijpelijke gemeentelijk taalgebruik op basis van het landelijk project '[Direct Duidelijke Taal](#)'.
- We geven uitvoering aan de [Verordening leerlingenvervoer](#). We sturen hierbij op de kwaliteit van het vervoer, mede op basis van het uitgevoerde klanttevredenheidsonderzoek en de klankbordgroep.
- We faciliteren de maatschappelijke diensttijd (MDT) in de Bollenstreek.
- We continueren onze bijdrage aan de cursus muizwemmen.
- We faciliteren de clinics 'natte gymnastiek' in de groepen 7 en 8.
- Subsidie voor de inzet van gekwalificeerde vakleerkrachten en schooljudo in het onderwijs.
- Verordening leerlingenvervoer 2029. We sturen hierbij op de kwaliteit van het vervoer en nemen hier de resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek in mee.
- We gaan (school)verzuim, vroegtijdig schoolverlaten en thuiszitten actief tegen. Dit doen we samen met [Regionaal Bureau Leerrecht](#) uit Leiden.
- We geven uitvoering aan het geactualiseerde convenant 'veiligheid in en om school 2023 – 2026'. Dit doen we samen met onder meer het onderwijs en de politie. Hierin ligt een verband met programma 5 Veiligheid.
- Samen met scholen bestrijden we pestgedrag en drugsgebruik.
- We faciliteren de [Maatschappelijke Diensttijd](#) (MDT) in de Bollenstreek onder de noemer 'Project Talent'. Dit doen we samen met onder meer het voortgezet onderwijs en het Welzijnskwartier

Onderwijshuisvesting

- [Uitvoering Integraal Huisvestingsplan Onderwijs](#) (IHP 2018-2033). We zijn hierbij alert op kansen voor de verduurzaming van onderwijsaccommodaties.

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Programma 5 Onderwijs				
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	€ 5.992.446	€ 6.225.020	€ 6.289.242	€ 6.293.910
Totale baten programma	€ 888.279	€ 903.649	€ 919.417	€ 937.597
Saldo van het programma	€ -5.104.167	€ -5.321.371	€ -5.369.825	€ -5.356.313
Mutatie reserves				
Toevoegingen	€ 250.637	€ 248.290	€ 261.015	€ 319.416
Onttrekkingen	€ 160.000	€ 160.000	€ 50.000	€ 50.000
Resultaat van het programma	€ -5.194.804	€ -5.409.661	€ -5.580.840	€ -5.625.729

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 5 Onderwijs					
Naam indicator	Eenheid	Periode	Nw	NL	Bron
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2022	3	4	DUO/Ingrado
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2022	11	24	DUO/Ingrado
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vs-ers)	%	2021	1	2	DUO/Ingrado

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand augustus 2023.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 5 Onderwijs	
Naam verbonden partij	
Holland Rijnland	

Wat zijn de risico's?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 5 Onderwijs	
Onderwerp risico	Omschrijving risico
Leerlingenvervoer	Leerlingenvervoer is een open-einde regeling. De financiële gevolgen zijn hierdoor moeilijk in te schatten.

2.2.6 Programma 6: Sport en Cultuur

Veel mensen vinden in ons gevarieerde verenigingsleven een prettige en waardevolle vrijetijdsbesteding. Daarom verdienen verenigingen op het gebied van sport, kunst en cultuur onze ondersteuning en investeren we hier ook in.

Het belang van bewegen en sport is onomstreden. Daarom bevorderen we een grote variatie aan sportmogelijkheden in Noordwijk. Dat betekent dus ook dat het aanbod niet alleen is gericht op jongeren, maar dat het ook toegankelijk moet zijn voor ouderen, mensen met een beperking en mensen met weinig financiële middelen. Gezondheid is immers belangrijk voor iedereen en past bij de status die we als kuuroord hebben.

Daarnaast is het voor een leefbaar en gezellig Noordwijk van groot belang dat er ruim baan wordt gegeven aan kunst en cultuur. Cultuur brengt immers mensen samen en kan ook maatschappelijke problemen helpen verminderen die specifiek zijn voor de jeugd, ouderen en inwoners met enige afstand tot de samenleving. We zorgen ervoor dat kunst- en cultuurprojecten een zo breed mogelijk publiek bereiken.

6.1 Verenigingen en vrijwilligerswerk			
Veel mensen vinden in ons gevarieerde verenigingsleven een prettige en waardevolle vrijetijdsbesteding. Daarom verdienen verenigingen op het gebied van sport, kunst en cultuur onze ondersteuning en investeren we hier ook in.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Ter Hark / Salman</i>	<i>Team:</i>	<i>OSS</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer?	
We stimuleren en waarderen het vrijwilligerswerk.	We ondersteunen de oprichting van een Volksuniversiteit met advies en subsidies op maat. Een volksuniversiteit is een vrijwilligersorganisatie die cursussen aanbiedt.	Derde kwartaal	
	We brengen de vacaturebank actief onder de aandacht van onze inwoners en maatschappelijke partners. Dit doen we samen met de stichting Welzijn.	Derde kwartaal	
We versterken de deskundigheid van vrijwilligers.	We helpen onze verenigingen met het opzetten, uitvoeren en borgen van trainingsbegeleiding in sporttechnisch, pedagogisch en didactisch opzicht. Dit doen we samen met de clubkadercoaches van het Sportbedrijf.	Vierde kwartaal	
	We ondersteunen onze verenigingen bij het opstellen en invoeren van sociaal veiligheidsbeleid om ongewenst gedrag en misbruik te voorkomen. Dit doen we op basis van het project ' In Veilige Handen '.	Vierde kwartaal	

6.2 Sport en recreatie			
<p>Het belang van bewegen en sport is onomstreden. Daarom bevorderen we een grote variatie aan sportmogelijkheden in Noordwijk. Dat betekent dus ook dat het aanbod niet alleen is gericht op jongeren, maar dat het ook toegankelijk moet zijn voor ouderen, mensen met een beperking en mensen met weinig financiële middelen. Gezondheid is immers belangrijk voor iedereen en past bij de status die we als kuuroord hebben.</p>			
Portefeuillehouder:	Salman	Team:	OSS
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?		Wanneer?
We dragen het belang van sport en bewegen actief uit.	<p>We geven uitvoering aan het "Gezond en Actief Leven Akkoord" (GALA). Op basis van een integraal plan van aanpak intensiveren we bestaande projecten én starten we met nieuwe projecten. We zetten hierbij een regisseur en vertegenwoordiger van de eerstelijns zorg in.</p> <p>We starten met de ketenaanpak "valpreventie". De aanpak omvat onder meer de opsporing en reductie van valrisico's bij ouderen en het bewerkstelligen van een passend aanbod van beweeg- en spieroefeningen.</p>		Eerste kwartaal Vierde kwartaal
We faciliteren (sport)evenementen.	We ondersteunen de zeilvereniging bij de voorbereidingen van het WK Zeilen in 2025 door middel van een subsidie op maat en de inzet van onze evenementencoördinator.		Vierde kwartaal
We breiden onze publieke sportfaciliteiten in de buitenruimte uit.	<p>We onderzoeken hoe we, met de plaatsing van beweegtoestellen of kunstobjecten, het gebruik van bestaande wandel- en fietspaden in Noordwijkerhout en De Zilk kunnen intensiveren.</p> <p>We brengen in beeld of het mogelijk is beweegtoestellen en een pumptrackbaan nabij het Oosterduinsemeer te plaatsen.</p>		Tweede kwartaal Vierde kwartaal

6.3 Kunst en cultuur			
<p>Daarnaast is het voor een leefbaar en gezellig Noordwijk van groot belang dat er ruim baan wordt gegeven aan kunst en cultuur. Cultuur brengt immers mensen samen en kan ook maatschappelijke problemen helpen verminderen die specifiek zijn voor de jeugd, ouderen en inwoners met enige afstand tot de samenleving. We zorgen ervoor dat kunst- en cultuurprojecten een zo breed mogelijk publiek bereiken.</p>			
Portefeuillehouder:	Ter Hark	Team:	ETP
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?		Wanneer?
We koesteren ons cultureel erfgoed.	We stellen samen met Museum Noordwijk een Canon voor Noordwijk op waarin de historie van de gemeente Noordwijk tot uiting wordt gebracht.		Vierde kwartaal

	We ondersteunen projecten die een bijdrage leveren aan het behoud en de versterking van ons erfgoed door middel van subsidieverlening uit het Erfgoedfonds .	Derde kwartaal
	We breiden het aantal audiotours ten behoeve van musea en maatschappelijke organisaties zoals Veldzicht en de stichting Maria Montessori uit.	Tweede kwartaal
We versterken het culturele aanbod en breiden het kunstaanbod uit.	We maken een plan om ons culturele aanbod aantrekkelijker te maken voor jongeren. Dit doen we samen met onze cultuurcoach.	Eerste kwartaal

6.4 Evenementvriendelijke gemeente			
We zijn een evenementvriendelijke gemeente.			
Portefeuillehouder:	Verkleij/ Alkemade	Team:	ETP
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?		Wanneer?
We zijn een evenementvriendelijke gemeente.	We actualiseren ons evenementenbeleid.		Eerste kwartaal
We hebben veilige evenementen.	We onderzoeken hoe het gebruik van statiegeldbikers tijdens evenementen mogelijk kan worden gemaakt.		Tweede kwartaal

6.5 Multifunctionele accommodaties			
We benutten onze multifunctionele sportaccommodaties optimaal.			
Portefeuillehouder:	Alkemade / Ter Hark / Salman	Team	OSS
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?		Wanneer?
We benutten onze multifunctionele sport- en welzijnsaccommodaties optimaal.	We maken onze sportparken openbaar en meer toegankelijk onder meer door het maken van afspraken met de omgeving en het plaatsen van voorzieningen.		Vierde kwartaal
We bouwen een nieuwe De Schelft.	We werken het raadsbesluit uit naar een Voorlopig Ontwerp. Later in het jaar volgt het Definitief Ontwerp en Uitvoeringsbestek. Op basis hiervan besteden we het werk aan. We bereiden de uitvoering, die in 2025/2026 plaatsvindt, voor.		Eerste kwartaal

Verenigingen en vrijwilligerswerk

- Bestaande [subsidieregelingen](#) nadrukkelijker onder de aandacht.
- Bestaande erfgoedwandel- en fietsroutes nadrukkelijker onder de aandacht.
- Ruimte voor festivals.
- We activeren het (nog onbenutte) potentieel van vrijwilligers in de leeftijd 60+. Dit doen we samen de stichting Welzijn.
- We activeren vrijwilligers die voor een relatief korte periode inzetbaar willen zijn. Dit doen we samen met de stichting Welzijn.
- We zorgen voor een trainingsaanbod ten behoeve van vrijwilligers. Dit doen we samen met de stichting Welzijn.
- We publiceren maandelijks een nieuwsbrief voor culturele verenigingen
- We stimuleren het jeugdlidmaatschap van (sport)verenigingen.
- We geven via het Sportbedrijf uitvoering aan het kennismakingsprogramma "[Sjors Sportief en Sjors Creatief](#)". We brengen hierbij het Jeugdfonds Sport en Cultuur, een fonds die de contributie van kinderen uit armere gezinnen betaalt, onder de aandacht.
- Met houden verenigingscontributies betaalbaar door middel van subsidies van verenigingen.
- We organiseren netwerkbijeenkomsten voor de culturele sector.

Sport en recreatie

- We voeren het vastgestelde [Sportbeleid 2022-2025](#) uit.
- De buurtsportcoaches en cultuurcoaches blijven we inzetten.
- We geven een vervolg aan JOGG/[Goed Bezig](#), waarmee BSO en scholen worden gestimuleerd om ouders bewust te maken van gezonde voeding en bewegen.
- We faciliteren (sport)evenementen door verlening van subsidies op maat. We zetten hierbij tevens onze evenementencoördinator en het Sportbedrijf in.

Kunst en cultuur

- We geven uitvoering aan onze beleidsnota "[Cultuur in de Kern 2022 – 2025](#)".
- We borgen de culturele basisinfrastructuur, de amateursector, de culturele evenementensector en de erfgoedsector door middel van subsidies.
- We brengen ons culturele aanbod nadrukkelijker onder de aandacht door middel van gerichte campagnes.
- We versterken de onderlinge samenwerking en organisatiekracht van culturele partners door middel van netwerkbijeenkomsten.
- We faciliteren de Cultuurraad en de adviesraad Beeldende Kunst in de Openbare Ruimte (BKOR).
- We geven uitvoering aan de [Masterplan Kunst in de openbare ruimte](#).
- We zetten onze evenementencoördinator in als brug tussen de gemeente en maatschappelijke partners.
- We profileren de erfgoedsector door initiatieven zoals Klassendag, Open Monumentendag, Kindercultuurmaand en de Dag van de Noordwijkse geschiedenis en de audiotours.
- We hebben oog voor onze gemeenschappen en hun tradities.
- Samen met erfgoed instellingen onderzoeken we projecten die bijdragen aan een toekomstbestendige erfgoedsector.
- Samen met erfgoed instellingen onderzoeken we de mogelijkheden om een gezamenlijk collectiebeheersysteem te realiseren en een gezamenlijk depot.

Evenementvriendelijke gemeente

- We vereenvoudigen de verlening van evenementenvergunningen.

Multifunctionele accommodaties

- We ontwikkelen een integrale visie op het (gebruik en beheer van) gemeentelijk vastgoed. Dit doen we op basis van ons vastgoedboek.
- We inventariseren het multifunctionele potentieel van onze sport- en welzijnsaccommodaties. Op basis hiervan stimuleren we verenigingen hun accommodaties open te stellen voor andere maatschappelijke partners.
- We werken aan verduurzaming van onze sportaccommodaties, clubhuizen en sportvelden.

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Programma 6 Sport en Cultuur				
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	€ 9.855.983	€ 14.792.445	€ 10.689.446	€ 10.515.853
Totale baten programma	€ 1.511.340	€ 2.143.988	€ 1.529.059	€ 1.359.562
Saldo van het programma	€ -8.344.643	€ -12.648.457	€ -9.160.387	€ -9.156.291
Mutatie reserves				
Toevoegingen	€ 462.216	€ 563.466	€ 598.731	€ 634.012
Onttrekkingen	€ 2.689.799	€ 6.870.483	€ 2.569.684	€ 2.544.669
Resultaat van het programma	€ -6.117.060	€ -6.341.440	€ -7.189.434	€ -7.245.634

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 6 Sport en Cultuur					
Naam indicator	Eenheid	Periode	Nw	NL	Bron
Niet-sporters	%	2020	44	49	GGD/CBS/RIVM

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand augustus 2023.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

Er zijn geen verbonden partijen voor dit programma.

Wat zijn de risico's?

Er zijn ten tijde van het opstellen van de programmabegroting geen risico's te melden voor dit programma.

2.2.7 Programma 7: Sociaal Domein en Volksgezondheid

We bevorderen een gezonde leefstijl. Als gemeente met een kuuroordstatus stellen we sporten, bewegen en gezondheid centraal.

Onze kinderen groeien gezond en veilig op. Onze focus is primair gericht op preventie. We bewerkstelligen daarom een aanbod gericht op onder meer versterking van weerbaarheid.

We bevorderen de samenwerking tussen maatschappelijke partners.

Onze inwoners doen mee (naar vermogen). We stimuleren zelfredzaamheid en het nemen van verantwoordelijkheid voor het eigen leven. We zorgen voor voorzieningen ten behoeve van inwoners die (tijdelijk) niet kunnen meedoen. We bestrijden eenzaamheid en vergroten de lokale mobiliteit van kwetsbare inwoners.

De toegang tot advies, ondersteuning en (jeugd)zorg is laagdrempelig, We zorgen voor passende hulp en ondersteuning. Hierbij sturen we op drempelverlaging, kwaliteitsverhoging en kostenbeheersing van jeugdhulp. Zorg voor onze inwoners is van goede kwaliteit en moet in voldoende mate beschikbaar zijn. De wachtlijsten voor (jeugd)zorg zijn zo kort mogelijk.

In Noordwijk is het goed wonen. Inwoners voelen zich veilig en prettig. Onze buitenruimte en voorzieningen nodigen uit tot ontmoeting en bewegen en zijn toegankelijk voor iedereen. De gezonde en groene leefomgeving versterken de kwaliteit van leven.

Als basis voor de uitvoering wordt het Maatschappelijk Programma "Floreren in Noordwijk" gevolgd, met de opgaven Gezond leven; Opgroeien en zelfontplooiing; Meedoen; Zorg en ondersteuning; Gezonde en veilige leefomgeving.

7.1 Gezond Leven			
We bevorderen een gezonde leefstijl. Als gemeente met een kuuroordstatus stellen we sporten, bewegen en gezondheid centraal.			
Portefeuillehouder:	Salman	Team:	MAS
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?		Wanneer?
We bevorderen een gezonde leefstijl.	<p>We geven uitvoering aan het "Gezond en Actief Leven Akkoord" (GALA). Op basis van een integraal plan van aanpak intensiveren we bestaande projecten én starten we met nieuwe projecten op thema's zoals mentale gezondheid, vitaal ouder worden, middelengebruik en huisartsenbezoek.</p> <p>We stimuleren sport, bewegen, gezonde voeding, geestelijke gezondheid en gaan middelengebruik tegen op basis van het "Leefstijlakkoord 2024".</p>		<p>Eerste kwartaal</p> <p>Vierde kwartaal</p>

7.2 Opgroeien en zelfontplooiing			
Onze kinderen groeien gezond en veilig op. Onze focus is primair gericht op preventie. We bewerkstelligen daarom een aanbod gericht op onder meer versterking van weerbaarheid. We bevorderen de samenwerking tussen maatschappelijke partners.			
Portefeuillehouder:	Salman	Team:	MAS
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?		Wanneer?
We maken jongeren meer weerbaar.	We zorgen voor een passend aanbod van mindfulness-trainingen voor onze jeugd binnen ons preventiebeleid.		Derde kwartaal

	We organiseren een netwerkbijeenkomst om de samenwerking tussen verloskundigen, huisartsen, kraamzorg en het centrum voor Jeugd en Gezin te versterken.	Vierde kwartaal
	We evalueren eerste uitvoeringsjaar van het project " Geluk en Power voor jongeren in Noordwijk ".	Vierde kwartaal

7.3 Meedoen			
Onze inwoners doen mee (naar vermogen). We stimuleren zelfredzaamheid en het nemen van verantwoordelijkheid voor het eigen leven. We zorgen voor voorzieningen ten behoeve van inwoners die (tijdelijk) niet kunnen meedoen. We bestrijden eenzaamheid en vergroten de lokale mobiliteit van kwetsbare inwoners.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Salman</i>	<i>Team:</i>	MAS
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?		Wanneer?
We stimuleren zelfredzaamheid.	We stimuleren het gebruik van algemene voorzieningen en de inzet van het eigen netwerk van inwoners. Dit doen we samen met Voor Ieder 1 en Welzijn Noordwijk. We actualiseren ons Welzijnsbeleid ' Gelukkig Leven '.		Tweede kwartaal Vierde kwartaal
We zorgen dat onze inwoners met beperkte financiële middelen volwaardig mee kunnen doen.	We evalueren het eerste uitvoeringsjaar van onze Gelijke Kansen Agenda en dienen een subsidieaanvraag in voor de nieuwe periode. We vergroten het bereik van onze minimaregelingen door onze samenwerking met de Stichting Leergeld , het Jeugdfonds Sport en Cultuur uit te breiden met de Van Limburg Stirum Stichting. We evalueren ons minimabeleid .		Vierde kwartaal Tweede kwartaal Vierde kwartaal
We stimuleren inwoners om te werken naar vermogen.	We verzoeken Provalu een visie uit te werken op transformatie naar een ontwikkelbedrijf voor Werk en re-integratie. We maken nieuwe prestatieafspraken met Provalu. We evalueren driegesprekken binnen de trajecten Tegenprestatie en Lekkerfit. We evalueren leerwerktrajecten Lekkerfit uit het Regionale projectplan 'Hoofdzaak werk'.		Tweede kwartaal Vierde kwartaal Vierde kwartaal Eerste kwartaal
We bestrijden eenzaamheid.	We geven uitvoering aan ons actieprogramma " Mensen hebben mensen nodig ". We bevorderen de gastvrijheid van onze buurtcentra op basis van het werkboek 'Een betrokken buurt zijn, maken en blijven'.		Tweede kwartaal

	<p>We versterken de wijkfunctie van De Duinpan. Dit doen we op basis van een participatieplan.</p> <p>We maken informatie op onze wegwijzer "Leef Mee" meer vindbaar en beter toegankelijker.</p>	<p>Eerste kwartaal</p> <p>Derde kwartaal</p>
<p>We vergroten de lokale mobiliteit van onze kwetsbare inwoners.</p>	<p>We starten met TukTuk-vervoer in de kernen Noordwijk Zee en Noordwijk Binnen.</p> <p>We continueren de campagne voor de Regiotaxi en onderzoeken het non-gebruik daarvan.</p>	<p>Eerste kwartaal</p> <p>Eerste kwartaal</p>
<p>We ondersteunen nieuwkomers te participeren in de samenleving.</p>	<p>We evalueren de uitvoering van de Wet inburgering 2021. Dit doen we samen met onze partners. We anticiperen hiermee op de landelijke evaluatie van de Wet inburgering in 2025.</p>	<p>Derde kwartaal</p>
<p>We helpen inwoners (preventief) bij schuldsituaties.</p>	<p>We organiseren een subregionale bijeenkomst over schuldhulpverlening en –preventie. Dit doen we samen met onze partners.</p> <p>We onderzoeken of het project Get a Grip van Humanitas een effectieve bijdrage levert aan het voorkomen van schulden bij jongeren vanaf 16 jaar.</p> <p>We meten de effectiviteit van de instrumenten Geldfit, Geldfit Jongeren en Geldfit Zakelijk van de Nederlandse Schuldhulproute in het eerste jaar.</p>	<p>Tweede kwartaal</p> <p>Eerste kwartaal</p> <p>Vierde kwartaal</p>

7.4 Zorg en ondersteuning			
<p>De toegang tot advies, ondersteuning en (jeugd)zorg is laagdrempelig, We zorgen voor passende hulp en ondersteuning waarbij we sturen op drempelverlaging, kwaliteitsverhoging en kostenbeheersing van jeugdhulp. Zorg voor onze inwoners is van goede kwaliteit en moet in voldoende mate beschikbaar zijn. De wachtlijsten voor (jeugd)zorg zijn zo kort mogelijk.</p>			
Portefeuillehouder:	Salman	Team:	MAS
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?		Wanneer?
<p>We zorgen voor laagdrempelige toegang tot advies, ondersteuning en zorg.</p>	<p>We nemen een besluit over de mogelijke aanpassing van de organisatievorm van Voor leder 1 op basis van het daarnaar uitgevoerde onderzoek.</p> <p>We versterken de uitvoerende capaciteit van Voor leder 1.</p> <p>We evalueren de integrale werkwijze "een gezin, één plan, één regisseur".</p> <p>We evalueren de pilot gericht op het inzetten van specialistische geestelijke gezondheidzorg bij Voor leder 1.</p>	<p>Tweede kwartaal</p> <p>Eerste kwartaal</p> <p>Tweede kwartaal</p> <p>Tweede kwartaal</p>	

	<p>We evalueren de inzet van de welzijnsconsulenten bij Voor Ieder 1.</p> <p>We verhuizen team Noordwijk van Voor Ieder 1 naar de nieuwe locatie aan de Duinwetering.</p>	<p>Tweede kwartaal</p> <p>Derde kwartaal</p>
<p>We bieden passende hulp en ondersteuning.</p>	<p>We onderzoeken versterking van de samenwerking tussen zorg- en veiligheidspartners door inzet van een wijkfunctionaris.</p> <p>We evalueren de inzet van informele zorg door middel van ‘de Buurtcirkel’.</p> <p>We zetten de opvang en ondersteuning van kinderen in kwetsbare gezinnen voort door de inzet van Buurtgezinnen.</p>	<p>Eerste kwartaal</p> <p>Derde kwartaal</p> <p>Vierde kwartaal</p>
<p>We sturen op drempelverlaging, kwaliteitsverhoging en kostenbeheersing van jeugdhulp.</p>	<p>We brengen de instroom in de Jeugdhulp terug door een hogere inzet van de Praktijkondersteuner Huisartsen-Jeugd (POH-J). Met het oog hierop intensiveren we tevens de samenwerking én afstemming met onze huisartsen.</p> <p>We geven in regionaal verband uitvoering aan de Aanpak Wachtlijden. We zetten hierbij in op het beperken van de instroom en het bevorderen van de doorstroom en uitstroom op basis van pilots.</p> <p>We onderzoeken de preventieve werking van jeugdhulp in het primair onderwijs, in aanvulling op het speciaal onderwijs, en het effect daarvan op de wachtlijsten jeugdhulp. We brengen de kosten van jeugdhulp op school in beeld en de mogelijke wijze van kostenverdeling tussen betrokken partijen.</p>	<p>Eerste kwartaal</p> <p>Vierde kwartaal</p> <p>Vierde kwartaal</p>

7.5 Gezonde en veilige leefomgeving

In Noordwijk is het goed wonen. Inwoners voelen zich veilig en prettig. Onze buitenruimte en voorzieningen nodigen uit tot ontmoeting en bewegen en zijn toegankelijk voor iedereen. De gezonde en groene leefomgeving versterken de kwaliteit van leven.

<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Salman</i>	<i>Team:</i>	<i>MAS</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?		Wanneer?
We zorgen dat onze inwoners prettig wonen.	We vertalen de visie “Wonen, welzijn en zorg” in een actieprogramma.		Derde kwartaal

Wat doen we doorlopend?

Gezond leven

- Versterking ketensamenwerking ISD/ Provalu/Welzijn Noordwijk met project Lekker Fit

Opgroeien en zelfontplooiing

- We faciliteren schooljudo en weerbaarheidstrainingen in het onderwijs.

Meedoen

- We versterken de zelfredzaamheid van onze inwoners door algemene voorzieningen met inzet van welzijnswerk en de geestelijke gezondheidszorg.
- We geven uitvoering aan het project "Geldzorgen de Baas".
- Prestatieafspraken met Voor Ieder 1 jaarlijks actualiseren.
- We begeleiden de transformatie van het bestaande stelsel van beschermd wonen en maatschappelijke opvang.
- We geven uitvoering aan de nieuwe Wet Inburgering. Dit doen we samen met onze partners.
- We intensiveren ons aanpak voor vroegsignalering.
- We intensiveren ons actieprogramma tegen eenzaamheid.
- We zorgen voor begrijpelijke informatie over minimaondersteuning en schuldhulpverlening (voor jongeren) op de gemeentelijke website.
- We verwachten een tegenprestatie naar vermogen van inwoners met een uitkering.
- We voeren het jaarplan 'sociaal return on investment' uit.
- We gaan door met het verstrekken van saneringskredieten

Zorg en ondersteuning

- We versterken de kwaliteit en vindbaarheid van onafhankelijke cliëntondersteuning door inzet van het Meedenkersnetwerk.
- In het kader van Maatschappelijke zorg geven we uitvoering aan lokale acceptatie van zorg door zorgmijders en monitoren de resultaten.
- We voeren structureel overleg met onze huisartsen en andere eerste-lijns-zorgverleners.
- We zorgen voor samenhang tussen de uitvoering van het "[Gezond en Actief Leven Akkoord](#)", het "[Leefstijlakkkoord 2024](#)" en "[Integraal Zorgakkoord](#)".
- We vergroten de bekendheid van het on- en offline aanbod van advies, ondersteuning en zorg bij onze inwoners op het domein van mentale gezondheid.

Gezonde en veilige leefomgeving

- We organiseren zorg effectief en nabij de inwoners. We sluiten hierbij aan op het [Rijksprogramma langer zelfstandig thuis wonen](#).
- We bouwen levensloopbestendig en zorgen voor huisvesting voor specifieke doelgroepen, met onder meer beschermd wonen en verpleeghuiswoningen

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Programma 7 Sociaal Domein/Volksgezondheid				
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	€ 50.659.969	€ 50.286.423	€ 49.734.969	€ 49.807.851
Totale baten programma	€ 12.534.117	€ 11.761.941	€ 11.227.575	€ 10.886.100
Saldo van het programma	€ -38.125.852	€ -38.524.482	€ -38.507.394	€ -38.921.751
Mutatie reserves				
Toevoegingen	€ -	€ -	€ -	€ -
Onttrekkingen	€ 320.000	€ 160.000	€ -	€ -
Resultaat van het programma	€ -37.805.852	€ -38.364.482	€ -38.507.394	€ -38.921.751

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid					
Naam indicator	Eenheid	Periode	Nw	NL	Bron
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2022	860	825	CBS/LISA
Jongeren met delict voor rechter	%	2021	1	1	CBS
Kinderen in uitkeringsgezin	%	2021	3	6	CBS
Netto arbeidsparticipatie	%	2022	74	72	CBS
Werkloze jongeren	%	2021	1	2	CBS
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	2021	230	431	CBS
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar	2022	72	198	CBS
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2022	15	13	CBS
Jongeren met jeugdbescherming	%	2022	1	1	CBS
Jongeren met jeugdreclassering	%	2022	0	0	CBS
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	2021	640	704	CBS/MSD WMO

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand augustus 2023.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid	
Naam verbonden partij	
Service Organisatie Zorg (SOZ)	GR Kust-, Duin- en Bollenstreek (KDB)
Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD)	Hecht

Wat zijn de risico's?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid	
Onderwerp risico	Omschrijving risico
Energiecrisis	De verwachting is een stijging van faillissementen en werkloosheid. Hierdoor zal in 2024 naar verwachting ook een stevig beroep worden gedaan op bijstandsuitkeringen, bijzondere bijstand en schuldhulpverlening.
Algemene uitkering	Onzekerheden bestaan uit de mogelijke kortingen vanuit het Rijk.

2.2.8 Programma 8: Duurzaamheid en Leefomgeving

We behouden onze prachtige dorpen en ons open landschap voor toekomstige generaties en bezoekers. We stellen een lange termijnvisie voor verduurzaming op. We geven uitvoering aan doordachte, effectieve en efficiënte maatregelen ter bevordering van energiebesparing en klimaatadaptatie. Ons uitgangspunt is dat verduurzaming betaalbaar blijft voor iedereen.

We koesteren onze prachtige bollenvelden, de kuststrook, de zee en onze natuurgebieden. We prefereren zonne-energie boven windenergie en gaan plaatsing van windturbines in ons buitengebied daarom tegen. We plaatsen zonnepanelen bij voorkeur op grote daken. Natuur en landschap vormen de basis voor fijn wonen, recreëren en een gezonde economie. De duinen en landgoederen worden waar mogelijk verbonden door (ecologische) verbindingen die doorlopen tot in de dorpen.

Onze leefomgeving is schoon, gezond, groen en toegankelijk. We beheren de openbare ruimte op uniforme wijze. In de dorpscentra zetten we onze buitendienst zichtbaar in. De gemeente is verantwoordelijk voor de openbare ruimte en die moet dus ook goed worden bijgehouden. Dat betekent dus ook een nette en ordelijke afvalinzameling.

8.1 Duurzaamheid			
<p>We behouden onze prachtige dorpen en ons open landschap voor toekomstige generaties en bezoekers. We stellen een lange termijnvisie voor verduurzaming op. We geven uitvoering aan doordachte, effectieve en efficiënte maatregelen ter bevordering van energiebesparing en klimaatadaptatie. Ons uitgangspunt is dat verduurzaming betaalbaar blijft voor iedereen.</p>			
Portefeuillehouder:	Alkemade	Team:	DCS
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?		Wanneer?
We verminderen ons energieverbruik.	We zetten in op de verwerving van overheidssubsidies en -doeluitkeringen ten behoeve van lokale projecten voor de energietransitie.		Eerste kwartaal
	We stemmen de energietransitie af met de woningcorporaties aan de energietafel.		Vierde kwartaal
	We verduurzamen ons wagen- en machinepark, waar mogelijk naar elektrisch, en onderzoeken de mogelijkheden om eigen elektrische energie te gebruiken.		Eerste kwartaal
	We gaan verder met de "verleiding" van de Openbare verlichting. Waar dat mogelijk is passen we slimme technieken toe om binnen het beleid en de richtlijnen zoveel mogelijk energie te besparen zonder afbreuk te doen aan de veiligheid.		Vierde kwartaal
	We onderzoeken de mogelijkheden om gemeentelijke verduurzaming te verbinden met de Sustainable Development Goals . Dit doen we samen met de Fairtrade werkgroep.		Vierde kwartaal

We werken aan een duurzame leefomgeving.	We actualiseren de Uitwerking Visie Openbare Ruimte (UVOR). Hierbij schenken we aandacht aan de verdere verduurzaming van onze leefomgeving bij beheer, renovatie en nieuwe ontwikkelingen. We maken onder meer beleid voor duurzame en bijna-energie- neutrale bouw van woonwijken, en natuurinclusief bouwen.	Tweede kwartaal
--	---	-----------------

8.2 Energietransitie			
We koesteren onze prachtige bollenvelden, de kuststrook, de zee en onze natuurgebieden. We prefereren zonne-energie boven windenergie en gaan plaatsing van windturbines in ons buitengebied daarom tegen. We plaatsen zonnepanelen bij voorkeur op grote daken.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Alkemade</i>	<i>Team:</i>	<i>DCS</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?	Wanneer?	
We verduurzamen onze energievoorziening.	We werken de benutting van aardwarmte in onze gemeente en de regio verder uit. Voor wat betreft de planning zijn we afhankelijk van de initiatiefnemers. We onderzoeken de mogelijkheden van isolatie en verduurzaming van gemeentelijke monumenten en/of beeldbepalende elementen van monumenten.	Derde kwartaal Tweede kwartaal	
We willen lokaal eigenaarschap van energiebronnen.	We maken beleid voor de bevordering van lokaal eigenaarschap van duurzame energiebronnen, onder meer door toepassing van de zogenaamde postcode-roos.	Derde kwartaal	

8.3 Natuur en groen			
Natuur en landschap vormen de basis voor fijn wonen, recreëren en een gezonde economie. De duinen en landgoederen worden waar mogelijk verbonden door (ecologische) verbindingen die doorlopen tot in de dorpen.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Alkemade</i>	<i>Team:</i>	<i>BOC</i>
Wat willen we bereiken?	Wat willen we bereiken?	Wanneer?	
We willen een meer groene leefomgeving.	Een leefbare, groenomgeving draagt bij aan het woonplezier van inwoners, maar voorkomt ook hittestress, draagt bij aan waterbeheer, versterkt de biodiversiteit in de woonomgeving. Een groene omgeving draagt bij aan klimaatadaptatie. We zoeken daarom steeds naar maatregelen om onze groene inrichting te verbeteren en ecologische verbindingen te versterken. In de leefomgeving nemen we groene maatregelen tegen hittestress en wateroverlast. In dat kader planen we de komende jaren onder andere 200 bomen per jaar.	Tweede kwartaal	

We willen meer biodiversiteit.	We stellen beleid vast omtrent de uitstraling en daarmee het beheer van onze rotondes.	Tweede kwartaal
We vergroten de identiteit, beleving en de natuurwaarde van ons landschap.	<p>We evalueren ons gebiedsprogramma B(l)oeiende Bollenstreek. Op basis hiervan nemen we een standpunt in over de voortzetting van regionale samenwerking op het gebied van natuur, landschap, recreatie en erfgoed.</p> <p>We stellen nieuw Gebiedsprogramma op binnen de samenwerking Duin en Bollenstreek.</p> <p>We geven uitvoering aan de Uitvoeringsovereenkomst Regionaal Groenprogramma 2022-2024, waaronder aandacht voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Renovatie landschuurtjes -Ecologische verbinding Trekvaart -Ecologische verbinding Offem Zuid -Nieuw Leeuwenhorst – Lanen -Biodiversiteit Teylingen college <p>We leveren het Landschapspark en het speeleiland middengebied op conform het uitvoeringsplan Nationaal Park Hollandse Duinen.</p>	<p>Eerste kwartaal</p> <p>Derde kwartaal</p> <p>Vierde kwartaal</p> <p>Eerste kwartaal</p>

8.4 Woon- en leefomgeving

Onze leefomgeving is schoon, gezond, groen en toegankelijk. We beheren de openbare ruimte op uniforme wijze. In de dorpscentra zetten we onze buitendienst zichtbaar in.

<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Alkemade / Ter Hark</i>	<i>Team:</i>	<i>BOC</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer?	
We zorgen voor een uniforme beheerwijze van onze leefomgeving.	We ronden de harmonisatie van de beheerwijze in de dorpen af en passen onze afspraken met zowel de buitendienst als derden hierop aan. Onze buitendienst is actief en goed zichtbaar in de centra van onze dorpskernen.	Eerste kwartaal	
We beschikken over voldoende openbare toiletten en maken deze vindbaar.	We plaatsen extra openbare toiletten op Noordwijk aan Zee.	Derde kwartaal	

8.5 Afval en grondstoffen			
De gemeente is verantwoordelijk voor de openbare ruimte en die moet dus ook goed worden bijgehouden. Dat betekent dus ook een nette en ordelijke afvalinzameling.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Alkemade</i>	<i>Team:</i>	<i>BOG</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?		Wanneer?
We verminderen de hoeveelheid (rest)afval dat verbrand wordt en optimaliseren hergebruik van grondstoffen.	<p>We evalueren samen met onze inwoners de huis-aan-huis inzameling van oud papier en karton (OPK), plastic, blik en drinkpak (PBD) bij laagbouw. We passen zo nodig de afvalinzamelingsfrequentie aan.</p> <p>We starten bij hoogbouw met de afvalinzameling van groente-, fruit- en tuinafval en etensresten (GFTe) door plaatsing van bovengrondse containers met een toegangspas.</p>		<p>Vierde kwartaal</p> <p>Tweede kwartaal</p>
We houden onze milieuparkjes netjes.	We rollen gefaseerd de plaatsing van perscontainers PBD uit.		Derde kwartaal
We borgen de op- en overslag van afval.	We starten met de duurzame en efficiënte herinrichting van de op- en overslaglocatie van afval. Dit doen we samen met het Vuilafvoerbedrijf (VAB) en Meerlanden. Voor de startdatum zijn we afhankelijk van de oprichting van de nieuwe (beheer)organisatie Meervab.		Tweede kwartaal

Wat doen we doorlopend?
<p>Duurzaamheid</p> <ul style="list-style-type: none"> - We stimuleren isoleren en plaatsing van zonnepanelen en warmtepompen op vrijwillige basis door middel van campagnes, advies en subsidies. - We zetten in op de realisatie van zoveel mogelijk isolatie- en energiebesparende maatregelen bij inwoners en ondernemers. - We stimuleren isoleren, de plaatsing van zonnepanelen en warmtepompen op vrijwillige basis door middel van campagnes, advies en subsidieverlening aan inwoners en ondernemers. - We continueren onze inzet van vrijwillige energiecoaches. - We maken onze deelfinanciering van het MKB-transitieloket structureel. We blijven onze ondernemers ondersteunen bij transitievraagstukken. We focussen daarbij op advies, isolatie en zon-op-dak. <p>Energietransitie</p> <ul style="list-style-type: none"> - We onderzoeken het potentieel van waterstof als bijdrage aan de energietransitie voor Noordwijk. Dit doen we samen onder meer met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. - We brengen noodzakelijke investeringen in de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed in beeld door middel van een quickscan. We houden rekening met de samenloop met onze onderhoudsplanning.

- We geven samen met het Hoogheemraadschap uitvoering aan de strategische samenwerkingsagenda (SSA). Op basis van het bodem- en watersturende principe worden onder andere (het tegengaan van) verzilting, verdroging, wateropvang en waterbeheer ter hand genomen.
- We faciliteren de verduurzaming van verenigingsgebouwen, verenigingen van eigenaren en bedrijfspanden door inzet van professioneel advies.
- Professioneel advies voor de verduurzaming van verenigingsgebouwen, verenigingen van eigenaren en bedrijfspanden.
- We continueren onze preventieve aanpak om handhaving op wettelijke verduurzamingsverplichtingen te voorkomen door middel van advies.
- We stimuleren de plaatsing van zonnepanelen op grote daken.
- We continueren ons overleg met de nutsbedrijven over de uitbreidingsmogelijkheden en verzwaring van ons elektriciteitsnetwerk op basis van het gridplan van Liander.
- We ondersteunen (kleinschalige) maatschappelijke energiecoöperaties 'met raad en daad'.

Natuur en groen

- We geven uitvoering aan onze geactualiseerde beheerplannen groen, wegen en civiele kunstwerken.

Woon- en leefomgeving

- We schouwen onze openbare ruimte, onder meer met inbreng van (mindervalide) inwoners. Op basis hiervan verbeteren we de kwaliteit van onze openbare ruimte.
- We maken onze speelplekken toegankelijk voor minder valide inwoners op basis van een beheerplan.
- We maken openbare toiletten nog beter vindbaar door optimalisatie van het gebruik van de [HogeNood-app](#) en, indien mogelijk, het gebruik van voordeurstickers.
- We faciliteren waar mogelijk de verbinding van onze duinen en landgoederen door middel van ecologische zones.
- We willen geen windturbines in ons buitengebied. We starten een lobby voor meer windturbines op zee
- We reageren snel op (fixi)meldingen en signalen uit de openbare ruimte. We zetten onze medewerkers uit de buitendienst hierbij in.

Afval en grondstoffen

- We geven uitvoering aan het [uitvoeringsplan Afval en Grondstoffen](#).

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving				
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	€ 23.884.930	€ 25.314.327	€ 24.623.631	€ 25.121.354
Totale baten programma	€ 18.685.737	€ 19.991.629	€ 19.911.977	€ 20.753.407
Saldo van het programma	€ -5.199.193	€ -5.322.698	€ -4.711.654	€ -4.367.947
Mutatie reserves				
Toevoegingen	€ -	€ -	€ -	€ -
Onttrekkingen	€ 443.715	€ 293.215	€ 255.715	€ 5.715
Resultaat van het programma	€ -4.755.478	€ -5.029.483	€ -4.455.939	€ -4.362.232

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving					
Naam indicator	Eenheid	Periode	Nw	NL	Bron
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	2021	197	169	CBS
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	2021	11	33	Bron

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand augustus 2023.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving	
Naam verbonden partij	
De Meerlanden Holding NV	Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek (VAB)

Wat zijn de risico's?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving	
Onderwerp risico	Omschrijving risico
Beheerplannen	De actualisaties van de beheerplannen kan leiden tot veranderende uitgaven, welke afwijken van de uitgaven in de Begroting. In de Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen staat aangegeven welke beheerplannen aanwezig zijn en wanneer actualisatie nodig is.
Energietransitie	De komende jaren gaat waarschijnlijk forse investeringen in duurzaamheid. De financiële gevolgen zijn nog onduidelijk.
Extreem weer	Door de klimaatontwikkeling komen er steeds vaker extreme weersomstandigheden voor. Dit kan leiden tot bijvoorbeeld schade in de openbare ruimte en bij derden.

2.2.9 Programma 9: Wonen en Ruimte

We bouwen volgens de natuurlijke groei van Noordwijk. Daarbij geldt dat grootschalige regionale woningbouw enkel plaats vindt langs de as Alphen-Leiden-Katwijk.

We bouwen, afgestemd op de behoefte, woningen in alle prijsklassen (huur en koop) in een veilige en prettige omgeving. Daarbij hoort ook voldoende ruimte om te parkeren en te recreëren.

Wij hechten aan kleinschaligheid en open karakter van de leefomgeving. De open ruimte bestaat bij de gratie van agrarisch landschap.

We versterken de identiteit en openheid van landschap door in te zetten op een vitale en duurzame bollenteelt. Daarmee zorgen we tevens dat de dorpen niet aan elkaar gebouwd worden.

Het openlandschap tussen de dorpen in de Bollenstreek weerspiegelt onze identiteit.

9.1 Bouwen voor de lokale bevolkingsgroei			
Wij bouwen volgens de natuurlijke groei van Noordwijk. Daarbij geldt dat grootschalige regionale woningbouw enkel plaats vindt langs de as Alphen-Leiden-Katwijk.			
<i>Portefeuillehouder:</i>	<i>Alkemade/Ter Hark</i>	<i>Team:</i>	<i>RBR</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?		Wanneer?
Een woningbouw-voorraad die aansluit op de lokale bevolkingsgroei.	We actualiseren het uitvoeringsprogramma van de Visie Wonen, Welzijn en Zorg op basis van de lokale, actuele woonbehoefte en onze integrale visie op wonen, welzijn en zorg. Op basis hiervan actualiseren we ons woningbouwprogramma én onze uitvoeringsafspraken met de woningbouwcorporaties voor jaarschijf 2025.		Vierde kwartaal
	We gaan aan de slag met de uitkomsten van de ontwikkelde strategie voor de Achterweg ten behoeve van woningbouw.		Vierde kwartaal
	We actualiseren de regionale huisvestingsverordening binnen Holland Rijnland op basis van nieuwe wet- en regelgeving. We zetten maximaal in op lokaal maatwerk.		Tweede kwartaal
	We actualiseren onze doelgroepenverordening op basis van de regionale woonvisie 2023.		Tweede kwartaal

9.2 Bouwen op basis van de lokale behoefte			
We bouwen, afgestemd op de behoefte, woningen in alle prijsklassen (huur en koop) in een veilige en prettige omgeving. Daarbij hoort ook voldoende ruimte om te parkeren en te recreëren.			
<i>Portefeuillehouder(s):</i>	<i>Alkemade / Ter Hark</i>	<i>Team:</i>	<i>PRU / RBR</i>
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?		Wanneer?
We realiseren een woningbouwvoorraad die past bij de behoefte en extra kansen biedt voor	We onderzoeken de mogelijkheden van gecombineerde huisvesting van doelgroepen op pilotlocaties.		Eerste kwartaal

de doelgroepen uit de visie op wonen, welzijn en zorg	Voor de doelgroep 'vluchtelingen' zijn financiële compensatie en planologische medewerking vanuit het Rijk en de provincie specifieke randvoorwaarden.	Vierde kwartaal
We zorgen voor een rechtvaardige verdeling van betaalbare woningen.	We onderzoeken de mate waarin (aangescherpte) categorieën woningzoekenden kansrijk zijn op de lokale woningmarkt. Op basis hiervan evalueren we de toewijzing van woningen door Holland Rijnland.	Tweede kwartaal
We realiseren sociale woningbouwlocaties.	We zetten De Nes en De Zeestroom volledig in voor tijdelijke flexibele sociale woningbouw. We brengen de geschiktheid van gemeentelijke grondposities voor sociale woningbouw zoals de Hoogwakersbosstraat en de Nicolaas Barnhoornweg in kaart.	Derde kwartaal Eerste kwartaal
We zorgen voor continuïteit in bouwplanning.	We stellen op basis van nieuwe wet- en regelgeving lokale spelregels op voor de ontwikkeling van de segmenten 'sociale- en middenhuur' en het beheer daarvan door woningcorporaties en andere (zorg-)partijen.	Tweede kwartaal
We sturen op een passend aanbod van woningen in het betaalbare segment.	We verlengen de instandhoudingstermijn van huurwoningen in het middensegment van 10 jaar naar 20 jaar en verwerken dit in onze doelgroepenverordening.	Eerste kwartaal
We faciliteren passende huisvesting van internationale werkers.	We verkennen de gecombineerde huisvesting van doelgroepen door middel van onze pilots aan de Schippersvaartweg, de Maandagsewetering en Gerleeweg. We brengen het benodigde volume duurzame huisvesting (en aanpalende voorzieningen) voor internationale werkers in kaart op basis van onder meer de lokale economische bedrijvigheid binnen een straal van 10 km.	Tweede kwartaal Tweede kwartaal

9.3 Kleinschaligheid en open karakter van de leefomgeving			
We versterken de identiteit en openheid van onze leefomgeving door in te zetten op een vitale en duurzame bollenteelt. Daarmee zorgen we tevens dat de dorpen niet aan elkaar gebouwd worden. Het open landschap tussen de dorpen in de Bollenstreek weerspiegelt onze identiteit.			
Portefeuillehouder:	Alkemade	Team:	RO
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?		Wanneer?
We versterken de identiteit en het open karakter van onze leefomgeving.	We herijken in regionaal verband de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek (ISG). Hierbij betrekken we de segmentering van de greenport-woningen zoals vastgesteld in de woonvisie.		Tweede kwartaal

	<p>We handhaven op oneigenlijk gebruik van ons buitengebied op basis van vigerende bestemmingsplannen.</p> <p>We geven uitvoering aan de nog vast te stellen beleidsnota "niet-meer-doelmatig- te gebruiken- bollengrond".</p>	<p>Tweede kwartaal</p> <p>Eerste kwartaal</p>
<p>We gaan werken met de Omgevingswet.</p>	<p>We stellen de Omgevingsvisie 2.0 vast.</p> <p>We stellen het transitieplan omgevingsplan naar de Noordwijkse omstandigheden vast. Voor Noordwijk aan Zee betrekken we hierin het borgen van het beeldkwaliteitsplan in de bestemmingsplannen.</p> <p>We starten de uitvoering van de Omgevingswet in onze organisatie met onder andere de Omgevingstafel.</p> <p>Actualiseren van het beleid op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.</p>	<p>Derde kwartaal</p> <p>Eerste kwartaal</p> <p>Eerste kwartaal</p> <p>Tweede kwartaal</p>

Wat doen we doorlopend?

Bouwen voor de lokale bevolkingsgroei

- We zetten in op het middensegment en kansrijke plannen uit de woningbouwplanlijst.
- We stimuleren de woningbouwcorporaties om hun huidige- en toekomstige sociale woningbouwvoorraad zo lang mogelijk op peil te houden.
- We toetsen afwijkingsverzoeken strikt aan de bepalingen van de bestemmingsplannen in het buitengebied.
- We verstrekken startersleningen.
- Handhaven op antispeculatiebeding en zelfbewoningsplicht voor woningen.
- Aandacht voor de realisatie van betaalbare koopwoningen.
- Voortzetting huidig bestemmingsplan Bronsgeest
- Programma Noordwijk Zeewaardig
- Project Bronsgeest
- Project 't Zilt
- Project Offem-Zuid
- Project BAVO
- Project Verlengde Voorstraat
- Project Viaductweg
- Particuliere ontwikkeling Achmea

Bouwen op basis van de lokale behoefte

- We bouwen (levensloop- en) toekomstbestendig voor een mix van doelgroepen. Verdere uitwerking van de gewenste basiskwaliteit is opgenomen in het geactualiseerde uitvoeringsprogramma van de woonvisie. Sociaal domein en volkshuisvesting trekken hierbij samen op.
- We continueren onze inzet op passende huisvesting van één-of tweepersoonshuishoudens waarbij een woonoppervlakte met volwaardige voorzieningen van minimaal 40 à 50 m² uitgangspunt is,

- Op grond van de Retail- en Horecavisie bieden we ruimte om leegstaande gebouwen buiten de winkelkernen te transformeren naar woningen.
- We continueren de inzet van de projectleider internationale arbeidsmigranten.
- Binnen de huidige en nieuwe mogelijkheden passen we lokaal maatwerk toe.

Kleinschaligheid en open karakter van de leefomgeving

- We maken ons bij de provincie sterk voor de uitvoering van het herziene Regionale beleid (module ruimte en wonen).
- We toetsen afwijkingsverzoeken strikt aan de bepalingen van de bestemmingsplannen in het buitengebied.

Wat mag het kosten?

Bedragen in €	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Programma 9 Ruimte en Wonen				
Mutatie baten en lasten				
Totale lasten programma	€ 12.133.118	€ 19.788.574	€ 16.519.771	€ 10.325.708
Totale baten programma	€ 9.843.317	€ 16.984.178	€ 13.672.211	€ 7.703.865
Saldo van het programma	€ -2.289.801	€ -2.804.396	€ -2.847.560	€ -2.621.843
Mutatie reserves				
Toevoegingen	€ 1.615.326	€ 600.000	€ 700.000	€ 1.068.040
Onttrekkingen	€ 656.000	€ 276.000	€ 175.000	€ 98.000
Resultaat van het programma	€ -3.249.127	€ -3.128.396	€ -3.372.560	€ -3.591.883

Welke beleidsindicatoren zijn hierbij relevant?

De volgens de ministeriële regeling geldende beleidsindicatoren voor dit programma zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Programma 9 Wonen en Ruimte					
Naam indicator	Eenheid	Periode	Nw	NL	Bron
Gemiddelde WOZ waarde	x € 1.000	2023	489	369	CBS
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2022	9	9	ABF
Demografische druk	%	2023	75	70	CBS
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In euro's	2022	958	823	COELO
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In euro's	2022	1097	905	COELO

* gegevens afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl, stand augustus 2023.

Wie zijn de verbonden partijen/met wie werken we samen?

In de tabel hieronder staan de namen van de verbonden partijen, die te maken hebben met de uitvoering van dit programma. Voor gedetailleerde informatie inzake de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Programma 9 Wonen en Ruimte	
Naam verbonden partij	
Omgevingsdienst West-Holland (ODWH)	Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM)

Wat zijn de risico's?

In de tabel hieronder staan de mogelijke risico's, die samenhangen met de uitvoering van dit programma.

Programma 9 Wonen en Ruimte	
Onderwerp risico	Omschrijving risico
Omgevingswet	De Omgevingswet komt eraan en de financiële gevolgen hiervan zijn nog onduidelijk.
Stikstof	Projecten kunnen door de ontwikkelingen omtrent de stikstofkwestie vertraging oplopen waardoor de bouwkosten stijgen.
Extreme stijging kosten bouwmaterialen	Door krapte op de wereldmarkt van grondstoffen en bouwmaterialen kunnen de bouwkosten stijgen en vertragingen ontstaan.
Capaciteitstekort bij Nutsbedrijven	Het niet kunnen leveren van Nutsvoorzieningen door de Nutsbedrijven kan leiden tot vertraging of uitstel van werkzaamheden.

2.3 Paragrafen

In het BBV is bepaald, dat in de programmabegroting paragrafen worden opgenomen, waarin de beleidslijnen worden vastgelegd voor beheersmatige aspecten en de lokale heffingen.

Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de programmabegroting staan op één plek worden gebundeld. Hierdoor krijgt de gemeenteraad voldoende inzicht in de desbetreffende onderwerpen.

2.3.1 Lokale heffingen

Deze paragraaf bevat, conform artikel 10 van het BBV, informatie over de lokale heffingen van de gemeente Noordwijk. De volgende onderwerpen komen aan de orde:

- Algemene ontwikkelingen;
- Lokale ontwikkelingen;
- Kaders;
- Belastingtypen en heffingen;
- Belastingtarieven;
- Kostendekking lokale heffingen;
- Lastendruk;
- Het kwijtscheldingsbeleid.

Algemene ontwikkelingen

OZB-tarief woningen voor sportaccommodaties, dorpshuizen en andere instellingen van sociaal belang

Naar aanleiding van een amendement van Tweede Kamerlid Omtzigt is het tweede lid van artikel 220f van de Gemeentewet (het artikel met betrekking tot de tariefstelling OZB) per 1 januari 2019 aangepast. Sinds die datum kan de gemeente sportaccommodaties, dorpshuizen en andere instellingen van sociaal belang het lagere OZB-tarief voor woningen laten betalen in plaats van het hoge tarief dat geldt voor niet-woningen.

De wettekst en de toelichting daarop sluiten niet op elkaar aan en nog steeds is onduidelijk wat de reikwijdte van het amendement is. Na overleg met de VNG heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties geconcludeerd dat de bepaling voor gemeenten niet toepasbaar is en de Tweede Kamer hierover geïnformeerd. De minister heeft inmiddels opdracht gegeven tot een extern onderzoek om te bezien of en hoe de uitvoerings- en toepassingsvraagstukken het beste kunnen worden geadresseerd. Aan de hand van de uitkomsten van het onderzoek zal worden bekeken of en hoe de wet en/of de AMvB moet worden aangepast.

Op aanraden van de VNG wordt dit onderzoek en een eventuele wetswijziging afgewacht en wordt er geen voorstel gemaakt met betrekking tot dit amendement.

Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)

Na meerdere keren uitstel treden de Omgevingswet en de Wkb naar verwachting op 1 januari 2024 in werking. Beide wetten zijn van invloed op de vergunningaanvragen en de leges voor omgevingsvergunningen en evenementen. Door de Omgevingswet veranderen de vergunningstelsels. Door de Wkb gaat een deel van het bouwtoezicht van de gemeente over naar de private sector, wat van invloed is op de kosten en dus op de hoogte van de leges. Als de Omgevingswet en de Wkb daadwerkelijk per 1 januari 2024 in werking treden, zal de legesverordening per die datum worden aangepast.

Lokale ontwikkelingen

Rioolheffing

In de raadsvergadering van 27 juni 2023 heeft uw raad besloten tot invoering van een nieuwe rioolheffing. Hierbij worden meer percelen in de heffing betrokken dan onder de huidige rioolheffing, omdat de voorwaarde voor heffing 'het hebben van een aansluiting op het gemeenteriool' wordt losgelaten. De naam van de heffing blijft rioolheffing omdat de belasting volgens artikel 228a Gemeentewet nu eenmaal zo heet. Wel krijgt de verordening die aan u in december 2023 ter vaststelling wordt voorgelegd de naam riool- en waterzorgheffing.

Net als bij de huidige rioolheffing, wordt er een belasting geheven van de eigenaar en van de gebruiker (voor zover er meer dan 300 m³ afvalwater wordt afgevoerd) van een perceel. De eigenarenbelasting kent twee tarieven. Een hoog tarief voor percelen met een drinkwateraansluiting en een lager tarief voor percelen zonder drinkwateraansluiting. Uitgangspunt in de begroting is dat de totale opbrengst van de rioolheffing stijgt met 4%.

Na onderzoek blijkt dat het aantal nieuw in de heffing te betrekken percelen groter is dan in juni werd verondersteld. Ook dit betreft nog een schatting. Conform het besluit van 27 juni 2023 komt de 'extra' opbrengst, die wordt gegenereerd door de toename van het aantal in de heffing te betrekken percelen, ten goede aan de percelen die worden belast naar het hoge tarief. Het tarief van de eigenarenbelasting voor percelen met een drinkwateraansluiting stijgt op basis van de laatste schatting daarom niet met 4%, maar met slechts 1,3%. Het tarief van de eigenarenbelasting voor percelen zonder drinkwateraansluiting en het gebruikerstarief (waterverbruik >300m³) stijgt wel met 4%.

Door voorgaande wordt er naar schatting aan het uitgangspunt van maximaal 100% kostendeckende tarieven voldaan. In de tabel "Kostentoekening rioolheffing Gemeente Noordwijk 2024" aan het eind van deze paragraaf is het effect weergegeven.

Compensatie OZB/RZB

In de afgelopen jaren zijn de coronacrisis, de oorlog in Oekraïne, stijgende energieprijzen, rentestijgingen, hoge inflatie en stijgende bouw- en grondstofkosten voorbijgekomen. De financiële gevolgen zijn nog steeds zichtbaar. De gemeente Noordwijk heeft dan ook gemeend om drie jaar lang een teruggave aan de eigenaren van woningen te geven ter hoogte van € 1.125.000,- per jaar, in totaal € 3.375.000,- om enigszins de woonlasten te verlichten. In 2023 is deze teruggave voor het eerst geweest en ook dit jaar wordt er een bedrag teruggegeven van € 1.125.000. Dat komt neer op 0,0103% van de WOZwaarde.

Kaders

Kaders gemeentelijke belastingen

De gemeentelijke belastingen vormen een belangrijke deel van de inkomsten van de gemeente Noordwijk. De gemeenteraad is bevoegd te beslissen tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van een gemeentelijke belasting. De gemeenteraad heeft een grote mate van vrijheid bij het vaststellen van de belastingtarieven en stelt deze jaarlijks vast door middel van een nieuwe verordening of een wijziging op een bestaande verordening. De belastingverordeningen bevatten verder bepalingen over onder meer het belastbare feit, de belastingplichtige, eventuele vrijstellingen en ontheffingen en de betaaltermijnen.

Belastingtypen en heffingen

Bij de gemeentelijke belastingen zijn verschillende typen belastingen te onderscheiden:

1. *Algemene belastingen*

De opbrengsten hiervan komen ten goede van de algemene middelen en er geldt geen opbrengstlimiet.

De gemeente Noordwijk kent voor 2024 de volgende algemene belastingen:

- onroerende-zaakbelastingen (OZB);
- belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten (RZB);
- toeristenbelasting;
- forensenbelasting;
- precariobelasting;
- parkeerbelasting.

2. *Bestemmingsheffingen*

De opbrengsten zijn bestemd ter dekking van de kosten van specifieke taken zoals huisvuilinzameling en onderhoud van het gemeenteriool. Er geldt een opbrengstlimiet van 100%, wat wil zeggen dat de opbrengsten niet hoger mogen zijn dan de kosten van de specifieke taak.

De gemeente Noordwijk kent voor 2024 de volgende bestemmingsheffingen:

- afvalstoffenheffing;
- rioolheffing.

3. *Rechten*

De gemeente verleent een specifieke dienst en hiervoor wordt een recht in rekening gebracht. De specifieke dienst bestaat bijvoorbeeld uit het verstrekken van een paspoort of het verlenen van een grafrecht. Er geldt een opbrengstlimiet van 100%, wat wil zeggen dat de opbrengsten niet hoger mogen zijn dan de kosten. Deze maximale kostendekking wordt beoordeeld op de gehele verordening en niet per dienst.

De gemeente Noordwijk kent voor 2024 de volgende rechten:

- leges;
- marktgeden;
- lijkbezorgingsrechten;
- rioolaansluitrecht.

4. *Overig*

De bijdrage Bedrijveninvesteringszone (BIZ) is een belasting die wordt geheven op initiatief van ondernemers in een bepaald gebied van de gemeente na een onder de ondernemers gehouden draagvlakmeting. De opbrengst wordt in de vorm van een subsidie aan een door de ondernemers op te richten stichting of vereniging uitgekeerd. Met de opbrengst kunnen de ondernemers de kosten dekken voor activiteiten in de openbare ruimte en op het internet, die zijn gericht op het bevorderen van de leefbaarheid of de veiligheid in de BIZ of de ruimtelijke kwaliteit of de economische ontwikkeling van de BIZ.

De verschillende onderdelen zullen hieronder nader uiteengezet worden.

1. Algemene belastingen

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

De WOZ-waarde vormt de grondslag voor de OZB. De WOZ-waarden van alle objecten in de gemeente worden jaarlijks opnieuw bepaald. Voor 2024 geldt de waarde naar het prijsniveau op 1 januari 2023 (waarde peildatum). Bij de berekening van de OZB-tarieven is de begrote opbrengst het uitgangspunt en wordt rekening gehouden met de gemiddelde stijging van de WOZ-waarde van de objecten.

Belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten (RZB)

Roerende zaken kunnen niet in de heffing van de OZB worden betrokken. Daarom heft de gemeente RZB, belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten. De systematiek van de RZB sluit aan bij die van de OZB. Belastingplichtig zijn de eigenaren van de roerende ruimten en bij niet-woningen ook de gebruikers. De tarieven zijn gelijk aan die van de OZB. De gemeente Noordwijk kent tot nu toe alleen woonboten als roerende ruimten.

Toeristenbelasting

Doel van het instrument toeristenbelasting is om toeristen mee te laten betalen aan de kwaliteit van de voorzieningen in de gemeente Noordwijk. Er gelden twee tarieven; een laag tarief voor kampeermiddelen op toeristische plaatsen en een hoger tarief voor overige accommodaties (bijvoorbeeld hotels). Voor 2024 worden de tarieven verhoogd met 2,6%.

Forensenbelasting

De forensenbelasting heeft als doel om de mensen met een tweede woning in Noordwijk mee te laten betalen aan het voorzieningenniveau binnen de gemeente. Voor 2024 stijgen de tarieven met 2,6%.

Precariobelasting

Er wordt een precariobelasting geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of in gemeentegrond. De tarieven stijgen met 2,6%.

Parkeerbelastingen

De opbrengst van de parkeerbelasting stijgt met 2,6%. Dit realiseren we onder meer door verbetering van de handhaving.

De kosten voor een naheffingsaanslag worden € 76,70. Dit is gelijk aan het maximale tarief dat in 2024 voor een naheffingsaanslag geheven mag worden.

2. Bestemmingsheffingen

Algemeen

De tarieven van de bestemmingsheffingen kunnen naast de stijging door inflatie nog door andere oorzaken stijgen.

Afvalstoffenheffing

De heffing stijgt in 2024 afgerond met 9,7% en naar verwachting in 2025 met 10,1% en vervolgens met 9,3% in 2026 en 3,6% in 2027. De gemeente moet de heffing verhogen door de toenemende inzamelings- en verwerkingskosten van het huishoudelijk afval.

We zetten de belangrijkste oorzaken op een rij:

Door de hoge inflatie in het afgelopen jaar zijn de kosten van afvalinzameling bij Meerlanden sterk gestegen. In de huidige tarievenstructuur loopt de indexering van de gemeentelijke bijdrage twee jaar achter op de werkelijke loon- en prijsstijgingen. Hierdoor komt Meerlanden

de komende jaren in de rode cijfers. Om het tij te keren is aan de aandeelhouders, waaronder de gemeente Noordwijk, voorgesteld om deze vertraging te repareren en voortaan uit te gaan van de actuele loon- en prijsontwikkeling. Voor Noordwijk betekent dat een verhoging van de kosten van afvalinzameling van € 450.000 per jaar. Dat zou tot een stijging van de afvalstoffenheffing in 2024 van meer dan 18% leiden. Deze excessieve stijging kan worden getemperd door te kiezen voor een geleidelijke stijging van de heffing van jaarlijks 10% gedurende de komende drie jaar. In dat geval is er tijdelijk geen maximale kostendekkendheid van de heffing en hebben die hogere kosten een negatief effect voor die jaren op het begrotingssaldo.

Het aantal kwijtscheldingen is in 2023 aanzienlijk toegenomen. De verwachting is dat dit ook de komende jaren blijft en zelfs nog iets toeneemt. Dit is meegenomen in de kostenraming van afvalinzameling.

De maatregelen voor afvalscheiding van huishoudelijk afval worden uitgevoerd overeenkomstig het vastgestelde uitvoeringsplan afval en grondstoffen. In de gemeente Noordwijk gaan we vanaf september 2023 aan huis Papier Blik Drankenkartons (PBD) én oud papier inzamelen. We verminderen de inzamelfrequentie van restafval. De milieuparkjes met verzamelcontainers ontvangen een update waar nodig. De kosten van de maatregelen zijn in de begroting opgenomen. Dit resulteert in een positief effect op de restafvalverwerkingskosten en met name ook op de opbrengst van kunststofverpakkingsafval. Voor oud papier geldt dat we door de maatregel verwachten dat deze afvalstroom minder afneemt dan het landelijke gemiddelde. In heel Nederland geldt dat het oud papier afneemt doordat er minder oud papier op de markt komt. Door het aan huis in te zamelen zorgen we er echter voor dat het oud papier dat nu nog in het restafval wordt aangeboden gescheiden wordt aangeboden. De vergoedingen voor oud papier zijn momenteel echter door ontwikkelingen op de wereldmarkt erg laag. Daarom is de vergoeding bijgesteld van €125 per ton naar €50 per ton.

Het overslagstation VAB dateert uit de jaren '70, functioneert al jaren naar behoren, maar het wordt ouder. Het dient gerenoveerd te worden om haar taak goed te kunnen blijven vervullen. Vanwege die renovatie zal de gemeentelijke bijdrage aan het VAB in 2025 fors stijgen.

Op de milieustraat zijn de openingstijden in Noordwijkerhout geharmoniseerd met de avondopenstelling in Katwijk, en is er rekening gehouden met betere bezetting op de drukken zaterdaguren. Door de eigen op- en overslag hebben we een gunstig aanbestedingsresultaat mogen ontvangen op de verwerking van het restafval. Het contract voor de verwerking van GFT maakt voortaan onderdeel uit van de nieuwe beoogde constructie met Meerlanden en dit zal leiden tot een inbestedingstarief voor aandeelhouders. Ook dit is gunstig. Beide nieuwe tarieven zijn verwerkt in de begroting.

Rioolheffing

In maart 2023 heeft de raad met de vaststelling van het riolbeleidsplan de keuze gemaakt voor een systeem waarbij we spaarbedragen in de heffing opnemen die vergelijkbaar zijn met het bedrag aan vervangingsinvesteringen in een begrotingsjaar (zogenaamde ideaalcomplex). Deze worden als last in de exploitatie opgenomen en als toevoeging aan de voorziening riolering (ex. artikel 44, lid 1d BBV). De in een dergelijke voorziening gestorte bedragen kunnen in latere jaren aangewend worden voor het beperken van de lasten c.q. voor het bewerkstelligen van een gelijkmatige toename van de lastendruk over meerdere jaren. De jaarlijkse spaarbedragen zijn sinds 2023 aanzienlijk hoger geworden door de gestegen rente op geldleningen die in de toekomst aangetrokken zullen worden voor de financiering van de investeringen in de riolering.

De overgang naar een ideaalcomplex zal wel de eerste paar jaar een hogere stijging van de rioolheffing inhouden van 4% per jaar ten opzichte van de gehanteerde gemiddelde

prijsindexering voor de begroting. Daar staat tegenover dat de gemeente op lange termijn grote voordelen behaalt in de financieringsruimte omdat daardoor de geactiveerde investeringen niet alsmaar verder oplopen.

Door de spaarbedragen zijn aanvankelijk de jaarlijkse lasten van riolering hoger dan de opbrengsten uit de rioolheffing, maar is dat in latere jaren vanaf 2034 omgekeerd het geval wanneer de rioolheffing geleidelijk is gestegen in combinatie met de autonome toename van het aantal woningen.

Vanaf 2026 tot en met 2029 neemt de rioolheffing verder toe van jaarlijks 4% naar 7%. De reden daarvoor is dat vanaf dan de compensabele btw ook over de spaarbedragen in het tarief van de heffing meegenomen worden. Het is één van de noodzakelijke bezuinigingsmaatregelen die voorgesteld zijn met de Perspectiefnota 2024. Daardoor nemen in de begroting de geraamde baten verder toe ten opzichte van de geraamde lasten. Dat heeft een positief effect op het begrotingssaldo om die meerjarig sluitend te kunnen krijgen.

Vanaf 2037 wanneer de baten hoog genoeg zijn geworden, kan geleidelijk weer worden volstaan met een indexering van de rioolheffing ter hoogte van de gemiddelde prijsindexatie volgens de Perspectiefnota, te weten 2,6%.

Zie verder wat is vermeld over de invoering van de nieuwe rioolheffing onder het kopje 'Lokale ontwikkelingen'.

3. Rechten

De leges, marktgelden, lijkbezorgingsrechten en het riool-aansluitrecht stijgen met 2,6%.

4. Overige

De gemeente kent vier BIZ-verordeningen, namelijk voor zone Noordwijk-Binnen en zone Noordwijk aan Zee (ingevoerd per 1 januari 2020), zone Gravendam Noordwijkerhout (opnieuw ingevoerd per 1 januari 2022) en zone Noordwijkerhout centrum (ingevoerd per 1 januari 2023), alle met een looptijd van 5 jaar.

Belastingtarieven

Onderstaande tabel geeft een overzicht van voorgestelde tarieven voor belastingjaar 2024.

Bedragen in €		
Belastingtarieven	Tarief 2023	Tarief 2024
Toeristenbelasting		
- kampeermiddelen op volgtijdige standplaatsen	€ 1,67	€ 1,71
- overige accommodaties	€ 2,39	€ 2,45
Rioolheffing		
- eigenaren percelen met drinkwateraansluiting	€ 198,77	€ 201,33
- gebruikers (waterverbruik > 300m ³)	€ 0,26	€ 0,27
- eigenaren percelen zonder drinkwateraansluiting	€ 42,65	€ 44,36
Afvalstoffenheffing		
- éénpersoonshuishouden	€ 263,16	€ 288,72
- meerpersoonshuishouden	€ 408,96	€ 448,68
- extra containers	€ 265,80	€ 291,60
Onroerende zaakbelastingen		
- woningen eigenaren	0,0932%	nrb
- niet-woningen eigenaren	0,1982%	nrb
- niet-woningen gebruikers	0,1522%	nrb
Roerende ruimtebelastingen		
- woningen eigenaren	0,0932%	nrb
- niet-woningen eigenaren	0,1982%	nrb
- niet-woningen gebruikers	0,1522%	nrb
Forensenbelasting		
- Waarde minder dan € 72.000	€ 485,00	€ 498,00
- Waarde € 72.000 tot € 123.000	€ 655,00	€ 672,00
- Waarde € 123.000 tot € 182.000	€ 720,00	€ 739,00
- Waarde € 182.000 tot € 306.000	€ 1.028,00	€ 1.055,00
- Waarde € 306.000 tot € 650.000	€ 1.308,00	€ 1.342,00
- Waarde € 650.000 tot € 1.074.000	€ 2.265,00	€ 2.324,00
- Waarde € 1.074.000 of meer	€ 3.020,00	€ 3.099,00

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de begrote opbrengsten op basis van de voorgaande belastingtarieven.

Bedragen afgerond op € 1.000,-		
Begrote opbrengst belastingen	2023	2024
Leges vergunningen en ontheffingen	€ 65.000	€ 66.000
Leges bouwvergunningen	€ 2.777.000	€ 2.849.000
Leges burgerlijke stand	€ 481.000	€ 643.000
Rioolrecht	€ 4.892.000	€ 5.136.000
Lijkbezorgingsrechten	€ 181.000	€ 185.000
Marktgelden	€ 36.000	€ 37.000
Leges vergunningen strandgebruik	€ 2.000	€ 2.000
Afvalstoffenheffing	€ 7.319.000	€ 8.023.000
Onroerende-zaakbelastingen	€ 13.551.000	€ 13.933.000
Forensenbelasting	€ 1.436.000	€ 1.473.000
Toeristenbelasting	€ 3.575.000	€ 3.668.000
Parkeergelden	€ 4.857.000	€ 4.983.000
Parkeervergunningen	€ 269.000	€ 276.000
Naheffingsaanslagen	€ 607.000	€ 623.000
Precariobelasting	€ 224.000	€ 230.000
Totaal	€ 40.272.000	€ 42.127.000

Kostendekking lokale heffingen

Op de volgende pagina's wordt op basis van de BBV-voorschriften een onderbouwing gegeven van de kostendekkendheid van de volgende heffingen:

- de rioolheffing;
- de afvalstoffenheffing;
- de lijkbezorgingsrechten;
- de leges.

Rioolheffing

Kostentoerekening Rioolheffing Gemeente Noordwijk 2024	
Programma:	8. Duurzaamheid en leefomgeving
Product:	P184. Riolering en drainage
Basisgegevens:	Begroting
Jaar:	2024
1. Inventarisatie activiteiten	
Activiteiten ten behoeve van totstandkoming product	Totale kosten
Welke activiteiten worden uitgevoerd?	Per activiteit per jaar
Schadevergoedingen	€ 2.912
Vervanging en reparatie Riolering	€ 109.427
Beheer hoofdriool	€ 104.473
Onderzoek en inspectie hoofdriool	€ 73.132
Onderhoud reinigen hoofdriool	€ 57.692
Onderhoud reinigen kolken	€ 68.185
Aanleg onderhoud huisaansluitingen	€ 40.138
Onderhoud pompen	€ 553.599
Beleid en advisering riolering	€ 161.109
Onderhoud en beheer grondwatermeetnet	€ 29.144
Onderhoud infiltratie- en drainagesysteem	€ 22.981
Doorberekende veegkosten	€ 105.963
Doorberekende baggerkosten ter plaatse van overstorten	€ 49.633
Totale kosten activiteiten (directe en indirecte kosten)	€ 1.378.388
Afschrijvingskosten	€ 868.332
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€ 346.429
Storting spaarvoorziening geormerkte middelen derden (BBV 44.1d)	€ 866.297
Kwijtscheldingen	€ -
Loonkosten en verzekeringen	€ 483.629
Totale overige kosten	€ 2.564.687
Rentetoerekening	€ 505.445
Overhead (% van de totale kosten activiteiten en totale overige kosten)	€ 552.031
BCF (compensabele BTW) over totale kosten activiteiten	€ 289.462
BTW over afschrijvingen	€ 173.021
Totale toe te rekenen kosten per jaar	€ 1.519.958
Bijdragen nieuwe rioolaansluitingen	€ 25.000
Maximaal toe te rekenen aan rioolheffing	€ 5.438.034

2. Prognose en historische productiegegevens			
Aantal:	- eigenaren percelen met drinkwateraansluiting		24.154
	- eigenaren percelen zonder drinkwateraansluiting		4.028
	- gebruikers (waterverbruik >300m ³)		584
3. Beleid en wetgevingseffecten			
Beschrijving / oorsprong		Effect op prijs product	
4 Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid			
Tarieven	- eigenaren percelen met drinkwateraansluiting	€	201,33
	- eigenaren percelen zonder drinkwateraansluiting	€	44,36
	- gebruikers (waterverbruik >300m ³)	€	0,27
Opbrengsten:	- eigenaren percelen met drinkwateraansluiting	€	4.862.925
	- eigenaren percelen zonder drinkwateraansluiting	€	178.682
	- gebruikers (waterverbruik >300m ³)	€	94.608
Totale Opbrengsten		€	5.136.215
Mutatie voorziening geormerkte middelen derden (BBV 44.2)		€	301.819
Totale lasten		€	5.438.034
Totale baten inclusief vrijval voorziening (BBV 44.2)		€	5.438.034
Kostendekkendheidspercentage			100%

De tarieven van de rioolheffing mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) biedt de mogelijkheid om fluctuatie in de kosten op te vangen en een gelijkmatige tariefontwikkeling (tariefegalisatie) te bewerkstelligen.

Uit het voorgaande overzicht blijkt dat de te verkrijgen opbrengsten uit de heffing in het begrotingsjaar minder zijn dan de lasten. Overeenkomstig de bepaling van het BBV (art.44.2) valt er een bedrag vrij vanuit de voorziening voor riolering. In het verleden is de meeropbrengst in het kader van tariefegalisatie gestort in deze voorziening zodat daaruit nu een bedrag weer kan vrijvallen. De opbrengst uit de heffing blijft op die manier specifiek gereserveerd voor lasten waarvoor de heffing is opgelegd.

Een toelichting op de kostenposten die meegenomen worden in de tariefberekening van rioolheffing is het volgende:

- *Beleid en advisering riolering,*
Dit betreft uitbestede werkzaamheden aan derden zoals voor hemelwaterafvoer, droge voeten-toets, grondwateroverlast, klimaatstresstest voor hoe kwetsbaar een gebied is voor extreme neerslag en overstroming, ondersteuning bij het verzamelen van riooldata, advisering over het integraal beheersysteem voor het dagelijks onderhoud van de riolering, advisering en ondersteuning over bijzondere constructies in het rioleringsbeheersysteem, onderzoek en advies over aanbesteding van rioolvervangingen, etc.
- *Storting voorziening geormerkte middelen derden*
Dit betreft de toevoeging aan de voorziening riolering voor de bijdrage aan toekomstige rioolvervangingsinvesteringen.
- *De aan taakvelden toegerekende rente en rentetoerekening*
Dit betreft enerzijds de omslagrente die via het taakveld van riolering wordt meegenomen in de kostenopstelling die ten grondslag ligt aan de tariefberekening van riolering, anderzijds (extracomptabel) een resterend redelijk deel van de rentekosten die daarin wordt meegenomen. Hiermee sluit de totale rentetoerekening aan bij de werkelijke rentelasten.

- **Overhead**
Voor het bepalen van de kostendekkende tarieven van de heffingen worden overheadkosten toegerekend. Dat gebeurt op basis van een opslagpercentage over de kosten van het betreffende taakveld van riolering. Dit staat ook nader toegelicht in de begroting 2024 in paragraaf 3.9.
- **Loonkosten en verzekeringen**
Het verband van deze kosten met de riool- en afvalstoffenheffing is dat dit met name de (directe) personele kosten zijn die rechtstreeks samenhangen met de uitvoering van de dienstverlening voor de desbetreffende taakvelden.
- **Doorberekende veeg- en baggerkosten**
Het verband van deze kosten met de riool- en afvalstoffenheffing is dat het gebruikelijk is om een deel van de veeg- en baggerkosten mee te nemen in de kostenopstelling voor de tariefberekening van riolering en afval. Niet de gehele post maar een deel van deze kosten wordt meegenomen in de kostenopstelling.

Afvalstoffenheffing

Kostentoerekening Afvalstoffenheffing Gemeente Noordwijk 2024

Programma:	8. Duurzaamheid en leefomgeving
Product:	P271. Afvalverwijdering en -verwerking
Basisgegevens:	Begroting
Jaar:	2024

1. Inventarisatie activiteiten	
Activiteiten ten behoeve van totstandkoming product	Totale kosten
Welke activiteiten worden uitgevoerd?	Per activiteit per jaar
Alg.omslag/verontr.hef.	€ 33
Afvalverwijdering	€ 3.939.005
Exploitatie overlaadstation VAB	€ 400.449
Voorlichting en klachten	€ 65.000
Advieskosten en meerprogramma	€ 12.230
Diverse adviezen en maatregelen	€ 9.618
Restafval GFT	€ -
Grofvuil	€ -
Papier	€ 640.000
Kunststof	€ 396.000
Metaal, Wit en Bruingoed	€ -
Kerstbomen	€ -
Glas	€ 82.000
Gezamenlijke milieustraat	€ 515.000
Uitvoeringskosten maatregelen afvalscheiding	€ -
Prognose areaal uitbreiding	€ 46.257
Doorberekende veegkosten	€ 101.467
Totale kosten activiteiten (directe en indirecte kosten)	€ 6.207.059
Afschrijvingskosten	€ 3.640
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€ 405
Kwijtscheldingen	€ 215.000
Loonkosten en verzekeringen	€ 280.150
Totale overige kosten	€ 499.195
Rentetoerekening	€ 592
Overhead (% van kosten activiteiten en overige kosten)	€ 938.876
Compensabele BTW via BCF over kosten activiteiten en overige kosten	€ 1.172.190
BTW over afschrijvingen	€ 764
Totale toe te rekenen kosten per jaar	€ 2.112.422
Baten afvalstoffen, excl. heffingen	€ 165.881
Maximaal toe te rekenen aan afvalstoffenheffing	€ 8.652.796

2. Prognose en historische productiegegevens	
Aantal:	
- éénpersoonshuishouden	€ 6.592
- meerpersoonshuishouden	€ 13.497
- extra containers	€ 218

3. Beleid en wetgevingseffecten	
Beschrijving / oorsprong	Effect op prijs product

4 Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid	
Afalstoffenheffing	
- tarief éénpersoonshuishouden	€ 288,72
- tarief meerpersoonshuishouden	€ 448,68
- tarief extra containers	€ 291,60
Opbrengst	
- éénpersoonshuishouden	€ 1.903.242
- meerpersoonshuishouden	€ 6.055.834
- extra containers	€ 63.569
Totale Opbrengsten	€ 8.022.645

Mutatie voorziening geormerkte middelen derden (BBV 44.2)	€ 180.151
--	------------------

Totale lasten	€ 8.652.796
Totale baten inclusief vrijval voorziening (BBV 44.2)	€ 8.202.796
Kostendekkendheidspercentage	95%

De tarieven van de afvalstoffenheffing mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) biedt de mogelijkheid om fluctuatie in de kosten op te vangen en een gelijkmatige tariefontwikkeling (tariefegalisatie) te bewerkstelligen.

Uit het voorgaande overzicht blijkt dat de te verkrijgen opbrengsten uit de heffing in het begrotingsjaar minder zijn dan de lasten. Overeenkomstig de bepaling van het BBV (art.44.2) valt er een bedrag vrij vanuit de voorziening voor afval. In het verleden is de meeropbrengst in het kader van tariefegalisatie gestort in deze voorziening zodat daaruit nu een bedrag weer kan vrijvallen. De opbrengst uit de heffing blijft op die manier specifiek gereserveerd voor lasten waarvoor de heffing is opgelegd.

Een toelichting op de kostenposten die meegenomen worden in de tariefberekening van afvalstoffenheffing is het volgende:

- **Afvalverwijdering**
Dit betreft de kosten van de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval. Een specificatie van het opgenomen bedrag van de kosten is te vinden in de gepubliceerde productenraming 2024-2027.
- **De aan taakvelden toegerekende rente en rentetoerekening**
Dit betreft enerzijds de omslagrente die via het taakveld van riolering wordt meegenomen in de kostenopstelling die ten grondslag ligt aan de tariefberekening van riolering, anderzijds (extracomptabel) een resterend redelijk deel van de rentekosten die daarin wordt meegenomen. Hiermee sluit de totale rentetoerekening aan bij de werkelijke rentelasten.
- **Overhead**
Voor het bepalen van de kostendekkende tarieven van de heffingen worden overheadkosten toegerekend. Dat gebeurt op basis van een opslagpercentage over de kosten van het betreffende taakveld van riolering. Dit staat ook nader toegelicht in de begroting 2024 in paragraaf 3.9.

- **Loonkosten en verzekeringen**
Het verband van deze kosten met de riool- en afvalstoffenheffing is dat dit met name de (directe) personele kosten zijn die rechtstreeks samenhangen met de uitvoering van de dienstverlening voor de desbetreffende taakvelden.
- **Doorberekende veeg- en baggerkosten**
Het verband van deze kosten met de riool- en afvalstoffenheffing is dat het gebruikelijk is om een deel van de veeg- en baggerkosten mee te nemen in de kostenopstelling voor de tariefberekening van riolering en afval. Niet de gehele post maar een deel van deze kosten wordt meegenomen in de kostenopstelling.

Lijkbezorgingsrechten

Kostentoerekening Lijkbezorgingsrechten Gemeente Noordwijk 2024	
Programma:	8. Duurzaamheid en leefomgeving
Product:	P230 Begraafplaats
Basisgegevens:	Begroting
Jaar:	2024
1. Inventarisatie activiteiten	
Activiteiten ten behoeve van totstandkoming product	Totale kosten
Welke activiteiten worden uitgevoerd?	Per activiteit per jaar
Begraafplaats algemeen	€ 44.352
Totale kosten activiteiten (directe en indirecte kosten)	€ 44.352
Afschrijvingskosten	€ 818
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€ 141
Loonkosten en verzekeringen	€ 156.070
Totale overige kosten	€ 157.029
Rentetoerekening	€ 196
Overhead (% van de totale kosten activiteiten en totale overige kosten)	€ 28.193
BCF (compensabele BTW) over totale kosten activiteiten	€ -
BTW over afschrijvingen	€ -
Totale toe te rekenen kosten per jaar	€ 28.389
Baten derden, excl. heffingen	€ -
Maximaal toe te rekenen aan lijkbezorgingsrechten	€ 229.770
2. Prognose en historische productiegegevens	
3. Beleid en wetgevingseffecten	
Beschrijving / oorsprong	Effect op prijs product
4 Vast te stellen prijs en percentage kostendekkendheid	
Lijkbezorgingsrechten	
Totale Opbrengsten	€ 184.875
Mate van kostendekkendheid (kosten taakveld plus overhead/rente minus baten)	€ 44.895
Totale lasten	€ 229.770
Totale baten inclusief vrijval voorziening (BBV 44.2)	€ 208.598
Kostendekkendheidspercentage	91%

Leges

In de volgende tabel is de kostendekkendheid van de leges berekend en in percentages uitgedrukt.

Bedragen x €				
Berekening kostendekkendheid van de Leges	2024	2025	2026	2027
Taakveld Burgerzaken	€ 790.060	€ 822.197	€ 850.665	€ 880.530
Taakveld Wonen en bouwen	€ 3.415.740	€ 3.495.856	€ 3.623.059	€ 3.626.062
Kosten taakveld(en), inclusief (omslag)rente:	€ 4.205.799	€ 4.318.053	€ 4.473.724	€ 4.506.592
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen				
Netto kosten taakveld	€ 4.205.799	€ 4.318.053	€ 4.473.724	€ 4.506.592
Toe te rekenen kosten:				
Overhead inclusief (omslag)rente	€ 589.000	€ 605.000	€ 626.000	€ 631.000
Totale kosten	€ 4.794.799	€ 4.923.053	€ 5.099.724	€ 5.137.592
Opbrengsten Leges	€ 709.385	€ 727.829	€ 746.807	€ 766.168
Opbrengsten Omgevingsvergunningen	€ 2.849.445	€ 2.923.531	€ 2.999.543	€ 3.077.531
Opbrengst Leges	€ 3.558.830	€ 3.651.360	€ 3.746.350	€ 3.843.699
Dekkingspercentages	74%	74%	73%	75%

De lastendruk

In de volgende tabel is de ontwikkeling van een deel van de lokale lastendruk in de komende jaren opgenomen.

Bedragen x €					
Lokale lasten	2023	2024	2025	2026	2027
Afvalstoffenheffing (meerpersoons)	€ 408,96	€ 448,68	€ 494,04	€ 540,00	€ 559,44
Rioolheffing	€ 198,77	€ 201,33	€ 209,38	€ 224,04	€ 239,72
OZB gemiddelde WOZ-waarde (€ 438.000,-)	€ 408,22	€ 418,73	€ 429,61	€ 440,78	€ 452,25
Woonlastenverlichting	€ -51,42	€ -51,42	€ -51,42		
Lokale lasten	€ 964,53	€ 1.017,32	€ 1.081,61	€ 1.204,82	€ 1.251,41
Stijging t.o.v. voorgaand jaar		5,47%	6,32%	11,38%	3,86%

Het kwijtscheldingsbeleid

Kwijtschelding

Voor mensen met een laag inkomen bestaat de mogelijkheid om gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van betaling van belasting te verzoeken. Kwijtschelding is mogelijk voor afvalstoffenheffing, rioolheffing, onroerendezaakbelastingen en belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten.

Of een belastingplichtige in aanmerking komt voor kwijtschelding hangt af van het netto besteedbaar inkomen. Dit is het bedrag dat men overhoudt nadat de uitgaven zijn afgetrokken van de netto-inkomsten.

Het netto besteedbaar inkomen wordt vervolgens getoetst aan de vastgestelde bijstandsnormen en bij pensioengerechtigden aan het netto-ouderdomspensioen. Aan de hand hiervan kan worden bepaald of men in aanmerking komt voor kwijtschelding.

Sinds 2017 worden de gemeenten bij het beoordelen van een verzoek om kwijtschelding ondersteund door het Centraal Inlichtingenbureau (CIB). Het CIB toetst geautomatiseerd of een verzoek voldoet aan de door de gemeente opgestelde normstelling voor inkomen en vermogen. Bij een positief besluit voor de aanvrager verleent de gemeente kwijtschelding van de belastingen.

De verwachting is dat in 2024 ongeveer 600 huishoudens in aanmerking komen voor (gedeeltelijke) kwijtschelding. Binnen de begroting is voor kwijtschelding een bedrag opgenomen van ruim € 215.000,-.

2.3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Bestuursdienst

Deze paragraaf behandelt, conform artikel 11 van het BBV, een inventarisatie van de weerstandscapaciteit; inventarisatie van de risico's, het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's; verplichte financiële kengetallen en een beoordeling van de onderlinge verhoudingen tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie. De risico's zijn verdeeld in risico's voor de Bestuursdienst en risico's die zich in het Grondbedrijf voordoen. Daarover melden wij u in deel 2 van deze paragraaf.

Inventarisatie van de risico's

Op basis van de geïnterpreteerde risico's is ook het weerstandsvermogen berekend. Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin de gemeente in staat is de middelen vrij te maken om de risico's, die zich in de praktijk voordoen, op te vangen zonder dat dit betekent, dat het beleid veranderd/ingekrompen moet worden. Het vermogen om beleid door te zetten, is afhankelijk van de omvang van de weerstandscapaciteit.

Risicodekking Sociaal Domein

De decentralisaties van taken van het rijk naar de gemeente – Wmo, Jeugdzorg en Participatie kent uiteraard risico's. Noordwijk heeft een reserve Sociaal Domein die als achtervang dient voor eventuele ontstane tekorten die niet werden voorzien. Hiervoor hoeven wij geen beroep te doen op de reserve Weerstandsvermogen zolang de reserve Sociaal Domein nog toereikend is. De stand van de reserve Sociaal Domein begin 2024 is € 3.453.000,-. Daarmee zijn de risico's de komende jaren afgedekt.

Benodigde weerstandscapaciteit

De in kaart gebrachte risico's geven een het volgende financiële totaalbeeld:

- Totaal bruto risico's : € 14.384.000,-
- Totaal netto risico's : € 3.025.000,-

Voor Noordwijk is bepaald dat de ratio van het weerstandsvermogen, dit is de verhouding tussen de benodigde en de beschikbare weerstandscapaciteit, tenminste 1,75 moet zijn. In deze situatie betekent dit dat de reserve weerstandsvermogen $1,75 \times € 3.025.000,- = € 5.294.000,-$ moet zijn.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit voor de gemeente Noordwijk bestaat uit de reserve weerstandsvermogen. De stand van de reserve weerstandsvermogen begin 2024 is € 6.425.000,-.

Posten als "onbenutte belastingcapaciteit" en "verkoop gebouwen" zijn niet direct aanwendbaar en worden ook niet meegenomen in de weerstandscapaciteit.

Daarnaast zijn er reserves waar geen bestemming aan toegekend is. Te denken valt hierbij aan de NUON reserve. Deze reserves worden ook buiten de weerstandscapaciteit gehouden. Het meenemen van de NUON reserves is onwenselijk, dit zou een vertekend beeld kunnen geven van de weerstandsratio.

Relatie benodigde en beschikbare weerstandcapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandcapaciteit en de beschikbare weerstandcapaciteit.

Actuele weerstandsvermogen

De benodigde weerstandcapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandcapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het actuele weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandcapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandcapaciteit}} = \frac{€ 6.425.000,-}{€ 3.025.000,-} = 2,1$$

Beoordeling weerstandsvermogen

Om de ratio voor het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, maken wij gebruik van de onderstaande tabel.

Waarderingscijfer	Weerstandsnorm	
	Ratio	Betekenis
A	> 2.0	Uitstekend
B	1.4 - 2.0	Ruim voldoende
C	1.0 - 1.4	Voldoende
D	0.8 - 1.0	Matig
E	0.6 - 0.8	Onvoldoende
F	< 0.6	Ruim onvoldoende

Onze ratio valt in klasse A. Een ratio van het weerstandsvermogen in deze Begroting voor de algemene dienst is 2.1: "Uitstekend". In het coalitieakkoord is opgetekend dat het weerstandsvermogen moet liggen tussen 1.4 en 2.0.

Grondbedrijf

Het weerstandsvermogen

Voor het bepalen van de netto-risico's in het grondbedrijf zijn die risico's meegenomen die daadwerkelijk moeten worden afgedekt in het weerstandsvermogen. Dat betekent dus dat de risico's in complexen/grondexploitaties, waarvan het saldo van de grondexploitatie voldoende is om de risico's in de exploitatie zelf op te vangen, én waarvan het bedoelde exploitatieresultaat geen directe bestemming heeft gekregen, niet langer in het netto-risico worden betrokken. Daar is immers al een dekking voor in het resultaat van het complex zelf.

Over deze methodiek van behandeling van risico's is overleg gevoerd met en overeenstemming verkregen van de accountant. De 'post onvoorzien' in elk van de grondexploitaties is niet aan de beschikbare weerstandscapaciteit toegevoegd. De reden daarvan is dat we die ruimte in de grondexploitatie specifiek beschikbaar willen houden als opvang van de onvoorziene omstandigheden in de uitvoering van de grondexploitaties zelf.

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de som van de reserve grondbedrijf + alle voorziene exploitatiewinsten +/- de resultaten die worden ingezet voor de dekking van investeringslasten.

In het grondbedrijf is de behoefte aan dekkingsmiddelen voor de geïnterpreteerde netto risico's voor de Begroting 2024 berekend op € 3.282.000,-. Volgens de 1,25-norm voor het grondbedrijf moet de beschikbare weerstandscapaciteit dan minimaal (afgerond) € 4.102.000,- zijn. De weerstandscapaciteit van het grondbedrijf is berekend op circa € 5.768.000,- en is daarmee toereikend binnen de gestelde norm. De ratio van het weerstandsvermogen van de Begroting voor het grondbedrijf is 2,4: "Uitstekend".

De risico-inventarisaties

De benodigde weerstandscapaciteit komt uit de inventarisatie / kwantificering van de risico's in de BIE's, de 'BIE's zonder grondexploitatie' en de Voorraden grond. Voor wat betreft de BIE's geldt dat alleen voor die exploitaties waarbinnen de risico's niet kunnen worden gedekt door het resultaat van de grondexploitatie. Dat kan zijn omdat het resultaat niet toereikend is of omdat het resultaat (deels) is bestemd voor andere doeleinden.

Samengevat geeft dat een beeld zoals op de volgende bladzijde in een overzicht is gezet.

De cijfers in onderstaand overzicht onder het kopje beoogde investeringen hebben op een enkel punt enige toelichting nodig:

- Rekening is gehouden met dekking van de bijdragen aan het Regionaal Investeringsfonds (Holland Rijnland) voor de jaren 2021-2024.
- Met ingang van 1 januari 2016 geldt de vennootschapsbelastingplicht ook voor overheidsondernemingen in Nederland, dus ook voor gemeenten. Na beoordeling van alle activiteiten binnen de gemeente Noordwijk blijkt voor Noordwijk alleen het grondbedrijf onder de vennootschapsbelasting te vallen. Omdat deze belasting een directe relatie heeft met het grondbedrijf worden deze kosten ten laste van de reserve grondbedrijf gebracht.
- Door het bijstellen van de regels van het BBV wordt de overhead grondbedrijf en projecten niet meer ten laste van de verschillende projecten gebracht middels een verdeelsleutel maar komen direct ten laste van de Reserve winst uit Grondbedrijf.

Bedragen x € Grondexploitatie	A. Gepr. resultaat	B. Risico	Wel/niet meenemen	C. Weerstands- capaciteit	D. Beoogde investerings	E. Risico
Space Business Park	€ 3.038.000	€ 864.970	niet	€ 2.173.030		€ -
Duineveld	€ 674.000	€ 88.766	niet	€ 585.234		€ -
Bronsgest	€ -	€ 1.637.155	wel	€ -		€ 1.637.155
Offem-Zuid	€ -	€ 187.388	wel	€ -		€ 187.388
Maarten Kruytstraat	€ -	€ 246.491	wel	€ -		€ 246.491
Het Zilt	€ 23.000	€ -73.407	niet	€ 96.407		€ -
Schippersvaartweg	€ -	€ -	niet	€ -		€ -
Beoogde investeringen (D)						
Investerings					€ 249.000	
Vennootschapsbelasting 2024-2027					€ -46.000	
Overhead grondbedrijf en projecten 2024-2027					€ -1.804.000	
RIF-bijdragen 2024-2027					€ -637.000	
Risico's Voorraden grond en overige risico's						
Risico's NIEGG's		€ 330.300				€ 330.300
Risico's voorraden grond		€ -				€ -
Risico's project overstijgend		€ -				€ -
Totaal	€ 3.735.000	€ 3.281.663	€ -	€ 2.854.671	€ -2.238.000	€ 2.401.334

Stand van zaken reserve per 01-01-2024	€ 5.151.000
C. Weerstandscapaciteit (vanuit resultaten grondexploitatie +/- risico's)	€ 2.854.671
D. Beoogde investeringen	€ -2.238.000
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 5.767.671
E. Benodigd weerstandsvermogen (risico's, niet gedekt door eigen grondexploitatie)	€ 2.401.334
Weerstandsratio	2,4

*Bij de inventarisatie/kwantificatie van de risico's wordt ook gekeken of er kansen zijn binnen de grondexploitatie. Bij de inventarisatie is een drietal grondexploitatie waar de kansen groter zijn dan de geïnventariseerde risico's. In de kolom B is dit weergegeven als een negatief bedrag. In het kader van het voorzichtigheidsprincipe zijn de kansen niet meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen.

Financiële kengetallen

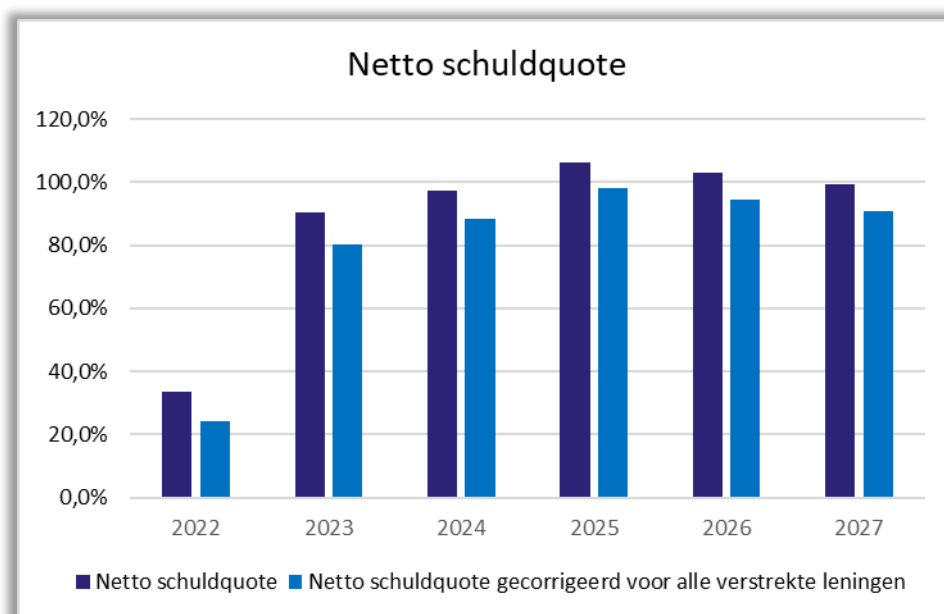
De financiële kengetallen geven inzicht in de financiële positie van de gemeente.

Kengetallen	Realisatie		Begroting			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1a. Netto schuldquote	33,6%	90,3%	97,2%	106,4%	103,1%	99,2%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	24,0%	80,4%	88,2%	98,1%	94,6%	90,6%
2. Solvabiliteitsratio	60,2%	45,1%	41,6%	37,4%	38,1%	39,0%
3. Grondexploitatie	9,8%	11,4%	11,8%	3,7%	-1,5%	-0,5%
4. Structurele exploitatieruimte	10,4%	0,7%	0,7%	2,2%	0,4%	1,6%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	107,1%	101,5%	102,6%	104,5%	111,4%	110,8%

De belangrijkste conclusie is dat de financiële positie van de gemeente solide is en dat de kengetallen in de laagste risicocategorie vallen. Een nadere toelichting op de kengetallen afzonderlijk is als volgt:

Netto schuldquote

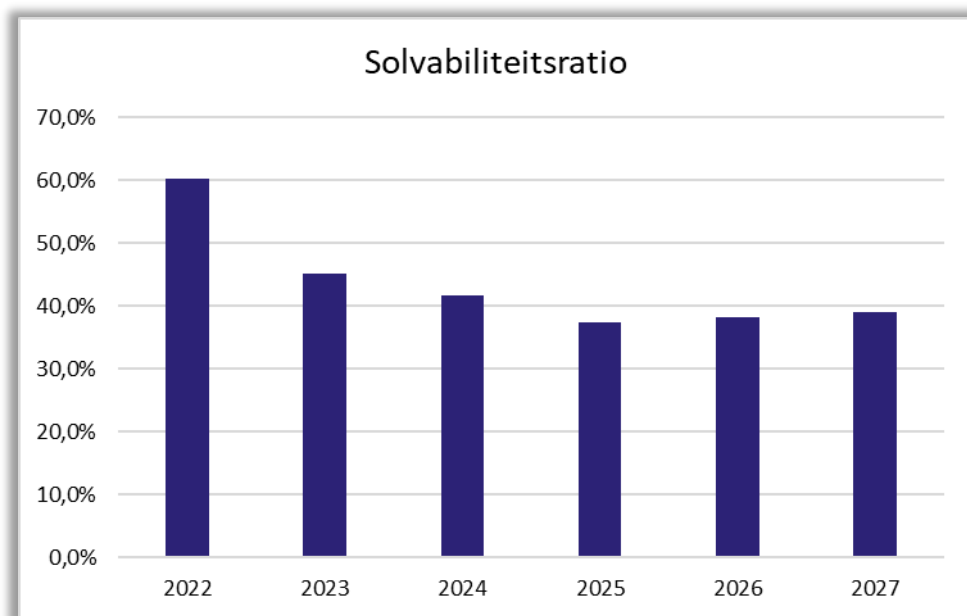
De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen (baten). We zien dat de schuldquote stijgt ten opzichte van 2021. Dat komt door meer investeringen in vaste activa en daardoor meer benodigde externe middelen. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. Noordwijk valt nog ruim onder die norm. Daar komt bij dat het niet de bedoeling voor een gemeente is om zo veel mogelijk eigen vermogen dan wel middelen aan te houden en daar rendementen uit te halen, maar veel meer om de inkomsten optimaal in te zetten ten behoeve van betere voorzieningen voor de inwoners. Voor de komende jaren zal de gemeente ook meer gaan investeringen in grote projecten. Gezien de huidige stand van de schuldquote is dat voor de gemeente aanvaardbaar.

Solvabiliteit

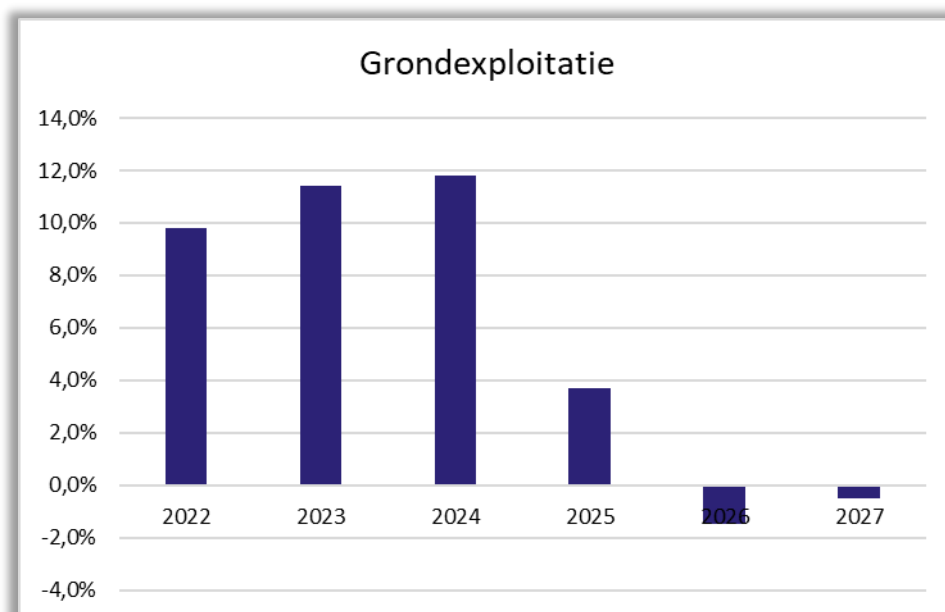
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de bezittingen gefinancierd zijn door het eigen vermogen. Het geeft aan de mate waarin de gemeente de schulden kan terugbetalen. Dus hoe meer eigen vermogen, des te hoger de solvabiliteit.

Door de toegenomen investeringen en daarmee de schulden daalt de solvabiliteit van de gemeente van 60% naar iets onder de 40%.

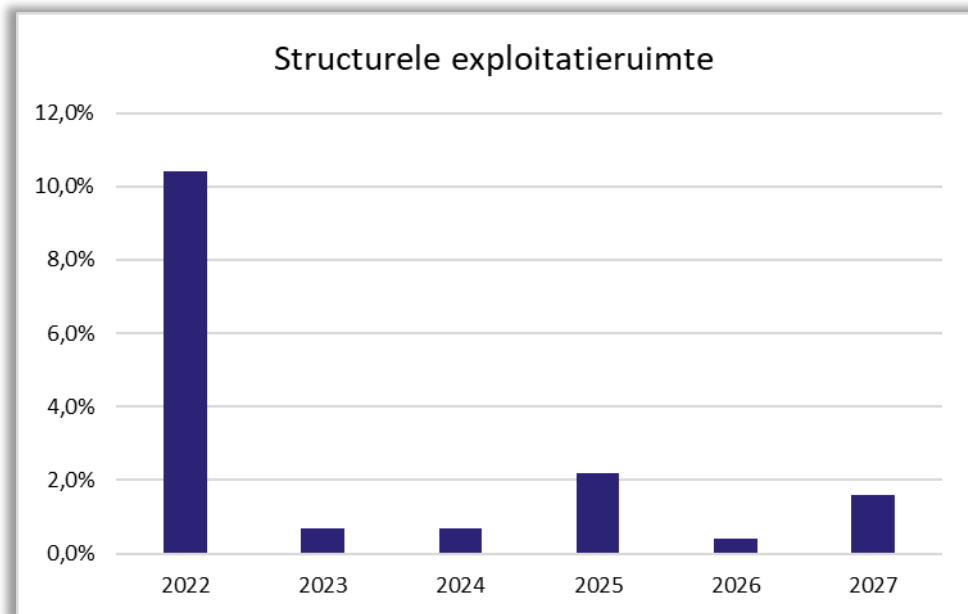
Grondexploitatie

Dit financiële kengetal geeft aan hoe groot de waarde van de grond is ten opzichte van de baten. Hoe minder grond een gemeente verkoopt, hoe hoger de grondpositie en hoe hoger de boekwaarde. Er is geen VNG-norm voor de hoogte van deze ratio. In de regel geldt: hoe lager de ratio, des te lager het risico dat investeringen in grondexploitaties niet zullen worden terugverdiend. We hebben de eerste jaren een kengetal grondexploitatie van rond de 10% wat beschouwd kan worden als minst risicovol (hoger dan 10% wordt kwetsbaar en hoger dan 35% meest risicovol).

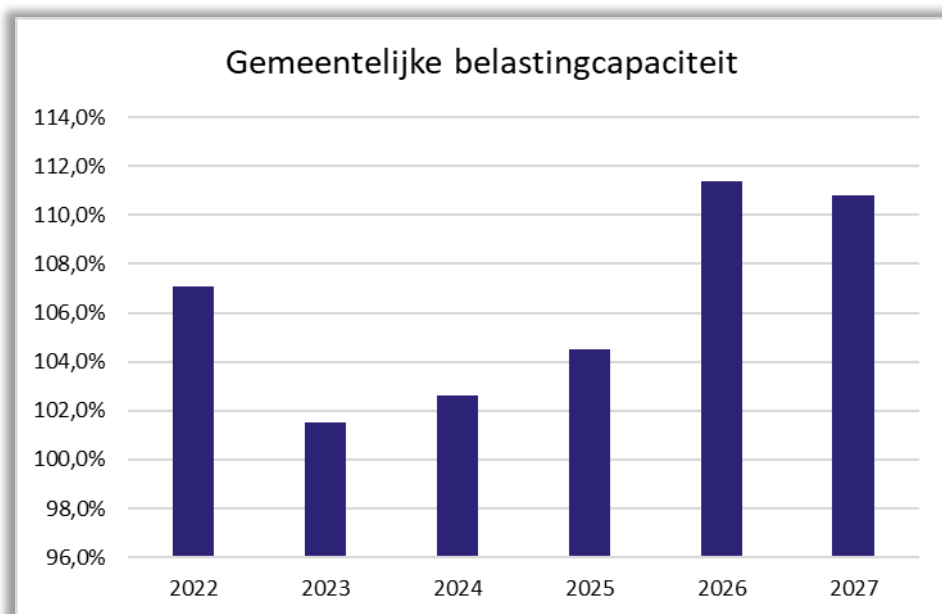
Structurele exploitatieruimte

Dit financiële kengetal helpt mee om te beoordelen welke ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Door het positieve structurele begrotingsresultaat is de structurele exploitatieruimte als minst risicovol aan te merken.

Woonlasten meerpersoonshuishouden

De indicator 'woonlasten meerpersoonshuishouden' drukt uit hoe de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) zich verhouden tot het gewogen landelijk gemiddelde. Hoge woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde drukken uit in hoeverre de gemeente al de eigen inkomsten aanspreekt en dus ook beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten. Woonlasten onder het landelijk gemiddelde waardeert VNG als 'voldoende', woonlasten tussen het landelijk gemiddelde en 120% hiervan als 'gemiddeld' en woonlasten hoger dan 120% als 'onvoldoende'. De woonlasten in Noordwijk bevinden zich rond het landelijk gemiddelde en scoren binnen de normering van VNG 'gemiddeld'.

2.3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

De gemeente Noordwijk is verantwoordelijk voor de inrichting en beheer van de openbare ruimte binnen haar gemeentegrenzen. De samenhang en structuur in het ontwerpproces en de randvoorwaarden voor de inrichting en het beheer van de openbare ruimte zijn vastgelegd in landelijke CROW-richtlijnen en specifiek voor de gemeente “oud” Noordwijk opgestelde kaders, te weten de Uitwerking Visie Openbare Ruimte (UVOR) en de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR), en voor de oude gemeente Noordwijkerhout in een Beleidsplan kwaliteit openbare ruimte.

Onder beheer van kapitaalgoederen wordt het reguliere- en periodieke onderhoud en vervanging verstaan van onder andere wegen, civiele kunstwerken, riolering, openbare verlichting, groen, water en gemeentelijke gebouwen. Voor het beheer wordt gewerkt met, beheerplannen. Het doel van deze beheerplannen is het adequaat en op het gewenst niveau onderhouden én in stand houden van alle kapitaalgoederen. De financiële gevolgen voortkomend uit de beheerplannen worden verwerkt in begroting.

Naast het reguliere beheer worden grootschalige reconstructies uitgevoerd. Deze worden afzonderlijk voor besluitvorming aan de raad aangeboden en worden als investering los van het reguliere beheer gefinancierd. Ook hiervoor is voor de komende jaren een globale planning beschikbaar en zijn de benodigde bedragen reeds in belangrijke mate opgenomen in het investeringsplan.

Met het opstellen van de beleidsplannen voor de openbare ruimte is er het streven om een integraal beleidsplan op te gaan stellen met richtlijnen en kaders voor de gewenste kwaliteit, het onderhoud en de inrichting van de gehele openbare ruimte. Voor de komende periode worden eerst de beleidsplannen voor de afzonderlijke beleidskaders (wegen, groen, riolering, water, etc.) opgesteld. Die geven de beleidsmatige uitgangspunten en ambities aan, inzicht in de omvang en kwaliteit van het te beheren areaal, de onderhoudsstrategie en inzicht in de beschikbare en de benodigde financiële middelen.

De geactualiseerde beleids- en beheerplannen van de gemeente Noordwijk worden in onderstaand overzicht weergegeven.

Overzicht beleidsplannen

Beleidskader	Looptijd plan oud-Noordwijk	Looptijd plan Noordwijkerhout	Looptijd plan geharmoniseerd	Actualisatie/ vaststelling	Onderhouds-niveau plan
Openbare Verlichting			2021-2025	16-3-2021 vastgesteld	Niet van toepassing
Groen			2023-2027	28-3-2023 vastgesteld	Kwaliteitsniveau B
Riolering			2022-2026	28-3-2023 vastgesteld	Niet van toepassing
Wegen			2021-2024	28-9-2021 vastgesteld	Kwaliteitsniveau B
Civiele kunstwerken			2021-2024	28-9-2021 vastgesteld	Kwaliteitsniveau B
Baggeren			2020-2030	08-6-2021 vastgesteld	Niet van toepassing
Oeverbescherming			2022-2026	16-8-2022 vastgesteld	Basis
Grondstoffenbeleidsplan			2021-2025	21-4-2020 vastgesteld	Niet van toepassing
Gebouwen	2018-2022	2017-2026		2023 verwacht	Niet van toepassing

We streven naar passende kwaliteitsniveaus, waarbij differentiatie mogelijk is. Hierbij besteden we ook aandacht aan eventuele achterstanden, wat is meegenomen bij de actualisatie en harmonisatie van de beleids- en beheerplannen. Zo hebben we in voorgaande jaren een extra budget opgenomen voor inhaalslag voor groot onderhoud groen en voor het herstellen van verharding hetgeen uit de weginspectie naar voren was gekomen.

Kapitaalgoederen

Wegen en civiele kunstwerken

De kwaliteit van de verhardingen binnen de gemeente Noordwijk is goed. Ook het kunstwerkenareaal is momenteel in goede staat.

Voor het onderhoud is er een onderhoudsstrategie opgesteld met daarbij de benodigde onderhouds- en vervangingsbudgetten. Voor de komende beleidsperiode geldt voor beide kapitaalgoederen een te handhaven kwaliteitsambitieniveau B (Basis), waarvoor het meerjarige budget voor verhardingen toereikend is.

Doordat er beter inzicht komt op de langetermijnplanning, ontstaat beter zicht op de te verwachten vervangingsopgave en kunnen vervangingsprojecten beter op elkaar afgestemd worden. De onderhoudsstrategie ziet erop toe dat de juiste afwegingen worden gemaakt voor het onderhoud in het kader van de veiligheid en de risico's en om de achteruitgang van de verhardingen te temporiseren.

Er wordt ingestoken op functioneel beheer en onderhoud. Met functioneel beheer wordt het onderhoud afgestemd op de functie en het gebruik van de verharding.

Om fluctuaties in de kosten per jaar te beperken wordt er gebruik gemaakt van een egaliseringsreserve. Het beleidsplan voor wegen en civiele kunstwerken zal nader uitgewerkt worden in jaarlijkse beheerplannen voor de te onderhouden verhardingen. Vanuit de beheerplannen is er een reëel en actueel inzicht in de daaruit voortvloeiende financiële consequenties, die telkens zullen worden meegenomen bij het eerstvolgende meerjarige investeringsplan van de Perspectiefnota.

Riolering

Het onderhoud en beheer van riolering is een wettelijke taak. De gemeente heeft een zorgplicht voor een doelmatige inzameling en transport van het afvalwater binnen haar grondgebied. Ook het verminderen van vervuiling van het oppervlaktewater, bodem en grondwater en voorkomen van wateroverlast door zowel hemelwater als grondwater behoort tot deze zorgplicht.

De kaders waarbinnen het beheer en onderhoud van riolerings- en waterbeheerwerken voor de gemeente komen uit het regionale Integraal Afvalwater Ketenplan (iAWKp). Dit geactualiseerde plan is in maart 2023 vastgesteld. Het planmatig onderhoud kent fluctuaties in het uitgavenpatroon. Om de lasten te egaliseren wordt er gebruikgemaakt van een voorziening riolering.

Dit plan beschrijft ook het jaarlijks operationele onderhoud aan het gemeentelijke rioolstelsel. Dit omvat de reinigingswerkzaamheden en inspectie aan pompgemalen, kolken en gedeelten van het rioolstelsel. Voornoemde reiniging van leidingen wordt gecombineerd met een camera inspectie. Deze informatie vanuit de inspectie geeft ons kennis over de levensduur en incidenteel aanleiding tot plaatselijke reparaties.

Openbare verlichting

Noordwijk is een groeiende gemeente. Door uitbreiding en bouw van nieuwe wijken groeit ook het verlichtingsareaal. Ondanks de groei van het areaal neemt het jaarlijkse energieverbruik van de openbare verlichting in Noordwijk af. Dat komt omdat Noordwijk bij nieuwbouw of vervanging van verlichting kiest voor duurzame en energiezuinige verlichting waarbij met minder energieverbruik een vergelijkbare of betere lichtkwaliteit wordt gerealiseerd.

De leeftijdsopbouw van lichtmasten en armaturen is over alle kernen binnen de gemeente gezond. Door jaarlijks een deel van de lichtmasten en armaturen te vervangen blijft het areaal gezond. Dit draagt bij aan de sociale veiligheid en verkeersveiligheid in de openbare ruimte in de avond en nacht. Bovendien neemt door de vervangen het aantal storingen en de jaarlijkse onderhoudskosten af.

Ledverlichting vormt de standaard bij nieuwe verlichting en het vervangen van armaturen. Bovendien wordt openbare verlichting bij vervanging voorzien van de mogelijkheid om te dimmen waardoor er meer energie kan worden bespaard. De gemeente zet dit beleid de komende beleidsperiode van 5 jaren door. Momenteel bestaat in de gemeente Noordwijk ongeveer 60% van de openbare verlichting uit ledverlichting. Dat aandeel groeit jaarlijks met ongeveer 7% waarbij de verwachting is dat in 2029 vrijwel alle openbare verlichting uit ledverlichting bestaat. Daarmee wordt jaarlijks tot 60% aan energie bespaard ten opzichte van conventionele openbare verlichting.

De ontwikkelingen van nieuwe technieken op het gebied van verlichting zijn groot. Gemeente Noordwijk volgt de nieuwe ontwikkelingen in de (openbare) verlichting en evalueert periodiek of- en welke- nieuwe (verlichtings-)technieken in Noordwijk kunnen worden ingezet ter ondersteuning van een veilige en duurzame openbare ruimte.

Groen

Goed onderhouden openbaar groen draagt bij aan een prettig woon- en werkklimaat. Openbaar groen heeft door de zuiverende werking op de lucht een positief effect op gezondheid en welzijn van de inwoners. De uitgangspunten voor het onderhoud van de groenvoorziening zijn vastgelegd in het Beheerplan Groen 2023-2027.

De afgelopen jaren zijn een groot aantal bomen uitgevallen. Het duurzaam vervangen van de uitgevallen bomen maar ook nieuwe bomen wordt de komende jaren doorgezet. Nazorg voor het borgen en behoud van deze nieuw geplante bomen zoals watergeven, begeleiding snoei etc. wordt de komende jaren voortgezet.

Naast de duurzame herplant van de uitgevallen bomen heeft de gemeente de ambitie om te vergroenen met extra bomen.

De ambitie voor het uitbreiden van meer groen (bomen) binnen de gemeente Noordwijk krijgt vorm in het 800-bomenplan. Hierin wordt ingezet op het versterken van bestaande en ontbrekende structuren en het vergroenen van de leefomgeving om hittestress en wateroverlast te verminderen. De start van de uitvoering wordt verwacht in het plantseizoen van 2024/2025.

Water

Belangrijke taken die nodig zijn voor een goed functionerend watersysteem zijn baggeren en het in standhouden van de oevers. De gemeente is op grond van de keur en legger van het Hoogheemraadschap Rijnland (HHR) verplicht watergangen te baggeren en vrijkomende bagger te verwerken. Primaire watergangen zijn in onderhoud bij het HHR. Echter het verwerken of afvoeren van de uitkomende bagger is wel voor rekening van de gemeente. Dit is de zogeheten ontvangstplicht.

De benodigde onderhoudswerkzaamheden voor de watergangen zijn opgenomen in het Baggerplan 2020-2030. De voorbereiding van de baggerwerkzaamheden zijn opgestart, waaronder de aanbesteding van de uitvoering. De uitvoering hiervan zal in 2023/2024 plaatsvinden.

Gemeentelijke gebouwen en accommodaties

Voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen geldt bij de gemeente "oud" Noordwijk het Meerjaren OnderhoudsPlan gemeentelijke gebouwen en bij de gemeente Noordwijkerhout een beheerplan onderhoud gebouwen.

In duurzaamheid, milieu en energiebeheer van het gemeentelijke gebouwen is in de voorbije jaren geïnvesteerd. Dit krijgt ook de komende jaren aandacht en is van invloed op onderhouds- en beheerkosten. Met de uitvoering van verduurzamingsmaatregelen is

rekening gehouden in het MJOP voor wat betreft de duurzame maatregelen die op een natuurlijk moment bij vervangingsonderhoud worden ingepland.

Het voornemen is om een uitvoeringsprogramma verduurzaming gemeentelijke gebouwen op te stellen met bijbehoren financiële onderbouwing. Hierin worden de aanvullende duurzame maatregelen opgenomen die niet voortvloeien uit de reguliere meerjarenonderhoudplanning (MJOP). Hierbij gaat het om het doen van investeringen die niet voortvloeien uit een natuurlijk moment of in nieuwe voorzieningen die momenteel helemaal nog niet aanwezig zijn.

De gemeente heeft verder sporthallen op sportcomplexen Duinwetering, Lageweg, De Boekhorst, Wassenaar en de tijdelijke sporthal De Schelft. Vanwege het afgebrande sport- en evenementencomplex De Schelft is er met de vaststelling van de Perspectiefnota 2024 d.d. 26 september 2023 besloten om alleen een zwembad te bouwen, het gebruik van de tijdelijke hal te continueren en tijdelijke huisvesting op de resterende gronden van de voormalige locatie De Schelft te onderzoeken. De uitkering van de verzekeringsgelden wordt in 2025 aangewend als dekking van de kosten van de bouw.

Onderwijshuisvesting

Schoolgebouwen worden onderhouden door het betreffende schoolbestuur. De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor voldoende ruimte. Afspraken over de gebouwen worden geregeld via het Integraal Huisvestingplan Onderwijs. Pas als een schoolgebouw terugvalt aan de gemeente, komt dit pand weer onder eigen beheer. Dit is op dit moment van toepassing op de panden aan Uitvaltij 2 en Julianastraat 11 te Noordwijk.

De gemeente heeft een achttal gymnastieklocaties ten behoeve van het onderwijs. Deze zalen worden verhuurd aan het Sportbedrijf Noordwijk. In de huurovereenkomsten zijn de demarcatielijsten inzake het onderhoud opgenomen.

Onderhoudskosten kapitaalgoederen

In het hierna opgenomen overzicht is het verband tussen het beleidskader en de begrote kosten van klein en groot onderhoud inclusief kapitaallasten van de kapitaalgoederen weergegeven.

bedragen in €					
Verband tussen beleidskader en begrote kosten					
Beleidskader	Programma	2024	2025	2026	2027
Wegen en civiele kunstwerken	PR03	€ 5.493.489	€ 5.855.194	€ 5.953.130	€ 6.039.837
Openbare verlichting	PR03	€ 1.304.776	€ 1.360.637	€ 1.394.195	€ 1.419.615
Water	PR08	€ 837.202	€ 1.005.952	€ 992.278	€ 1.006.113
Riolering	PR08	€ 3.801.399	€ 4.223.851	€ 4.559.649	€ 4.729.113
Groen en speelplaatsen	PR08	€ 4.443.874	€ 4.520.817	€ 4.651.812	€ 4.515.128
Sportaccomodaties	PR06	€ 4.077.459	€ 9.041.402	€ 4.469.587	€ 4.398.322
Onderwijshuisvesting	PR05	€ 3.387.934	€ 3.562.613	€ 3.575.273	€ 3.513.765
Gebouwen (gemeentehuis)	OVH	€ 1.456.229	€ 1.150.617	€ 1.174.496	€ 1.193.509
Gebouwen (overig)	PR01	€ 1.677.983	€ 1.716.075	€ 1.763.238	€ 1.806.487
		€ 26.480.345	€ 32.437.158	€ 28.533.658	€ 28.621.889

2.3.4 Financiering

De financieringsparagraaf geeft, conform artikel 13 van het BBV, inzicht in het risicobeheer van de financieringsportefeuille, de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

De kaders voor financiering zijn weergegeven in:

- Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido, 2000, laatstelijk gewijzigd in 2008)
- Wet houdbaarheid overheidsfinanciën (Wet Hof, 2013)
- Regeling schatkistbankieren decentrale overheden
- Treasurystatuut
- Financiële verordening

De Regeling schatkistbankieren decentrale overheden heeft tot gevolg dat o.a. gemeenten hun overtollige liquide middelen en beleggingen moeten aanhouden bij het Rijk. Deze middelen mogen niet langer worden uitgezet bij private partijen buiten de schatkist. Het schatkistbankieren dient twee doelen. Ten eerste levert het een bijdrage aan de EMU-schuldverlaging. Daarnaast vermindert schatkistbankieren het financieel risico voor decentrale overheden.

Risicobeheer

Een van de doelstellingen is het beperken van risico's die de gemeente loopt op het gebied van financiering en liquiditeit. Risico's zijn in te delen naar rente en krediet.

Renterisico

Het renterisico is de mate waarin het saldo van de rentelasten en -baten verandert door wijzigingen in het rentepercentage. Het renterisico wordt bepaald door de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Het doel van beide normen is de budgettaire risico's als gevolg van een rentestijging te beperken.

De kasgeldlimiet is het maximum bedrag waarmee de gemeente haar uitgaven mag financieren met kortlopende financieringsmiddelen met een looptijd < 1 jaar. De kasgeldlimiet is gesteld op 8,5% van het begrotingstotaal van de lasten bij aanvang van het verslagjaar.

In de onderstaande tabel is de ruimte onder de kasgeldlimiet weergegeven.

Bedragen x € 1.000,-	Realisatie			Begroting		
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Liquiditeitspositie in relatie tot kasgeldlimiet						
Netto vlottende schuld						
Vlottende schulden	€ 10.000	€ 18.041	€ 18.197	€ 18.290	€ 18.224	€ 16.012
Vlottende middelen	€ 9.417	€ 4.891	€ 4.891	€ 4.891	€ 4.891	€ 4.891
Netto vlottende schuld (+) of overschot middelen (-)	€ 583	€ 13.150	€ 13.306	€ 13.399	€ 13.333	€ 11.121
Toegestane kasgeldlimiet						
Begrotingstotaal	€ 192.585	€ 159.127	€ 161.094	€ 172.401	€ 165.141	€ 161.563
Kasgeldlimiet (in % van de grondslag)	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Minimum bedrag	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300
Toegestane kasgeldlimiet	€ 16.370	€ 13.526	€ 13.693	€ 14.654	€ 14.037	€ 13.733
Ruimte onder kasgeldlimiet	€ 15.787	€ 376	€ 387	€ 1.255	€ 704	€ 2.612
Overschrijding van de kasgeldlimiet						

De wens om te financieren met kort of lang geld is afhankelijk van de rentestand. Als de rente op kort geld lager is zal, zo lang als de kasgeldlimiet dit toestaat, met kort geld gefinancierd worden.

De renterisiconorm geeft een weergave van de spreiding van de renterisico's in de huidige leningenportefeuille over de komende jaren. Door deze spreiding werkt een verandering in de rente vertraagd door op de totale rentelasten. Het renterisico op de vaste leningen wordt bepaald door:

- het deel van de vaste leningen dat geherfinancierd moet worden door nieuwe vaste leningen;
- het deel van de vaste leningen waarvan de gemeente een wijziging van de rente niet kan beïnvloeden (renteherziening op basis van leningsvoorwaarden).

Het renterisico heeft betrekking op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar (vaste schuld). Naast de renteherzieningen zijn hiervoor ook de aflossingen van belang, want het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Voorkomen moet worden dat er in enig jaar een te grote concentratie plaatsvindt van aflossingen en renteherzieningen op lopende leningen. Het renterisicobedrag wordt volgens de Wet financiering decentrale overheden (Fido) berekend als de som van de renteherzieningen en de aflossingen.

De renterisiconorm is volgens ministeriële regelingen voor gemeenten bepaald op 20% van het totale bedrag van de begroting met een minimumbedrag van € 2.500.000,-.

In de onderstaande tabel is de ruimte onder de renterisiconorm weergegeven. Hieruit blijkt dat de renterisiconorm niet wordt overschreden. Het renterisico van de leningenportefeuille is goed gespreid en er blijft de komende jaren sprake van voldoende ruimte onder de renterisiconorm.

Bedragen x € 1.000,-	Realisatie			Begroting		
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Toets renterisiconorm						
Variabelen Renterisico(norm)						
Renteherziening						
Aflossingen	€ 9.508	€ 6.633	€ 10.953	€ 12.289	€ 16.506	€ 17.184
Renterisico	€ 9.508	€ 6.633	€ 10.953	€ 12.289	€ 16.506	€ 17.184
Renterisiconorm						
Begrotingstotaal	€ 192.585	€ 159.127	€ 161.094	€ 172.401	€ 165.141	€ 161.563
Kasgeldlimiet (in % van de grondslag)	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%
Renterisiconorm	€ 38.517	€ 31.825	€ 32.219	€ 34.480	€ 33.028	€ 32.313
Toets renterisiconorm						
Ruimte onder renterisiconorm	€ 29.009	€ 25.192	€ 21.266	€ 22.191	€ 16.522	€ 15.129
Overschrijding van de renterisiconorm						

Kredietrisico

Een kredietrisico is het risico dat de tegenpartij (geldnemers) haar verplichtingen niet kan nakomen.

Overigens moet hierbij opgemerkt worden dat de gemeente verplicht is om uitzettingen te doen bij de schatkist of bij andere lichamen die geen toezichtrelatie hebben met de gemeente. Slechts 0,75% van het begrotingstotaal met een minimum van € 250.000,- is uitgezonderd van het schatkistbankieren. Het kredietrisico doet zich dan ook in hoofdzaak voor bij het verstrekken van geldleningen en garanties uit hoofde van de publieke taak.

Het is niet de taak van de gemeente om gelden aan verenigingen of instellingen uit te lenen. Als toch wordt besloten een geldlening uit hoofde van de publieke taak te verstrekken, dan worden, op basis van het huidige Treasurystatuut, zekerheden of garanties geëist. Het kunnen aantrekken van voordelige geldleningen door verenigingen of instellingen uit hoofde van de publieke taak kan bereikt worden door garantstelling van leningen, te

verstrekken aan reguliere banken. Het verstrekken van geldleningen en garanties uit hoofde van de publieke taak kan niet zonder toestemming van de gemeenteraad.

In het verleden zijn geldleningen verstrekt aan de Woningstichting Sint Antonius van Padua. Op 31 december 2023 betreft dit nog een bedrag van € 4.038.151,-. De gemeente kon destijds onder gunstiger leningsvoorwaarden geld aantrekken dan de woningstichting. In beginsel worden nu geen nieuwe geldleningen meer verstrekt.

De verstrekte geldleningen aan de woningstichting zijn geborgd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw. De gemeente treedt hierbij overigens weer op als achtervang. Gelet op de financiële situatie bij de woningstichting is dit verantwoord.

De gemeente Noordwijk staat garant voor een kredietfaciliteit die de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij Duin- en Bollenstreek (GOM) heeft bij de BNG van in totaal € 35 miljoen. Als zekerheid hebben de vijf aandeelhouders ieder daarvoor een bankgarantie ad € 7 miljoen gesteld. Hier is sprake van de uitoefening van de publieke taak.

Ten slotte worden, vanuit de publieke taak volkshuisvesting, sinds 2010 aan starters, zogenoemde startersleningen verstrekt om het kopen van een bestaande woning mogelijk te maken. De gemeente heeft hiervoor een geldlening verstrekt aan de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVN), die de middelen beheert ten behoeve van het verstrekken van startersleningen. De starterslening overbrugt het verschil tussen de verwervingskosten van de woning en het bedrag dat de starter maximaal kan lenen volgens de normen van de Nationale Hypotheek Garantie (NHG). De starterslening is een lening waarover de eerste drie jaar geen rente en aflossing betaald wordt.

Rente

Rente speelt een belangrijke rol in de begroting. Door de omvang van deze bedragen is het wenselijk dit onderdeel inzichtelijk te maken. Daarbij gaat het zowel om de factoren die invloed op de rente hebben als het in beeld brengen van de keuzemogelijkheden die aanwezig zijn.

Onderscheid kan worden gemaakt tussen korte rente en lange rente. Korte rente geldt voor kort geld (leningen met looptijd korter dan een jaar) en lange rente voor lang geld (leningen met looptijd langer dan een jaar).

Renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt worden nauwlettend gevolgd. Dit gebeurt onder andere door gebruik te maken van de informatie van banken (in hoofdzaak de BNG) en andere bemiddelaars op de geld- en kapitaalmarkt. Daardoor blijft de gemeente op de hoogte van belangrijke ontwikkelingen. Al een aantal jaren is er sprake van een lage rente. Bij kort geld is er zelfs sprake van een negatieve rente.

Dit jaar is de inflatie enorm gestegen. Als de inflatie langdurig te hoog is, dan kan de centrale bank de rente verhogen. Daarmee wil de centrale bank de inflatie drukken en zo prijsstabiliteit bereiken. Gedachte is dat bij een hoge rente mensen minder geld lenen en uitgeven en bedrijven minder investeren en dat daardoor de inflatie omlaag gaat.

De inflatie is omhooggeschoten door de sterk gestegen energieprijzen, verstoringen in de levering van producten door de coronacrisis én de oorlog in Oekraïne. De vraag is nu dus hoger dan het aanbod en daardoor stijgen veel prijzen. De centrale bank verwacht dat de inflatie ook op de middellange termijn boven 2% uitkomt. Daarom wil de centrale bank de vraag afremmen met een renteverhoging. De centrale bank heeft de rente in juli 2022 met een 0,5 procentpunt verhoogd en vervolgens in september een tweede renteverhoging dit jaar met 0,75 procentpunt omhoog.

Als er sprake is van een liquiditeitstekort wordt er zoveel mogelijk gebruik gemaakt van kasgeldleningen (kort geld). Wordt de kasgeldnorm gedurende drie kwartalen overschreden dan dient volgens de voorschriften een langlopende geldlening te worden aangetrokken.

Op basis van een over te leggen plan kan door de provincie hiervoor ontheffing verleend worden.

Voor de hoogte van een aan te trekken langlopende geldlening wordt gekeken naar de geldbehoefte voor de korte én middellange termijn (te verwachten grote projecten) en de hoogte van de rente.

Rentevisie

De inflatie is te hoog, en dat is al een tijdje zo. De centrale banken proberen met een hogere rente de vraag naar producten en diensten af te remmen om zo de inflatie naar beneden te krijgen. De ECB heeft de beleidsrente in 2022 drie keer verhoogd en ook in 2023 gaat de ECB door met het verhogen van de rentes. In juli 2023 is de depositorente verhoogd tot 3,75%. Zo kan ervoor worden gezorgd dat de inflatie sneller zakt naar de doelstelling van 2%.

De rente voor de korte termijn (kasgeldlening voor 1 maand) is voor de gemeente bij de opmaak van deze begroting gestegen naar 4,05%. Het rentetarief bij de BNG voor 10 jaar vast (lineair) in juni 2023 is 3,46%. Voor de renteomslag is ook voor 2024 met dit rentetarief rekening gehouden. Ervan uitgaande dat met de renteverhogingen de inflatie voor de middellange termijn weer rond de 2% uit zal komen, is voor de jaren vanaf 2025 voor de aan te trekken langlopende geldleningen (10 jaar vast) weer uitgegaan van een rentetarief van 2,5%.

Financiering

Uit de financieringsplanning blijkt dat de gemeente een financieringsbehoefte heeft. De financieringsbehoefte ontstaat wanneer de gemeente meer uitgeeft dan ontvangt waardoor de schuld toeneemt.

Ontwikkeling investeringen

De onderstaande tabel laat de realisatie zien van de gemeentelijke investeringen. Het gaat hierbij zowel om de lopende als de nieuwe investeringen in (im)materiële vaste activa en financiële vaste activa van het verslagjaar. Onder de immateriële activa worden gerekend de kosten van onderzoek van niet exploitatie genomen bouwgronden. Tot de materiële vaste activa behoren onder andere de terreinen, gebouwen en vervoermiddelen van de gemeente. De financiële vaste activa bestaan uit gestort aandelenkapitaal en verstrekte geldleningen.

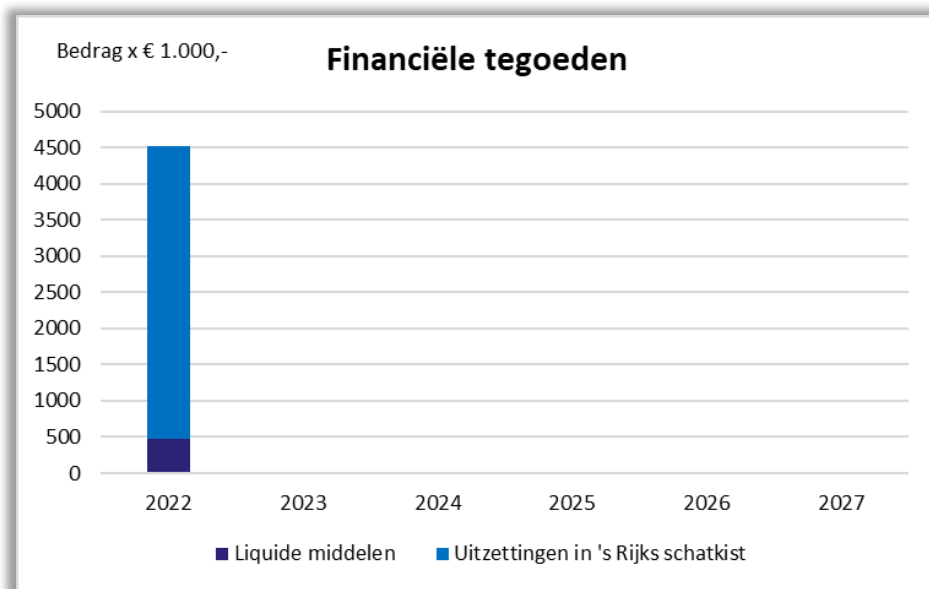
Bedragen x € 1.000,-	Realisatie			Begroting		
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Prognose meerjarenbalans						
Activa						
<u>Vaste activa</u>						
Immateriële vaste activa	€ 1.926	€ 1.768	€ 1.612	€ 1.610	€ 1.608	€ 2
Materiële vaste activa	€ 188.076	€ 242.204	€ 255.721	€ 288.728	€ 283.781	€ 274.787
Financiële vaste activa	€ 24.442	€ 24.462	€ 24.462	€ 24.462	€ 24.462	€ 24.462
*Kapitaalverstrekkingen	€ 4.141	€ 4.161	€ 4.161	€ 4.161	€ 4.161	€ 4.161
*Verstrekte leningen	€ 13.584	€ 13.584	€ 13.584	€ 13.584	€ 13.584	€ 13.584
*Uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	€ 6.717	€ 6.717	€ 6.717	€ 6.717	€ 6.717	€ 6.717
Totaal vaste activa	€ 214.444	€ 268.434	€ 281.795	€ 314.800	€ 309.851	€ 299.251

De materiële vaste activa stijgen in de komende jaren door de diverse investeringen zoals in onderwijshuisvesting, ICT, nieuwe raadzaal, de bouw van een nieuw zwembad voor de afgebrande De Schelft, reconstructie van de Parallel Boulevard, verbouwing van het pand aan de Duinwetering (voormalig politiebureau), wijkrenovatie Zeeburg, vervangingen van de riolering, etc. De investeringen die gepland staan in 2023 zullen afhankelijk van de uitvoering ervan mogelijk tot uitgaven kunnen leiden in latere jaren. Wanneer dat het geval is dan zal ook de benodigde externe financieringsmiddelen van die uitgaven in de planning doorschuiven.

Ontwikkeling externe financieringsmiddelen

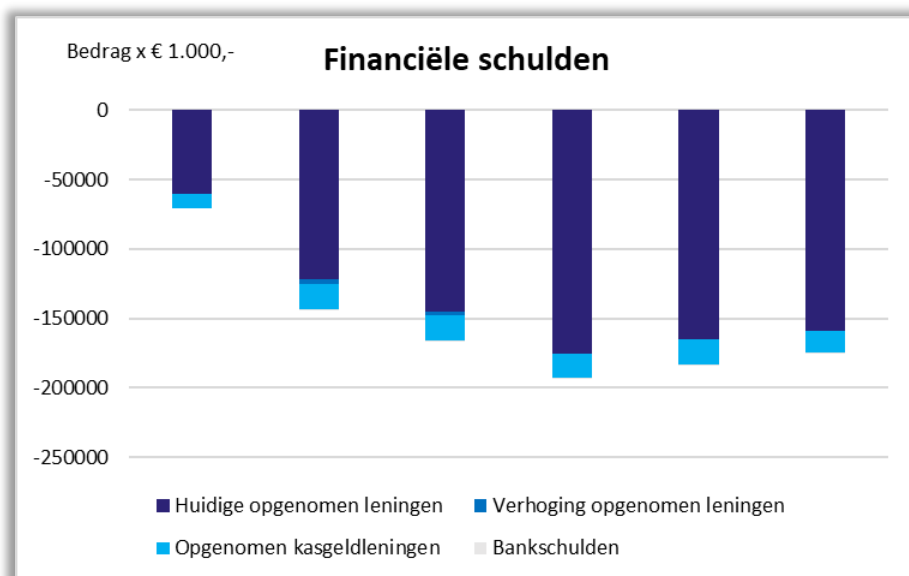
Tegenover de gemeentelijke investeringen staan de benodigde externe financieringsmiddelen. De financieringsmiddelen bestaan uit de financiële tegoeden en de kortlopende en langlopende leningen. De grens tussen kort en lang ligt voor de leningen op één jaar.

De externe financiering kan als volgt grafisch worden weergegeven:

Het financiële tegoed wordt overeenkomstig de bepalingen voor schatkistbankieren uitgezet in 's Rijks schatkist.

Voor de financiële schuld wordt door de kasgeldlimiet bepaald welk deel kort en welk deel lang wordt gefinancierd. In het onderstaande overzicht zijn de kasgeldleningen kortlopend en de opgenomen leningen langlopend. Uit de grafiek blijkt een toename van de schulden. In de latere jaren blijft de schuldpositie ongeveer gelijk om in de jaren daarna geleidelijk weer te gaan afnemen door het doen van aflossingen.

Renteomslag

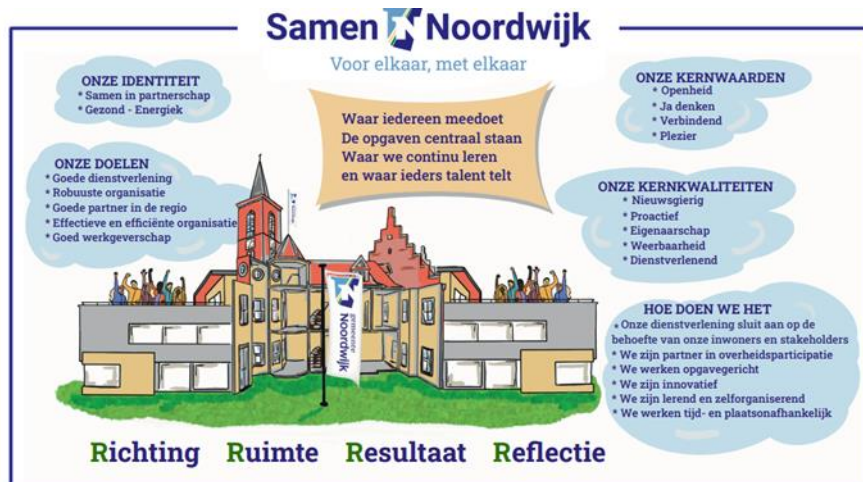
De renteomslag is het rentepercentage dat aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend. Dit rentepercentage is als volgt opgebouwd voor het begrotingsjaar:

Schema rentetoerekening

Bedragen x €			
Renteomslag			
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€		3.254.628
De externe rentebaten	-/-	€	459.032
Totaal door te rekenen externe rente		€	2.795.596
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	€	323.980
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	€	-
	-/-	€	323.980
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		€	2.471.616
Rente over eigen vermogen		€	-
Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)		€	-
Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente		€	2.471.616
De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-/-	€	2.471.809
Renteresultaat op het taakveld Treasury		€	193
Externe rente			2,49%
Rente % maximaal te berekenen over eigen vermogen			2,49%
Rente % maximaal toe te rekenen aan BIE			1,2762%
Rente % maximaal toe te rekenen aan taakvelden			1,0126%
Gegevens			
		<i>Leningbedrag</i>	<i>Rentelast</i>
Leningenportefeuille	€	54.136.087	€ 949.539
Voorzieningen	€	22.239.465	
Totale Vreemd Vermogen	€	76.375.552	€ 949.539
		<i>Bedrag</i>	
Algemene Reserves	€	40.047.552	
Bestemmingsreserves	€	95.625.015	
Overige reserves	€	5.151.388	
Totale Eigen Vermogen	€	140.823.955	
Totale Passiva		€	298.409.520
		<i>Bedrag</i>	<i>Toegerekende rente</i>
Boekwaarde BIE's	€	25.386.303	€ 323.980
		<i>Bedrag</i>	<i>Toegerekende rente</i>
Boekwaarde activa integraal gefinancierd	€	244.105.178	€ 2.471.809
Boekwaarde waar geen rente over wordt gerekend (Financiële Activa)	€	24.329.089	
Bankrekening	€	4.588.952	
Boekwaarde nieuwe investeringen (IP 2024-2027) jaarschijf 2024	€	-	€ -
Boekwaarde Investeringsambities jaarschijf 2024	€	-	€ -
Totale boekwaarde activa	€	273.023.219	€ 2.471.809
Totale Activa		€	298.409.522
Financieringstekort	€	81.210.013	
Bankrekening schatkistbankieren	€	4.588.952	
Kasgeldlimiet	€	10.000.000	€ -
Nieuwe leningen 2024	€	66.621.061	€ 2.305.089
Totale rentelasten leningen			€ 3.254.628

2.3.5 Bedrijfsvoering

We bouwen verder aan goede dienstverlening, robuuste, effectieve en efficiënte organisatie, een goede partner in de regio zijn én we werken aan goed werkgeverschap. Dit zijn de doelen zoals opgenomen in het strategiehuis Samen Noordwijk. Samen Noordwijk geeft richting aan de organisatie.

Goede dienstverlening

Met afronding van het programma dienstverlening is de zomer van 2023, ligt de focus van de uitvoeringsagenda Dienstverlening in 2024 met name op het opleveren van concrete verbeteringen van de dienstverlening met de menselijke maat. Onze dienstverlening is: 'ja' denken, effectief werken en proactief zijn! Deze agenda is dynamisch en wordt steeds op basis van ontwikkelingen, inzichten en klantbehoeften/ervaringen geactualiseerd. Dit doen we door het monitoren van de voortgang van de acties en evalueren de resultaten die zijn geboekt. De feedback van onze inwoners en de jaarlijkse tevredenheidsmeting geven inzicht in klantervaringen. We richten onze dienstverlening in op een manier die plaats- en tijdsafhankelijk is. Alle acties in de uitvoeringsagenda Dienstverlening worden getoetst aan onze 4 dienstverleningsprincipes:

- Servicegerichte klantcontacten organiseren
- Klantcommunicatie voor iedereen begrijpelijk en bereikbaar
- Doorlopend verbeteren op basis van klantreacties
- Digitale dienstverlening via één loket

In 2024 wordt er verder gegaan met het optimaliseren van het proces van de Fixi meldingen. Dit gaan we o.a. doen door meer regie te voeren op digitalisering en gebruik te maken van klantreizen.

Klantcontact centrum

Het klantcontact centrum (KCC) vormt het centrale klantenloket van de gemeente Noordwijk. De verbetering van het klantcomfort staat centraal binnen het KCC. We gaan meer processen ontwerpen vanuit de "klant". Digitalisering vervult hierbij een prominente rol. We gaan in 2024 nieuwe communicatiekanalen als Whatsapp en live chat introduceren en krijgen de KCC-medewerkers training om vragen direct en goed te beantwoorden. We volgen nauwlettend de veranderende regel- wetgeving en passen hierop onze bedrijfsvoering op aan. We creëren voldoende flexibiliteit en samenhang in onze bedrijfsvoering om mee te kunnen bewegen met de maatschappelijke ontwikkelingen en hier het KCC te voorzien van wat nodig is.

Communicatie

We gaan in 2024 meer visueel communiceren door middel van beelden, objecten, gebaren en of kleuren. Binnen het communicatiespeelveld wordt technologie de nieuwe taal en zorgt openheid en verbinding met de Noordwijkse samenleving voor meer vertrouwen. De in 2023 gelanceerde gemeentelijke website zorgt voor een betere vindbaarheid van informatie. In 2024 gaan we de website verder doorontwikkelen op basis van de klantbehoefte(n) en optimaliseren van dienstverleningsprocessen. In 2024 implementeren we een communicatiestructuur die ervoor zorgt dat medewerkers actiever worden betrokken en zich betrokken voelen. Op deze wijze gaan we de communicatiewerking van- en met de gemeente Noordwijk verbeteren. We blijven de in 2023 gestarte newsroom doorontwikkelen om de informatiepositie van de organisatie en bestuur te versterken en te verbeteren. We zetten een mix van online- en offlinemiddelen in om de communicatie te verbeteren en de organisatie identiteit te versterken. We gaan meer op basis van statistieken verschillende onlinemiddelen strategisch inzetten. Dit draagt bij aan een beter bereik van onze inwoners en het realiseren van optimale conversie. We werken hierbij conform wettelijke eisen en regelgeving (onder andere digitale toegankelijkheid).

Robuuste organisatie

Integriteit en weerbaarheid

Integer werken is een belangrijke voorwaarde voor een geloofwaardige overheid. We blijven daarom hard werken aan bestuurlijke en ambtelijke integriteit en weerbaarheid. Integriteit en weerbaarheid willen we tot in de 'haarvaten' van de organisatie brengen. We werken volgens het integriteitsuitvoeringsplan. Hiermee wordt de ingeslagen weg uit fase 1 en 2 van de routekaart integriteit uit 2022 voortgezet en geborgd. Ook in 2024 zullen we daarbij aandacht hebben voor de structuur (regels en andere waarborgen op orde) en voor de bewustwording (het 'levend' houden van het onderwerp door trainingen, gesprekken enzovoort).

Informatieveiligheid

Informatiebeveiliging en privacy zijn een permanent speerpunt van de gemeente. We maken, hebben en onderhouden een samenhangend pakket van maatregelen om de betrouwbaarheid van de informatievoorziening aantoonbaar te waarborgen. Kernpunten daarbij zijn beschikbaarheid, integriteit (juistheid) en vertrouwelijkheid van persoonsgegevens en andere informatie.

Het geactualiseerde Strategisch Gemeentelijk Informatiebeveiligingsbeleid voeren we in 2024 verder uit waarbij risicomanagement door het verantwoordelijk management een belangrijke rol speelt.

Continue aandacht is er voor 'cybercrime', waaronder dreigingen van ransomware-aanvallen. Maatregelen conform de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) worden hiervoor genomen.

Met de komst van de nieuwe Europese richtlijn Network and Information Systems Directive (NIS2), die nader uitgewerkt gaat wordt in de Nederlandse Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen (WBNI), wordt o.a. de BIO een wettelijke verplichting. De NIS2 wordt in oktober 2024 van kracht. Beleid en procedures worden waar nodig geactualiseerd.

Middels de Eenduidige Normatiek Singel Information Audit (ENSIA) wordt verantwoording afgelegd over informatiebeveiliging. Tevens zullen er interne audits worden uitgevoerd.

Voor 2024 betekent dit concreet:

- Beleid en procedure worden waar nodig geactualiseerd
- Bewustwordingstrajecten worden georganiseerd
- Verantwoording over informatiebeveiliging wordt afgelegd middels de Eenduidige Normatiek Singel Information Audit (ENSIA)
- Interne audits worden uitgevoerd.

Privacy

Door de komst van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) in 2018 hebben organisaties die persoonsgegevens verwerken meer verplichtingen. In 2024 wordt verder uitvoering gegeven aan het privacybeleid en -beleidsstukken en de doorlopende actualisatie daarvan. 'Grip krijgen op data' staat hierbij op de planning.

Bewustwordingstrajecten ten behoeve informatieveiligheid en privacy zijn belangrijk om continu deze onderwerpen goed onder de aandacht te brengen bij medewerkers en bestuur. Deze trajecten worden jaarlijks, ook in 2024, als e-learning (online) via de Noordwijk Academie aangeboden. Met name op phishing-pogingen wordt de nadruk gevestigd om de bewustwording hieromtrent te vergroten.

Naast de AVG speelt ook de Wet politiegegevens (Wpg) een belangrijke rol binnen het boadomein. Net als aan de AVG, zal doorlopend aan de Wpg aandacht worden geschonken. Tevens zal er een professionaliseringslag plaatsvinden ter verhoging van het huidige compliance niveau.

Periodiek zullen er interne en externe AVG- / Wpg-audits worden uitgevoerd in lijn met onze wettelijke verplichtingen. In het kader van de Wpg staan met name de thema's bewustwording, beveiliging en periodieke controles op de agenda.

Voor 2024 betekent dit concreet:

- Beleidstukken worden opgesteld c.q. geactualiseerd
- Bewustwordingstrajecten worden georganiseerd
- Interne- en externe audits worden uitgevoerd

Rechtmatigheid

In de rechtmatigheidsverantwoording zal het college geconstateerde afwijkingen melden en toelichten. De gemeenteraad stelt hiertoe de rapportagetoleranties vast. De accountant toetst alleen nog de getrouwheid van de jaarcijfers.

Afwijkingen worden in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen als de verantwoordingsgrens voor rechtmatigheid is overschreden, die de raad heeft bepaald. We verwachten dat deze grens 2% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves zal zijn. Afwijkingen die onder de verantwoordingsgrens blijven worden bij de jaarrekening in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht. Daar beschrijft het college ook wat het doet om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Effectief en efficiënte organisatie

In 2024 wordt er een vervolg stap gezet op het procesmatig werken om de werkprocessen te verbeteren. In 2023 is er een groep medewerkers intern opgeleid en gecertificeerd in de lean methodiek. Zij hebben een grote rol in deze transitie. Er worden naast het procesmatig werken ook vervolg stappen gezet op het wendbaar en projectmatig werken. Dit om als organisatie effectiever en efficiënter te worden en de waarde voor de inwoners te vergroten.

Voor 2024 betekent dit concreet:

- Dat er minimaal 4 hoofprocessen middels de lean methodiek de effectiviteit en efficiëntie wordt vergroot om zo meer waarde voor de inwoners te leveren.
- De transitie wordt begeleid door interne medewerkers.

We geven een vervolg aan datagedreven werken en stellen beleid op omtrent dataethiek en datagebruik. Vanuit het strategiehuis geven we datagedreven werken en digitaal leiderschap verder vorm waarbij we de speerpunten uit het coalitieakkoord vertalen naar een datastrategie. We introduceren een datawijzer ter ondersteuning van de gemeenteraad bij het nemen van overwogen politieke beslissingen op het vlak van digitalisering. Daarnaast gaan we in samenwerking met de gemeenteraad de digitale agenda vormgeven.

Voor 2024 betekent dit concreet dat:

- Er een technische infrastructuur voor data-analyse is ingericht, inclusief geo-analyse;
- De datageletterdheid van medewerkers is verhoogd middels een assessment en online leerplatform;
- In samenwerking met HLTsamen de dataprojecten rondom armoede zijn uitgevoerd.;
- Digitaal leiderschap is vormgegeven en past binnen de leiderschapontwikkeling;
- De actielijnen uit het beleidskader data-ethiek zijn uitgevoerd.

Partner in de regio

Als goede partner in de regio zijn wij er ons van bewust wat er speelt in de regio en bij onze partners. We maken afgewogen keuzes in de wijze waarop en met wie wij samenwerken.

Concreet betekent dit dat in 2024 de implementatie van een tool (selfassessment) gereed zal zijn, waarbij we beter zicht krijgen op ontwikkelingen binnen onze verbonden partijen. Dit stelt ons nog beter in staat keuzes te maken, hoe we hiermee om willen gaan.

We versterken ons verder als verbindende partner in onze regio, waarbij we doorlopend aandacht hebben voor de actieve betrokkenheid -en waar nodig zichtbaarheid, zowel ambtelijk, als door het college en de gemeenteraad.

Concreet betekent dit dat in 2024 de inzet en aanwezigheid op de gevraagde momenten vanuit de regio wordt gecontinueerd. Zoals het bijwonen van bijeenkomsten en de gezamenlijke (ambtelijke) voorbereiding.

Goed werkgeverschap

In 2024 geven we verder uitvoering aan de HR –visie zoals deze is vastgesteld in 2022.

Voor 2024 betekent dit concreet dat:

- Er een visie op inclusiviteit samen met medewerkers en leidinggevendenden is ontwikkeld;
- Er een management development traject is opgezet. Waarbij we doorstromen naar leidinggevende posities stimuleren en zorgen voor tijdige en goede opvolging van diverse posities;
- Er leerlijnen komen gericht op vakmanschaps- en competentieontwikkeling;
- Er een plan van aanpak voor het Leiderschapontwikkeltraject voor de komende 4 jaar komt;
- Er een evaluatie op de het jong talentenprogramma komt;
- Er een voorstel voor vervolg op het jong talenten programma komt.

Opleidingsbeleid inclusief leiderschapsontwikkeling

De Noordwijk academie , het leerplatform van de organisatie, is in 2023 ingericht in lijn met het strategiehuis. In 2024 worden er leerlijnen ingericht op vakmanschapsontwikkeling en wordt het leeraanbod uitgebreid met trainingen en workshops voor competentieontwikkeling in lijn met de kernwaarden en kernkwaliteiten vanuit het strategiehuis. Ook voor persoonlijke ontwikkeling is er een groot aanbod aan e-learnings. In 2024 blijft er ook nog focus op het ontwikkelen van persoonlijk leiderschap op eigenaarschap, verantwoordelijkheid en integraal werken.

De leiderschapsontwikkeling op managementniveau voor het versterken van het leiderschap is een continu proces. Een speerpunt daarbij is de verantwoordelijkheid hebben en nemen voor de afgesproken resultaten, waarbij de organisatiedoelen en het organisatiebelang boven het team- of individuele belang gaat. En we bevorderen het integraal en opgavegericht werken. Voor het management komt een specifieke leerlijn in de Noordwijk academie.

Jong talentenprogramma

In 2022 hebben we een talentenprogramma opgezet. Het eerste jong talentenprogramma wordt in 2024 afgerond. In het tweede kwartaal van 2024 zullen zij doorstromen naar vaste functies in de organisatie. Het talentenprogramma wordt geëvalueerd en wordt er de keuze gemaakt op een vervolg programma. De komende jaren is er een grote uitstroom in verband met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Een vervolg op het talentenprogramma is een van de mogelijkheden om ons hierop voor te bereiden.

Formatie

De vaste formatie van de gemeente Noordwijk bestaat per 1 januari 2024 uit 300,34 fte. Dit betekent een toename ten opzichte van de vaste formatie van vorig jaar van 7,04 fte.

Afgerond op € 1.000,-	Aantal	Salarislasten inclusief
Overzicht van salarissen en sociale lasten 2024	FTE's	sociale lasten
Raadsleden (27)		€ 555.000
Burgemeester	1,00	€ 175.000
Wethouders (4)	4,00	€ 452.000
Subtotaal Bestuur	5,00	€ 1.182.000
Ambtelijke organisatie	295,34	€ 25.870.000
Subtotaal ambtelijke organisatie	295,34	€ 25.870.000
Totaal	300,34	€ 27.052.000

De tijdelijke formatie van de gemeente Noordwijk bestaat per 1 januari 2024 uit 6,80 fte.

Afgerond op € 1.000,-	Aantal	Salarislasten inclusief
Tijdelijke formatie 2024	FTE's	sociale lasten
Medewerker Klant Contact Centrum (2024)	1,00	€ 77.000
Bestuursondersteuner wethouders (2024 t/m 2026)	1,00	€ 100.000
Financieel adviseur (2024 t/m 2027)	1,00	€ 104.000
Projectleider maatschappelijke vraagstukken (2024)	1,00	€ 100.000
Beleidsadviseur Voor Ieder1 (2024)	0,40	€ 41.000
Beleidsadviseur Wet Inburgering (2024)	0,20	€ 19.000
Beleidsadviseur WGS (2024)	0,20	€ 19.000
Planjurist	1,00	€ 88.000
Regelanalist dienstverlening Omgevingswet (2024)	1,00	€ 88.000
	6,80	€ 636.000

Kosten inhuur extern personele lasten

Onder extern personeel verstaan we de inhuur in verband met ziekte en vacatures. Daarnaast huren we in voor aparte opdrachten. Het budget voor inhuur in verband met ziekte bedraagt voor 2024 € 85.000,-.

Totaalbudget personele lasten

Binnen het totaalbudget personele lasten worden de totale salarislasten van het gemeentepersoneel en de inhuur van derden verantwoord.

Als gevolg van de regelgeving in het BBV met betrekking tot het toerekenen van overhead aan de taakvelden is het totaalbudget personele lasten verspreid in de begroting opgenomen. De direct toerekenbare salarislasten zijn toegerekend aan de taakvelden en op die manier binnen de programma's opgenomen. De salarislasten voor directie, management en de ondersteunende teams mogen niet worden toegerekend aan de taakvelden maar behoren tot de overhead.

Het totaalbudget personele lasten bedraagt voor 2024 € 26.591.000,-

Loonsomsturing

De vastgestelde Cao-gemeente 2023 heeft een looptijd van 1 jaar en loopt tot 1 januari 2024.

In de Cao-gemeente 2023 zijn een aantal wijziging opgenomen met een ingangsdatum van 31 december 2023. Deze zijn:

- Deelname aan de Regeling Vervroegd Uittreden (RVU) voor medewerkers die voldoen aan de wettelijke en fiscale voorwaarden. De maximale duur van de RVU is twee jaar.
- Bij een ziekmelding vanaf 31 december 2023 vervalt het derde ziektejaar. Hiervoor in de plaats ontvangen medewerkers die een arbeidsongeschiktheidsverzekering hebben afgesloten, een vergoeding van maximaal € 120,- bruto per jaar.
- Vanaf 2024 is Bevrijdingsdag jaarlijks een vrije dag.

Vanaf 18 september 2023 zijn de onderhandelingen voor een nieuwe Cao-gemeente gestart. Voor de Cao vanaf 1 januari 2024 wordt ingezet op een akkoord dat snel wordt gesloten en duidelijkheid en continuïteit biedt.

De gemeentelijke organisatie wil voor iedereen een goede werkgever zijn. Een onderdeel daarvan is het vitaliteitsbeleid. In de nieuwe Cao wordt ingezet op een beleidsplan vitaliteit dat in overleg met de Ondernemingsraad wordt opgezet en moet voldoen aan de algemene criteria uit de Cao.

De concurrentie op de arbeidsmarkt blijft groot, waardoor bezettingsproblemen ontstaan. In de nieuwe Cao wordt ingezet om meer mogelijkheden te creëren in de bestaande arbeidsvoorwaarden om medewerkers te kunnen binden.

Er wordt uitgegaan van een Cao voor één jaar, 2024.

2.3.6 Verbonden partijen

Gemeentelijke taken worden in hoofdzaak op drie manieren uitgevoerd. Een mogelijkheid is om de uitvoering in eigen beheer door een gemeentelijke dienst uit te voeren. Er kan ook worden gekozen om een taak in te kopen bij een marktpartij. Als derde mogelijkheid is er uitbesteden aan een verbonden partij. In tegenstelling tot een marktpartij heeft de gemeente bij een verbonden partij naast een financieel ook een bestuurlijk belang. Dit kan zijn een gemeenschappelijke regeling, waarin gemeenten onderling samenwerken, zoals bij voorbeeld de sociale dienst ISD of de HECHT. Het kan ook gaan om een privaatrechtelijke organisatie. Zo is de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), waar de gemeente Noordwijk aandeelhouder van is, ook een verbonden partij.

Conform artikel 15 uit het BBV, beschrijft deze paragraaf eerst de visie op de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen. Daarna wordt een lijst van verbonden partijen gepresenteerd waarin opgenomen de doelstelling, de financiële bijdrage van de gemeente, eigen vermogen en vreemd vermogen van de verbonden partij en de risico's die zich voor kunnen doen.

Visie op verbonden partijen

De gemeente Noordwijk zet in op een netwerkende en participatieve overheid. De samenwerkingen met verbonden partijen dienen een doeltreffende en efficiënte bijdrage te leveren aan de ontwikkeling of het realiseren van maatschappelijke, economische of ruimtelijke opgaven.

Over de invulling van de taken leggen de verbonden partijen inhoudelijke en financiële verantwoording af en vindt er een toetsing plaats op kwetsbaarheid, kwaliteit en kostenbesparing.

Accounthouderschap

Noordwijk is een project gestart om het accounthouderschap voor verbonden partijen en belangrijke subsidierelaties verder te verbeteren. Dit project kent vier uitgangspunten: Beleid; sterke partner in de regio; naar een 8 voor dienstverlening en financieel grip.

Lijst van verbonden partijen

Volgens het BBV-voorschrift is de indeling van de lijst van verbonden partijen opgenomen in deze begroting. De wijze waarop verbonden partijen een bijdrage leveren aan de doelstellingen is reeds in de programma's opgenomen.

De financiële informatie uit de lijst betreft het begrotingsjaar 2024 (volgens het BBV). Wanneer een verbonden partij deze informatie nog niet paraat heeft, is de meest recente informatie weergegeven.

In de paragraaf 'Weerstandstandsvermogen' zijn bij de totale risico-inschatting de financiële risico's van de verbonden partijen beschreven. In onderstaande toelichting zijn de risico's per verbonden partij opgesteld.

Gemeenschappelijke regelingen

Intergemeentelijke Sociale Dienst, Lisse (bedragen in x €)

Doel:

Doelmatige uitvoering van de wetten op het gebied van sociale zekerheid en sommige onderdelen van de Wmo (met name hulp bij het huishouden) w aarvan de uitvoering aan de gemeenten, al dan niet in medebew ind, is opgedragen. Voorts is de dienst belast met de uitvoering van algemene maatregelen van bestuur, uitvoeringsregelingen van de sociale w etten en andere gemeentelijke taken op het gebied van de sociale zekerheid. De taken w orden zoveel mogelijk uitgevoerd in samenw erking met arbeidsvoorziening, organisaties van zorginstellingen en instanties die met de uitvoering van sociale zekerheidsw etten zijn belast. De dienst is bovendien belast met de opvang en verzorging van slachtoffers in het kader van de rampenplannen van de vier aangesloten gemeenten. Tekorten of overschotten w orden met de deelnemende gemeenten verrekend.

Openbaar belang:

Individuele voorzieningen op het gebied van w erk, inkomen en zorg.

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling

Zeggenschap: Tw ee collegeleden in het Algemeen Bestuur; collegelid in Dagelijks Bestuur

Financieel belang/bijdrage 2024: 25.560.251

Eigen vermogen 01-01-2024: 0 **Eigen vermogen 31-12-2024:** 0

Vreemd vermogen 01-01-2024: 0 **Vreemd vermogen 31-12-2024:** 0

Resultaat 2024: 0

Risico's:

De ISD Bollenstreek kent enkele 'openeinderegelingen', w aarbij een overschrijding van de budgetten resulteert in een hogere bijdrage van de gemeente. Voor de ISD Bollenstreek ligt het risico voor onze gemeente enerzijds in de bijdrage in de exploitatielasten en anderzijds in de uitvoering van openeinderegelingen.

Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek, Voorhout (bedragen in x €)

Doel:

Doelmatige verw ijdering van afvalstoffen (service, kosten en milieu), beheren en exploiteren van gemeenschappelijke vuilafvoerinrichting(en) en het tot stand brengen van economische bedrijfsvoering. De exploitatie w ordt uitgevoerd door De Meerlanden Holding te Aalsmeer.

Openbaar belang:

De zorg voor op doelmatige en milieuhygiënisch verantw oorde w ijze verw erken, vernietigen en afvoeren van afvalstoffen.

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling

Zeggenschap: Collegelid in het Algemeen Bestuur.

Financieel belang/bijdrage 2024: 332.069

Eigen vermogen 1-1-2024: 260.000 **Eigen vermogen 31-12-2024:** 240.000

Vreemd vermogen 1-1-2024: 0 **Vreemd vermogen 31-12-2024:** 12.240.000

Resultaat 2024: 0

Toelichting financiën:

Voor de komende jaren is een projectteam opgestart die tot doel heeft een VAB terrein in te richten zodat voor de toekomst een bestendig afvalstation w ordt ingericht.

Met de toekomstvisie zal een investering in het terrein gemoed zijn van ongeveer € 18,15 miljoen.

In de begroting is voorlopig een bedrag opgenomen voor deze investering, w aarbij de mogelijkheid aanw ezig zal zijn dat een Publiek Private Samenw erking ook tot de mogelijkheden behoort.

Als van een PPS constructie gebruik gemaakt gaat w orden, zal dit tot een lagere investering voor de G.R. zijn.

Risico's:

Eventueel onvoorzien kosten in onderhoud van de overslaginstallatie.

Veiligheidsregio Holland Midden, Leiden (bedragen in x €)

Doel:

Hoogwaardige brandweerzorg en adequate crisisorganisatie. Versterken van de generieke crisisorganisatie en in het bijzonder de reactiekracht op alle soorten incidenten en het uitvoeren van de taken die in de Wet veiligheidsregio's aan de bestuursorganen van de gemeente zijn opgedragen.

Openbaar belang:

Het behartigen van de belangen van de aan de regeling deelnemende gemeenten op het terrein van de politie, brandweer, rampenbestrijding en het realiseren van een gecoördineerde inzet bij zware ongevallen en rampen betrokken organisaties, instellingen en diensten.

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling

Zeggenschap: Collegelid heeft zitting in het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur.

Financieel belang/bijdrage 2024: 3.412.525

Eigen vermogen 01-01-2024: 5.037.132

Eigen vermogen 31-12-2024: 4.487.000

Vreemd vermogen 01-01-2024: 58.710.000

Vreemd vermogen 31-12-2024: 69.106.000

Resultaat 2024: 0

Toelichting financieel belang:

Eigen en vreemd vermogen is gebaseerd op de geprognosticeerde balans uit de begroting 2019.

Risico's:

De risico's staan beschreven in de programmabegroting van de Veiligheidsregio Hollands Midden onder de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. De risico's hebben onder andere betrekking op de aanwezigheid van gekwalificeerd of boventalig personeel, de indexpercentages, veranderende wet- en regelgeving en de afschrijving van bedrijfsmiddelen.

Holland Rijnland, Leiden (bedragen in x €)

Doel:

Holland Rijnland is de samenwerkingsorganisatie van 13 gemeenten die gelegen zijn tussen de metropoolregio's Amsterdam en Rotterdam Den Haag. In de domeinen maatschappij, economie en leefomgeving faciliteert Holland Rijnland regionale samenwerking. Daarnaast voert hij taken uit op het gebied van leerplicht, jeugdhulp, woonruimteverdeling en doelgroepenvervoer. Daartoe is een inhoudelijke Agenda 2016-2020 vastgesteld, die in de komende tijd tot uitvoering gebracht wordt.

Openbaar belang:

Een evenwichtige ontwikkeling van de regio en het zo goed mogelijk op elkaar afstemmen van de belangen van de deelnemende gemeenten en hun inwoners.

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling

Zeggenschap: Collegelid en raadslid in het Algemeen Bestuur.

Financieel belang/bijdrage 2024: 569.308

Eigen vermogen 01-01-2024: 1.025.000

Eigen vermogen 31-12-2024: 1.025.000

Vreemd vermogen 01-01-2024: 43.235.000

Vreemd vermogen 31-12-2024: 43.235.000

Resultaat 2024: 0

Risico's: de deelnemende gemeenten zijn op grond van de gemeenschappelijke regeling geheel gezamenlijk verantwoordelijk voor de financiële situatie bij het samenwerkingsorgaan en voor mogelijke tekorten of financiële tegenvallers. Dit betekent dat Holland Rijnland in principe geen weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit hoeft te hebben. Holland Rijnland mag een algemene reserve aanhouden van € 250.000 om kleine tegenvallers in de bedrijfsvoering op te kunnen vangen. De risico's liggen op het gebied van: Benodigde inhuur, ontwikkelingen in wet- en regelgeving, rechtmatigheid (fraude, onbevoegd gedrag), aansprakelijkheid en juridische ondersteuning, sociaal/medische ondersteuning, technische incidenten, aanspraken op personele regelingen en IKB (verkoop verlofuren).

Werkvoorzieningschap Kust-, Duin- en Bollenstreek (de Maregroep) (bedragen in x €)**Doel / openbaar belang:**

Deze regeling zorgt ervoor dat inwoners met een beperking of belemmering kunnen blijven werken in een sociale werkvoorziening. Onderling worden afspraken gemaakt over plaatsing van de inwoners en daarvoor wordt naar rato een geldbedrag per gemeente gerekend. Er worden afspraken gemaakt over de verantwoording van de rechtmatigheidsaspecten.

Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling		
Zeggenschap:	Collegelid in het Algemeen Bestuur.		
Financieel belang/bijdrage 2024:	3.098.000		
Eigen vermogen 01-01-2024:	4.449.000	Eigen vermogen 31-12-2024:	4.449.000
Vreemd vermogen 01-01-2024:	0	Vreemd vermogen 31-12-2024:	0
Resultaat 2024:	0		

Toelichting financieel belang:

Dit inclusief het budget voormalig

Risico's:

Voor de Maregroep geldt een bijdrage van de gemeente in het tekort via een bonus/malusregeling terwijl er vanwege rijksbezuinigingen vanaf 2011 een gemeentelijke bijdrage geldt.

HECHT, Leiden (bedragen in x €)**Doel:**

HECHT (tot 2021 bekend als Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden), met als uitvoerende eenheden de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hollands Midden, bureau GHOR Hollands Midden en de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Hollands Midden, geeft uitvoering aan de Wet Publieke Gezondheid en taken op het terrein van de gezondheidszorg en aan de geneeskundige hulpverlening bij rampen. Daarnaast heeft de HECHT tot taak: het instellen, in stand houden en continu paraat hebben van een centrale post ten dienste van het ambulancevervoer.

Openbaar belang:

HECHT bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere omstandigheden als crisissituaties.

Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling		
Zeggenschap:	Collegelid in het Algemeen Bestuur.		
Financieel belang/bijdrage 2024:	3.009.000		
Eigen vermogen 01-01-2024:	4.044.000	Eigen vermogen 31-12-2024:	3.994.000
Vreemd vermogen 01-01-2024:	18.523.000	Vreemd vermogen 31-12-2024:	17.976.000
Resultaat 2024:	0		

Risico's:

De risico's staan beschreven in de programmabegroting van de HECHT onder de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, subsectie Risicomanagement. De risico's hebben onder andere betrekking op de implementatie digitaal dossier JGZ, beperkingen in de formatie, afhankelijkheid van externe expertise bij automatisering, positionering MZVT, onvoldoende kennis over wet- en regelgeving en het functioneren van het nieuwe Portefeuilleoverleg Publieke Gezondheid

Service Organisatie Zorg (bedragen in x €)**Doel / openbaar belang:**

De Service Organisatie Zorg (SOZ) is vanaf 2023 belast met de regionale uitvoering van Jeugdhulp in de regio Holland Rijnland. Deze nieuwe gemeenschappelijke regeling komt in de plaats van de Tijdelijke Werkorganisatie (TWO) Jeugdhulp.

Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling		
Zeggenschap:	Collegelid in het Algemeen Bestuur en lid AVA.		
Financieel belang/bijdrage 2024:	270.323		
Eigen vermogen 01-01-2024:	0	Eigen vermogen 31-12-2024:	0
Vreemd vermogen 01-01-2024:	0	Vreemd vermogen 31-12-2024:	0
Resultaat 2024:	0		

Toelichting financieel belang:

De Service Organisatie Zorg gaat op 1 januari 2023 van start.

Risico's: Zie paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Omgevingsdienst West Holland (bedragen in x €)

Doel / openbaar belang:

Ondersteuning van de belangen van de deelnemers op het gebied van omgeving en milieu, met name ter behartiging van het gemeentelijk belang van de beleidsontwikkeling op het gebied van omgeving en milieu, alsmede gericht op een efficiënte en doelmatige uitvoering van de gemeentelijke taken en bevoegdheden

Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling		
Zeggenschap:	Collegelid in het Algemeen Bestuur en lid AVA.		
Financieel belang/bijdrage 2024:	5.579.000		
Eigen vermogen 01-01-2024:	288.300	Eigen vermogen 31-12-2024:	379.950
Vreemd vermogen 01-01-2024:	231.817	Vreemd vermogen 31-12-2024:	281.817
Resultaat 2024:	92.000		

Toelichting financieel belang:

Risico's: Zie paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Gemeentelijke regeling belastingen Lisse-Noordwijk-Teylingen (bedragen in x €)

Doel / openbaar belang:

Beperken van de kwetsbaarheid, het behalen van efficiencyvoordelen en de verbetering van de continuïteit en kwaliteit van de uitvoering van de belastingheffing en invordering.

Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling		
Zeggenschap:	Collegelid in het Algemeen Bestuur en lid AVA.		
Financieel belang/bijdrage 2024:	1.160.193		
Eigen vermogen 01-01-2024:	0	Eigen vermogen 31-12-2024:	0
Vreemd vermogen 01-01-2024:	0	Vreemd vermogen 31-12-2024:	0
Resultaat 2024:	0		

Toelichting financieel belang

Risico's: Algemene risico's genoemd in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Vennootschappen en corporaties

BNG, Den Haag (bedragen in x €)

Doel / (openbaar) belang:

De NV Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Met het deelnemen in het maatschappelijk kapitaal van de NV wordt beoogd te voorzien in het (gemeenschappelijk) behartigen van de belangen rondom de kapitaalbehoefte van onder meer de lagere overheden.

Rechtsvorm:	Structuur Vennootschap
Zeggenschap:	Collegelid lid AVA.
Aantal aandelen:	21.411
Dividend:	18.000

Risico's:

Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen; de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. De gemeente ontvangt jaarlijks dividend. De resultaten van deze deelneming fluctueren en daarmee ook de dividenuitkering.

Dunea, Zoetermeer (bedragen in x €)**Doel:**

Excellente dienstverlening, leveringsbetrouwbaarheid en aandacht voor natuur-, recreatie- en waterkwaliteit. Dunea produceert en levert drinkwater in het westelijk deel van Zuid-Holland.

Openbaar belang:

De productie en levering van goed en betrouwbaar drinkwater, 24 uur per dag, met zo min mogelijk storingen.

Rechtsvorm:	NV
Zeggenschap:	Collegelid lid AVA.
Aantal aandelen:	130.755
Dividend:	0

Risico's:

De gemeente is aandeelhouder. Het risico voor de aandeelhouder beperkt zich tot de wettelijke risico's.

Alliander, Arnhem (bedragen in x €)**Doel:**

Het snel, innovatief en betrouwbaar leveren van (energie)diensten en deze continu verbeteren.

Openbaar belang:

Alliander beheert elektriciteits- en gasnetwerken (in Zuid-Holland, Gelderland, Flevoland en delen van Friesland) en is verantwoordelijk voor het transport van betaalbare, duurzame en veilige energie.

Rechtsvorm:	NV
Zeggenschap:	Collegelid lid AVA.
Aantal aandelen:	1.011.302
Dividend:	675.000

Meerlanden (bedragen in x €)**Doel:**

De Meerlanden Holding NV is een overheids NV die zich richt op het verzamelen, verwerken en recyclen van de afvalstoffen en aanverwante taken voor onze en enkele omliggende gemeenten. In een dienstverleningsovereenkomst van 5 jaar zijn de aard en omvang van de te leveren diensten en de vergoeding vastgelegd. Deze vergoeding wordt zo laag mogelijk gehouden. Marktconform, tegen een goede prijs en kwaliteitsverhouding. Op 24 november 2020 heeft de raad gekozen voor Meerlanden als toekomstige organisatie voor het beheer en uitvoering van de inzameling van huishoudelijk afval voor gemeente Noordwijk. Ook verzorgt Meerlanden voor Noordwijk komend jaar de uitvoering op het gebied van beheer van de openbare ruimte waaronder straatreiniging en onderhoud groenvoorzieningen.

Openbaar belang:

Rechtsvorm:	NV		
Zeggenschap:	Collegelid lid AVA.		
Aantal aandelen:	19.870		
Dividend:	22.000		
Financieel belang/bijdrage 2024:	4.516.443		
Eigen vermogen 01-01-2022:	34.988.000	Eigen vermogen 31-12-2022:	36.999.000
Vreemd vermogen 01-01-2022:	19.810.000	Vreemd vermogen 31-12-2022:	21.037.000

Risico's:

In verband met overheveling van de uitvoering van de afvalinzameling van AVR-MAN naar Meerlanden is de genoemde bijdrage voor 2022 een schatting.

GOM, Noordwijk (bedragen in x €)

Doel:

Het daadwerkelijk realiseren van de herstructurering en gebiedsontwikkeling van de Greenport Duin- en Bollenstreek d.m.v. het zelfstandig realiseren van ruimtelijke projecten en door het maken van afspraken of het aangaan van overeenkomsten met derden over de uitvoering van ruimtelijke projecten.

Het verrichten van alle overige handelingen op commercieel en financieel gebied, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

Openbaar belang:

De herstructurering van het buitengebied van de Duin- en Bollenstreek en de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen en kwaliteitsverbetering.

Rechtsvorm:	BV
Zeggenschap:	Collegelid lid AVA.
Aantal aandelen:	65.000
Dividend:	0

Risico's:

De vijf Greenportgemeenten hebben hiervoor ieder een garantstelling van € 7.000.000, verstrekt. Ons risico is dus beperkt tot die garantstelling.

Stichtingen en verenigingen

Stichting RIJK, Heemstede (bedragen in x €)

Doel / openbaar belang:

Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK) is een samenwerkingsorganisatie tussen een aantal gemeenten in Noord-Holland en sinds kort 3 gemeenten in Zuid-Holland. Het doel van de stichting is om financiële, kwalitatieve en procesmatige inkoopvoordelen voor haar leden te behalen. Daarnaast wordt inkoop als strategisch en tactisch instrument ingezet ter ondersteuning van de beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Rechtsvorm:	Stichting		
Zeggenschap:	Gemeentesecretaris is lid Algemeen Bestuur.		
Financieel belang/bijdrage 2024:	359.028		
Eigen vermogen 01-01-2024:	1.308.182	Eigen vermogen 31-12-2024:	1.308.182
Vreemd vermogen 01-01-2024:	179.291	Vreemd vermogen 31-12-2024:	179.291
Resultaat 2022:	0		

Toelichting financieel belang**Risico's:**

Algemene risico's genoemd in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Vereniging van Nederlandse Gemeente (bedragen in x €)

Doel / openbaar belang:

De VNG behartigt de belangen van de gemeenten, voert gemeenschappelijke diensten voor gemeenten uit.

Rechtsvorm:	Vereniging		
Zeggenschap:	1 lid gemeente in ALV		
Financieel belang/bijdrage 2023:	171.000		
Eigen vermogen 01-01-2022:	63.912.000	Eigen vermogen 31-12-2022:	51.704.000
Vreemd vermogen 01-01-2022:	112.794.000	Vreemd vermogen 31-12-2022:	110.640.000
Resultaat 2022:	-5.019.000		

Toelichting financieel belang**Risico's:**

Algemene risico's genoemd in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Stichting Greenport Duin en Bollenstreek (bedragen in x €)**Doel / openbaar belang:**

De Stichting heeft tot doel te komen tot een regionale aanpak van de ruimtelijke ordening.

Rechtsvorm: Stichting

Zeggenschap:

Financieel belang/bijdrage 2023: 36.000

Eigen vermogen 01-01-2023: pm

Eigen vermogen 31-12-2023: pm

Vreemd vermogen 01-01-2023: pm

Vreemd vermogen 31-12-2023: pm

Resultaat 2023: pm

Toelichting financieel belang**Risico's:**

Algemene risico's genoemd in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Stichting Economic Board Duin- en Bollenstreek (bedragen in x €)**Doel :**

Het verbeteren van de economische prestaties van de Duin- en Bollenstreek met behoud van de woonattractiviteit.

Openbaar belang: het versterken en stimuleren van de samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven – en kennisinstellingen (hierna tezamen ook te noemen: "triple helix") op de sectoren Greenport, Toerisme, Zorg en Space/Tech en de crossovers daartussen.

Rechtsvorm: Stichting

Zeggenschap: Burgemeester in de Raad van Toezicht

Financieel belang/bijdrage 2023: 41.250

Eigen vermogen 31-12-2023: pm

Eigen vermogen 31-12-2023: pm

Vreemd vermogen 31-12-2023: pm

Vreemd vermogen 31-12-2023: pm

Resultaat 2023: pm

Risico's: daar de begroting van de Economic Board is opgesteld vanuit de jaarlijkse exploitatiebijdrage van de deelnemende gemeenten en halfjaarlijkse voortgangsrapportages worden aangeleverd zijn de financiële risico's beperkt.

2.3.7 Grondbeleid

De gemeente Noordwijk voert sinds jaren een actief grondbeleid. Dat uitgangspunt is leidend in de Nota Grondbeleid 2017-2018 die in februari 2017 door de gemeenteraad is vastgesteld. Dit actief grondbeleid zal voorgesteld worden aan de gemeenteraad met een nieuwe Nota Grondbeleid. Momenteel wordt de nieuwe Nota Grondbeleid opgesteld voor 2023-2026. Bij actief grondbeleid begeeft de gemeente zich als ondernemer op de grondmarkt. Ze verwerft grond, maakt deze bouw- en woonrijp en geeft ze weer uit. In het Boek Grondbedrijf wordt de (financiële) stand van zaken van de projecten gepresenteerd.

Het meerjarenperspectief grondexploitaties (MPG), bestaande uit een overzicht van de financiële resultaten van alle Bouwgronden In Exploitatie (BIE's) geeft inzicht in de grote invloed van het grondbeleid op de financiële positie van de gemeente Noordwijk.

BBV

Het BBV de regelgeving voor het opstellen van de jaarlijkse begroting en jaarrekening.

De commissie BBV geeft onder meer richtlijnen over:

- De systematiek voor het berekenen van de interne rekenrente: gemiddelde van de leningenportefeuille keer de verhouding eigen vermogen – vreemd vermogen;
- Het startpunt van een BIE: het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief de grondexploitatiebegroting;
- De looptijd van een grondexploitatiecomplex: maximaal 10 jaar;
- Wat kan worden gerekend tot de vervaardigingskosten die aan de BIE mogen worden toegerekend: aansluiting op de kostensoortenlijst artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening;
- 'Warme gronden', gronden waar de gemeente een voornemen heeft om te ontwikkelen.

Deze regels zijn gehanteerd bij het maken van de herzieningen van de grondexploitaties, die zijn vastgesteld in het boek Grondbedrijf 2023. Het financieel effect daarvan is in de Programmabegroting 2024-2027 verwerkt.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1-1-2016 is de gemeente verplicht om vennootschapsbelasting (Vpb) te betalen over de activiteiten die gekenmerkt kunnen worden als activiteiten van een onderneming. De activiteiten binnen het grondbedrijf vallen hieronder.

Samengevat komt het op het volgende neer: alle BIE's moeten worden gewaardeerd. Deze waardering vormt per 1-1-2016 de zogenaamde 'openingsbalans'. Vervolgens wordt per jaar bekeken of er –ten opzichte van deze openingsbalans– winst gerealiseerd is. Over deze winst moet Vpb worden betaald. Overigens geldt dit voor de winst op het totaal van de grondexploitaties; eventuele verliezen op projecten kunnen met winsten op andere projecten worden verrekend. Nieuw te openen BIE's worden in 2024 aan de openingsbalans toegevoegd.

Snippergroen

Het project snippergroen is behoudens een beperkt aantal juridische dossiers afgerond voor de dorpskernen Noordwijk Binnen en Noordwijk Zee. Het project voor de kernen Noordwijkerhout en de Zilk is in 2021 gestart en loopt door tot en met het jaar 2024.

Relaties

Het grondbeleid heeft een aantoonbare relatie met de volgende programma's en hun relevante doelstellingen, per programma wordt de verwachte bijdrage vanuit het grondbedrijf aangegeven:

Verkeer en Parkeren (Programma 3)

Nieuwe ruimtelijke structuren dienen hoogwaardig, duurzaam en waar mogelijk multifunctioneel ingericht te zijn. Bij gebiedsontwikkelingen hoort ook de inrichtingsopgave van de openbare ruimte. De investeringen in ruimtelijke structuur (water, groen en verharding) dienen kwalitatief hoogwaardig en duurzaam te zijn. Een bijzonder aandachtspunt daarbij is het realiseren van voldoende parkeerplaatsen (waar mogelijk ondergronds). In principe geldt dit voor alle ruimtelijke projecten. Binnen het programma Noordwijk Zeewaardig, waar huidige parkeerterreinen ontwikkeld worden met een nieuwe functie en het parkeren ondergronds wordt gecompenseerd, is de realisatie van een hoogwaardige openbare ruimte één van de speerpunten.

Economie (Programma 4)

Het grondbedrijf zal ten aanzien het bedrijventerrein Space Business Park de gronduitgifte begeleiden en wordt hier een verdere invulling aan de Space Campus gegeven. Hiernaast, om de Duin- en Bollenstreek bloeiend te houden door de m2 bollenareaal te handhaven, participeert de gemeente actief in de Greenport Ontwikkelings Maatschappij (GOM). Gronden worden verworven, die vervolgens worden ingebracht bij de GOM.

Sport en Cultuur (Programma 6)

Noordwijk is een cultureel en sportief dorp met een rijk evenementen- en verenigingsleven, met actieve betrokkenheid van de vrijwilligers. Het is de ambitie om in samenwerking met het bedrijfsleven de kwaliteit van de sportvoorzieningen zodanig te verbeteren dat ook topsportverenigingen hier willen trainen en hun sport bedrijven. Onder andere door gerealiseerde exploitatiewinsten op ruimtelijke projecten wordt getracht middelen vrij te maken om investeringen in deze voorzieningen mogelijk te maken.

Wonen en Ruimte (Programma 9)

Vanuit de huidige structuurvisie is een beleid ingezet waarbij Noordwijk een gematigde en beheerste groei kent. De omgevingsvisie geeft het nieuwe kader voor realisatie van ruimtelijke opgaven. Waar nodig verwerft de gemeente hiervoor (strategisch) grond en wordt deze in latere instantie als bouwrijpe grond verkocht. Grondbeleid is daarbij dienstbaar aan het realiseren van volkshuisvestelijke en ruimtelijke opgaven. De woningmarkt is de afgelopen jaren aangetrokken en de verwachting is dat dit zich de komende jaren doorzet. In 2024 zullen verschillende projecten vanuit de planvorming overgaan in de uitvoering. Dit betekent vanuit het grondbedrijf dat er onderhandelingen moeten worden gevoerd met grondeigenaren dan wel ontwikkelaars/bouwers, overeenkomsten moeten worden gemaakt en grondexploitaties moeten worden opgesteld. De ruimtelijke projecten waar vandaan aan het grondbedrijf de meeste aandacht wordt gevraagd zijn waarschijnlijk:

Complex	Naam
1.23	Space Business Park
1.25	Bronsgaast
1.51	Offem Zuid
1.61	Duineveld
	Projecten Noordwijk Zeewaardig

De complexen in het Grondbedrijf

De onderstaande complexen zijn in 2023 een BIE. De beschrijving van de complexen zijn opgenomen in het boek Grondbedrijf 2023, alsmede in de Programma's 4 Economie en 9 Wonen en Ruimte.

Complex	Naam
1.14	Van de Mortelstraat
1.23	Space Business Park
1.25	Bronsgest
1.44	Maarten Kruytstraat
1.51	Offem Zuid
1.61	Duineveld
1.78	t Zilt
1.79	Schippersvaartweg

In 2023 wordt een tweetal GREXEN afgesloten dat zijn Van de Mortelstraat en Schippersvaartweg. Voor het complex Viaductweg wordt er in de loop van 2024 (mogelijk) een besluit genomen om een grondexploitatiebegroting vast te stellen, waarmee dit complex eveneens de status van BIE krijgt.

Faciliterende grondexploitatieprojecten

Bij faciliterende grondexploitatieprojecten heeft de gemeente zelf geen grond in haar bezit en voert niet zelf de grondexploitatie, maar gebeurt dit door een private ontwikkelaar. De kosten die de gemeente maakt worden in dat geval verhaald op de private partijen. Er is dus geen sprake van een bouwgrond in exploitatie of een voorraad grond in bezit van de gemeente, maar van een vordering op een derde partij. In verreweg de meeste gevallen is er bij faciliterend grondbeleid sprake van een anterieure overeenkomst.

Bij de gemeente Noordwijk is dat onder andere het geval bij de herontwikkeling van Landgoed in den Houte (voormalige Bavo-terrein) en op de locatie Sancta Maria.

Risico paragraaf

Risicobeleid en risicomanagement strekken zich ook uit tot het grondbeleid. In grondexploitaties doen zich vele risico's voor. In het proces van de jaarlijkse herziening van de grondexploitaties heeft het risicomanagement een vaste plaats gekregen. Iedere herziening of nieuwe grondexploitatie bevat een risicoanalyse, waarbij volgens een vast format per risico de mogelijke financiële consequenties worden aangegeven. Hierbij wordt ook aangegeven of er in het weerstandsvermogen een reservering moet worden gemaakt en/of er beheersmaatregelen kunnen worden getroffen. Alle risico's bij elkaar vormen de basis voor het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit van het grondbedrijf. Deze risicoanalyses én het bepalen van de weerstandscapaciteit worden geactualiseerd bij het opstellen van de jaarrekening en de begroting.

Meerjarenprognose Grondbedrijf (MPG)

De meerjarenprognose van het grondbedrijf is opgenomen in het boek Grondbedrijf 2023. De geüpdatete versie van het MPG is gebruikt voor de begroting van 2024.

2.3.8 Openbaarheidsparagraaf Wet Open Overheid

We willen een open en transparante organisatie zijn. De inwoners kunnen op een eenvoudige wijze informatie van de gemeente opvragen, vinden en inzien. Sinds 19 juli 2023 is het platform Woo-index beschikbaar gekomen. Deze index is onder andere via de website van de gemeente benaderbaar. In de Woo-index kunnen inwoners de locaties van documenten op basis van de 17 informatiecategorieën terugvinden. De gemeente is verplicht om de index in te vullen. De volgende informatiecategorieën zijn via de index terug te vinden:

- Agenda's en besluitenlijst bestuurscolleges.
- Vergaderstukken gemeenteraad.
- Bereikbaarheid van het bestuursorgaan en de wijze waarop een verzoek tot informatie kan worden ingediend.
- Woo-verzoeken, -besluiten en verstrekte informatie.
- Beschikkingen.
- Overige besluiten van algemene strekking.
- Wetten en algemeen verbindende voorschriften.

Veel van bovenstaande informatiecategorieën zijn incompleet. Echter is de gemeente nog niet verplicht om actief te publiceren. In de eerste helft van 2024 zullen de informatiecategorieën Inzicht in de organisatie en werkwijze en Convenanten gepubliceerd worden. In de tweede helft van 2024 is de ambitie om minstens twee van de volgende informatiecategorieën actief te publiceren: Extern adviezen en de adviesaanvragen, Klachtoordelen, Adviezen, Onderzoeksrapporten, Agenda's collegevergaderingen.

Alleen is de gemeente afhankelijk van het Ministerie van Binnenlandse Zaken voor werkdefinitie en het Koninklijk Besluit voor wanneer welke van de 17 informatiecategorieën actief gepubliceerd moeten worden. Zolang het ministerie geen informatie verschaft kunnen de ambities stranden.

Om publicaties mogelijk te maken is het noodzakelijk om via het Zaaksysteem op de website van de gemeente documenten te publiceren. In samenwerking met de leverancier wordt een platform gecreëerd om via het Zaaksysteem te publiceren. Dit moet halverwege 2024 gereed zijn en eind 2024 geïmplementeerd zijn in de gemeente.

3. Financiële begroting

3.1 Inleiding

De financiële begroting heeft de volgende doelen:

1. Autorisatie: na vaststelling door de gemeenteraad goedkeuring geven aan het doen van uitgaven;
2. Allocatie: keuzes maken voor welke taken de middelen worden ingezet;
3. Inzicht: verschaffen van inzicht in de financiële begroting, ook op lange termijn.

Hoewel in het programmaplan eveneens meerjarige cijfers per programma zijn opgenomen, heeft dit deel tot doel daar een nadere toelichting op te geven.

In het BBV zijn eisen gesteld aan de specifieke informatie die moet zijn opgenomen in de financiële begroting.

De bedoeling is om de transparantie van de gemeentelijke begroting te verhogen. Deze verplichte onderwerpen zijn uitgangspunten voor de structuur van de programmabegroting.

3.2 Uitgangspunten

In dit hoofdstuk staan de financiële uitgangspunten die zijn gebruikt bij de totstandkoming van de ramingen in de financiële begroting. In het volgende overzicht staan de belangrijkste uitgangspunten weergegeven.

Uitgangspunten Programmabegroting 2024-2027				
Omschrijving	2024	2025	2026	2027
Algemene uitkering	September-circulaire 2023	September-circulaire 2023	September-circulaire 2023	September-circulaire 2023
Lonen/premies	5,0%	5,0%	5,0%	5,0%
Prijzen (algemeen)	2,6%	2,6%	2,6%	2,6%
Subsidies	2,6%	2,6%	2,6%	2,6%
Leges en rechten	2,6%	2,6%	2,6%	2,6%
OZB opbrengsten	2,6%	2,6%	2,6%	2,6%
Afvalstoffenheffing	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend
Rioolheffing	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend	Meerjarig kostendekkend
Kapitaallasten (omslagpercentage)	1,0%	1,2%	1,3%	1,3%
Aantal inwoners	45.395	45.726	46.005	46.231

3.3 Totaaloverzicht lasten en baten per programma

Bedragen in €	Begroting 2023		Begroting 2024		Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027	
	Naam programma	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten
1. Bestuur en Dienstverlening	€ 11.451.575	€ 3.573.528	€ 13.041.692	€ 4.496.260	€ 12.447.879	€ 4.155.658	€ 12.643.876	€ 4.132.113	€ 13.129.493	€ 4.156.298
2. Veiligheid	€ 5.766.849	€ 416.972	€ 6.041.034	€ 427.811	€ 6.302.953	€ 438.935	€ 6.460.585	€ 450.347	€ 6.714.478	€ 462.057
3. Verkeer en Parkeren	€ 10.785.297	€ 495.824	€ 11.755.996	€ 526.048	€ 12.151.483	€ 700.663	€ 12.275.803	€ 719.427	€ 12.497.645	€ 737.340
4. Economie	€ 4.526.280	€ 845.645	€ 4.534.254	€ 882.633	€ 4.442.071	€ 905.582	€ 4.377.890	€ 929.125	€ 4.492.383	€ 953.285
5. Onderwijs	€ 5.548.830	€ 930.248	€ 5.992.446	€ 888.279	€ 6.225.020	€ 903.649	€ 6.289.242	€ 919.417	€ 6.293.910	€ 937.597
6. Sport en Cultuur	€ 9.273.555	€ 1.142.916	€ 9.855.983	€ 1.511.340	€ 14.792.445	€ 2.143.988	€ 10.689.446	€ 1.529.059	€ 10.515.853	€ 1.359.562
7. Sociaal Domein en Volksgezondheid	€ 47.513.684	€ 11.268.170	€ 50.659.969	€ 12.534.117	€ 50.286.423	€ 11.761.941	€ 49.734.969	€ 11.227.575	€ 49.807.851	€ 10.886.100
8. Duurzaamheid en Leefomgeving	€ 20.600.494	€ 16.752.134	€ 23.884.930	€ 18.685.737	€ 25.314.327	€ 19.991.629	€ 24.623.631	€ 19.911.977	€ 25.121.354	€ 20.753.407
9. Wonen en Ruimte	€ 19.796.389	€ 19.180.180	€ 12.133.118	€ 9.843.317	€ 19.788.574	€ 16.984.178	€ 16.519.771	€ 13.672.211	€ 10.325.708	€ 7.703.865
Subtotaal Programma's	€ 135.262.953	€ 54.605.617	€ 137.899.422	€ 49.795.542	€ 151.751.175	€ 57.986.223	€ 143.615.213	€ 53.491.251	€ 138.898.675	€ 47.949.511
Algemene dekkingsmiddelen		€ 95.436.271		€ 102.209.683		€ 106.417.818		€ 106.387.685		€ 110.095.449
Overhead	€ 18.854.925		€ 18.431.508		€ 18.069.155		€ 18.734.958		€ 19.350.694	
Vennootschapsbelasting	€ 30.000		€ 46.000		€ -		€ -		€ -	
Onvoorzien	€ 256.111		€ 164.000		€ 214.000		€ 264.000		€ 314.000	
Totaal baten en lasten	€ 154.403.989	€ 150.041.888	€ 156.540.930	€ 152.005.225	€ 170.034.330	€ 164.404.041	€ 162.614.171	€ 159.878.936	€ 158.563.369	€ 158.044.960
Totaal saldo van baten en lasten	€ -4.362.101		€ -4.535.705		€ -5.630.289		€ -2.735.235		€ -518.409	
Toevoeging/Onttrekking aan Reserves:										
Toevoegingen	€ 4.722.560		€ 4.553.179		€ 2.367.756		€ 2.526.746		€ 2.999.468	
Onttrekkingen		€ 9.206.352		€ 10.435.059		€ 10.553.869		€ 5.328.600		€ 4.937.131
Subtotaal Mutaties Reserves	€ 4.722.560	€ 9.206.352	€ 4.553.179	€ 10.435.059	€ 2.367.756	€ 10.553.869	€ 2.526.746	€ 5.328.600	€ 2.999.468	€ 4.937.131
	€ 159.126.549	€ 159.248.240	€ 161.094.109	€ 162.440.284	€ 172.402.086	€ 174.957.910	€ 165.140.917	€ 165.207.536	€ 161.562.837	€ 162.982.091
Resultaat		€ 121.691		€ 1.346.175		€ 2.555.824		€ 66.619		€ 1.419.254

3.4 Structureel en reëel evenwicht

Het overzicht van het structureel en reëel evenwicht van deze begroting ziet er als volgt uit:

Bedragen in €	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Baten en lasten				
<u>Baten en lasten</u>				
Lasten	€ 156.540.930	€ 170.034.330	€ 162.614.171	€ 158.563.369
Baten	€ 152.005.225	€ 164.404.041	€ 159.878.936	€ 158.044.960
Saldo van baten en lasten	€ -4.535.705	€ -5.630.289	€ -2.735.235	€ -518.409
Toevoegingen aan reserves	€ 4.553.179	€ 2.367.756	€ 2.526.746	€ 2.999.468
Onttrekkingen aan reserves	€ 10.435.059	€ 10.553.869	€ 5.328.600	€ 4.937.131
Mutatie reserves	€ 5.881.880	€ 8.186.113	€ 2.801.854	€ 1.937.663
Resultaat	€ 1.346.175	€ 2.555.824	€ 66.619	€ 1.419.254
<u>Incidentele baten en lasten</u>				
Incidentele lasten	€ 5.059.978	€ 8.123.587	€ 1.440.850	€ 934.307
Incidentele baten	€ 3.167.033	€ 2.159.588	€ 1.232.627	€ 1.068.040
Incidenteel saldo van baten en lasten	€ -1.892.945	€ -5.963.999	€ -208.223	€ 133.733
Incidentele toevoegingen aan de reserves	€ 4.619.179	€ 2.367.756	€ 2.526.746	€ 2.999.468
Incidentele onttrekkingen aan de reserves	€ 6.785.308	€ 7.333.196	€ 2.204.923	€ 1.780.882
Incidentele mutatie reserves	€ 2.166.129	€ 4.965.440	€ -321.823	€ -1.218.586
Incidenteel resultaat	€ 273.183	€ -998.559	€ -530.046	€ -1.084.853
Structureel resultaat	€ 1.072.992	€ 3.554.383	€ 596.665	€ 2.504.107
Structureel evenwicht	Ja	Ja	Ja	Ja

3.5 Geprognosticeerde balans

Voor de uiteenzetting van de financiële positie van de gemeente wordt de geprognosticeerde balans weergegeven. Dit geeft onder meer inzicht in de ontwikkeling van de investeringen en het meerjarig verloop van de reserves en voorzieningen. Deze balans bevat de posten om het EMU-saldo en de financiële kengetallen te kunnen berekenen.

Bedrag x € 1.000,- Prognose meerjarenbalans	Realisatie			Begroting		
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Activa						
<u>Vaste activa</u>						
Immateriële vaste activa	€ 1.926	€ 1.768	€ 1.612	€ 1.610	€ 1.608	€ 2
Materiële vaste activa	€ 188.076	€ 242.204	€ 255.721	€ 288.728	€ 283.781	€ 274.787
Financiële vaste activa	€ 24.442	€ 24.462	€ 24.462	€ 24.462	€ 24.462	€ 24.462
Totaal vaste activa	€ 214.444	€ 268.434	€ 281.795	€ 314.800	€ 309.851	€ 299.251
<u>Vlottende activa</u>						
Vorraden	€ 13.914	€ 15.804	€ 17.878	€ 6.010	€ -2.441	€ -795
Uitzettingen	€ 18.120	€ 14.062	€ 14.062	€ 14.062	€ 14.062	€ 14.062
Liquide middelen	€ 468	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Overlopende activa	€ 14.492	€ 14.492	€ 14.492	€ 14.492	€ 14.492	€ 14.492
Totaal vlottende activa	€ 46.994	€ 44.358	€ 46.432	€ 34.564	€ 26.113	€ 27.759
Totaal activa	€ 261.438	€ 312.792	€ 328.227	€ 349.364	€ 335.964	€ 327.010
Passiva						
<u>Vaste passiva</u>						
Reserves	€ 145.719	€ 140.824	€ 135.063	€ 128.222	€ 127.977	€ 126.106
Resultaat boekjaar	€ 11.671	€ 121	€ 1.346	€ 2.557	€ 67	€ 1.419
Voorzieningen	€ 16.514	€ 11.789	€ 8.859	€ 8.457	€ 7.885	€ 7.477
Vaste schuld	€ 60.844	€ 125.327	€ 148.072	€ 175.148	€ 165.121	€ 159.306
Totaal vaste passiva	€ 234.748	€ 278.061	€ 293.340	€ 314.384	€ 301.050	€ 294.308
<u>Vlottende passiva</u>						
Vlottende schuld	€ 18.333	€ 26.374	€ 26.530	€ 26.623	€ 26.557	€ 24.345
Overlopende passiva	€ 8.357	€ 8.357	€ 8.357	€ 8.357	€ 8.357	€ 8.357
Totaal vlottende passiva	€ 26.690	€ 34.731	€ 34.887	€ 34.980	€ 34.914	€ 32.702
Totaal passiva	€ 261.438	€ 312.792	€ 328.227	€ 349.364	€ 335.964	€ 327.010

Toelichting op de balans

Bedragen x € 1.000,-	Realisatie		Begroting			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Prognose meerjarenbalans						
Activa						
<u>Vaste activa</u>						
Immateriële vaste activa	€ 1.926	€ 1.768	€ 1.612	€ 1.610	€ 1.608	€ 2
Materiële vaste activa	€ 188.076	€ 242.204	€ 255.721	€ 288.728	€ 283.781	€ 274.787
Financiële vaste activa	€ 24.442	€ 24.462	€ 24.462	€ 24.462	€ 24.462	€ 24.462
Kapitaalverstrekkingen	€ 4.141	€ 4.161	€ 4.161	€ 4.161	€ 4.161	€ 4.161
Verstekte leningen	€ 13.584	€ 13.584	€ 13.584	€ 13.584	€ 13.584	€ 13.584
Uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	€ 6.717	€ 6.717	€ 6.717	€ 6.717	€ 6.717	€ 6.717
Totaal vaste activa	€ 214.444	€ 268.434	€ 281.795	€ 314.800	€ 309.851	€ 299.251
<u>Vlottende activa</u>						
Voorraden	€ 13.914	€ 15.804	€ 17.878	€ 6.010	€ -2.441	€ -795
Onderhanden werk: Bouwgrond in exploitatie	€ 23.501	€ 25.386	€ 22.167	€ 7.656	€ -795	€ -795
Voorziening: Bouwgrond in exploitatie	€ 9.587	€ 9.582	€ 4.289	€ 1.646	€ 1.646	€ -
Overige grond- en hulpstoffen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Gereed product en handelsgoederen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Vooruitbetalingen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Uitzettingen	€ 18.120	€ 14.062	€ 14.062	€ 14.062	€ 14.062	€ 14.062
Vorderingen (o.a. debiteuren)	€ 9.171	€ 9.171	€ 9.171	€ 9.171	€ 9.171	€ 9.171
Verstekte kasgeldleningen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Rekening-courant tegoeden	€ 31	€ 31	€ 31	€ 31	€ 31	€ 31
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd < 1 jaar	€ 4.058	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Overige uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	€ 4.860	€ 4.860	€ 4.860	€ 4.860	€ 4.860	€ 4.860
Liquide middelen	€ 468	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Overlopende activa	€ 14.492	€ 14.492	€ 14.492	€ 14.492	€ 14.492	€ 14.492
Totaal vlottende activa	€ 46.994	€ 44.358	€ 46.432	€ 34.564	€ 26.113	€ 27.759
Totaal activa	€ 261.438	€ 312.792	€ 328.227	€ 349.364	€ 335.964	€ 327.010
Passiva						
<u>Vaste passiva</u>						
Reserves	€ 145.719	€ 140.824	€ 135.063	€ 128.222	€ 127.977	€ 126.106
Resultaat boekjaar	€ 11.671	€ 121	€ 1.346	€ 2.557	€ 67	€ 1.419
Voorzieningen	€ 16.514	€ 11.789	€ 8.859	€ 8.457	€ 7.885	€ 7.477
Vaste schuld	€ 60.844	€ 125.327	€ 148.072	€ 175.148	€ 165.121	€ 159.306
Opgenomen leningen	€ 60.769	€ 125.252	€ 147.997	€ 175.073	€ 165.046	€ 159.231
Waarborgsommen	€ 75	€ 75	€ 75	€ 75	€ 75	€ 75
Overige vaste schulden	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal vaste passiva	€ 234.748	€ 278.061	€ 293.340	€ 314.384	€ 301.050	€ 294.308
<u>Vlottende passiva</u>						
Vlottende schuld	€ 18.333	€ 26.374	€ 26.530	€ 26.623	€ 26.557	€ 24.345
Opgenomen kasgeldleningen	€ 10.000	€ 17.791	€ 17.947	€ 18.040	€ 17.974	€ 15.762
Bankschulden	€ -	€ 250	€ 250	€ 250	€ 250	€ 250
Rekening courant schulden	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Overige opgenomen gelden met een looptijd < 1 jaar	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Vlottende schulden (o.a. crediteuren)	€ 8.333	€ 8.333	€ 8.333	€ 8.333	€ 8.333	€ 8.333
Overlopende passiva	€ 8.357	€ 8.357	€ 8.357	€ 8.357	€ 8.357	€ 8.357
Totaal vlottende passiva	€ 26.690	€ 34.731	€ 34.887	€ 34.980	€ 34.914	€ 32.702
Totaal passiva	€ 261.438	€ 312.792	€ 328.227	€ 349.364	€ 335.964	€ 327.010

1. Activa

Vaste activa

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaat uit de boekwaarde van reeds gedane investeringen (zoals grond en terreinen, gebouwen, grond-, weg- en waterbouwkundige werken, vervoermiddelen, machines, apparaten en installaties) en die in de toekomst zullen worden gedaan op basis van het investeringsplan.

De materiële vaste activa stijgen in de komende jaren door de diverse investeringen zoals in onderwijshuisvesting, ICT, nieuwe raadzaal, de bouw van een nieuw zwembad voor de afgebrande De Schelft, reconstructie van de Parallel Boulevard, verbouwing van het pand aan de Duinwetering (voormalig politiebureau), wijkrenovatie Zeeburg, vervangingen van de riolering, etc. De investeringen die gepland staan in 2023 zullen afhankelijk van de uitvoering ervan mogelijk tot uitgaven kunnen leiden in latere jaren. Wanneer dat het geval is dan zal ook de benodigde externe financieringsmiddelen van die uitgaven in de planning doorschuiven.

De komende jaren worden een aantal grote investeringen gedaan in o.a. onderwijshuisvesting, ICT, nieuwe raadzaal, de bouw van een nieuw zwembad voor de afgebrande De Schelft, reconstructie van de Parallel Boulevard, verbouwing van het pand aan de Duinwetering (voormalig politiebureau), wijkrenovatie Zeeburg, vervangingen van de riolering, etc. De investeringen die gepland staan in 2023 zullen afhankelijk van de uitvoering ervan mogelijk tot uitgaven kunnen leiden in latere jaren. Wanneer dat het geval is dan zal ook de benodigde externe financieringsmiddelen van die uitgaven (schulden) in de planning doorschuiven. In eerste instantie leiden de investeringen tot een toename van de benodigde externe middelen, maar daarna zal dit redelijk constant blijven.

Financiële vaste activa : kapitaalverstrekkingen

Hieronder is opgenomen de waarde van aandelen in bezit van de gemeente Noordwijk. Het betreft aandelen van BNG, AVR, Nuon, BNG, De Meerlanden en GOM.

Financiële vaste activa: leningen

Leningen die verstrekt zijn in het kader van zonnepanelen, starters en leningen aan de woningbouwvereniging.

Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar

Gelden die in het verleden zijn ontvangen door de verkoop van Nuon aandelen welke voor een langere periode zijn weggezet bij de Rabobank.

Vlottende Activa

Voorraden: Onderhanden werk & overige grond- en hulpstoffen

Dit betreft de geopende grondexploitaties (Space Business Park, Bronsgeest, Maarten Kruystraat, Offem Zuid, Duineveld).

Uitzettingen < 1 jaar

Dit betreft nog niet ontvangen bedragen van debiteuren overheid en niet overheid. Daarnaast is hierin opgenomen het overtollige saldo op onze bankrekeningen welke wij verplicht zijn uit te zetten bij het ministerie van Financiën in het kader van schatkistbankieren.

Liquide Middelen

Positieve saldi op de verschillende bankrekeningen.

Overlopende Activa

Vooruitbetaalde bedragen (gemaakte kosten) aan leveranciers en dienstverleners die hun producten of diensten nog moeten leveren en nog te ontvangen bedragen.

2. Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen loopt de komende 4 jaar terug met ruim € 14,4 miljoen.

Bedragen x € 1.000,-				
Eigen Vermogen	2024	2025	2026	2027
<u>Uitname ten laste van eigen vermogen</u>				
Ter dekking van kapitaallasten	€ 3.581	€ 3.073	€ 3.124	€ 3.156
Incidentele onttrekkingen	€ 6.785	€ 7.333	€ 2.205	€ 1.781
	€ 10.366	€ 10.406	€ 5.329	€ 4.937
<u>Toevoegingen ten gunste van eigen vermogen</u>				
Stortingen in reserves	€ 4.619	€ 2.368	€ 2.527	€ 2.999
Resultaat vorig boekjaar naar reserves	€ 121	€ 1.346	€ 2.556	€ 67
	€ 4.740	€ 3.714	€ 5.083	€ 3.066
Per saldo afname eigen vermogen per jaar	€ 5.626	€ 6.692	€ 246	€ 1.871
Afname eigen vermogen na vier jaar				€ 14.435

Voorzieningen

De voorzieningen zijn getroffen voor o.a. toekomstige pensioenen c.q. waardeoverdrachten van de voormalige wethouders en riolering. Deze blijven redelijk constant in de loop der jaren.

Vaste schuld

Onder de vast schuld wordt verstaan: leningen bij binnenlandse banken en overige financiële instellingen (gebonden aan de wet FIDO, waarin geregeld is bij wie je leningen mag afsluiten). De gemeente Noordwijk verwacht het onderstaande verloop van de boekwaarde van de leningenportefeuille. We zien dat de stand van de vaste schuld aanvankelijk sterk toeneemt maar daarna redelijk constant zal blijven.

Bedragen x € 1.000,-	Realisatie			Begroting		
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Prognose vaste schuld						
Opgenomen leningen	€ 60.769	€ 121.383	€ 145.496	€ 175.073	€ 165.046	€ 159.231

Vlottend passiva

Vlottende schuld

Vlottende schulden zijn korte aangegane kasgeldleningen voornamelijk bij Nederlandse banken (voor het grootste gedeelte bij de Bank Nederlandse Gemeenten, BNG). We zien dat de vlottende schuld over de jaren constant blijft.

Overlopende passiva

Dit zijn ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren. Daarnaast zijn overlopende passiva kosten die betrekking hebben op een andere periode dan wanneer ze worden geboekt. Overlopende passiva zijn vaak bedragen die pas in een volgend jaar tot betaling komen.

Verloopstaat Eigen vermogen

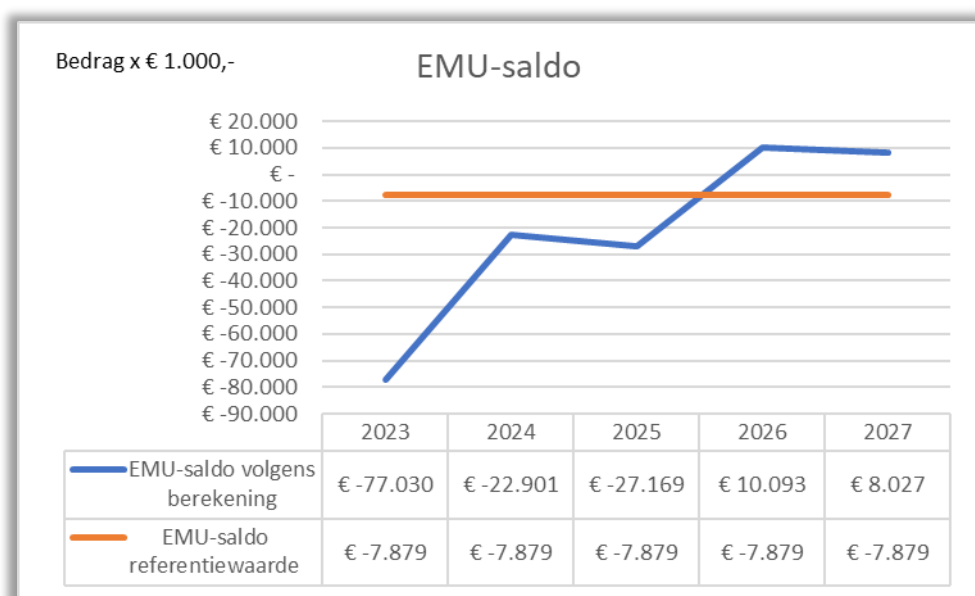
Bedragen x € 1.000,-				
Verloopstaat Eigen Vermogen	2024	2025	2026	2027
Eigen Vermogen, begin	€ 140.824	€ 134.942	€ 126.756	€ 123.954
Uitgaven Programma's				
1. Bestuur en Dienstverlening	€ 13.042	€ 12.448	€ 12.644	€ 13.129
2. Veiligheid	€ 6.041	€ 6.303	€ 6.461	€ 6.714
3. Verkeer en Parkeren	€ 11.756	€ 12.151	€ 12.276	€ 12.498
4. Economie	€ 4.534	€ 4.442	€ 4.378	€ 4.492
5. Onderwijs	€ 5.992	€ 6.225	€ 6.289	€ 6.294
6. Sport en Cultuur	€ 9.856	€ 14.792	€ 10.689	€ 10.516
7. Sociaal Domein en Volksgezondheid	€ 50.660	€ 50.286	€ 49.735	€ 49.808
8. Duurzaamheid en Leefomgeving	€ 23.885	€ 25.314	€ 24.624	€ 25.121
9. Wonen en Ruimte	€ 12.133	€ 19.789	€ 16.520	€ 10.326
Overhead	€ 18.432	€ 18.069	€ 18.735	€ 19.351
Vennootschapsbelasting	€ 46	€ -	€ -	€ -
Onvoorzien	€ 164	€ 214	€ 264	€ 314
Totaal	€ 156.541	€ 170.034	€ 162.614	€ 158.563
Inkomsten Programma's				
1. Bestuur en Dienstverlening	€ 4.496	€ 4.156	€ 4.132	€ 4.156
2. Veiligheid	€ 428	€ 439	€ 450	€ 462
3. Verkeer en Parkeren	€ 526	€ 701	€ 719	€ 737
4. Economie	€ 883	€ 906	€ 929	€ 953
5. Onderwijs	€ 888	€ 904	€ 919	€ 938
6. Sport en Cultuur	€ 1.511	€ 2.144	€ 1.529	€ 1.360
7. Sociaal Domein en Volksgezondheid	€ 12.534	€ 11.762	€ 11.228	€ 10.886
8. Duurzaamheid en Leefomgeving	€ 18.686	€ 19.992	€ 19.912	€ 20.753
9. Wonen en Ruimte	€ 9.843	€ 16.984	€ 13.672	€ 7.704
Parkeren	€ 5.882	€ 6.035	€ 6.920	€ 7.081
Dividend	€ 868	€ 868	€ 868	€ 868
OZB	€ 13.856	€ 14.246	€ 15.771	€ 16.181
Overige belastingen	€ 5.447	€ 5.588	€ 6.485	€ 6.634
Algemene Uitkering	€ 76.157	€ 79.681	€ 76.344	€ 79.331
Totaal inkomsten	€ 152.005	€ 164.404	€ 159.879	€ 158.045
Begrotingsresultaat	€ 1.346	€ 2.556	€ 67	€ 1.419
Eigen Vermogen, eind	€ 134.942	€ 126.756	€ 123.954	€ 122.016
Bij: cumulatief resultaat vorige boekjaren naar reserves	€ 121	€ 1.467	€ 4.023	€ 4.090
Totale Eigen Vermogen, eind	€ 135.063	€ 128.223	€ 127.977	€ 126.106

3.6 Ontwikkeling EMU-saldo

Het EMU-saldo is het verschil van inkomsten en uitgaven van de overheid. De cijfers over het EMU-saldo worden gecontroleerd door de Europese Commissie. Door het CBS wordt verantwoording afgelegd aan de Europese Commissie. Gemeenten dienen het geraamde EMU-saldo op te nemen in de begroting.

EMU-saldo in vergelijking met vorig en volgend begrotingsjaar

Het EMU-saldo wordt vergeleken met de individuele referentiewaarde voor de gemeente. Het geraamde saldo van de ontvangsten en uitgaven (EMU-saldo) van de gemeente Noordwijk wordt als volgt ten opzichte van de referentiewaarde weergegeven:

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat het EMU-saldo van de gemeente met name in het begrotingsjaar 2023 negatief uitkomt en de individuele referentiewaarde dan overschrijdt. Dat komt door de aanzienlijke investeringen in vaste activa. Ná 2025 is het EMU-saldo van de gemeente positief en zijn er geen overschrijdingen meer van de referentiewaarde.

Berekening EMU-saldo via exploitatie en balans (volgens EMU-enquête)

Bedragen x € 1.000,-		Begroting				
EMU-saldo		2023	2024	2025	2026	2027
1.	(+) Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	€ -16.445	€ -4.536	€ -5.630	€ -2.735	€ -519
2.	(-) Mutatie (im)materiële vaste activa	€ 53.970	€ 13.631	€ 33.005	€ -4.949	€ -10.600
3.	(+) Mutatie voorzieningen	€ -4.725	€ -2.930	€ -402	€ -572	€ -408
4.	(-) Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	€ 1.890	€ 2.074	€ -11.868	€ -8.451	€ 1.646
5.	(-) Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Berekend EMU-saldo		€ -77.030	€ -22.901	€ -27.169	€ 10.093	€ 8.027

Ontwikkeling EMU-saldo op transactiebasis

Het EMU-saldo kan ook op transactiebasis worden berekend en dit ziet er dan als volgt uit:

Berekening EMU-saldo via mutaties in de financiële activa en financiële passiva van de balans

Bedragen x € 1.000,-		Begroting				
EMU-saldo		2023	2024	2025	2026	2026
1.	<u>Mutaties financiële activa</u>					
1a.	(+) Financiële vaste activa	€ 20	€ -	€ -	€ -	€ -
1b.	(+) Uitzettingen	€ -4.058	€ -	€ -	€ -	€ -
1c.	(+) Liquide middelen	€ -468	€ -	€ -	€ -	€ -
1d.	(+) Overlopende activa	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
2.	<u>Mutaties financiële passiva</u>					
2a.	(-) Vaste schuld	€ 64.483	€ 22.745	€ 27.076	€ -10.027	€ -5.815
2b.	(-) Vlottende schuld	€ 8.041	€ 156	€ 93	€ -66	€ -2.212
2c.	(-) Overlopende passiva	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
3.	<u>Verwachte boekwinst</u>					
3a.	(-) Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Berekend EMU-saldo		€ -77.030	€ -22.901	€ -27.169	€ 10.093	€ 8.027

Toelichting op het EMU-saldo

Het EMU-saldo is het verschil van inkomsten en uitgaven van de overheid. Om een indicatie te geven van het aandeel dat een provincie of gemeente in dat gezamenlijke saldo heeft, publiceert het Ministerie van BZK jaarlijks individuele EMU-referentiewaarden. De individuele referentiewaarden voor 2023 zijn gepubliceerd in de septembercirculaire 2023 van het Gemeentefonds. Het aandeel in het EMU-tekort betreft een inspanningsverplichting, er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort.

Vergelijking EMU-saldo met individuele referentiewaarde

Bedragen x € 1.000,-	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027
EMU-saldo referentiewaarde					
EMU-saldo volgens berekening	€ -77.030	€ -22.901	€ -27.169	€ 10.093	€ 8.027
EMU-saldo referentiewaarde	€ -7.879	€ -7.879	€ -7.879	€ -7.879	€ -7.879
EMU-saldo blijft onder referentiewaarde				€ 17.972	€ 15.906
EMU-saldo overschrijdt referentiewaarde	€ -69.151	€ -15.022	€ -19.290		

Voor de gemeente Noordwijk geldt een referentiewaarde van negatief € 7,8 miljoen. Pas als het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS) constateert dat het plafond voor het EMU-tekort van alle gezamenlijke gemeenten in Nederland wordt overschreden, kan aan gemeenten worden "gevraagd" de begroting (en dan vooral het investeringsvolume) in dat jaar bij te stellen. Een eventuele EMU-instructie van het Rijk kan dus effect hebben op de investeringsplanning en de financieringsplanning.

De conclusie is dat de gemeente met het EMU-saldo in begrotingsjaar 2023 en -zij het in mindere mate- in 2024 en 2025 de individuele referentiewaarde overschrijdt met name als gevolg van investeringen in die jaren in vaste activa. De jaren erna zijn er geen overschrijdingen meer van de referentiewaarde. Maar er is ook vaak gebleken bij het opmaken van de jaarrekeningen dat bepaalde investeringsuitgaven later plaatsvinden dan vooraf gepland, wat dan alsnog een positief effect zal betekenen op het EMU-saldo c.q. overschrijding van de individuele EMU-referentiewaarde.

3.7 Stand en verloop van reserves en voorzieningen

Totaaloverzicht van de reserves

Bedragen x €	Begroting				
	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026	1-1-2027	1-1-2028
Reserves					
<u>Algemene reserve</u>	€ 16.804.157	€ 12.360.047	€ 10.528.695	€ 9.516.843	€ 8.881.991
Reserve weerstandsvermogen	€ 6.424.989	€ 6.424.989	€ 6.424.989	€ 6.424.989	€ 6.424.989
Reserve verkoop Nuon aandelen	€ 16.818.406	€ 17.186.428	€ 17.582.950	€ 18.007.972	€ 18.461.494
Totaal Algemene Reserves	€ 40.047.552	€ 35.971.464	€ 34.536.634	€ 33.949.804	€ 33.768.474
<u>Bestemmingsreserves</u>					
Parkeerreserve	€ 227.192	€ 227.192	€ 227.192	€ 227.192	€ 227.192
Reserve volkshuisvesting	€ 2.025.320	€ 2.025.320	€ 2.025.320	€ 2.025.320	€ 2.025.320
Reserve ICT instandhouding	€ 2.257.313	€ 2.143.431	€ 2.074.019	€ 2.079.379	€ 2.062.167
Egalisatiereserve strandveiligheid (bijdrage aan investeringen NRB)	€ 162.903	€ 176.396	€ 181.738	€ 118.622	€ 64.418
Reserve Personeelskosten	€ 508.812	€ 184.924	€ 145.480	€ 135.943	€ 135.943
Reserve exploitatiekosten zwembad Binnensee 1-20jr	€ 3.200.525	€ 2.799.601	€ 2.565.048	€ 2.295.009	€ 2.050.766
Reserve exploitatiekosten zwembad Binnensee 20-40jr	€ 330.847	€ 396.847	€ 468.847	€ 546.847	€ 630.847
Reserve Sociaal Domein	€ 3.453.192	€ 3.174.192	€ 3.134.192	€ 3.134.192	€ 3.134.192
Reserve Innovatiefonds	€ 98.000	€ 98.000	€ 98.000	€ 98.000	€ 98.000
Reserve exploitatiekosten Sancta Maria	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Reserve Sociale Huurwoningen	€ 872.100	€ 872.100	€ 872.100	€ 872.100	€ 872.100
Reserve onderhoud De Muze	€ 443.350	€ 500.050	€ 556.750	€ 613.450	€ 670.150
Reserve Ontwikkeling Space Campus	€ 371.000	€ 1.331.000	€ 1.011.000	€ 691.000	€ 371.000
Egalisatiereserve riool	€ 38.477	€ 38.477	€ 38.477	€ 38.477	€ 38.477
Reserve uitvoering verkeersplan	€ 12.247	€ 12.247	€ 12.247	€ 12.247	€ 12.247
Reserve onderhoud groen tuinen van de Bavo	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000
Subtotaal	€ 14.701.277	€ 14.679.776	€ 14.110.409	€ 13.587.777	€ 13.092.818
<u>Reserves ter dekking van kapitaallasten</u>					
Reserve onderwijshuisvesting	€ 4.622.101	€ 4.752.738	€ 4.881.028	€ 5.092.043	€ 5.361.459
Reserve peuters:GOA en huisvesting	€ -44	€ -44	€ -44	€ -44	€ -44
Reserve KL Sportaccommodatie Duinwetering	€ 7.686.894	€ 7.446.679	€ 7.206.464	€ 6.966.249	€ 6.726.034
Reserve kapitaallasten zwembad Binnensee	€ 8.216.460	€ 7.951.413	€ 7.686.366	€ 7.421.319	€ 7.156.272
Reserve kapitaallasten SJC/Poppodium	€ 13.643.925	€ 13.251.312	€ 12.858.699	€ 12.466.086	€ 12.073.473
Reserve nieuwe Investerings	€ 5.472.697	€ 4.924.136	€ 4.695.488	€ 4.476.064	€ 4.256.640
Reserve sportpark De Boekhorst	€ 15.257.426	€ 14.518.710	€ 13.933.689	€ 13.348.668	€ 12.763.647
Reserve De Duinpan	€ 1.198.682	€ 1.154.580	€ 1.110.478	€ 1.066.376	€ 1.022.274
Reserve kapitaallasten tijdelijke multifunctionele hal	€ 1.646.222	€ 1.646.222	€ 1.646.222	€ 1.646.222	€ 1.646.222
Reserve Oosterduinse Meer	€ 558.667	€ 558.667	€ 558.667	€ 558.667	€ 558.667
Reserve kapitaallasten Raadzaal	€ 1.955.475	€ 1.903.997	€ 1.852.519	€ 1.801.041	€ 1.749.563
Reserve kapitaallasten Nieuwe Schelft	€ 12.445.195	€ 12.445.195	€ 7.945.195	€ 7.617.245	€ 7.289.295
Subtotaal	€ 72.703.699	€ 70.553.604	€ 64.374.770	€ 62.459.934	€ 60.603.500
<u>Beheereserves</u>					
Egalisatiereserve Verharding	€ 843.849	€ 843.849	€ 843.849	€ 843.849	€ 843.849
Egalisatiereserve onderhoud gymnastieklokalen	€ 627.789	€ 627.789	€ 627.789	€ 627.789	€ 627.789
Egalisatiereserve onderhoud overige gebouwen	€ 2.617.514	€ 2.617.514	€ 2.617.514	€ 2.617.514	€ 2.617.514
Egalisatiereserve onderhoud interne gebouwen	€ 1.103.130	€ 1.103.130	€ 1.103.130	€ 1.103.130	€ 1.103.130
Reserve onderhoud Tunnel N451	€ 480.165	€ 480.165	€ 480.165	€ 480.165	€ 480.165
Reserve B&O Noordwijkerduin	€ 481.361	€ 481.361	€ 481.361	€ 481.361	€ 481.361
Reserve Openbare Verlichting	€ 853.726	€ 853.726	€ 853.726	€ 853.726	€ 853.726
Reserve Baggeren	€ 1.049.133	€ 1.049.133	€ 1.049.133	€ 1.049.133	€ 1.049.133
Reserve projecten gebiedsprogramma B(l)oeiende Bollenstreek	€ 163.371	€ 163.371	€ 163.371	€ 163.371	€ 163.371
Subtotaal	€ 8.220.037	€ 8.220.037	€ 8.220.037	€ 8.220.037	€ 8.220.037
Totaal bestemmingsreserves	€ 95.625.015	€ 93.453.419	€ 86.705.218	€ 84.267.751	€ 81.916.357
Reserve winst uit grondbedrijf	€ 5.151.388	€ 5.652.193	€ 5.797.110	€ 6.019.554	€ 6.614.614
Totaal overige reserves	€ 5.151.388	€ 5.652.193	€ 5.797.110	€ 6.019.554	€ 6.614.614
Totaal Reserves	€ 140.823.953	€ 135.077.074	€ 127.038.960	€ 124.237.106	€ 122.299.445

Toelichting op staat van reserves

Algemene Reserves

Algemene Reserve

Het doel van deze reserve is de vorming van een financiële buffer voor het opvangen van incidentele financiële tegenvallers. De reserve heeft een financieringsfunctie.

Bedragen in €				
Algemene reserve	2024	2025	2026	2027
Stand reserve per 1 januari	€ 16.804.157	€ 12.360.047	€ 10.528.695	€ 9.516.843
Onttrekkingen				
Programma 1				
JR 2022 Talentenprogramma 2022-2023	€ 342.179			
B2023-2026 Formatie medewerker klantcontactcentrum (2023-2024)	€ 77.000			
B2023-2026 Formatie bestuursondersteuner wethouders (2023-2024)	€ 100.000			
PPN 2024 Actieplan Dienstverlening	€ 184.000	€ 169.000		
PPN 2024 Formatie bestuursondersteuner wethouders (2025-2026)		€ 100.000	€ 50.000	
NJN 2023 Voorbereidingskosten uitvoeringsagenda DBS	€ 117.987			
Programma 2				
PPN 2024 Formatie financieel adviseur (2024-2027)	€ 104.000	€ 104.000	€ 104.000	€ 104.000
B2023-2026 Formatie BOA's	€ 122.000	€ 122.000		
Programma 3				
B2023-2026 Onderzoek nachtbus	€ 60.000			
B2023-2026 Kruising Duinweg/Zeeweg		€ 25.000		
PPN 2024 Uitvoeringsagenda D&B (oranje)	€ 60.000			
PPN 2024 Parkeerdrukmeting	€ 43.000			
Programma 4				
B2023-2025 Stichting Bloemencorso Bollenstreek	€ 36.092			
B2023-2026 Toeristische ontsluiting	€ 25.000			
PPN 2024 Economische samenwerking D&B	€ 135.000	€ 138.000		
PPN 2024 Subsidie SpaceCampus	€ 1.280.000			
Programma 5				
PPN 2024 Voorlezen in bieë	€ 17.000	€ 17.000		
Programma 6				
B2023-2026 Jaarlijkse rentelasten multifunctionele hal (t/m 2026)	€ 19.932	€ 19.932	€ 19.932	€ 19.932
B2023-2026 Jaarlijkse exploitatielasten multifunctionele hal (t/m 2026)	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000
B2023-2026 Kapitaallasten tijdelijke multifunctionele hal De Schelft	€ 391.920	€ 391.920	€ 391.920	€ 391.920
Programma 7				
B2023-2026 formatie projectleider maatschappelijke vraagstukken	€ 100.000			
PPN 2024 Nieuw opgave specifieke doelgroepen	€ 160.000	€ 160.000		
Programma 8				
Beheerplan oevers: kosten van inspectie en planvorming		€ 37.500		
B2023-2026 Capaciteit elektriciteitsnetwerk	€ 50.000			
Beheerplan groen 2023-2027 onderhoudsachterstand	€ 300.000	€ 250.000	€ 250.000	
B2023-2026 Formatie regelanalist dienstverlening Omgevingswet	€ 88.000			
B2023-2026 Handhaving huisvestingsregelgeving	€ 175.000			
Programma 9				
PPN 2024 Invoering Omgevingswet	€ 435.000	€ 276.000	€ 175.000	€ 98.000
Stand per reserve per 31 december	€ 12.360.047	€ 10.528.695	€ 9.516.843	€ 8.881.991

Reserve weerstandsvermogen

De reserve weerstandsvermogen wordt gebruikt voor de financiering van de kosten als gevolg van noodsituaties op de korte termijn. De reserve heeft op 01-01-2024 een omvang van € 6.424.989,- en voldoet aan het vereiste niveau.

Bedragen in €				
Reserve weerstandsvermogen	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 6.424.989	€ 6.424.989	€ 6.424.989	€ 6.424.989
<u>Geen onttrekkingen of toevoegingen in deze reserve</u>				
Stand per reserve per 31 december	€ 6.424.989	€ 6.424.989	€ 6.424.989	€ 6.424.989

Reserve verkoop Nuon-aandelen

De gelden die verkregen zijn uit de verkoop van Nuon aandelen zijn nog voor € 6,7 miljoen weggezet bij verschillende banken. De hieruit ontvangen rentebaten worden ingezet als dekkingsmiddel binnen de begroting. Op 01-01-2024 heeft deze reserve een omvang van € 16.818.406,-.

Doordat de reserves kapitaallasten SJC / Poppodium, zwembad Binnenzee en sportaccommodatie Duinwetering volgestort zijn met de boekwaarden zijn de toevoegingen (het sparen) niet nodig meer voor deze reserves. Deze (structurele) toevoegingen uit deze bovengenoemde drie kapitaallastenreserves zullen worden toegevoegd aan de Reserve verkoop Nuon-aandelen om de onttrekking van € 16,5 miljoen op termijn te compenseren en te kunnen sparen voor toekomstige investeringen en onderwerpen. In 2024 bedraagt de omvang van deze toevoegingen € 368.022,-.

Bedragen in €				
Reserve verkoop Nuon aandelen	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 16.818.406	€ 17.186.428	€ 17.582.950	€ 18.007.972
<u>Toevoegingen</u>				
Programma 6				
Jaarlijkse storting sportaccommodatie Duinwetering	€ 66.000	€ 70.500	€ 75.000	€ 79.500
Jaarlijkse toevoeging zwembad Binnenzee	€ 147.022	€ 161.022	€ 175.022	€ 189.022
Ingroeimodel SJC	€ 80.000	€ 90.000	€ 100.000	€ 110.000
Ingroeimodel SJC - extra storting kapitaallastenniveau	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
Stand per reserve per 31 december	€ 17.186.428	€ 17.582.950	€ 18.007.972	€ 18.461.494

Bestemmingsreserves

Parkeerreserve

Hierin worden middelen gereserveerd ten behoeve van de financiering van de aanleg voor parkeervoorzieningen. De in deze reserve gestorte middelen vinden hun oorsprong in de "parkeerreisovereenkomst". Vooralsnog wordt er in 2024 geen beslag gelegd op deze reserve. De reserve heeft op 01-01-2024 een stand van € 227.192,-.

Bedragen in €				
Parkeerreserve	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 227.192	€ 227.192	€ 227.192	€ 227.192
<u>Geen onttrekkingen of toevoegingen in deze reserve</u>				
Stand per reserve per 31 december	€ 227.192	€ 227.192	€ 227.192	€ 227.192

Reserve volkshuisvesting

De aanwending van de volkshuisvestingsreserve moet gebaseerd zijn op een subsidieverordening of een beleidsnota, zodat een objectief beoordelingskader wordt geschapen. De besteding van middelen dient gekoppeld te zijn aan plannen en projecten die binnen de gemeentegrens van Noordwijk worden uitgevoerd.

Vooralsnog wordt er in 2024 geen beslag gelegd op deze reserve. De reserve heeft op 01-01-2024 een stand van € 2.025.320,-.

Bedragen in €				
Reserve volkshuisvesting	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 2.025.320	€ 2.025.320	€ 2.025.320	€ 2.025.320
<u>Geen onttrekkingen of toevoegingen in deze reserve</u>				
Stand per reserve per 31 december	€ 2.025.320	€ 2.025.320	€ 2.025.320	€ 2.025.320

Reserve ICT-instandhouding

Deze reserve is via een raadsbesluit op 29 oktober 2002 gevormd om budgetten te reserveren die jaarlijks via de begroting vrij gemaakt worden voor grootschalige projecten betreffende instandhouding, migratie en vervanging van informatie- en automatiseringstechnologie. Hiermee wordt voorkomen dat cyclisch grote claims gelegd worden op het investeringsplan en/of het eigen vermogen door kostendragers die normaliter thuishoren in de begroting.

Er wordt jaarlijks een bedrag ter hoogte van de gemiddelde kapitaallasten gestort vanuit de ICT-exploitatie in deze reserve. Daarnaast wordt er jaarlijks tot en met 2025 een bedrag van € 125.000,- onttrokken uit deze reserve ter dekking van de begroting en worden ook de kapitaallasten van informatisering en automatisering ten laste gebracht van deze reserve.

Bedragen in €				
Reserve ICT instandhouding	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 2.257.313	€ 2.143.431	€ 2.074.019	€ 2.079.379
<u>Onttrekkingen</u>				
Programma 1				
Uitname voor regulier IP conform ICT instandhoudingsplan	€ 125.000	€ 125.000		
Afschrijvingslasten staat C Automatisering	€ 577.629	€ 505.324	€ 299.725	€ 246.341
Afschrijvingslasten staat C Informatisering	€ 316.253	€ 174.538	€ 129.505	€ 113.773
Investeringsplan		€ 179.550	€ 490.410	€ 592.098
<u>Toevoegingen</u>				
Programma 1				
Jaarlijkse toevoeging ICT instandhoudingsreserve	€ 905.000	€ 915.000	€ 925.000	€ 935.000
Stand per reserve per 31 december	€ 2.143.431	€ 2.074.019	€ 2.079.379	€ 2.062.167

Egalisatiereserve strandveiligheid

Deze reserve is bestemd ter dekking van de kosten van noodzakelijke vervanging van reddingsmateriaal van de Noordwijkse Reddingsbrigade (NRB). De gemeente Noordwijk doet een bijdrage aan deze kosten. Op basis van een meerjarenraming vindt een jaarlijkse onttrekking en storting in de reserve plaats.

Bedragen in €				
Reserve strandveiligheid	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 162.903	€ 176.396	€ 181.738	€ 118.622
Onttrekkingen				
Programma 2				
Investerings Noordwijkse Reddingsbrigade	€ 26.507	€ 35.658	€ 105.116	€ 97.204
Toevoegingen				
Programma 2				
Strandveiligheid	€ 40.000	€ 41.000	€ 42.000	€ 43.000
Stand per reserve per 31 december	€ 176.396	€ 181.738	€ 118.622	€ 64.418

Reserve startersleningen

Er is een bedrag van € 2,5 miljoen beschikbaar in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN). Uit dit fonds worden leningen aan koopstarters verstrekt. Het systeem van de startersleningen is een revolverend fonds waarbij het uitgeleend geld opnieuw beschikbaar wordt gesteld voor nieuwe leningen. Deze reserve is ingesteld voor de risico's voor startersleningen. De risico's zijn nihil waardoor de vorming van deze reserve overbodig is en kan worden opgeheven.

Reserve personeelskosten

Deze reserve is ervoor om de kosten van bovenformatief geplaatst personeel te dekken. De overschotten op het totale personeelsbudget van de jaarrekening worden gestort in deze reserve.

Bedragen in €				
Reserve Personeelskosten	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 508.812	€ 184.924	€ 145.480	€ 135.943
Onttrekkingen				
Programma 1				
Bovenformatieven	€ 323.888	€ 39.444	€ 9.537	
Stand per reserve per 31 december	€ 184.924	€ 145.480	€ 135.943	€ 135.943

Reserve exploitatiekosten zwembad Binnensee 1-20jr

Deze reserve is gevormd om de jaarlijkse exploitatie en onderhoudskosten van het zwembad Binnensee gedurende de eerste 20 jaar te dekken. Daarnaast worden de huurinkomsten jaarlijks gestort in deze reserve.

Bedragen in €				
Reserve exploitatiekosten zwembad Binnensee 1-20jr	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 3.200.525	€ 2.799.601	€ 2.565.048	€ 2.295.009
Onttrekkingen				
Programma 6				
Exploitatie en onderhoud	€ 438.418	€ 272.797	€ 309.048	€ 284.033
Toevoegingen				
Programma 6				
Huurinkomsten	€ 37.494	€ 38.244	€ 39.009	€ 39.790
Stand per reserve per 31 december	€ 2.799.601	€ 2.565.048	€ 2.295.009	€ 2.050.766

Reserve exploitatiekosten zwembad Binnensee 20-40jr

Deze reserve is gevormd om de jaarlijkse exploitatie en onderhoudskosten van het zwembad Binnensee gedurende de laatste 20 jaar te dekken. Om deze kosten te dekken wordt er vanaf 2014 (€ 6.000,-) cumulatief in de reserve gestort. Het saldo in deze reserve is € 330.847,- op 1 januari 2024. De storting in 2024 bedraagt € 66.000,-.

Bedragen in €				
Reserve exploitatiekosten zwembad Binnensee 20-40jr	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 330.847	€ 396.847	€ 468.847	€ 546.847
Toevoegingen				
Programma 6				
Jaarlijkse storting	€ 66.000	€ 72.000	€ 78.000	€ 84.000
Stand per reserve per 31 december	€ 396.847	€ 468.847	€ 546.847	€ 630.847

Reserve sociaal domein

Wanneer bij het opmaken van de jaarrekening blijkt dat in een jaar minder geld is besteed dan werd ontvangen aan jeugd, zorg en werk, dan zal deze onderbesteding worden toegevoegd aan de reserve. De reserve is beschikbaar voor diverse taken op het terrein van jeugd, zorg en werk en voor de dekking van de mogelijke tekorten op de drie decentralisaties.

Bedragen in €				
Reserve sociaal domein	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 3.453.192	€ 3.174.192	€ 3.134.192	€ 3.134.192
Onttrekkingen				
Programma 6				
Nieuw continuering JOGG	€ 40.000	€ 40.000		
Gelijke kansen voor kinderen	€ 30.000			
B2023-2026 nieuw beleid-Sociale Kaart	€ 15.000			
Beleidsadviseur Wet Inburgering	€ 19.000			
Beleidsadviseur Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (Wgs)	€ 19.000			
Beleidsadviseur Voor Ieder1	€ 41.000			
Voortzetting ondersteuning sociaal en mentaal welzijn	€ 115.000			
Stand per reserve per 31 december	€ 3.174.192	€ 3.134.192	€ 3.134.192	€ 3.134.192

Reserve economische ontwikkeling en innovatiefonds

In 2024 wordt er voornamelijk geen beroep gedaan op de reserve economische ontwikkeling en innovatiefonds. Deze reserve financiert collectieve initiatieven van ondernemers. Deze reserve heeft een stand van € 98.000,-.

Bedragen in €				
Reserve economische ontwikkeling en innovatiefonds	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 98.000	€ 98.000	€ 98.000	€ 98.000
<u>Geen onttrekkingen of toevoegingen in deze reserve</u>				
Stand per reserve per 31 december	€ 98.000	€ 98.000	€ 98.000	€ 98.000

Reserve exploitatiekosten Sancta Maria

Deze reserve is gevormd om de exploitatiekosten en onderhoudskosten in de openbare ruimte van de locatie Sancta Maria te dekken. Vooralnog wordt er in 2024 geen beslag gelegd op deze reserve. Deze reserve heeft een stand van € 200.000,-.

Bedragen in €				
Reserve exploitatiekosten Sancta Maria	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
<u>Geen onttrekkingen of toevoegingen in deze reserve</u>				
Stand per reserve per 31 december	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000

Reserve sociale huurwoningen

De gemeenteraad heeft op 18 mei 2017 besloten om een bestemmingsreserve Sociale Huurwoningen te Noordwijk in te stellen met als doel het bevorderen van sociale huurwoningen. Vooralnog wordt er vanaf 2024 geen beslag gelegd op deze reserve. De reserve heeft op 01-01-2024 een stand van € 872.100,-.

Met het vaststellen van de geactualiseerde nota reserves en voorzieningen in 2024 zal deze reserve worden opgeheven en opgaan in de nieuwe bestemmingsreserve ter bevordering van sociale en middeldure huurwoningen.

Bedragen in €				
Reserve Sociale Huurwoningen	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 872.100	€ 872.100	€ 872.100	€ 872.100
<u>Geen onttrekkingen of toevoegingen in deze reserve</u>				
Stand per reserve per 31 december	€ 872.100	€ 872.100	€ 872.100	€ 872.100

Reserve onderhoud de Muze

Er is in het college van 13 oktober 2015 besloten om met ingang van 2017 jaarlijks € 56.700,- te storten in de reserve grootschalig onderhoud de Muze. In 2024 beschikt deze reserve over een bedrag van € 443.350,-.

Bedragen in €				
Reserve onderhoud De Muze	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 443.350	€ 500.050	€ 556.750	€ 613.450
<u>Toevoegingen</u>				
Programma 6				
Jaarlijkse storting	€ 56.700	€ 56.700	€ 56.700	€ 56.700
Stand per reserve per 31 december	€ 500.050	€ 556.750	€ 613.450	€ 670.150

Reserve ontwikkeling Space Campus

Noordwijk heeft een regiodeal gesloten om gezamenlijk te investeren in de gebiedsontwikkeling en doorontwikkeling van Space Business Park. Met het reserveren van middelen kan de regiodeal gebiedsontwikkeling ESTEC daadwerkelijk met Rijk en Provincie worden gesloten.

In 2023 is € 1.280.000,- beschikbaar gesteld voor de subsidie aan de campusorganisatie (voor 2024 tot en met 2027) en in 2023 is er nog ruim € 1,1 miljoen beschikbaar voor de gebiedsvisie, spelregels en financiële strategie omtrent de SpaceCampus.

Bedragen in €				
Reserve ontwikkeling Space Campus	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 371.000	€ 1.331.000	€ 1.011.000	€ 691.000
Onttrekkingen				
Programma 4				
Nieuw subsidie SpaceCampus	€ 320.000	€ 320.000	€ 320.000	€ 320.000
Toevoegingen				
Programma 4				
Nieuw subsidie SpaceCampus	€ 1.280.000			
Stand per reserve per 31 december	€ 1.331.000	€ 1.011.000	€ 691.000	€ 371.000

Egalisatiereserve riool

Deze egalisatiereserve is bedoeld om het overschot en/of tekort van het product riolering op rekeningbasis in deze reserve te storten respectievelijk te onttrekken. Dat geldt niet voor opgehaalde gelden die per balansdatum (bij de rekening) nog niet zijn besteed door onder andere het uitstellen van investeringen (lagere kapitaallasten dan begroot). Dit bedrag moet immers in de voorziening voor riolering ex artikel 44, lid 2 BBV worden opgenomen. De egalisatiereserve is bedoeld voor de budgettaire afwijkingen in de exploitatiekosten en jaarlijks onderhoud van de riolering (een andere optie is om dit in het gerealiseerde resultaat van de jaarrekening op te nemen). In 2024 zit er een bedrag van € 38.477,- in deze reserve.

Bedragen in €				
Egalisatiereserve riool	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 38.477	€ 38.477	€ 38.477	€ 38.477
<u>Geen onttrekkingen of toevoegingen in deze reserve</u>				
Stand per reserve per 31 december	€ 38.477	€ 38.477	€ 38.477	€ 38.477

Reserve uitvoering verkeersplan

Deze reserve wordt ingezet voor de realisering van voorstellen die opgenomen worden in verkeerscirculatieplannen, verkeersveiligheidsplannen en verkeersonveilige situaties Schoolomgeving. De stand per 1 januari 2024 is € 12.247,-.

Bedragen in €				
Reserve uitvoering verkeersplan	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 12.247	€ 12.247	€ 12.247	€ 12.247
<u>Geen onttrekkingen of toevoegingen in deze reserve</u>				
Stand per reserve per 31 december	€ 12.247	€ 12.247	€ 12.247	€ 12.247

Reserve onderhoud groen tuinen van de Bavo

De gemeente heeft in 2022 een bijdrage van de projectontwikkelaar van het voormalige Bavo-terrein ontvangen van € 500.000,- voor de toekomstige onderhoudskosten van het groen in de tuinen op die plek. De bijdrage is toegevoegd aan deze reserve.

Bedragen in €				
Reserve onderhoud groen tuinen van de Bavo	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000
<u>Geen onttrekkingen of toevoegingen in deze reserve</u>				
Stand per reserve per 31 december	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000

Reserves ter dekking kapitaallasten

Reserve onderwijshuisvesting

Om te voorkomen dat de algemene reserve wordt belast met fluctuaties in uitgaven voor onderwijs, is een ‘bestemmingsreserve onderwijshuisvesting’ gevormd, waarin structureel stortingen worden gedaan ten laste van het product onderwijshuisvesting. De toevoeging in 2024 op basis van IHP bedraagt € 250.637,-. Daarnaast wordt er € 50.000,- onttrokken uit deze reserve voor de huur tijdelijke huisvesting Prinsenhof.

Bedragen in €				
Reserve onderwijshuisvesting	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 4.622.101	€ 4.752.738	€ 4.881.028	€ 5.092.043
Onttrekkingen				
Programma 5				
Huur tijdelijke huisvesting Prinsenhof	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
Autonoom uitbreiding tijdelijke dep. Prinsenhof	€ 70.000	€ 70.000		
Toevoegingen				
Programma 5				
Integraal Huisvestingsprogramma (IHP)	€ 250.637	€ 248.290	€ 261.015	€ 319.416
Stand per reserve per 31 december	€ 4.752.738	€ 4.881.028	€ 5.092.043	€ 5.361.459

Reserve peuters: GOA en huisvesting

Deze reserve is bestemd met als doel het nader te ontwikkelen Gemeentelijk onderwijs achterstandenbeleid op basis van de nieuwe wetgeving en de verplaatsing van een groep van peuterspeelzaal Pippeloentje bij oplevering van het nieuwe te bouwen multifunctioneel gebouw in Boechorst. Inmiddels zijn de kapitaallasten opgenomen binnen de lopende begroting en kan deze reserve opgeheven worden.

Reserve kapitaallasten sportaccommodatie Duinwetering

Deze reserve is bestemd ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten van de sporthal.

Bedragen in €				
Reserve kapitaallasten sportaccommodatie Duinwetering	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 7.686.894	€ 7.446.679	€ 7.206.464	€ 6.966.249
Onttrekkingen				
Programma 6				
Afschrijving sporthal	€ 240.215	€ 240.215	€ 240.215	€ 240.215
Stand per reserve per 31 december	€ 7.446.679	€ 7.206.464	€ 6.966.249	€ 6.726.034

Reserve kapitaallasten zwembad Binnensee

Deze reserve is bestemd ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten van het zwembad.

Bedragen in €				
Reserve kapitaallasten zwembad Binnensee	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 8.216.460	€ 7.951.413	€ 7.686.366	€ 7.421.319
Onttrekkingen				
Programma 6				
Afschrijving zwembad	€ 265.047	€ 265.047	€ 265.047	€ 265.047
Stand per reserve per 31 december	€ 7.951.413	€ 7.686.366	€ 7.421.319	€ 7.156.272

Reserve kapitaallasten SJC/Poppodium

Deze reserve is bestemd ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten van de complex SJC en Poppodium.

Bedragen in €				
Reserve kapitaallasten SJC/ Poppodium	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 13.643.925	€ 13.251.312	€ 12.858.699	€ 12.466.086
Onttrekkingen				
Programma 6				
Afschrijving SJC/Poppodium	€ 392.613	€ 392.613	€ 392.613	€ 392.613
Stand per reserve per 31 december	€ 13.251.312	€ 12.858.699	€ 12.466.086	€ 12.073.473

Reserve nieuwe investeringen

Deze reserve is gevormd om kapitaallasten van toekomstige investeringsambities te dekken. In 2022 is een bedrag van € 17.022,- in deze reserve gestort in verband met inflatie. De stand per 1 januari 2024 is € 5.472.697,-.

Bedragen in €				
Reserve nieuwe investeringen	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 5.472.697	€ 4.924.136	€ 4.695.488	€ 4.476.064
Onttrekkingen				
Programma 1				
Kapitaallasten facilitaire voorzieningen	€ 62.798	€ 62.798	€ 62.798	€ 62.798
Kapitaallasten tijdelijke huisvesting gem. organisatie 2020	€ 9.224	€ 9.224		
Kapitaallasten tijdelijke huisvesting	€ 319.913			
Programma 3				
Kapitaallasten parkeerterrein Nicolaas Barnhoornweg	€ 19.890	€ 19.890	€ 19.890	€ 19.890
Kapitaallasten herinrichting Jeroensplein	€ 11.326	€ 11.326	€ 11.326	€ 11.326
Kapitaallasten verlengde Beeklaan (groen)	€ 47.910	€ 47.910	€ 47.910	€ 47.910
Kapitaallasten parkeerplaatsen Noordwijk aan Zee	€ 7.580	€ 7.580	€ 7.580	€ 7.580
Programma 4				
Kapitaallasten uitstraling winkelstraten en KW boulevard	€ 30.679	€ 30.679	€ 30.679	€ 30.679
Kapitaallasten verplaatsen weekmarkt Kloosterplein	€ 16.588	€ 16.588	€ 16.588	€ 16.588
Programma 6				
Kapitaallasten Kustsurfvereniging Noordwijk (KSN)	€ 16.938	€ 16.938	€ 16.938	€ 16.938
Programma 8				
Kapitaallasten reconstructie verlengde BeekIn (verhardingen)	€ 5.715	€ 5.715	€ 5.715	€ 5.715
Stand per reserve per 31 december	€ 4.924.136	€ 4.695.488	€ 4.476.064	€ 4.256.640

Reserve kapitaallasten activa Noordwijkerhout

Deze reserve kan worden opgeheven.

Reserve kapitaallasten sportpark De Boekhorst

Per 1 januari 2022 is er aparte reserves gevormd voor sportpark De Boekhorst. De onttrekkingen stonden voorheen in de reserve kapitaallasten activa Noordwijkerhout en sinds 2022 in deze reserve.

Bedragen in €				
Reserve kapitaallasten sportpark De Boekhorst	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 15.257.426	€ 14.518.710	€ 13.933.689	€ 13.348.668
Onttrekkingen				
Programma 6				
Vorbereiding Boekhorst	€ 153.695			
Kapitaallasten sportpark De Boekhorst	€ 585.021	€ 585.021	€ 585.021	€ 585.021
Stand per reserve per 31 december	€ 14.518.710	€ 13.933.689	€ 13.348.668	€ 12.763.647

Reserve kapitaallasten De Duinpan

Om de lasten beter te kunnen monitoren is er een aparte reserve gevormd voor De Duinpan. De onttrekkingen stonden voorheen in de reserve kapitaallasten activa Noordwijkerhout en sinds 2022 in deze reserve.

Bedragen in €				
Reserve kapitaallasten De Duinpan	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 1.198.682	€ 1.154.580	€ 1.110.478	€ 1.066.376
Onttrekkingen				
Programma 1				
Kapitaallasten De Duinpan	€ 44.102	€ 44.102	€ 44.102	€ 44.102
Stand per reserve per 31 december	€ 1.154.580	€ 1.110.478	€ 1.066.376	€ 1.022.274

Reserve kapitaallasten tijdelijke multifunctionele hal

Deze reserve is bestemd ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten die voortvloeien uit de investeringen in de tijdelijke multifunctionele hal.

Bedragen in €				
Reserve kapitaallasten tijdelijke multifunctionele hal	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 1.646.222	€ 1.646.222	€ 1.646.222	€ 1.646.222
<u>Geen onttrekkingen of toevoegingen in deze reserve</u>				
Stand per reserve per 31 december	€ 1.646.222	€ 1.646.222	€ 1.646.222	€ 1.646.222

Reserve Oosterduinse Meer

De provincie heeft in 2021 een eenmalige beheervergoeding aan de gemeente ter beschikking gesteld ter hoogte van € 555.667,- gebaseerd op de normkosten voor recreatiegebieden in Zuid-Holland. Het bedrag wordt ontvangen voor de komende 10 jaar.

Bedragen in €				
Reserve Oosterduinse Meer	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 558.667	€ 558.667	€ 558.667	€ 558.667
<u>Geen onttrekkingen of toevoegingen in deze reserve</u>				
Stand per reserve per 31 december	€ 558.667	€ 558.667	€ 558.667	€ 558.667

Reserve kapitaallasten De Schelft

Deze reserve is gevormd ter dekking van de kapitaallasten van de multifunctionele hal met basaal zwembad. De ontvangen verzekeringsgelden 2021 voor de afgebrande Schelft van € 4.889.249,- zijn gestort in deze reserve en in 2022 is een bedrag van € 6,5 miljoen gestort ten laste van zes andere reserves. Tenslotte is in 2022 een bedrag van € 653.199,- in deze reserve gestort in verband met inflatie. Bij de vaststelling van de Perspectiefnota 2024 is tevens besloten tot de bouw van een zwembad op de plaats van De Schelft. De reserve zal ter dekking van deze investering worden aangewend.

Bedragen in €				
Reserve kapitaallasten De Schelft	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 12.445.195	€ 12.445.195	€ 7.945.195	€ 7.617.245
Onttrekkingen				
Programma 6				
Uitname verzekeringsgeld De Schelft		€ 4.500.000		
Kapitaallasten Nieuwe Schelft			€ 327.950	€ 327.950
Stand per reserve per 31 december	€ 12.445.195	€ 7.945.195	€ 7.617.245	€ 7.289.295

Reserve kapitaallasten nieuwe raadzaal

In de raadsvergadering van 13 juli 2021 is het raadsvoorstel Nieuwe raadzaal 2021 behandeld. Conform het voorstel heeft de gemeenteraad gekozen om het college te vragen het scenario van een nieuwe raadzaal in de binnentuin van het gemeentehuis in Noordwijk verder uit te werken (variantenstudie centrale huisvesting). In de begroting 2022 zijn hiervoor de benodigde middelen gereserveerd van totaal € 1.907.750,-. In 2022 is een bedrag van € 99.203,- in deze reserve gestort in verband met inflatie.

Bedragen in €				
Reserve kapitaallasten nieuwe raadzaal	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 1.955.475	€ 1.903.997	€ 1.852.519	€ 1.801.041
Onttrekkingen				
<i>Programma 1</i>				
Kapitaallasten nieuwe raadzaal	€ 51.478	€ 51.478	€ 51.478	€ 51.478
Stand per reserve per 31 december	€ 1.903.997	€ 1.852.519	€ 1.801.041	€ 1.749.563

Beheerreserves

Egalisatiereserve groen

Het doel van deze reserve is om de jaarlijkse begroting niet onevenredig te belasten met grote schommelingen van de onderhoudskosten. Overschotten binnen het product groen in de begroting zullen worden gestort in deze reserve. Het saldo van de reserve is nihil. Bij de actualisatie van het nieuw geharmoniseerd groenbeheerplan zal gedefinieerd worden hoe om te gaan met deze reserve.

Egalisatiereserve verhardingen

Om fluctuaties over een reeks van begrotingsjaren op te kunnen vangen wordt er gebruik gemaakt van een egalisatiereserve verhardingen. Voorheen werd deze alleen voor het kapitaalgoed wegen gebruikt. Met de vaststelling van het beleidsplan Civiele Kunstwerken 2021-2024 op 28 september 2021 heeft de gemeenteraad besloten om deze reserve ook voor civiele kunstwerken -een brug is een onderdeel van de weg- te gaan inzetten. De onderhoudskosten van bruggen kunnen net als van wegen namelijk sterk fluctueren afhankelijk van gebruiks- en weersinvloeden (zoals veranderende verkeersbelasting, vorst, strooizout). De stand van deze reserve is op 1 januari 2024 € 843.849,-.

Egalisatiereserve onderhoud gymlokalen

Het doel van deze reserve is om de jaarlijkse begrotingen niet onevenredig te belasten met grote schommelingen van de onderhoudskosten. De stand van deze reserve op 1 januari 2024 is € 627.789,-.

Egalisatiereserve onderhoud overige gebouwen

Het doel van deze reserve is om de jaarlijkse begrotingen niet onevenredig te belasten met grote schommelingen van de onderhoudskosten. De stand van deze reserve op 1 januari 2024 is € 2.617.514,-.

Egalisatiereserve onderhoud interne gebouwen

Het doel van deze reserve is om de jaarlijkse begrotingen niet onevenredig te belasten met grote schommelingen van de onderhoudskosten. De stand van deze reserve op 1 januari 2024 is € 1.103.130,-.

Reserve overdracht N451

Deze reserve is gevormd vanuit een incidentele bijdrage van de provincie met als doel het herstellen van de tunnelbak in de Achterweg. De stand van deze reserve op 1 januari 2024 is € 480.165,-.

Reserve beheer en onderhoud Noordwijkerduin

Bij het raadsbesluit van 1 februari 2012 is besloten om een reserve beheer en onderhoud Noordwijkerduin in te stellen met als doel; de ongedekte beheerskosten te dekken. Met deze reserve zijn de kosten voor een groot deel gedekt voor een periode van 10 jaar. Na 10 jaar is inzichtelijk te maken wat de kosten definitief zullen zijn. De stand van deze reserve op 1 januari 2024 is € 481.361,-.

Reserve openbare verlichting

De vervangingen en het beheer en onderhoud van openbare verlichting kunnen de komende vier jaar binnen de bestaande budgetten uitgevoerd worden. Dit blijkt uit het door de gemeenteraad op 16 maart 2021 vastgestelde beleids- en beheerplan Openbare Verlichting 2021-2025. De fluctuaties in de kosten over de begrotingsjaren kunnen via de Egalisatiereserve openbare verlichting opgevangen worden (de begrote stand van deze reserve op 1 januari 2024 is € 853.726,-).

Om de openbare verlichting ook op lange termijn goed te kunnen laten functioneren zodat mensen op een veilige manier gebruik kunnen blijven maken van de openbare ruimte, moet rekening worden gehouden met jaarlijkse vervangingsinvesteringen. Hierdoor zal in de toekomst een jaarlijkse cumulatie van kapitaallasten gaan optreden waardoor uiteindelijk een hoger budget voor openbare verlichting nodig zal zijn. Ook zien we dat de kosten van het vervangen van drivers op termijn gaan toenemen. Dat komt omdat drivers onderdeel zijn van ledverlichting, die de standaard is bij het vervangen van bestaande conventionele verlichting. De komende jaren zal ook voor de lange termijn een vervangingsplan voor openbare verlichting opgesteld gaan worden, waarbij dan ook wordt bekeken hoe het huidige saldo van de Reserve openbare verlichting bestemd kan gaan worden.

Egalisatiereserve baggeren

Het baggeren van de watergangen wordt uitgevoerd om een goede opslag, afvoer van water, waterkwaliteit, uitstraling en gebruik te borgen. Het strategische en operationele beheer van de watergangen is in het door college van burgemeester en wethouders op 8 juni 2021 vastgestelde beheerplan onderhoud watergangen 2020-2030 beschreven. De gemeenteraad is met een brief (ID 2238) op 10 juni 2021 hierover door het college geïnformeerd. De uitgaven fluctueren per jaar waardoor jaarlijks het overschot of tekort voor de baggerwerkzaamheden wordt gestort respectievelijk onttrokken aan de reserve baggeren. De reserve is met een stand op 1 januari 2024 van € 1.049.133,- toereikend om de fluctuaties op te vangen.

Reserveprojecten Gebiedsprogramma B(l)oeiende Bollenstreek

Het doel van deze reserve is om de schommelingen in de onderhoudskosten en de bijdrage ten behoeve van projecten uit het gebiedsprogramma op te vangen. De stand van deze reserve op 1 januari 2024 is € 163.371,-.

Overige reserves

Reserve winst uit grondbedrijf

Het doel van de reserve winst uit grondbedrijf is het dekken van mogelijke exploitatieverliezen uit grondexploitaties. De reserve wordt gevoed uit positieve grondexploitaties en aangewend ter dekking van het verlies bij afsluiting van een complex. Daarnaast zijn de verwachte winsten vanuit de complexen wel meegenomen in het overzicht reserves en voorzieningen, maar niet meegenomen in de exploitatie.

Bedragen in €				
Reserve winst uit grondbedrijf	2024	2025	2026	2027
Stand per reserve per 1 januari	€ 5.151.388	€ 5.652.192	€ 5.797.110	€ 6.019.553
<u>Onttrekkingen</u>				
Vennootschapsbelasting	€ 46.000			
Uren Grondbedrijf	€ 199.131	€ 208.092	€ 217.456	€ 227.242
Overhead over uren	€ 81.644	€ 57.225	€ 30.444	€ 31.814
Rente Gronden (min Wilhelminastraat)/rente voormalige NIEGG's	€ 150.469	€ 189.765	€ 229.657	€ 213.924
Bijdrage Regionaal Investeringsfond (RIF)	€ 637.278			
<u>Toevoegingen</u>				
<i>Programma 1</i>				
Anterieure overeenkomst BAVO-terrein RIF	€ 249.000			
<i>Programma 9</i>				
Boek Grondbedrijf 2023 Space Business Park	€ 670.000	€ 600.000	€ 700.000	€ 1.068.040
Boek Grondbedrijf 2023 Duineveld	€ 674.007			
Boek Grondbedrijf 2023 De Zilk	€ 22.319			
Stand per reserve per 31 december	€ 5.652.192	€ 5.797.110	€ 6.019.553	€ 6.614.613

Voorzoningen

Totaaloverzicht van de voorzieningen

Bedragen x €	Begroting				
	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026	1-1-2027	1-1-2028
Voorzoningen					
Voorziening afvalinzameling en -verwerking	€ 180.531	€ 380	€ 8.444	€ 8.763	€ 3.508
Voorziening riolering	€ 6.102.189	€ 3.316.366	€ 2.845.929	€ 2.213.466	€ 1.810.996
Voorziening begraafplaats	€ 23.723	€ -	€ -	€ -	€ -
Voorziening pensioenen wethouders	€ 5.403.136	€ 5.383.136	€ 5.363.136	€ 5.343.136	€ 5.343.136
Voorziening dubieuze debiteuren	€ 241.499	€ 241.499	€ 241.499	€ 241.499	€ 241.499
Voorzienbare verliezen Grondbedrijf	€ 9.582.000	€ 4.289.000	€ 1.646.000	€ 1.646.000	€ -
Voorziening verlofsparen	€ 80.000	€ 160.000	€ 240.000	€ 320.000	€ 320.000
Totaal voorzieningen	€ 21.613.078	€ 13.390.380	€ 10.345.007	€ 9.772.863	€ 7.719.138

Toelichting op staat van voorzieningen

Voorziening afvalinzameling en -verwerking

Het doel van deze voorziening is om de middelen beschikbaar te hebben om grote schommelingen of tariefstijgingen van de afvalstoffenheffingen te voorkomen.

Voorziening riolering

De financiering van de aanleg, het beheer, het onderhoud, de vervanging en de verbetering van riolering dienen als middel om te voldoen aan de gemeentelijke zorgplicht tot inzameling en transport van afvalwater. Het uitgangspunt bij de tariefstelling van de rioolheffing is om de geraamde lasten waarvoor de heffing wordt geheven volledig te dekken uit de geraamde baten van de heffing (100% kostendekkendheid).

Voorziening begraafplaats

Deze voorziening is bestemd voor de dekking van kosten van het ruimen van graven op de algemene begraafplaats, het plegen van groot onderhoud en toekomstige uitbreiding. Ten einde de tarieven zo veel mogelijk te stabiliseren is deze voorziening ingesteld. Voor 2024 wordt er € 23.723,- onttrokken in het kader van de kostendekkendheid van de tarieven begraafplaats.

Voorziening pensioenen wethouders

De voorziening is getroffen voor de mogelijk toekomstige pensioenen en/of waardeoverdrachten van de voormalige wethouders. Op basis van de actuariële waarde berekening wordt in 2024 een bedrag van € 140.000,- aan de voorziening toegevoegd. Daarnaast wordt er een bedrag aan de voorziening onttrokken van € 160.000,- voor pensioenpremies.

Voorziening dubieuze debiteuren

Deze voorziening is bedoeld ter bekostiging van eventueel af te boeken debiteuren. Vooralsnog zijn er nog geen debiteuren oninbaar verklaard.

Voorzienbare verliezen Grondbedrijf

Deze voorziening is getroffen op basis van het BBV. Als gevolg hiervan zijn bij de voorgaande jaarrekeningen enkele bedragen gestort in deze voorzieningen voor voorzienbare verliezen grondbedrijf. In 2023 wordt € 333.402,- onttrokken in verband met Leefbaarheidsimpuls De Zijk.

Voorziening verlofsparen

Deze voorziening is getroffen op basis van het BBV. Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeeld. Deze vakantie-uren verjaren niet. Dit kan gaan leiden tot verlofstuwmeren die bijvoorbeeld ingezet gaan worden om eerder met pensioen te gaan. Aangezien er bij verlofsparen sprake is van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen, dient hier een voorziening voor gevormd te worden. Inschatting is dat bij een storting van jaarlijks € 80.000,- de voorziening voldoende toereikend is om aan toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen.

3.8 Overzicht incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Programma	Omschrijving	2024	2025	2026	2027	INC/STR
Toevoegingen						
Programma 1	Jaarlijkse toevoeging ICT instandhoudingsreserve	€ 905.000	€ 915.000	€ 925.000	€ 935.000	INC
	Anterieure overeenkomst BAVO-terrein Regionaal Investeringsfonds (RIF)	€ 249.000	€ -	€ -	€ -	INC
		€ 1.154.000	€ 915.000	€ 925.000	€ 935.000	
Programma 2	Strandveiligheid	€ 40.000	€ 41.000	€ 42.000	€ 43.000	INC
		€ 40.000	€ 41.000	€ 42.000	€ 43.000	
Programma 4	Subsidie SpaceCampus (in Reserve Gebiedsontwikkeling ESTEC)	€ 1.280.000	€ -	€ -	€ -	INC
		€ 1.280.000	€ -	€ -	€ -	
Programma 5	Instandhoudingsplan Noordwijkse scholen	€ 250.637	€ 248.290	€ 261.015	€ 319.416	INC
		€ 250.637	€ 248.290	€ 261.015	€ 319.416	
Programma 6	Jaarlijkse toevoeging sportaccomodatie Duinwetering	€ 66.000	€ 70.500	€ 75.000	€ 79.500	INC
	Jaarlijkse toevoeging zwembad Binnenzee	€ 147.022	€ 161.022	€ 175.022	€ 189.022	INC
	Ingroeimodel Sint Jeroensclub (SJC)	€ 80.000	€ 90.000	€ 100.000	€ 110.000	INC
	Ingroeimodel Sint Jeroensclub (SJC) - extra toevoeging	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	INC
	Huur inkomsten zwembad Binnenzee	€ 37.494	€ 38.244	€ 39.009	€ 39.790	INC
	Jaarlijkse toevoeging zwembad Binnenzee	€ 66.000	€ 72.000	€ 78.000	€ 84.000	INC
	Jaarlijkse storting de Muze	€ 56.700	€ 56.700	€ 56.700	€ 56.700	INC
		€ 528.216	€ 563.466	€ 598.731	€ 634.012	
Programma 9	Space Business Park	€ 670.000	€ 600.000	€ 700.000	€ 1.068.040	INC
	Duineveld	€ 674.007	€ -	€ -	€ -	INC
	De Zilk	€ 22.319	€ -	€ -	€ -	INC
		€ 1.366.326	€ 600.000	€ 700.000	€ 1.068.040	
Totaal toevoegingen		€ 4.619.179	€ 2.367.756	€ 2.526.746	€ 2.999.468	

Programma	Omschrijving	2024	2025	2026	2027	INC/STR
Onttrekkingen						
Programma 1	Talentenprogramma	€ 342.179	€ -	€ -	€ -	INC
	Medewerker Klant Contact Centrum	€ 77.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Bestuursondersteuner wethouders 2024	€ 100.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Bestuursondersteuner wethouders 2025 en 2026	€ -	€ 100.000	€ 50.000	€ -	INC
	Actieplan Dienstverlening	€ 184.000	€ 169.000	€ -	€ -	INC
	Financieel adviseur 2024 - 2027	€ 104.000	€ 104.000	€ 104.000	€ 104.000	INC
	Vorbereidingskosten uitvoeringsagenda Duin- en Bollenstreek samenwerking (DBS)	€ 117.987	€ -	€ -	€ -	INC
	Projectleider maatschappelijke vraagstukken	€ 100.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Investeringsplan ICT instandhouding	€ 125.000	€ 125.000	€ -	€ -	INC
	Kapitaallasten Automatisering	€ 577.629	€ 505.324	€ 299.725	€ 246.341	STR
	Kapitaallasten Informatisering	€ 316.253	€ 174.538	€ 129.505	€ 113.773	STR
	Kapitaallasten investeringsplan Automatisering-Informatisering	€ -	€ 179.550	€ 490.410	€ 592.098	STR
	Bovenformatieven	€ 323.888	€ 39.444	€ 9.537	€ -	INC
	Kapitaallasten facilitaire voorzieningen fusie	€ 62.798	€ 62.798	€ 62.798	€ 62.798	STR
	Kapitaallasten gemeentelijke huisvesting fusie 2020	€ 9.224	€ 9.224	€ -	€ -	STR
	Kapitaallasten gemeentelijke huisvesting fusie 2019	€ 319.913	€ -	€ -	€ -	STR
	Kapitaallasten De Duinpan	€ 44.102	€ 44.102	€ 44.102	€ 44.102	STR
	Kapitaallasten Nieuwe Raadzaal	€ 51.478	€ 51.478	€ 51.478	€ 51.478	STR
	Uren Grondbedrijf P249 Onroerende Zaken	€ 199.131	€ 208.092	€ 217.456	€ 227.242	INC
	Overhead uren Grondbedrijf P249 Onroerende Zaken (afbouw naar 14%)	€ 81.644	€ 57.225	€ 30.444	€ 31.814	INC
	Rente gronden P249 Onroerende Zaken	€ 150.469	€ 189.765	€ 229.657	€ 213.924	INC
	Bijdrage Regionaal Investeringsfonds (RIF)	€ 637.278	€ -	€ -	€ -	INC
		€ 3.923.973	€ 2.019.540	€ 1.719.112	€ 1.687.570	
Programma 2	Buitengewoon Opsporingsambtenaars (BOA's)	€ 122.000	€ 122.000	€ -	€ -	INC
	Investerings Nederlandse Reddingsbrigade (NRB)	€ 26.507	€ 35.658	€ 105.116	€ 97.204	INC
		€ 148.507	€ 157.658	€ 105.116	€ 97.204	
Programma 3	Onderzoek haalbaarheid nachtbus	€ 60.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Onderzoek verkeersveiligheid kruising Duinweg/Zeeweg	€ -	€ 25.000	€ -	€ -	INC
	Uitvoeringsagenda Duin- en Bollenstreek (oranje opgave)	€ 60.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Parkeerdrukmeting	€ 43.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Kapitaallasten Parkeerterrein Nicolaas barnhoornweg	€ 19.890	€ 19.890	€ 19.890	€ 19.890	STR
	Kapitaallasten herinrichting Jeroensplein	€ 11.326	€ 11.326	€ 11.326	€ 11.326	STR
	Kapitaallasten verlengde Beeklaan (verhardingen)	€ 47.910	€ 47.910	€ 47.910	€ 47.910	STR
	Kapitaallasten parkeerplaatsen Noordwijk aan zee	€ 7.580	€ 7.580	€ 7.580	€ 7.580	STR
		€ 249.706	€ 111.706	€ 86.706	€ 86.706	

Programma	Omschrijving	2024	2025	2026	2027	INC/STR
Onttrekkingen						
Programma 4	Subsidie Stichting Bloemencorso Bollenstreek	€ 36.092	€ -	€ -	€ -	INC
	Plan van aanpak voor toeristische ontsluiting	€ 25.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Voortzetting economische samenwerking Duin- en Bollenstreek	€ 135.000	€ 138.000	€ -	€ -	INC
	Subsidie SpaceCampus (uit Algemene reserve)	€ 1.280.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Subsidie SpaceCampus (uit Reserve Gebiedsontwikkeling ESTEC)	€ 320.000	€ 320.000	€ 320.000	€ 320.000	INC
	Kapitaallasten uitstraling winkelstraten en Koningin Wilhelminaboulevard	€ 30.679	€ 30.679	€ 30.679	€ 30.679	STR
	Kapitaallasten verplaatsen weekmarkt Kloosterplein	€ 16.588	€ 16.588	€ 16.588	€ 16.588	STR
		€ 1.843.359	€ 505.267	€ 367.267	€ 367.267	
Programma 5	Project voorlezen in bieb	€ 17.000	€ 17.000	€ -	€ -	INC
	Uitbreiding tijdelijke dependance Prinsenhof	€ 70.000	€ 70.000	€ -	€ -	INC
	Huur tijdelijke dependance Prinsenhof	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	INC
		€ 137.000	€ 137.000	€ 50.000	€ 50.000	
Programma 6	Jaarlijkse rentelasten multifunctionele hal	€ 19.932	€ 19.932	€ 19.932	€ 19.932	STR
	Jaarlijkse exploitatielasten multifunctionele hal	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000	INC
	Kapitaallasten tijdelijke multifunctionele hal De Schelft	€ 391.920	€ 391.920	€ 391.920	€ 391.920	STR
	Project Jeugd op Gezond Gewicht (JOGG)	€ 40.000	€ 40.000	€ -	€ -	INC
	Zwembad Binnensee exploitatie en onderhoud	€ 438.418	€ 272.797	€ 309.048	€ 284.033	INC
	Kapitaallasten Sporthal Duinwetering	€ 240.215	€ 240.215	€ 240.215	€ 240.215	STR
	Kapitaallasten Zwembad Binnensee	€ 265.047	€ 265.047	€ 265.047	€ 265.047	STR
	Kapitaallasten Sporthal Sint Jeroensclub (SJC)	€ 392.613	€ 392.613	€ 392.613	€ 392.613	STR
	Kapitaallasten Kustsurfvereniging Noordwijk (KSN)	€ 16.938	€ 16.938	€ 16.938	€ 16.938	STR
	Kapitaallasten voorbereiding sportpark De Boekhorst	€ 153.695	€ -	€ -	€ -	STR
	Kapitaallasten sportpark De Boekhorst	€ 585.021	€ 585.021	€ 585.021	€ 585.021	STR
	Uitname verzekeringsgeld Gebouw de Schelft	€ -	€ 4.500.000	€ -	€ -	INC
	Kapitaallasten Installaties Nieuwe Schelft	€ -	€ -	€ 327.950	€ 327.950	INC
		€ 2.564.799	€ 6.745.483	€ 2.569.684	€ 2.544.669	
Programma 7	Opgave specifieke doelgroepen	€ 160.000	€ 160.000	€ -	€ -	INC
	Gelijke kansen voor kinderen	€ 30.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Sociale Kaart	€ 15.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Voortzetting ondersteuning sociaal en mentaal welzijn	€ 115.000	€ -	€ -	€ -	INC
		€ 320.000	€ 160.000	€ -	€ -	
Programma 8	Beheerplan oevers: kosten van inspectie en planvorming	€ -	€ 37.500	€ -	€ -	INC
	Capaciteit elektriciteitsnetwerk	€ 50.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Beheerplan groen onderhoudsachterstand	€ 300.000	€ 250.000	€ 250.000	€ -	INC
	Reconstructie verlengde Beeklaan (groen)	€ 5.715	€ 5.715	€ 5.715	€ 5.715	INC
		€ 355.715	€ 293.215	€ 255.715	€ 5.715	
Programma 9	Regelanalist dienstverlening Omgevingswet	€ 88.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Invoering Omgevingswet	€ 435.000	€ 276.000	€ 175.000	€ 98.000	INC
	Handhaving huisvestingsregelgeving	€ 175.000	€ -	€ -	€ -	INC
	Vennootschapsbelasting	€ 46.000	€ -	€ -	€ -	INC
		€ 744.000	€ 276.000	€ 175.000	€ 98.000	
Totaal onttrekkingen		€ 10.287.059	€ 10.405.869	€ 5.328.600	€ 4.937.131	

3.9 Overzicht overhead

De overhead wordt centraal begroot en verantwoord onder de algemene dekkingsmiddelen. De geraamde kosten van de overhead komen voor het begrotingsjaar 2024 uit op een bedrag van € 18.431.508,-.

Het percentage overhead wordt conform de Financiële Verordening Noordwijk 2021 artikel 14 eens in de vier jaar berekend. Voor 2021 kwam dit percentage uit op 14% en dit percentage wordt ook voor het komende begrotingsjaar gehanteerd voor de kostentoekening en het bepalen van de tarieven. De berekening van dit percentage overhead is als volgt: de totale kosten overhead / totale omzet begroting exclusief reserves.

Er wordt één uitzondering gemaakt op het centraal begroten van overhead. Er wordt overhead toegerekend aan de grondexploitaties, waarbij de opslag van overhead op het (directe) uurtarief 68% was in voorgaande jaren. Deze uitzondering is opgenomen in artikel 14.6 van de financiële verordening. Door de verwachte terugloop van het aantal ruimtelijke projecten de komende jaren en hiermee ook met het aantal toe te rekenen uren is in de berekening van de toerekening van overhead aan het grondbedrijf rekening gehouden met een stapsgewijze terugloop van 13,5% per jaar. Om het uiteindelijke toe te rekenen overheadpercentage ook op 14% uit te laten komen.

Voor het bepalen van de kostendekkende tarieven van de heffingen en leges (afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges) worden overheadkosten extracomptabel toegerekend. Dat gebeurt op basis van een opslagpercentage (14%) over de kosten van het betreffende taakveld.

De indeling van de overhead is gebaseerd op de definitie uit Vensters voor bedrijfsvoering en omvat PIJOFACH-kosten: Personeel, Informatievoorziening, Juridisch, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting. In de toelichting in het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV en in de BBV-notitie Overhead wordt nader toegelicht welke kosten hier precies onder vallen.

3.10 Investeringsen

Investeringsen hebben als kenmerk dat zij duurzaam zijn. Een investering gaat meerdere jaren mee. Op het moment dat een investering plaatsvindt (aanschaf, bouw) worden uitgaven gedaan. Deze uitgaven leiden echter niet direct tot lasten in de exploitatiebegroting. Op de investering wordt afgeschreven. Toerekening van de kapitaallasten (rente en afschrijving) aan de exploitatie vindt voor de eerste maal plaats in het jaar, nadat de investering is opgeleverd.

Investeringsplan

Het Investeringsplan 2024–2027 is opgesteld vanuit de investeringsplanning voor de periode 2023–2026 met daaraan toegevoegd de jaarschijf 2027. De jaarschijf 2027 is gevuld met nieuwe plannen. Ook in de jaren 2024 tot en met 2026 zijn nieuwe investeringen toegevoegd en investeringen in tijd verschoven.

Bedragen x €				
Investeringsen per programma	2024	2025	2026	2027
Programma 1 Bestuur en Dienstverlening				
Instandhouding Automatisering 2024 3 jaar	€ 85.000	€ 542.500	€ 85.000	€ 85.000
<i>Dekking uit reserve ICT-instandhouding</i>	€ -85.000	€ -542.500	€ -85.000	€ -85.000
Instandhouding Automatisering 2024 4 jaar	€ -	€ -	€ 93.000	€ -
<i>Dekking uit reserve ICT-instandhouding</i>	€ -	€ -	€ -93.000	€ -
Instandhouding Automatisering 2024 5 jaar	€ 251.000	€ 459.000	€ 75.000	€ 750.000
<i>Dekking uit reserve ICT-instandhouding</i>	€ -251.000	€ -459.000	€ -75.000	€ -750.000
Instandhouding Automatisering 2024 15 jaar	€ -	€ 50.000	€ -	€ -
<i>Dekking uit reserve ICT-instandhouding</i>	€ -	€ -50.000	€ -	€ -
Instandhouding Informatisering 2024 2 jaar	€ 14.000	€ -	€ 14.000	€ -
<i>Dekking uit reserve ICT-instandhouding</i>	€ -14.000	€ -	€ -14.000	€ -
Instandhouding Informatisering 2024 3 jaar	€ 17.000	€ 5.000	€ 25.000	€ 17.000
<i>Dekking uit reserve ICT-instandhouding</i>	€ -17.000	€ -5.000	€ -25.000	€ -17.000
Instandhouding Informatisering 2024 4 jaar	€ 75.000	€ 75.000	€ 99.082	€ 3.000
<i>Dekking uit reserve ICT-instandhouding</i>	€ -75.000	€ -75.000	€ -99.082	€ -3.000
Instandhouding Informatisering 2024 5 jaar	€ 348.000	€ 8.100	€ 10.000	€ -
<i>Dekking uit reserve ICT-instandhouding</i>	€ -348.000	€ -8.100	€ -10.000	€ -
Instandhouding Informatisering 2024 7 jaar	€ -	€ 90.000	€ -	€ -
<i>Dekking uit reserve ICT-instandhouding</i>	€ -	€ -90.000	€ -	€ -
Tekstkarren	€ -	€ -	€ -	€ 85.000
Facilitaire zaken	€ 65.000	€ 45.000	€ 40.000	€ -
Subtotaal	€ 855.000	€ 1.274.600	€ 441.082	€ 940.000
<i>Waarvan gedekt binnen reserve/voorziening/tarieven/bijdrage van derden</i>	<i>€ -790.000</i>	<i>€ -1.229.600</i>	<i>€ -401.082</i>	<i>€ -855.000</i>
Programma 2 Veiligheid				
Cameratoezicht op openbare plaatsen	€ 11.000	€ -	€ -	€ -
Subtotaal	€ 11.000	€ -	€ -	€ -
<i>Waarvan gedekt binnen reserve/voorziening/tarieven/bijdrage van derden</i>	<i>€ -</i>	<i>€ -</i>	<i>€ -</i>	<i>€ -</i>

Bedragen x €				
Investerings per programma	2024	2025	2026	2027
Programma 3 Verkeer en Parkeren				
Reconstructie Duinweg*	€ -	€ 2.803.000	€ -	€ -
Reconstructie Langelaan en rotonde Langelaan/Gooweg	€ 885.000	€ -	€ -	€ -
Wijkrenovatie Zeeburg*	€ 2.328.000	€ -	€ -	€ -
Reconstructie Maarten Kruystraat	€ 616.000	€ -	€ -	€ -
Reconstructie Wantveld	€ 890.000	€ -	€ -	€ -
Rotonde Beeklaan	€ 641.000	€ -	€ -	€ -
Bestratingsmaterialen cfm Uvor	€ 346.000	€ 353.000	€ 360.000	€ 369.000
Vervanging van oeverconstructies	€ 253.000	€ 163.000	€ 200.000	€ 270.000
Beschoeiing oevers	€ -	€ 50.000	€ 74.000	€ -
Vervanging openbare verlichting	€ 412.000	€ 469.000	€ 432.000	€ 529.000
Vervanging betonnen kades en bruggen	€ 264.000	€ -	€ -	€ -
Vervanging bruggen (kleine constructies/hout)	€ 71.000	€ 87.000	€ -	€ 114.000
Vervanging betonnen kades en bruggen 2022 (Leidsevaart) (aanvullend krediet)	€ 179.000	€ -	€ -	€ -
Reconstructie Gieterij, Maandagsewetering en Wildlaan	€ -	€ 1.579.000	€ -	€ -
Reconstructie Herenweg 21-23	€ 100.000			
Subtotaal	€ 6.985.000	€ 5.504.000	€ 1.066.000	€ 1.282.000
<i>Waarvan gedekt binnen reserve/ voorziening/tarieven/bijdrage van derden</i>	€ -	€ -	€ -	€ -
Programma 4 Economie				
Afvalbakken langs strand	€ 27.000	€ -	€ -	€ -
Renovatie strandafritten (vervangen stelconplaten, verlichting, afrastering paaltjes)	€ 55.000	€ -	€ -	€ -
Subtotaal	€ 82.000	€ -	€ -	€ -
<i>Waarvan gedekt binnen reserve/ voorziening/tarieven/bijdrage van derden</i>	€ -	€ -	€ -	€ -
Programma 5 Onderwijs				
IHP, Noordwijkse School*	€ -	€ 6.586.000	€ 500.000	€ -
<i>Dekking uit reserve onderwijshuisvesting</i>	€ -	€ -6.586.000	€ -500.000	€ -
IHP, Schapendel*	€ -	€ 1.097.000	€ -	€ -
<i>Dekking uit reserve onderwijshuisvesting</i>	€ -	€ -1.097.000	€ -	€ -
IHP, Het Duin*	€ 2.261.000	€ -	€ -	€ -
<i>Dekking uit reserve onderwijshuisvesting</i>	€ -2.261.000	€ -	€ -	€ -
IHP, Duinpieper*	€ 979.000	€ -	€ -	€ -
<i>Dekking uit reserve onderwijshuisvesting</i>	€ -979.000	€ -	€ -	€ -
IHP, Bronckhorst*	€ -	€ -	€ 2.099.000	€ -
<i>Dekking uit reserve onderwijshuisvesting</i>	€ -	€ -	€ -2.099.000	€ -
De Noordwijkse School kinderopvang en extra lokalen*	€ -	€ 1.706.000	€ -	€ -
<i>Dekking uit huurinkomsten</i>	€ -	€ -1.706.000	€ -	€ -
Duinpieper Buitenschoolse Opvang+	€ -	€ 200.000	€ -	€ -
<i>Dekking uit huurinkomsten</i>	€ -	€ -200.000	€ -	€ -
Subtotaal	€ 3.240.000	€ 9.589.000	€ 2.599.000	€ -
<i>Waarvan gedekt binnen reserve/ voorziening/tarieven/bijdrage van derden</i>	€ -3.240.000	€ -9.589.000	€ -2.599.000	€ -

Bedragen x €				
Investerings per programma	2024	2025	2026	2027
Programma 6 Sport en Cultuur				
Speelvoorzieningen	€ 253.000	€ 471.000	€ 355.000	€ 269.000
Duurzaamheidsmaatregelen sportverenigingen	€ 110.000	€ -	€ -	€ -
Verduurzamen zwembad Binnensee	€ 458.000	€ -	€ -	€ -
Bootcampterrein trimbaan	€ -	€ -	€ 50.000	€ -
Bootcampterrein Vuurtorenplein	€ -	€ -	€ -	€ 50.000
Sportpark Nieuwe Zeeweg				
Sportpark Nieuwe Zeeweg, renovatie veld 3	€ -	€ -	€ -	€ 200.000
Sportpark Nieuwe Zeeweg, korfbal- handbalveld topaagrenovatie	€ -	€ -	€ -	€ 70.000
Oefenhoek hockey, topaag renovatie	€ -	€ -	€ -	€ 10.000
Renovatie hockeykleedaccommodatie	€ 530.000	€ -	€ -	€ -
Sportpark Duinwetering				
Sportpark Duinwetering, zorgplicht kunstgrasvelden	€ 80.000	€ -	€ -	€ -
Sportpark Duinwetering, Veld 1 topaagrenovatie	€ 516.000	€ -	€ -	€ -
Sportpark Duinwetering, natuurgrasveld 4/5 renovatie	€ 250.000	€ -	€ -	€ -
Sportpark Duinwetering veld 3 ombouw natuurgras naar kunstgras*	€ 710.000	€ -	€ -	€ -
Sportpark Van Nispen				
Sportpark Van Nispen, veld 2 topaagrenovatie	€ -	€ 426.000	€ -	€ -
Sportpark Van Nispen, topaagrenovatie halve veld 3	€ -	€ 213.000	€ -	€ -
Sportrecreatie Oosterduinsemeer	€ 100.000	€ -	€ -	€ -
Realisatie beweegroutes in de wijken	€ 100.000	€ 100.000	€ -	€ -
Subtotaal	€ 3.107.000	€ 1.210.000	€ 405.000	€ 599.000
Waarvan gedekt binnen reserve/voorziening/tarieven/bijdrage van derden	€ -	€ -	€ -	€ -
Programma 7 Sociaal domein en Volksgezondheid				
Geen investeringen in dit programma	€ -	€ -	€ -	€ -
Subtotaal	€ -	€ -	€ -	€ -
Waarvan gedekt binnen reserve/voorziening/tarieven/bijdrage van derden	€ -	€ -	€ -	€ -
Programma 8 Duurzaamheid en Leefomgeving				
Aanplanting bomen	€ 221.000	€ 226.000	€ 232.000	€ 238.000
Riolering				
Verbetering riolering	€ 3.239.000	€ 1.121.000	€ 1.430.000	€ 1.401.000
Dekking uit voorziening riolering	€ -3.239.000	€ -1.121.000	€ -1.430.000	€ -1.401.000
Vervanging riolering	€ 1.482.000	€ 1.569.000	€ 686.000	€ 784.000
Renoveren rioolgemaal	€ 165.000	€ 168.000	€ 172.000	€ 248.000
Dekking uit voorziening riolering	€ -1.647.000	€ -1.737.000	€ -858.000	€ -1.032.000
Klimaatmaatregelen Duinpark*				
Dekking uit voorziening riolering	€ -	€ 1.053.000	€ -	€ -
	€ -	€ -526.500	€ -	€ -
Subtotaal	€ 5.107.000	€ 4.137.000	€ 2.520.000	€ 2.671.000
Waarvan gedekt binnen reserve/voorziening/tarieven/bijdrage van derden	€ -4.886.000	€ -3.384.500	€ -2.288.000	€ -2.433.000
Totaal Investerings	€ 19.387.000	€ 21.714.600	€ 7.031.082	€ 5.492.000
Waarvan gedekt binnen reserve/voorziening/tarieven/bijdrage van derden	€ -8.916.000	€ -14.203.100	€ -5.288.082	€ -3.288.000

* Voor de investeringsbedragen genoemd in de jaarschijf 2024 van het investeringsplan wordt aan de raad voorgesteld om die beschikbaar te stellen. Voor investeringen die met een * zijn aangemerkt, zal een apart voorstel aan de raad worden voorgelegd.

Investeringsambities

Het reguliere investeringsplan is in omvang begrensd tot een jaarlijks gemiddeld kapitaallastenniveau van circa € 4,2 miljoen. De kapitaallasten van oude investeringen en van de in het investeringsplan 2024-2027 opgenomen investeringen worden binnen dit kapitaallastenniveau gedekt, welke is opgenomen in de (meerjaren)begroting.

Een aantal investeringsambities staan nog in de planning, zoals de gebiedsuitwerking Koningin Wilhelmina Boulevard, de herinrichting van de Hoofdstraat, het aansluiten van de Beeklaan op de N206 en het upgraden van het Vuurtorenplein. In het reguliere plan -en daarmee in de exploitatiebegroting- kan voor deze investeringsambities geen ruimte worden gevonden. In het coalitieakkoord is opgenomen dat deze collegeperiode het Wantveld niet bebouwd gaat worden, de hiermee gemoeide gelden ad. € 4,7 miljoen zijn daarom uit de investeringsambities gehaald.

In de dekking van de lasten van die investeringenambities moet op een andere manier worden voorzien. Om die reden zijn deze objecten niet opgenomen in het reguliere investeringsplan 2024-2027.

Over deze ambities/voornemens wordt de gemeenteraad in de volgende korte beschouwing geïnformeerd. Uitdrukkelijk wordt hierbij gemeld, dat vaststelling van de Programmabegroting 2024-2027 niet van invloed is op het traject van besluitvorming van de onderstaande ambities/voornemens. Deze plannen, inclusief de financierings-/dekkingsvoorstellen daarbij, worden allemaal afzonderlijk aan de gemeenteraad voorgelegd.

Financiering van deze ontwikkelingen

De huidige in de programmabegroting opgenomen investeringsambities kunnen de komende jaren vanuit de reserve nieuwe investeringen gedekt worden. Deze reserve is gevormd in 2017 vanuit verschillende reserves en tot en met 2021 werd deze nog gevoed met een storting van € 559.000,- vanuit de reserve grondbedrijf. Vanaf 2021 wordt deze reserve ook gevoed met het surplus op het benodigde gemiddelde kapitaallastenniveau.

In 2022 is op basis van herziene regels van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) een bedrag van € 13,2 miljoen uit de Reserve verkoop Nuon-aandelen onttrokken en in aparte reserves Sport Jeroens Club (SJC), Duinwetering en Zwembad Binnenzee gezet. Deze reserves zijn gevormd voor de dekking van de kapitaallasten van deze investeringen. Onze huidige werkwijze, waarbij we jaarlijks een oplopend bedrag terugstorten in reserves, blijft gehandhaafd. In plaats van storting in de kapitaallastenreserves zullen deze bedragen nu worden toegevoegd aan de Reserve verkoop Nuon-aandelen, waarmee de reservering van € 13,2 miljoen op termijn weer wordt gecompenseerd. Daarnaast zijn nog bedragen van € 1,25 miljoen voor de Multifunctionele hal met zwembad en € 1.817.750,- voor de multifunctionele vergaderzaal uit deze reserve onttrokken in 2022.

De huidige stand (peildatum 1 januari 2024) van de Reserve verkoop Nuon-aandelen bedraagt € 16.818.406,-.

De totale investeringsbehoefte vanuit de Programmabegroting 2024-2027 bedraagt circa € 13.470.000,-. De stand van de Reserve verkoop Nuon-aandelen is voldoende om deze investeringsbehoefte te dragen.

Uit deze investeringen vloeien ook weer beheerskosten voort, die in de lopende exploitatiebegrotingen van de jaren daarna worden opgenomen. Ook daarvoor is dekking nodig.

En na verloop van jaren zal het noodzakelijk blijken om groot onderhoud, dan wel vervanging van deze kapitaalwerken te begroten. Om in die middelen te kunnen voorzien wordt in de loop van de komende jaren een financieel totaalplan opgezet.

Totaal investeringsambities 2024-2027

De begrote investeringsambities voor 2024 tot en met 2027 zien er als volgt uit:

Bedragen in €	Totaal	Jaar van investering			
		2024	2025	2026	2027
Bedragen investeringsambities					
Gebiedsuitwerking Koningin Wilhelmina Boulevard	€ 1.145.000		€ 1.145.000		
Hoofdstraat: herinrichting	€ 725.000		€ 725.000		
Aansluiting Beeklaan op N206	€ 7.000.000	€ 500.000	€ 6.500.000		
Upgraden Vuurtorenplein	€ 4.600.000		€ 4.600.000		
Totaal bedragen investeringsambities	€ 13.470.000	€ 500.000	€ 12.970.000	€ -	€ -

Hieronder zullen de begrote investeringsambities nader worden toegelicht.

De gebiedsuitwerking aan de Koning Wilhelmina Boulevard (Totaal € 1.275.000,- waarvan € 130.000,- tot en met 2023 en € 1.145.000,- in 2025)

Er wordt gewerkt aan plannen voor de gebiedsuitwerking. Hier is nog € 1.145.000,- voor gereserveerd.

Bedragen in €	Werkelijk		Begroot		
	t/m 2023	2024	2025	2026	2027
Investeringsplannen Economie					
Gebiedsuitwerking Koningin Wilhelmina Boulevard	€ 130.000		€ 1.145.000		

De revitalisering van de Hoofdstraat (€ 725.000,-)

Verdere herinrichting en het voldoen aan de in de Uitwerking Visie Openbare Ruimte (UVOR) opgenomen criteria maken van de Hoofdstraat zal nog eens een financiële impuls van naar schatting € 725.000,- vergen.

Bedragen in €	Werkelijk		Begroot		
	t/m 2023	2024	2025	2026	2027
Investeringsplannen Economie					
Hoofdstraat: herinrichting			€ 725.000		

Aansluiting Beeklaan–N206

In het kader van het Regionaal Investeringsfonds is hiervoor een bijdrage gereserveerd. Bestuurlijke besluitvorming met betrekking tot dit project heeft nog niet plaatsgevonden. Zodra een en ander concretere vormen aanneemt zal financiële inpassing dus nog moeten plaatsvinden. Rekening dient te worden gehouden met een netto investeringsbedrag van € 7 miljoen (zeer grove indicatie). In 2024 wordt een voorbereidingskrediet verwacht van € 500.000,- en in 2025 wordt een bedrag van € 6.500.000,- verwacht. In 2023 is gestart met een verkeersonderzoek. Afhankelijk van de uitkomst daarvan wordt het project verder opgepakt.

Bedragen in €	Werkelijk		Begroot		
	t/m 2023	2024	2025	2026	2027
Revitaliseringplannen					
Aansluiting Beeklaan op N206		€ 500.000	€ 6.500.000		

Upgraden Vuurtorenplein

Het upgraden van het Vuurtorenplein bestaat uit een parkeergarage en de inrichting van de openbare ruimte. Hiervoor zal een participatietraject met de omgeving worden doorlopen.

Bedragen in €	Werkelijk		Begroot			
	Nieuwe investeringsambities 2024	t/m 2023	2024	2025	2026	2027
Upgraden Vuurtorenplein				€ 4.600.000		

Ruimte binnen Reserve Verkoop Nuon aandelen voor investeringsambities 2024-2027

Bedragen in €	
Investeringsambities vs Ruimte Reserve verkoop Nuon aandelen	
Stand Reserve verkoop Nuon aandelen	€ 16.818.406
Mutaties in de Begroting 2024-2027	
Mutaties conform Begroting 2024-2027	€ 1.643.088
Stand Reserve verkoop Nuon aandelen na Begroting 2024-2027	€ 18.461.494
Investeringsambities in de Begroting 2024-2027	
Gebiedsuitwerking Koningin Wilhelmina Boulevard	€ 1.145.000
Herinrichting Hoofdstraat	€ 725.000
Aansluiting Beeklaan op N206 (voorbereidingskrediet)	€ 500.000
Aansluiting Beeklaan op N206 (investeringsbedrag)	€ 6.500.000
Upgraden Vuurtorenplein	€ 4.600.000
Totaal investeringsambities in de Begroting 2024-2027	€ 13.470.000
Stand Reserve verkoop Nuon aandelen na Begroting 2024-2027	€ 4.991.494

Bovenstaand overzicht laat zien dat de investeringsambities zouden passen binnen de financiële ruimte die de Reserve Verkoop Nuon aandelen biedt. Zoals reeds eerder in dit hoofdstuk staat opgenomen betekent dit niet dat met het vaststellen van deze programmabegroting bovenstaande investeringen worden vastgesteld.

3.11 Overzicht taakvelden

Bedragen x €					
Overzicht lasten en baten per taakveld			Lasten	Baten	
0. Bestuur en Dienstverlening					
0.1	Bestuur	€	4.127.680		
0.2	Burgerzaken	€	1.746.986	€	646.015
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	€	835.247	€	515.804
0.4	Overhead, Ondersteuning organisatie	€	18.431.508		
0.5	Treasury	€	458.839	€	1.327.417
0.61	Onroerend Zaakbelasting (OZB) woningen	€	2.927.074	€	11.786.915
0.62	Onroerend Zaakbelasting (OZB) niet-woningen			€	4.430.787
0.63	Parkeerbelasting			€	5.881.665
0.64	Belasting overig	€	27.788	€	229.544
0.7	Algemene uitkering gemeentefonds			€	76.156.519
0.8	Overige baten en lasten	€	828.424		
0.9	Vennootschapsbelasting	€	46.000		
0.10	Mutaties reserve (980)	€	4.553.179	€	10.435.059
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	€	1.346.175		
		€	35.328.900	€	111.409.725
1. Veiligheid					
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	€	4.921.980	€	671.636
1.2	Openbare orde en veiligheid	€	2.626.167	€	66.175
		€	7.548.147	€	737.811
2. Verkeer, Vervoer en Waterstaat					
2.1	Verkeer en wegen	€	9.247.233	€	216.048
2.2	Parkeren	€	1.795.536		
2.3	Recreatieve havens				
2.4	Economische havens en waterwegen				
2.5	Openbaar vervoer				
		€	11.042.769	€	216.048
3. Economische Zaken					
3.1	Economische ontwikkeling	€	1.496.904	€	21.463
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur				
3.3	Bedrijfsloket en -bedrijfsregelingen	€	87.545	€	37.184
3.4	Economische promotie	€	659.909	€	5.141.061
		€	2.244.358	€	5.199.708

Bedragen x €					
Overzicht lasten en baten per taakveld		Lasten		Baten	
4. Onderwijs					
4.1	Openbaar basisonderwijs	€	680.019		
4.2	Onderwijshuisvesting	€	3.238.422	€	398.807
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	€	1.763.615	€	295.844
		€	5.682.056	€	694.651
5. Sport, Cultuur en Recreatie					
5.1	Sportbeleid en activering	€	329.472	€	211.023
5.2	Sportaccommodaties	€	7.474.161	€	1.065.478
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	€	1.589.067	€	199.317
5.4	Musea				
5.5	Cultureel erfgoed	€	297.287		
5.6	Media	€	1.099.279	€	208.445
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	€	8.014.983	€	832.427
		€	18.804.249	€	2.516.690
6. Sociaal Domein					
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	€	6.794.711	€	1.574.352
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	€	3.520.595		
6.3	Inkomensregelingen	€	12.887.330	€	8.555.909
6.4	WSW en beschut werk	€	3.308.338		
6.5	Arbeidsparticipatie				
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	€	1.990.463		
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+				
6.71a	Huishoudelijke hulp (Wmo)	€	4.037.147	€	263.443
6.71b	Begeleiding (Wmo)	€	2.530.770		
6.71c	Dagbesteding (Wmo)	€	781.810	€	6.417
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	€	1.311.886		
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-				
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	€	2.060.340		
6.72b	Jeugdhulp behandeling	€	120.435		
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	€	1.436.128		
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	€	380.602		
6.73a	Pleegzorg	€	225.427		
6.73b	Gezinsgericht	€	169.970		
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	€	1.431.284		
6.74a	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	€	25.741		
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	€	2.248.908		
6.74c	Gesloten plaatsing	€	164.517		
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	€	113.853	€	2.394.032
6.81a	Beschermd wonen (Wmo)	€	2.394.032		
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)				
6.82	Geëscaleerde zorg 18-				
6.82a	Jeugdbescherming	€	378.920		
6.82b	Jeugdreclassering	€	49.880		
		€	48.363.087	€	12.794.153

Bedragen x €					
Overzicht lasten en baten per taakveld			Lasten	Baten	
7. Volksgezondheid en Milieu					
7.1	Volksgezondheid	€	3.110.281	€	59.273
7.2	Riolering	€	3.801.399	€	5.463.034
7.3	Afval	€	6.433.410	€	8.402.877
7.4	Milieubeheer	€	2.324.809	€	1.753.342
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	€	201.381	€	208.598
		€	15.871.280	€	15.887.124
8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing (VHROSV)					
8.1	Ruimtelijke ordening	€	3.299.080		
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	€	8.255.171	€	9.799.199
8.3	Wonen en bouwen	€	5.715.271	€	2.899.259
		€	17.269.522	€	12.698.458
		€	162.154.368	€	162.154.368

3.12 Overzicht incidentele baten en lasten

Bedragen x €				
Incidentele lasten	2024	2025	2026	2027
Programma 1				
Uren grondbedrijf (product 249)	€ 350.657	€ 368.191	€ 386.599	€ 405.930
Overhead uren grondbedrijf (product 249)	€ 238.447	€ 250.370	€ 262.887	€ 276.032
Rente Gronden P249 (min Wilhelminastr)	€ 148.632	€ 179.438	€ 187.736	€ 181.345
Bijdrage Regionaal Investeringsfonds (RIF)	€ 637.278			
Bestuurlijke samenwerking Duin- en Bollenstreek	€ 117.987			
Talentenprogramma	€ 342.179			
Lastenverlichting inwoners	€ 1.125.000	€ 1.125.000		
Programma 4				
Stichting Bloemencorso Bollenstreek	€ 36.092			
Uitvoering van de kuuroordstatus	€ 150.000			
Programma 5				
Huur tijdelijke huisvesting Prinsenhof	€ 120.000	€ 120.000	€ 50.000	€ 50.000
Programma 6				
Uitgaven Brede SPUK GALA	€ 252.284	€ 252.284	€ 203.860	
Jaarlijkse exploitatielasten tijdelijke multifunctionele hal	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000
Eénmalige extra afschrijving inzet verzekeringsgelden De Schelft		€ 4.500.000		
Programma 7				
Uitgaven Brede SPUK GALA	€ 422.752	€ 422.752	€ 328.767	
Programma 8				
Uitgaven SPUK Energietransitie	€ 876.671	€ 884.552		
Programma 9				
Handhaving huisvestingsregelgeving	€ 175.000			
Vennootschapsbelasting	€ 46.000			
Incidentele toevoegingen reserves	€ 4.619.179	€ 2.367.756	€ 2.526.746	€ 2.999.468
Totale incidentele lasten	€ 9.679.157	€ 10.491.343	€ 3.967.596	€ 3.933.775

Bedragen x €				
Incidentele baten	2024	2025	2026	2027
Programma 6				
Inkomsten Brede SPUK GALA	€ 252.284	€ 252.284	€ 203.860	
Programma 7				
Inkomsten Brede SPUK GALA	€ 422.752	€ 422.752	€ 328.767	
Programma 8				
Inkomsten SPUK Energietransitie	€ 876.671	€ 884.552		
Programma 9				
Tussentijdse winstneming Space Business Park	€ 670.000	€ 600.000	€ 700.000	€ 1.068.040
Winstneming De Zilk	€ 22.319			
Winstneming Duineveld	€ 674.007			
Anterieure overeenkomst BAVO-RIF	€ 249.000			
Incidentele onttrekkingen reserves	€ 6.785.308	€ 7.333.196	€ 2.204.923	€ 1.780.882
Totale incidentele baten	€ 9.952.341	€ 9.492.784	€ 3.437.550	€ 2.848.922

Toelichting overzicht van incidentele baten en lasten

Om te bepalen of er in de begroting en meerjarenraming sprake is van structureel evenwicht, dient inzichtelijk gemaakt te worden welke incidentele baten en lasten de begroting en meerjarenraming bevat. Om die reden wordt er een staat van incidentele baten en lasten opgenomen. Na eliminatie van de incidentele baten en lasten ontstaat het structureel begrotingsaldo.

Incidentele baten en lasten betreffen die posten die het begrotingsaldo incidenteel beïnvloeden. Het gaat om eenmalige zaken en om projecten of subsidies. Reservemutaties zijn naar de aard incidenteel. Daarom zijn die ook opgenomen in het overzicht van incidentele baten en lasten. De mutaties in de bestemmingsreserve dekking kapitaallasten zijn hierop een uitzondering. Onder voorwaarden is het toegestaan om mutaties aan bestemmingsreserves kapitaallasten als structureel aan te merken. Een van de voorwaarden is dat het saldo van de bestemmingsreserve kapitaallasten gelijk is aan de boekwaarde van de desbetreffende activa.

Dit is in de Programmabegroting 2024-2027 het geval en daarom hebben we de mutaties in de bestemmingsreserve dekking kapitaallasten als structureel aangemerkt. Baten en lasten komen in aanmerking om als incidenteel aangemerkt te worden als deze voor bepaalde tijd geraamd worden. Er is een onvoorwaardelijke einddatum bekend. Bijvoorbeeld: een éénmalige ophoging van een bestaand (structureel) budget geldt niet als een incidentele last. Een éénmalige last voor een pilot of voor een project met een einddatum is wel incidenteel.

Incidentele Lasten

Programma 1

Talentenprogramma

De gemeente Noordwijk wil graag nieuw, jong en goed opgeleid personeel werven en heeft daarvoor ook voor 2024 budget beschikbaar gemaakt om met een 'talentenprogramma personeel' extra te investeren in het werven van nieuw personeel.

Uren grondbedrijf, overhead uren grondbedrijf, bijdrage aan Regionaal Investeringsfonds (RIF), rente gronden in staat C (min Wilhelminastraat)

Dit betreft apparaats-, overhead en overige lasten voor diverse aan het grondbedrijf gerelateerde onderwerpen (bijv. zwembad, sporthal, landschapspark) die net als de grondexploitaties naar de aard van de raming incidenteel zijn. Ter hoogte van deze lasten staat er een onttrekking aan de Reserve winst uit grondbedrijf tegenover, die eveneens incidenteel is aangemerkt (per saldo nihil).

Lastenverlichting inwoners

De gemeente Noordwijk heeft gemeend de komende drie jaar een teruggave aan de eigenaren van woningen te geven ter hoogte van € 1.125.000,- per jaar, in totaal € 3.375.000,- om enigszins de woonlasten te verlichten.

Stichting Bloemencorso Bollenstreek

Aan de stichting wordt een eenmalige bijdrage verstrekt.

Uitvoering van de kuuroordstatus

Met het vaststellen van deze visie start het traject om te komen tot een uitvoeringsprogramma. De raad heeft hiervoor reeds budget beschikbaar gesteld voor drie jaar (tot en met 2024). De gemeente heeft de regie voor het uitvoeringsprogramma, echter kan dit alleen samen met de stakeholders vormgeven. Er zal gezamenlijk opgetrokken worden om kansen te onderzoeken en initiatieven verder te brengen.

Programma 5

Huur tijdelijke huisvesting Prinsenhof

Ter overbrugging tot de totstandkoming van de nieuwbouw voor de basisschool wordt in vervangende, tijdelijke huisvesting voorzien.

Programma 6

Uitgaven Brede SPUK GALA

De gemeente ontvang voor drie jaar middelen voor uitvoering van het Sportakkoord II en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Tijdelijke multifunctionele hal Schelft

Na de brand in het multifunctionele complex is er een tijdelijke hal geplaatst ter overbrugging tot het moment dat het nieuw te bouwen complex in gebruik kan worden genomen.

Eénmalige afschrijving inzet verzekeringsgelden nieuwbouw Schelft

De van de verzekering ontvangen vergoeding in verband met de brandschade van De Schelft wordt in één keer in mindering gebracht op de boekwaarde van de nieuwbouw.

Programma 7

Uitgaven Brede SPUK GALA

De gemeente ontvang voor drie jaar middelen voor uitvoering van het Sportakkoord II en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Programma 8

Uitgaven SPUK Energietransitie

De Omgevingsdienst West Holland (ODWH) zal gedurende een periode van vier jaar de in onze gemeente geconstateerde situaties gaan handhaven overeenkomstig de kaders die in het 'Voorstel legalisatie vraagstuk/benaderingswijze handhaving ISG/RO' zijn aangegeven. 2023 is het laatste jaar.

Programma 9

Handhaving huisvestingsregelgeving

Dit budget is gebaseerd op het Raadsvoorstel vaststellen Gebruik Woningen Noordwijk, zaaknummer 1283. De financiële paragraaf luidt als volgt: "Er wordt een integraal handhavingplan opgesteld. Met het vaststellen van de begroting 2021 heeft de raad voor een periode van vier jaar een jaarlijks bedrag van € 250.000,- beschikbaar gesteld voor de kosten van deze handhaving. De verwerking van de meldingsplicht, het afgeven van (volkshuisvestelijke) vergunningen en coördinerende werkzaamheden (afstemming met Belastingen en ODWH) zijn extra taken. Ook zal uitvoering moeten worden gegeven aan de overgangsregeling (toetsen aanvragen en beschikking afgeven voor persoonsgebonden overgangsregeling. In de Perspectiefnota 2021 is het budget opgedeeld in € 75.000,- structureel en € 175.000,- incidenteel.

Vennootschapsbelasting

Dit is gerelateerd aan de winst uit grondexploitaties. Ter hoogte van deze lasten staat er een onttrekking aan de Reserve winst uit grondbedrijf tegenover, die eveneens incidenteel is aangemerkt (per saldo nihil).

Incidentele Baten

Programma 5 en 7

Inkomsten brede SPUK GALA

De gemeente ontvang voor drie jaar middelen voor uitvoering van het Sportakkoord II en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Programma 9

Tussentijdse winstneming Space Business Park, Tussentijdse winstneming Bronsgeest, Winstneming Duineveld en Winstneming Mortelstraat

De (tussentijdse) winstneming grondexploitatie is altijd incidenteel.

Anterieure overeenkomst BAVO- RIF

Voor het woningbouwproject BAVO wordt van de projectontwikkelaar een vergoeding ontvangen als bijdrage aan het Regionaal Investeringsfonds (RIF).

3.13 Overzicht van salarissen en sociale lasten

Het overzicht van de salarissen en sociale lasten ziet er als volgt uit:

Afgerond op € 1.000,- Overzicht van salarissen en sociale lasten 2024	Aantal FTE's	Salarislasten inclusief sociale lasten
Raadsleden (27)		€ 555.000
Burgemeester	1,00	€ 175.000
Wethouders (4)	4,00	€ 452.000
Subtotaal Bestuur	5,00	€ 1.182.000
Ambtelijke organisatie	295,34	€ 25.870.000
Subtotaal ambtelijke organisatie	295,34	€ 25.870.000
Totaal	300,34	€ 27.052.000

3.14 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Bedragen afgerond op € 1.000,-					
Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Parkeergelden	€ 4.857.000	€ 4.983.000	€ 5.112.000	€ 5.974.000	€ 6.111.000
Naheffingsaanslagen	€ 607.000	€ 623.000	€ 639.000	€ 656.000	€ 673.000
Parkeervergunningen/ontheffingen	€ 269.000	€ 276.000	€ 283.000	€ 291.000	€ 298.000
Dividend Alliander/Meerlanden/BNG	€ 832.000	€ 868.000	€ 868.000	€ 868.000	€ 868.000
OZB niet woning gebruikers	€ 1.374.000	€ 1.645.000	€ 1.688.000	€ 1.732.000	€ 1.777.000
OZB woning eigenaar	€ 8.939.000	€ 9.342.000	€ 9.615.000	€ 11.019.000	€ 11.305.000
OZB niet-woning eigenaar	€ 3.164.000	€ 2.869.000	€ 2.944.000	€ 3.020.000	€ 3.099.000
Forensenbelasting	€ 1.436.000	€ 1.473.000	€ 1.511.000	€ 1.766.000	€ 1.806.000
Toeristenbelasting	€ 3.575.000	€ 3.668.000	€ 3.763.000	€ 4.397.000	€ 4.498.000
Kosten aanmaningen/dwangbevelen	€ 74.000	€ 76.000	€ 78.000	€ 80.000	€ 82.000
Precariobelasting	€ 224.000	€ 230.000	€ 236.000	€ 242.000	€ 248.000
Algemene uitkering	€ 70.086.000	€ 76.157.000	€ 79.681.000	€ 76.344.000	€ 79.331.000
Saldo algemene dekkingsmiddelen	€ 95.437.000	€ 102.210.000	€ 106.418.000	€ 106.389.000	€ 110.096.000

3.15 Begroting grondbedrijf

Begrote staat van lasten en baten grondbedrijf

Bedragen x €			
Lasten uit complexen grondbedrijf Omschrijving	Realisatie	Begroting	Begroting
	2022	2023	2024
Kosten van grondverwerving (strategisch)	€ -	€ 2.000.000	€ 2.000.000
Overige grondkosten	€ 3.290	€ 2.503.563	€ 10.001
Slopen en saneringen	€ 11.370	€ 36.793	€ -
Planontwikkeling en VTU	€ 927.651	€ 1.413.993	€ 733.824
Kosten wegens spoedonderzoek	€ -	€ 100.000	€ 100.000
Advies- en accountantskosten	€ -	€ 100.000	€ 100.000
Kosten van bouwrijp maken	€ 728.069	€ 144.551	€ 2.534.885
Kosten van woonrijp maken	€ 1.124.713	€ 3.151.476	€ 797.863
Rente	€ 159.316	€ 164.496	€ 323.980
Planstructuur/Bijdragen en diversen	€ 59.465	€ 1.822.561	€ 813.631
Mutaties grondvoorraden	€ -	€ -	€ 1.018.689
Dotatie voorziening voorzienbare verliezen	€ 2.070.000	€ -	€ -
Bedrijfsresultaat voor bestemming	€ -1.282.375	€ 732.032	€ -
Totale lasten complexen grondbedrijf	€ 3.801.499	€ 12.169.465	€ 8.432.873

Bedragen x €			
Baten uit complexen grondbedrijf Omschrijving	Realisatie	Begroting	Begroting
	2022	2023	2024
Ontvangen schadevergoedingen	€ -	€ -	€ -
Verpachtingen	€ 64.296	€ 22.640	€ -
Verhuren	€ -	€ -	€ -
Ontvangen rentevergoeding	€ 43.726	€ -	€ -
Bijdrage derden	€ 1.332.600	€ 1.740.762	€ 100.000
Bijdrage fondsen	€ -	€ -	€ 600.000
Grondverkopen	€ 1.193.417	€ 6.315.645	€ 3.806.862
Expl.Bijdr / Interne verrekeningen	€ -	€ -	€ -
Mutaties grondvoorraden	€ 596.058	€ 4.086.920	€ -
Onttrekking voorziening voorzienbare verliezen	€ 571.402	€ 3.498	€ 5.292.337
Totale baten complexen grondbedrijf	€ 3.801.499	€ 12.169.465	€ 9.799.199

Bedragen x €		Begroting
Resultaat uit complexen grondbedrijf		2024
Totaal baten		€ 9.799.199
Totaal lasten		€ 8.432.873
Totaal saldo van baten en lasten		€ 1.366.326
Mutaties in de reserves (storting)		€ -1.366.326
Mutaties in de voorziening voorzienbare verliezen		€ -
Resultaat		€ -

Toelichting op de begrote staat van lasten en baten grondbedrijf

Bedragen x €	Begroting 2024
Toelichting op lasten uit complexen grondbedrijf	
Kosten van grondverwerving (strategisch) Dit betreft een raming voor strategische grondaankopen.	€ 2.000.000
Overige grondkosten Dit betreft de complexen Bronsgeest en Offem-Zuid	€ 10.001
Slopen en saneringen In 2024 zijn hiervoor geen kosten geraamd	€ -
Planontwikkeling en VTU De planontwikkelingskosten hebben betrekking op alle complexen.	€ 733.824
Kosten wegens spoedonderzoek Dit zijn de kosten voor spoedonderzoeken die uiteindelijk direct aan een complex kunnen worden toegerekend	€ 100.000
Advies- en accountantskosten Dit zijn de kosten voor advies- en accountskosten die uiteindelijk direct aan een complex kunnen worden toegerekend.	€ 100.000
Kosten van bouwrijp maken Deze kosten hebben betrekking op het complex Bronsgeest	€ 2.534.885
Kosten van woonrijp maken Deze kosten hebben betrekking op de grexen Space Business Park, Maarten Kruytstraat, Offem-Zuid en Duineveld.	€ 797.863
Rente Over de Bouwgronden in exploitatie (BIE's) wordt 1,2725 % rente berekend.	€ 323.980
Planstructuur en bijdragen en diversen Deze kosten betreffen de grexen Bronsgeest, Offem-Zuid en Duineveld	€ 813.631
Mutaties grondvoorraden Dit betreft de afname van de boekwaarden van alle complexen over 2024	€ 1.018.689
Totaal lasten	€ 8.432.873

Bedragen x €	Begroting 2024
Toelichting op baten uit complexen grondbedrijf	
Bijdrage derden Dit betreft het complex Offem-Zuid	€ 100.000
Bijdrage Fondsen Deze raming betreft het complex Duineveld	€ 600.000
Grondverkopen Dit zijn opbrengsten uit het complex Space Business Park	€ 3.806.862
Onttrekking Voorziening Voorzienbare Verliezen Bij het afsluiten van de grex Offem-Zuid wordt de voorziening afgeboekt	€ 5.292.337
Totaal baten	€ 9.799.199

Bedragen x €	
Toelichting op resultaat uit complexen grondbedrijf	
Totaal baten	€ 9.799.199
Totaal lasten	€ 8.432.873
Totaal saldo van baten en lasten	€ 1.366.326
Mutaties in de reserve	
Tussentijdse Winstneming complex Space Business Park	€ -670.000
Afsluiten grex Duineveld	€ -674.007
Afsluiten grex De Zilk	€ -22.319
Totaal mutaties Grondbedrijf in de reserve	€ -1.366.326
Resultaat	€ -

Specificatie verloop geraamde mutaties in geïnvesteerd kapitaal via begroting van baten en lasten

Specificatie verloop geraamde mutaties in geïnvesteerd kapitaal via begroting van baten en lasten	Geïnvesteerd per 1-1-2023	Geïnvesteerd per 31-12-2023	Geïnvesteerd per 31-12-2024
<u>Bouwgrond in exploitatie (BIE) met grex</u>			
1.14 Van de Mortelstraat	€ -192.591	€ -	€ -
1.23 Space Business Park	€ 10.150.992	€ 8.930.274	€ 6.175.236
1.25 Bronsgeest	€ 6.850.017	€ 10.087.194	€ 13.591.834
1.44 Maarten Kruytstraat	€ 5.917.443	€ 1.853.578	€ 2.400.543
1.51 Offem-Zuid	€ 3.812.671	€ 4.849.322	€ -
1.61 Duineveld (vm Centraal Park 1e fase)	€ -3.000.437	€ -223.483	€ -
1.78 Leefbaarheidsimpuls De Zilk	€ 10.474	€ -110.582	€ -
1.79 Schippersvaartweg 39 (Munnekeweyj)	€ -49.185	€ -	€ -
Totaal	€ 23.499.384	€ 25.386.303	€ 22.167.613

Specificatie verloop geraamde mutaties in geïnvesteerd kapitaal via begroting van baten en lasten	Geïnvesteerd per 31-12-2025	Geïnvesteerd per 31-12-2026	Geïnvesteerd per 31-12-2027
<u>Bouwgrond in exploitatie (BIE) met grex</u>			
1.14 Van de Mortelstraat	€ -	€ -	€ -
1.23 Space Business Park	€ 3.635.039	€ 1.726.044	€ -
1.25 Bronsgeest	€ 4.021.825	€ -2.520.675	€ -
1.44 Maarten Kruytstraat	€ -	€ -	€ -
1.51 Offem-Zuid	€ -	€ -	€ -
1.61 Duineveld (vm Centraal Park 1e fase)	€ -	€ -	€ -
1.78 Leefbaarheidsimpuls De Zilk	€ -	€ -	€ -
1.79 Schippersvaartweg 39 (Munnekeweyj)	€ -	€ -	€ -
Totaal	€ 7.656.864	€ -794.631	€ -

De verwachte mutaties zijn gebaseerd op (de cashflows van) het Boek Grondbedrijf 2023 en genomen raadsbesluiten. Bedragen wijken af doordat bij het boek Grondbedrijf is gerekend met 0,7 % rente, terwijl hier met de omslagrente is gerekend. Daarnaast is hier de rente over de tussentijdse winstnemingen van de complexen verwerkt.

Specificatie geraamde verloop van reserve, voorziening en kapitaalverstrekking

Bedragen x €		
Reserve winst uit grondbedrijf		
Saldo 31-12-2022 (na voorstel resultaatbestemming)		€ 5.246.285
Mutaties 2023		€ -94.897
Geraamd saldo 31-12-2023		€ 5.151.388
<i>Onttrekkingen 2024</i>		
Vennootschapsbelasting	€ -46.000	
Uren Grondbedrijf Algemeen	€ -199.131	
Overhead over uren Grondbedrijf	€ -81.644	
Rente vm NIEGG's	€ -150.469	
Bijdrage RIF	€ -637.278	
Totaal onttrekkingen 2024		€ -1.114.522
<i>Toevoegingen 2024</i>		
Tussentijdse Winstneming Space Business Park	€ 670.000	
Afsluiten complex Duineveld	€ 674.007	
Afsluiten complex 't Zilt	€ 22.319	
Anterieure overeenkomst BAVO-terrein RIF	€ 249.000	
Totaal toevoegingen 2024		€ 1.615.326
Geraamd saldo 31-12-2024		€ 5.652.192

Bedragen x €		
Voorziening voorzienbare verliezen		
Het saldo per 31-12-2022 bestaat uit:		
Voorziening 1.25 Bronsgeest		€ 1.646.000
Voorziening 1.44 Maarten Kruytstraat		€ 2.643.000
Voorziening 1.51 Offem-Zuid		€ 5.293.000
Voorziening 1.79 Schippersvaartweg 39 (Munnekeweyj)		€ 3.000
Totaal		€ 9.585.000
Afsluiten 1.79 Schippersvaartweg 39 (Munnekeweyj) 2023		€ -3.000
Afsluiten 1.51 Offem-Zuid in 2024		€ -5.293.000
Geraamd saldo 31-12-2024		€ 4.289.000

Bedragen x €		
Kapitaalverstrekking		
Saldo 31-12-2022		€ 23.499.385
Thans voorziene mutaties voorraden 2023		€ 1.886.918
Geraamd saldo 31-12-2023		€ 25.386.303
Geraamde mutaties voorraden 2024		€ -3.218.691
Geraamd saldo 31-12-2024		€ 22.167.612

Lijst van afkortingen

Lijst met afkortingen		
	Afkorting	Omschrijving
A		
	ABF	Axon, BSM en Focus
	ALV	Algemene Ledenvergadering
	AMvB	algemene maatregel van bestuur
	APV	Algemene Plaatselijke Verordening
	AVA	Algemene vergadering van Aandeelhouders
B		
	B&O	Beheer en Onderhoud
	BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
	BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
	BCF	btw-compensatiefonds
	BIE	Bouwgronden In Exploitatie
	BIZ	Bedrijven Investerings Zone
	BI-zone	bedrijfsinvesteringszone
	BKOR	Beeldende Kunst in Openbare Ruimte
	BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
	boa	buitengewoon opsporingsbeambtenaar
	BOC	Beheer openbare ruimte civiel
	BSO	Buitenschoolse opvang
	BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
	BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
C		
	CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
	cfm	conform
	CIB	Centraal Inlichtingenbureau
	COA	Centraal Orgaan opvang asielzoekers
	COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheid
	COM	Communicatie
	CROW	Centrum voor Regeling en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
D		
	DCS	Directie, control en strategie
	DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
E		
	EMU	Economische en Monetaire Unie
	ESA	European Space Agency
	ESTEC	European Space Research and Technology Centre
	ETP	Economie, toerisme en participatie

Lijst met afkortingen	
Afkorting	Omschrijving
F	
Fte	fulltime-equivalent
G	
gft	groente-, fruit- en tuinafval
GGD	Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GOA	Gemeentelijk onderwijs achterstandenbeleid
GOM	Greenport Ontwikkelingsmaatschappij
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GREX	grondexploitatie
H	
HALT	Het Alternatief
HHR	Hoogheemraadschap Rijnland
HLT	Hillegom, Lisse en Teylingen
HOV	Hoogwaardig openbaar vervoer
I	
I&A	Informatisering en Automatisering
iAWKp	Integraal Afvalwater Ketenplan
ICT	informatie- en communicatietechnologie
IGM	Informatie- en gegevensmanagement
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IKB	Individueel Keuzebudget
INC	incidenteel
INV	investeringen
IP	investeringsplan
ISD	Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst
ISG	Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek
IVP	Integraal Veiligheidsplan
J	
JGZ	jeugdgezondheidszorg
JOGG	Gezonde jeugd, gezonde toekomst (voorheen Jongeren op gezond gewicht)
JOV	Juridisch - openbare orde - veiligheid
jr	jaar
JZ	Juridische zaken

Lijst met afkortingen		
	Afkorting	Omschrijving
K		
	KCC	Klantcontactcentrum
	KDB	Gemeenschappelijke Regeling werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek
	kg	kilogram
	KL	kapitaallasten
	KSN	Kustsurfvereniging Noordwijk
	kso	kosten-en-samenstellingsonderzoek
	kst	kosten
L		
	LIOR	Leidraad Inrichting Openbare Ruimte
	LISA	Landelijk Informatiesysteem Arbeidsplaatsen
M		
	MAS	Maatschappij
	MDT	maatschappelijk diensttijd
	MIP	meerjarig investeringsplan
	MJOP	meerjarenonderhoudplanning
	MJR	meerjarenrekening
	MKB	midden- en kleinbedrijf
	MPG	meerjarenperspectief grondexploitaties
	MSD	Merck, Sharp & Dohme
	mva	materiële vaste activa
	MZVT	Maatschappelijke Zorg en Veilig Thuis
N		
	Nedvang	Nederland Van Afval naar Grondstof
	NHG	Nationale Hypotheek Garantie
	NIEGG	niet in exploitatie genomen gronden
	n nb	nog niet bekend
	NRB	Noordwijkse Reddingsbrigade
	NV	naamloze vennootschap
	NW	Noordwijk
	NWH	Noordwijkerhout
O		
	ODWH	Omgevingsdienst West-Holland
	OPK	Oud papier en karton
	OR	Openbare Ruimte
	OSS	Onderwijs, sport en subsidie
	OZB	onroerendezaakbelastingen

Lijst met afkortingen		
	Afkorting	Omschrijving
P		
	p	product
	PBD	Plastic verpakkingen, Blik en Drinkpakken
	PM	pro memorie
	PMD	Plastic, Metaal en Drankkarton
	PPS	Publiek Private Samenwerking
	PRIS	Parkeer Route Informatiesysteem
	PRU	Projecten ruimte
Q		
R		
	RAV	Regionale Ambulancevoorziening
	RBR	Ruimtelijk beleid en regie
	RDOG	Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg
	RIF	Regionaal Investeringsfonds
	RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
	RO	Ruimtelijke ontwikkeling
	RZB	roerende-zaakbelastingen
S		
	SJC	Sint Jeroens Club
	SOZ	Service Organisatie Zorg
	SSA	strategische samenwerkingsagenda
	Stichting RIJK	Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland
	STR	structureel
	SVN	Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten
T		
	t/m	tot en met
	TWN	tussentijdse winstneming
	TWO	Tijdelijke Werkorganisatie
U		
	UVOR	Uitwerking Visie Openbare Ruimte

Lijst met afkortingen		
	Afkorting	Omschrijving
V		
	VAB	vuilafvoerbedrijf "Duin- en Bollenstreek"
	vd	van de
	vh	voorheen
	vm	voormalig
	VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
	Vpb	Vennootschapsbelasting
	VRHM	Veiligheidsregio Hollands Midden
	vsv	voortijdig schoolverlaten
	VTH	Vergunning - toezicht en handhaving
	VTU	Vorbereiding en Toezicht op de Uitvoering
	vz	voorzieningen
W		
	Wet Bibop	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
	Wet Fido	Wet financiering decentrale overhede
	Wet Hof	Wet houdbaarheid overheidsfinanciën
	WGS	Wet gemeentelijke schuldhelpverlening
	Wkb	Wet kwaliteitsborging voor het bouwen
	Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
	Woo	Wet open overheid
	WOZ	Waardering onroerende zaken
X		
Y		
Z		

Voorstraat 42
2201 HW Noordwijk
T. 071 - 36 60 600
gemeente@noordwijk.nl
www.noordwijk.nl